דבר

דבר ששי
דבר השבוע
דבר אחר
משא

דבר יום שישי ד' בסיון תשנ"ה 2.6.95 גליון 21571 — 60 עמודים, המחיר 4.50 ש"ח (כולל מע"מ) באילת 3.85 ש"ח

הדרך הראשונה. השלום אינו חמא של השיר הידוע: לא כל הדרכים מובילות אליו. פרופ' שלמה בן־עמי (עמ' 9)

חנן נילסן, תושב קצרין, דורש: להבין את הפינוי כבר עכשיו. אריה דיין (עמ' 7)

בנימין נתניהו: אם הליכוד יעלה לשלטון, נביא את הביציות של רוחי נחמני למשאל־עם

אסד: העלאת דרג המו"מ לא עומדת כרגע על הפרק

"שלום הוא שלום גם אם הוא מושג על־ידי שגריר", אמר נשיא סוריה בתום פגישה עם מובארק; "לא נסכים לפחות מנסיגה ישראלית מכל הגולן לקו ה־4 ביוני 67"

מאת דן אבידן

הנשיא אסד אמר אתמול בדמשק, כי סוריה לא תוותר על תביעתה שישראל תיסוג מכל הגולן עד לקו של ה־4 ביוני, ומבחינתה העניין הזה "סגור".

במסיבת עיתונאים משותפת שערך עם הנשיא מובארק בתום פגישתם, אמר הנשיא אסד: "ביחס לנסיגה, לא הגענו להסכם עד עתה. עמדת סוריה ידועה וברורה. סוריה דבקה בכוח, ולא יתכן שתוותר על קו ה־4 ביוני 1967. כל מי שמעורב במו"מ משוכנע בכך. לא יתכן שנסכים לפחות מכך, ומבחינתנו לפחות, זה סגור".

עוד אמר אסד, כי ניהול המו"מ בין ישראל לסוריה במתכונת הנוכחית, באמצעות מתווך אמריקאי, היא המתכונת המתאימה לנסיבות הנוכחיות, ולא עומדת על הפרק העלאת דרג הנושאים והנותנים. "המו"מ מתנהל בדרג גבוה. אין לנו מתווך יותר גבוה מזה. יש הטוענים שזה לא מו"מ, וסבבי השיחות נעשים לעיתים רחוקות מדי. אבל, זה סוג המו"מ המתאים לנסיבות הנוכחיות. העלאת המו"מ לדרג גבוה יותר לא עומדת על הפרק. שלום הוא שלום, בין אם הוא מושג על־ידי שגריר, נשיא, או שר חוץ", אמר אסד.

בשאלת הסכם העקרונות על סידורי הביטחון, שהושג לאחרונה בין ישראל לסוריה, אמר הנשיא אסד, כי הבנה זו עשויה לשמש גורם מסייע להשגת התקדמות במו"מ, אם יתווספו אליה מאמצים נוספים.

נשיא סוריה אמר, כי סידורי הביטחון הם רק מרכיב אחד ביסודות השלום, והמו"מ בין שגרירי ישראל וסוריה בוושינגטון, בחסות המתאם האמריקאי, לא השיג "הרבה או מעט".

אסד טען, כי בשלוש וחצי שנות המו"מ, לא הושגה התקדמות, עד להתפתחות האחרונה של הסכם העקרונות על סידורי הביטחון.

בנושאים אחרים אמר הנשיא הסורי, כי הערבים התאכזבו מהווטו שהטילה ארה"ב על הצעת ההחלטה במועצת הביטחון בדבר ביטול הפקעת האדמות במזרח ירושלים. העמדה האמריקאית הרגיזה את הערבים, במיוחד על רקע המעורבות האמריקאית בתהליך השלום, והדיבורים במערב על אורידה חדשה במזרח התיכון.

אסד ייחס את המצב הזה לשבר הקיים בעולם הערבי מאז מלחמת המפרץ. שבר זה לא יאוחה, אלא במאמצים של הערבים עצמם. "אם נצליח להתגבר על נקודות התורפה בעולם הערבי, זה הדבר החשוב שאנחנו יכולים לעשות", אמר אסד.

בתשובה לשאלה אם ניתן לחזור לתיאום עמדות בין סוריה, ירדן והפלסטינים במו"מ המדיני, אמר הנשיא הסורי, כי הדבר קשה לביצוע. זאת, מכיוון שהירדנים והפלסטינים כבר חתמו על הסכמים עם ישראל, והשאירו את הסורים מאחור. "אנו לא רוצים לדחוף אף אחד אחורה, ואף אחד מהם אינו רוצה לחזור אחורה מהמקום בו הוא נמצא", אמר אסד. ניתן להבין, כי אם ירדן והפלסטינים ישנו את מדיניותם, גם לסוריה תהיה עמדה אחרת ביחס לתיאום מחודש עמם.

הנשיא מובארק אמר, כי כל פגישה שלו עם הנשיא הסורי מבריאה את מערכת הקשרים בין שתי הארצות. מובארק אמר, שאם ממשלת ישראל תבטל סופית את ההחלטה להפקיע את הקרקעות במזרח ירושלים, הדבר יתן דחיפה לתהליך השלום.

עוד אמר נשיא מצרים, כי חרף העובדה שממשלתו חתמה על הארכת האמנה למניעת הפצת הנשק הגרעיני, היא לא תרפה מלחצה על ממשלת ישראל להסכים להתפרק מנשקה האטומי. "אנו עדיין מדברים עם הישראלים על הצורך להפוך את המזרח התיכון לאזור נקי מכל סוגי הנשק להשמדה המונית, האטומי, הכימי והביולוגי. אנו לא תובעים מישראל להתפרק מהנשק האטומי היום, מחר או בתוך שבוע. אך אנו מתייבים לנהל עמה מו"מ על־כך. זה יקח זמן רב, אבל בסוף נגיע למטרה. לא זנחנו נושא זה", אמר נשיא מצרים.

מובארק אמר, כי לא ניתן לכנס בטווח הנראה לעין ועידת פיסגה ערבית כוללת, בגלל הקרעים בעולם הערבי, שהם תולדה של מלחמת המפרץ. הוא הביע תקווה, כי במשך הזמן, ותוך דיאלוג שקט, יאוחו קרעים אלה, והפיסגה הערבית הכוללת תתכנס, ובה יאוחדו מחדש שורות הערבים.

בראשית מסיבת העיתונאים אמר הנשיא אסד, כי שוחח עם מובארק מעבר לזמן שהם בדרך כלל מקדישים לשיחות ביניהם, בגלל הזמן הארוך יחסית שעבר מאז נפגשו לאחרונה. (פגישתם האחרונה היתה

(המשך בעמוד 2)

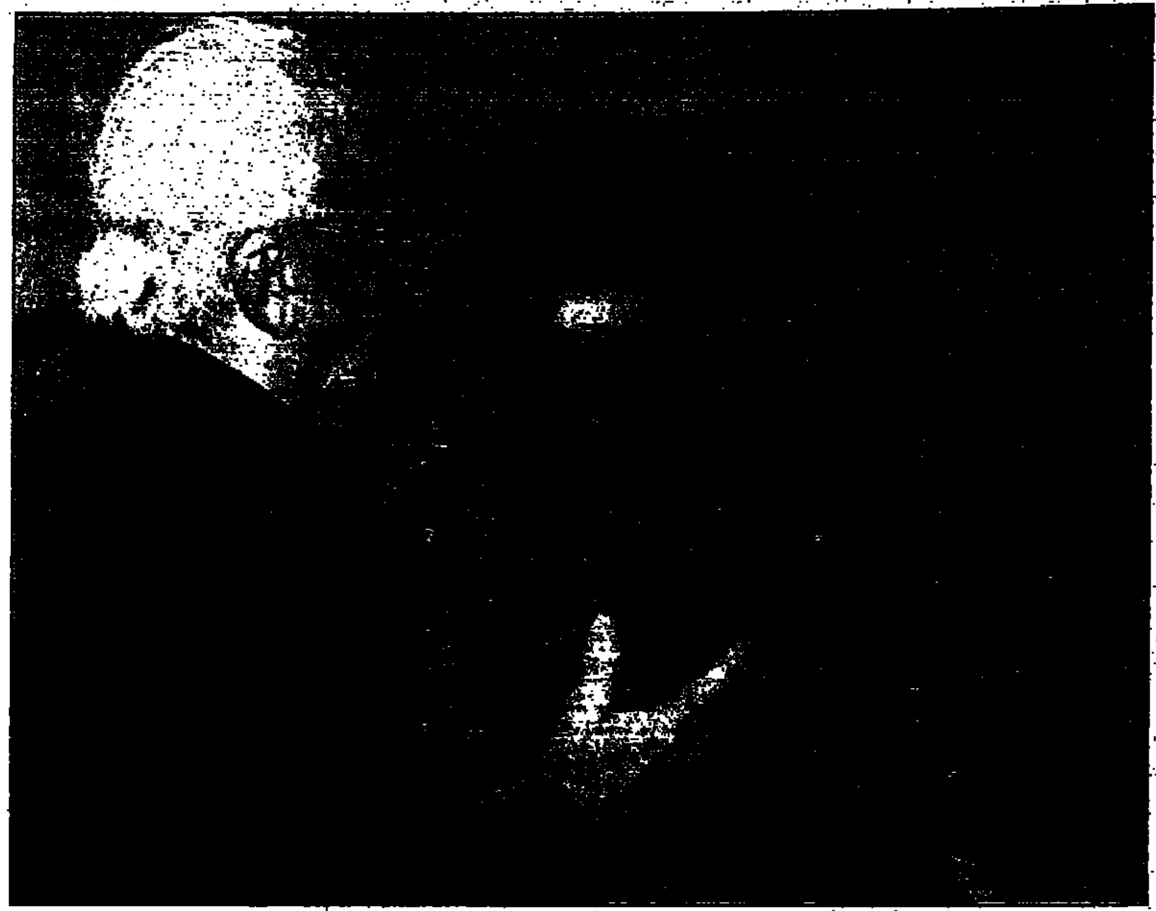

רבין וחיילי גולני בתרגיל רחב ההיקף שנערך אתמול ברמת הגולן (אוסדרה יהונתן/פלאש)

מאסר עולם לאיש חמאס שרצח ב־92' את החייל יובל פוטנג'י

(ע.) — בית המשפט הצבאי בחברון גזר עונש של מאסר עולם על מחבל, פעיל חמאס, שהורשע ברצח חייל צה"ל בסוף 92'.

המחבל, מוסא מחמד סאלם בודין, היה פעיל במסגרת אחת מחוליות עז אדין אל קסאם, שפעלו באותה תקופה בחברון. חברי חוליות אלו הופעלו על ידי אנשי עז אדין אל קסאם, שהגיעו באותה תקופה מרצועת עזה לחברון, במטרה לבסס את פעילות האגף הצבאי של החמאס בחברון.

לאחר שאנשי החוליה של בודין הצטיידו בנשק, הוליכו לבצע פיגוע ירי נגד מטרה צבאית באיזור חברון. הם נעו ברכב בכבישים הראשיים של העיר, וארבו לרכב ישראלי.

ב־12 בדצמבר 1992 נעו בשעות הערב חברי חוליית המחבלים בקטע הכביש המחבר בין בית חגי לצומת ואדי. הם הבחינו בג'יפ של צה"ל, שנסע על הציר. הם התקרבו אליו, פתחו בירי ונמלטו מן המקום. מפגיעת הכדורים, נהרג החייל יובל פוטנג'י.

ההמבורגר מצטרף לתפריט בצה"ל

(ע.) — ההמבורגר ייכנס לתפריט צה"ל בעקבות הפופולריות הגואה של המוצר בשוק האזרחי. כך מוסר שבועון "במחנה" במוסף אוכל מיוחד בגליונו האחרון. עד לפני שלוש שנים נכלל בתפריט של צה"ל המבורגר שהכיל 85% של חלבון סויה. הקצינה הנוכחית לשעמת [illegible] עשויה מבשר בקר, [illegible] ההמבורגר [illegible].

כמו כן, [illegible] לשימוש במטבחי צה"ל תמציות בטעם חמאה ובטעם שקדים. שינוי נוסף יהיה הכנסת מנות הטבעה לתפריט של יחידות מסויימות בצה"ל.

במוסף במחנה נמסרו פרטים על תצרוכת מוצרי מזון שונים בצה"ל. נמסר כי צה"ל צורך 80 מיליון ביצים בשנה, בעלות כוללת של 23 מיליון שקלים, וכ־11 מיליון כיכרות לחם בשנה, בעלות של 25 מיליון ש"ח.

בית המשפט הורה למסור לאימוץ 2 ילדים של זוג הורים מפגרים

דחה בקשת ההורים לאפשר להם לשמור על קשר עם ילדיהם; השופט אמר כי "האב התעלה מעל עצמו" בטיפול בילדים, אולם קבע כי לטובתם יש לנתקם מעל הוריהם

(ע.) — נשיא בית המשפט המחוזי בירושלים, ודי זילר, פסק אתמול כי יש למסור לאימוץ שני ילדים, בני שנתיים וחמש שנים, שנולדו להורים הסובלים מפיגור התפתחותי. הורי הילדים הסכימו לעמדה, שהציגו פרקליטות המדינה ושירותי הרווחה, הרואה בהם כמי שאינם מסוגלים לגדל את ילדיהם.

ההורים ביקשו לאפשר להם לשמור על קשר עם ילדיהם במסגרת הקרויה "אימוץ פתוח", ולמסור את הילדים למשפחה שומרת מצוות. הנשיא זילר, לא נענה לבקשתם לאימוץ פתוח בשל ההשלכות שיכולות להיות לצעד זה על הילדים, אולם הבהיר כי אין מניעה להיענות לבקשה למסור את הילדים למשפחה שומרת מצוות.

אב המשפחה, פועל נקיון, הוגדר על ידי מומחים כסובל מפיגור רגשי ושכלי. אשתו סובלת מפיגור קל עד בינוני, והוגדרה כבעלת אישיות ילדותית ותלותית "המתקשה לדאוג לעצמה ואיננה מסוגלת לדאוג לאחרים".

ילדיהם סבלו, בתוצאה מכך, מפיגור התפתחותי ביחס לבני גילם. הבן לא היה מסוגל לזחול או להכניס דבר מה לפיו כשהגיע לגיל עשרה חודשים, והבת הפגינה קשיי תפקוד ובעיות התנהגות בגן [illegible]. לשני הילדים היה מראה מוזנח, שנבע מחוסר תפקוד של האם. האב לעומתו, שעובד כפועל פשוט בעבודות נקיון, מקפיד להגיע לעבודתו ונהג לערוך קניות, מבצע אבטחות, בלשי ילדיה, ומתעניין במצבם הבריאותי, גם אם אינו יודע תמיד מה צרכיהם.

האב גם הבין כי הוא ואשתו אינם מסוגלים לטפל בילדים, אולם ביקש לשמור עימם על קשר במסגרת "אימוץ פתוח". ד"ר יחזקאל כהן, מומחה שמינה בית המשפט לבדוק כיצד ישפיע אימוץ פתוח על הילדים, קבע כי כל סידור שאינו סידור קבע, ושאין בו יציבות ומרכזיות של משפחה אחת יפגע בהם. הוא פסל, לכן, את אפשרות מסירת הילדים לאימוץ פתוח, אולם ציין כי התלבט קשות בשל הסימפטיה שעורר בו האב.

נשיא בית המשפט המחוזי, ודי זילר, כתב בפסק הדין, כי ד"ר כהן כמעט הגדיל את המילים מפיו. הוא כתב כי "התרשמתי כי אכן מדובר באדם פשוט וטוב, שיש אפילו משהו נעים ואצילי בתגובות התפתחותו שלו. לו דנתי בזכויותיו שלו, ולא בטובת ילדיו, הייתי מגיע ללא צל של ספק למסקנה שהוא הוכיח במעשיו כי יש לו זכות לקיים קשר עם יוצאי חלציו, חרף מגרעותיו. אינני סבור שאטעה אם אומר שביחסיו עם ילדיו הוא התעלה מעל לעצמו ולמגבלות הרגילות שיש בו".

עם זאת, טובת הילדים הביאה זילר לפסוק נגד אפשרות האימוץ הפתוח. "עולמם של ילדים הוא עולם פשוט, שצריך שתהיה בו קטגוריות משפחתית אחת", קבע השופט. הוא ציין, כי ספק רב אם תוכל האם להתמודד או אפילו להבין מצב בו היא נפגשת עם ילדיה שיצאו מחזקתה ונמסרו למשפחה מאמצת.

לוי: אודיע על פרישה ביום ג' אם תאומץ הצעת נתניהו

מאת אמיר נוימן

חבר הכנסת דוד לוי מתכוון להודיע על פרישתו מהליכוד למחרת כינוס המרכז ביום שני, אם יאומץ את שיטת הבחירות המקדימות שמציע יו"ר הליכוד בנימין נתניהו.

לוי אמר אתמול כי יודיע על החלטתו כבר למחרת כינוס המרכז, במגמה להפריך את ההערכות בליכוד כי קבע את כינוס מתנה ל־18 ביוני כדי לאפשר מהלכי פשרה נוספים לאחר כינוס מרכז הליכוד.

בסביבת לוי אמרו שלושם כי הכינוס נקבע למועד זה לאחר שלא נמצאו אולמות מתאימים במועד מוקדם יותר, ועל מנת לקיים תרגולים פנימיים מוקדמים.

אתמול המשיך לוי בהתייעצות עם ראשי מטהו במשרדו בתל־אביב. מקורביו אמרו כי בניגוד לימים הקודמים לא נעשה אתמול ניסיון כלשהו מצד המתווכים בין הצדדים, חברי הכנסת משה קצב ושאול עמור, לחדש את יוזמתם.

מקורבי לוי אמרו כי ההחלטה לפרוש מהליכוד היא סופית, וכי אתמול ניכר בדוד לוי שהשלים עם החלטתו וכי אין לו עוד התלבטויות פנימיות באשר להחלטה זו.

אתמול התכנסו ראשי הליברלים בליכוד לדיון במצב שנוצר בליכוד. חבר הכנסת משה נסים מתח ביקורת חריפה על שיטת הפריימריס המוצעת עתה לאישור מרכז הליכוד. עם זאת, במחנה לוי לא תולים תקוות כלשהן בהצטרפות נסים או אישים אחרים מהליברלים. לדבריהם, מקבל לוי במהלך הימים האחרונים תגובות מעודדות, הקוראות לו לנקוט צעדים ממשיים ולהוציא את הפרישה אל הפועל. בין הפונים ללוי, בהצעה להצטרף אליו, גם ראשי רשויות מקומיות של מפלגת העבודה.

מסר שונה שלח אתמול לדוד לוי ולבנימין נתניהו ראש מועצת ראש העין, יגאל יוסף. במכתב ששלח יוסף בפקסמיליה ללשכותיהם של השניים נאמר כי אם אינם יכולים לכבוש את יצריהם ולייישב את המחלוקות, עליהם לפרוש ולהניח לאחרים לנהל את הליכוד.

בעקבות בקשת הנשיא ויצמן ממובארק התגלתה גופת נעדר ממלחמת יום כיפור

עצמות נווט חה"א, סרן ערן כהן, התגלו בדלתא של הנילוס – ויובאו לקבר ישראל

מאת אמן לוי

נווט חיל האוויר, סרן ערן כהן, שנהרג במלחמת יום הכיפורים במצרים, יובא לקבר ישראל. עצמותיו התגלו באתר התרסקות, באזור הדלתא של הנילוס.

סרן כהן נהרג מהתרסקות מטוסו. מטוס ה"פנטום" בו טסו רס"ן יונתן אופיר ז"ל וסרן ערן כהן ז"ל, נפגע ב־11 באוקטובר 1973 בקרב אוויר באזור בני עובייד, שמדרום־מזרח למנצורה, שבצפון הדלתא של הנילוס.

גופת הטייס רס"ן אופיר אותרה, הוחזרה, הובאה לקבר ישראל ב־1982. בניגוד לפרסומים, סרן ערן כהן מת כתוצאה מהתרסקות המטוס, ולא מהתעללות תושבים מקומיים.

בימים האחרונים התגלתה גופתו של ערן כהן באזור קרוב למקום בו נמצאה גופתו של יונתן אופיר.

נשיא המדינה, עזר ויצמן, בביקורו האחרון במצרים, העלה את נושא החיילים הנעדרים בפני נשיא מצרים, חוסני מובארק. נשיא מצרים הורה לאחר פגישותיו להגיש כל סיוע לגילוי החיילים הנעדרים.

לאחר שנמצאה הגופה והותה בוודאות, הגיעו אתמול ראש אגף כוח האדם של צה"ל, האלוף יורם יאיר, והרב הצבאי הראשי, האלוף גד נבון, לקיבוץ דגניה א', והודיעו על הדבר לאמו של ערן, לאלמנתו, לאחותו ולאחיו.

סרן ערן כהן יובא למנוחות בטקס צבאי מלא.

נשיא המדינה עזר ויצמן, ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין, והרמטכ"ל רב־אלוף אמנון ליפקין־שחק, הביעו הערכה ותודה לשלטונות מצרים, שהודות לסיועם עלה בידי צוות איתור הנעדרים להצליח במשימתם. דובר צה"ל מסר, כי יימשכו המאמצים להביא לקבר ישראל את כל החיילים הנעדרים שנפלו במלחמות ישראל.

תוקם יחידה למלחמה בפשיעה מאורגנת שמקורה בחו"ל

מאת נתן רזני

יחידה מיוחדת למלחמה בפשיעה המאורגנת שמקורה בחו"ל תוקם בימים הקרובים ביחידה הארצית לחקירות פשעים חמורים. פרטים על כך מסר אתמול המפקח הכללי של המשטרה, רב ניצב אסף חפץ, במסיבת עיתונאים שנערכה להגל חילופי המפקדים ביחידה לחקירות פשעים.

לדבריו, באחרונה חלה עלייה בפשיעה המאורגנת שמקורה בחו"ל, עובדה שדרשה חשיבה מיוחדת מצד המטה הארצי. בהתאם לכך הוחלט להקים יחידה שתעסוק במאבק בפשיעה המאורגנת שמקורה בחו"ל. אסף חפץ אמר: "האגף החדש יעסוק בפשיעה שמקורה בחוץ ויכולה לפגוע בחברה הישראלית. היחידה תאתר מגמות ותיערך לתרגום העבריינים. אנחנו מסוגלים לתפוס את כל העבריינים, אותם תפקידנו להרתיע".

ניצב יוסף לוי, ראש אגף חקירות במטה הארצי, אמר אתמול כי כבר תחל בהליכי ההתארגנות הראשונים של היחידה. היחידה תהיה מודיעינית ותשתף פעולה עם משטרות אחרות. היא תעסוק לא רק במאבק בפשיעה המאורגנת שמקורה בחבר המדינות.

מטוסי "אל על" יטוסו בקרוב מעל עומאן
• ראה עמ' 2 •

ביצים הושלכו על הנסיך צ'ארלס בדאבלין
• ראה עמ' 5 •

קאראדז'יץ': כל ניסיון צבאי לשחרר את בני הערובה יסתיים בטבח
• ראה עמ' 5 •

יוני 95 בפילהרמונית
אירועים שאסור להחמיץ
היכל התרבות תל־אביב

יו יו מא, צ'לן
מנצח: נוריו אוגה
יום ג' 13/6/95 20:30
תוכנית דבוז'ק:
* הפתיחה "קרנבל", אופ' 92
* קונצ'רטו לצ'לו ולתזמורת, אופ' 10
* סימפוניה מס' 9 ("מן העולם החדש")
מחיר הכרטיס: 165-79 ש"ח.

בובי מקפרין
מוצ"ש 17/6/95 21:00
יום א' 18/6/95 20:30
בתוכנית:
מוסיקה קלאסית וג'אז בניצוח ובביצוע האמן.
מחיר הכרטיס: 165-79 ש"ח.

יפים ברונפמן, פסנתרן
יום ו' 9/6/95 14:00
בתוכנית:
בטהובן: סונטה מס' 18 ב־מי במול מג'ור, אופ' 31 מס' 3
שומאן: הטוקטה ב־די במול מג'ור, אופ' 20
צ'ייקובסקי: דומקה, אופ' 59
פרוקופייב: סונטה מס' 2 ברה מינור, אופ' 14
מחיר הכרטיס: 100 ש"ח.

המקהלה הפילהרמונית מפראג
יום ו' 30/6/95 14:00
בתוכנית:
מיצירות באך, ברהמס, פולנק, לסט, מרטינו, אבגן, סלובצ'יקי
מחיר הכרטיס: 80 ש"ח.

כרטיסים להשיג בקופת התזמורת, ובטלפון 03-5251502
20% הנחה למנויים עם הצגת תלוש מס' 110
לרוכשים כרטיסים לכל 4 המופעים: 30% הנחה

העבודה
הודעה לצירי הועידה ה־5
מושב ה' של הועידה ה־5 יתקיים
ביום ב', ז' סיון, תשנ"ה, 5.6.95 באולם הסינרמה
רח' יגאל אלון, יד אליהו, ת"א.
★ הועידה תחל בשעה 11.00.
★ רישום וקבלה החל משעה 09.00.
- שים לב לשינוי בשעת הפתיחה -

مأخوذ من الأصل

חדשות

פרס סיכם עם בן־עלאווי בוושינגטון על מעבר מטוסי אל־על בשמי עומאן

כריסטופר ורוס ינסו לשכנע את אסד בביקורם באזור בשבוע הבא לקיים מפגשים עם ישראל ברמה מדינית בכירה

מאת דרורה פרל, וושינגטון

שר החוץ, שמעון פרס, סיכם בוושינגטון עם עמיתו העומאני, יוסף בן־עלאווי, על מעבר מטוסי אל־על בשמי עומאן. בן עלאווי נתן הסכמה עקרונית לאפשר למטוסי אל־על לטוס במרחב האווירי של עומאן בדרכם ליעדים באסיה. כמו כן יוכלו מטוסים ישראליים לנחות בנחיתות חירום בנמל התעופה במוסקאט.

בקרוב יחלו מגעים בין עומאן לישראל לצורך קביעת מפגשי משלחות משתי המדינות לקביעת הנהלים: מיקום נתיבי הטיסה, גובה הטיסה ועוד.

הסיכום הושג במפגש השני בין פרס לעלאווי בוושינגטון, אתמול. במהלכו סיפר שר החוץ לבן־עלאווי על הצלחתו לגייס מימון חלקי למתקן התפלת מים בעומאן, מימון שחלקו בישראל. חבילת המימון הראשונית שגייס פרס למטרה זו היא של כ־3 מיליון דולר, כ־10 אחוז מהעלות המשוערת של הפרויקט וצפויה לקדם גיוס יתר המימון.

פרס ובן־עלאווי סיכמו שבמפגש הקרוב של קבוצת המים, במסגרת השיחות הרב־צדדיות המתוכננת להתקיים במחצית השנייה של החודש בעומאן, תתפרסם הודעה על הקמת ועדת היגוי שתעסוק בהכנת תוכניות מעשיות לפרויקט.

תוכנית מתקן ההתפלה בעומאן נחשבת מרכזית בתוכניות שיתוף הפעולה במזרח התיכון החדש. העומאנים מצפים שיהווה מרכז אזורי ממנו ילמדו רבים אחרים ויכלול מוסד מחקר לטכנולוגיות התפלה ויישומן במדינות המפרץ. הכוונה היא שמומחים מכל המדינות, כולל ישראל, ישתתפו בעבודה וידריכו משתלמים מכל העולם.

גם אחרי הפגישה השנייה בין פרס לבן־עלאווי לא התקבלה תשובה ברורה מהעומאנים לגבי מועד לכינון יחסים דיפלומטיים בין ישראל לעומאן, הנדונה כבר חודשים ארוכים. שני שרי החוץ אמרו שהנושא נדון ופרס אף הזהיר שעומאן, תוניס ומדינות אחרות במפרץ עלולות "לאחר את הרכבת" להצטרפות למעגל השלום, מבחינת האפקטיביות שתהיה להצטרפותן. לעיתוי יש חשיבות רבה, הדגיש שר החוץ, בשיחה עם כתבים ישראלים.

מקורות ישראליים אמרו שבשיחה הלילית נדון אתמול כינון יחסים בדרג נמוך, בצעד ראשוני, אולם לא ברור מתי תתפרסם על כך הודעה רשמית, אם כי שני הצדדים מתייחסים לכך כעובדה שיש רק להוציאה לפועל.

בן־עלאווי אמר לכתבים שארצו מעוניינת לכונן את היחסים "בהקדם האפשרי שניתן יהיה לעשות זאת" מבלי להתחייב למועד.

חידוש השיחות עם סוריה

לקראת חידוש שיחות הקצינים בין ישראל לסוריה יפעלו שר החוץ האמריקאי, וורן כריסטופר, וראש צוות השלום, דניס רוס, בביקוריהם באזור בשבוע הבא לשכנע את נשיא סוריה חאפז אסד לאפשר במקביל לשיחות השגרירים ושיחות הקצינים גם מפגשים ברמה מדינית בכירה.

שר החוץ, שמעון פרס, קיים אתמול מפגשים עם אנשי ממשל בוושינגטון ואחרי הפגישות אמר בשיחה עם כתבים ישראלים כי "לא סוד הוא שגם האמריקאים וגם אנחנו סבורים שיש לקיים מפגשים פוליטיים" בנוסף למפגשים שאותם כינה "מקצועיים".

פרס אמר עוד שסיכם בשיחותיו עם הממשל לרכז את המאמץ "במה שניתן" להשיג מהסורים וציין שהצעדים הבאים במשא ומתן עם הסורים ייקבעו על פי התוצאות של ביקורי כריסטופר ורוס בירושלים ובדמשק.

רוס מגיע לאזור ביום שני וכריסטופר ביום חמישי, במטרה לעבד את פרטים הקשורים לחידוש שיחות הקצינים, ביניהם: הדרג בהם יתקיימו, המתכונת, והמועד לחידושן. המועד המשוער לחידוש השיחות הצבאיות הוא סוף החודש.

שר החוץ אמר עוד שהעם בישראל חייב להבין מהו פירוש השלום עם סוריה: "אנחנו חייבים לתת תשובה לעם מה הם פירות השלום", והוסיף שמשמעות הסדר עם סוריה צריכה להיות שיבוא קץ על העימות עם העולם הערבי כולו.

פרס אמר שבממשל האמריקאי קיימת תחושה שהסיכוי להשיג הסדר ישראלי־סורי הוא ממשי אבל אינו ודאי.

הנשיאים מובארק ואסד בפגישתם אתמול בדמשק (צילום: א.פ)

דניס רוס מגיע לישראל ביום ב': גורם המעורה בתהליך:

"אסד מעוניין בשלום עם ישראל; הרגע האחרון מבחינתו הוא עוד 9 חודשים"

מאת מוטי בסוק

"יש אינדיקציות ברורות למדי, שנשיא סוריה, חאפז אל אסד, אכן מעוניין בקידום תהליך השלום עם ישראל. במהלך השנה האחרונה היו ההצהרות והמהלכים ברורים שלו בכיוון זה, אולם דעת הקהל בישראל אהבה להתעלם מהם. עם זאת, אסד לא יגלה את קלפיו עד הרגע האחרון. הרגע האחרון מבחינתו הוא עוד שישה עד תשעה חודשים". דברים אלו אמר אתמול גורם המעורה היטב בתהליך המדיני הסורי־ישראלי, ערב חידוש התהליך בשבוע הבא.

ראש צוות השלום האמריקאי, דניס רוס, יגיע לישראל ביום שני, ומזכיר המדינה, וורן כריסטופר, יבוא לארץ ביום חמישי. השניים ידלגו הפעם לא רק בין ירושלים לדמשק, אלא גם בין בירות אחרות באזור: קהיר ורבת עמון. הם גם ייפגשו עם יאסר ערפאת בעזה.

המטרה העיקרית של כריסטופר ורוס היא להכין את שיחות הקצינים בוושינגטון, בחציו השני של יוני, כדי שיתקבלו בהן החלטות מעשיות ומפורטות. עם זאת, הם יפעלו גם בערוץ השלום הפלסטיני והירדני.

האמריקאים מודעים, כי הערוץ הפלסטיני עומד ערב הכרעות בנושאים מורכבים מאוד, והם ינסו לסייע, כפי שעשו בעבר. כריסטופר ורוס גם ישמעו עידכונים בירושלים וברבת עמון ביחס להתקדמות השלום בערוץ הישראלי־ירדני. הם ישמעו, שוב, את הדרישה שארה"ב תעמוד בהתחייבותה למלך חוסיין, ותמחק את חובה של ירדן.

לדעת אותו גורם המעורה בשיחות הקצינים, יעסקו בכל השאלות הקשורות לסידורי הביטחון, כולל מניעת התקפת פתע, רדיוס לסיכול משברים, תחנות התראה, פירוזים, סדרי כוחות ועוד.

עד כה, גם ירושלים וגם דמשק, הדגישו את המחיר שהן יהיו צריכות לשלם תמורת השלום. כריסטופר ורוס ינסו להדגיש את פירות השלום לכל הצדדים. נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, היה מעורב בערוץ הסורי הזה מהשבוע הראשון לכהונתו. בשל חשיבות השלום במזה"ת, הוא יהיה מוכן להשקיע מאמצים נוספים בערוץ הזה. לפי שעה, מעורבותו לא נחוצה, שכן הפערים בין שני הצדדים גדולים.

לאסד ברור, כי ברגע שיחתום על שלום עם ישראל, הוא יצטרך להפסיק את הסיוע שהוא נותן לעשרת ארגוני הסירוב הפלסטינים, היושבים בדמשק, ולחיזבאללה בדרום לבנון.

ישראל דורשת, כי בהסכם שלום כל הכוחות הזרים יעזבו את לבנון. אבל צריך לזכור, כי אם הצבא הסורי יעזוב את לבנון, הצבא הלבנוני יתקשה, מאוד, למנוע את פעילות החיזבאללה בדרום לבנון.

ברור, כי שלום עם סוריה משמעותו במקביל, או מיד אחרי כן, שלום בין ישראל ללבנון, ושלום כולל במזה"ת. לשלום סורי־ישראלי תהיה גם השפעה דרמטית על יחסי ישראל עם מדינות המעגל הערבי השני. לכן ארה"ב משקיעה כל כך הרבה אנרגיה בערוץ הסורי.

לדברי הגורם המעורה, הפערים בין סוריה וישראל עדיין גדולים במספר נושאי מהות. גם ישראל וגם סוריה שבעות רצון מהמעורבות האמריקאית. נראה, כי לא קיימים ערוצי הידברות סודיים.

סוריה, מטעמים ערביים פנימיים, אינה מעוניינת במעורבות מצרית. ארה"ב, כן מעוניינת במעורבות ובתיווך מצרי. אסד מנהל את המו"מ עם ישראל. הוא מקפיד על כל מלה ועל כל תג. במו"מ האחרון, על חידוש שיחות הקצינים, ארה"ב לא הגישה נייר משלה, אם כי אין זה מן הנמנע שתגיש נייר כזה בעתיד.

ישראל גורסת, כי נשיא סוריה אסד צריך לרכוש את אמון הציבור שלה, כפי שסאדאת עשה ב־1977. אסד, בדרכו, השמיע מספר הצהרות, אולם הן לא התקבלו על ידי דעת הקהל בארץ, או משום שלא היו מספיקות, או משום שהציבור לא הבין אותם.

העיתונות הסורית מתחילה לחמם את האווירה בסוריה לקראת שיחות הקצינים, אולם בצורה סורית אופיינית. פארוק א־שרע היה קרוב מאוד להבנות עם האמריקאים, בעת ביקורו האחרון בוושינגטון. התשובה הסורית התעכבה בשל הפקעת הקרקעות בירושלים. אסד בכל מקרה לא התכוון להשתתף בפיסגת הליגה הערבית במרוקו, כדי שלא לקשור את עצמו לפלסטינים.

אסד, איש העדה העלאווית, ביסס את שלטונו הממושך על שנאה לישראל. עכשיו הכל עומד להשתנות. שלום יפתח את גבולות ארצו לכלכלת המערב, לישראל, על כל המשתמע מכך. מאחר שנושא האי־שוויון בפריחה ובדילדול הכוחות לא נידון, לא נידון גם נושא הפיצוי שסוריה תקבל, אם בכלל.

שמועות בירדן: התיירים הישראלים נגועים באיידס

(ע'). – לעיתון הירדני "אלעהד" נודע כי אין בכוונתו של משרד הבריאות לחוקק כעת חוק המחייב את כל התיירים המבקרים בירדן לעבור בדיקת איידס.

מקורות במשרד מסרו כי הצורך בבדיקה מסוג זה תלוי באופן עקרוני בהיקף התפשטותה של המחלה בירדן. מאחר שאחוזי הנגועים במחלה בירדן הוא קטן, אין טעם להחקק חוק מסוג זה.

המקורות ציינו כי השמועות שנפוצו לאחרונה על כמה תיירים ישראלים נגועים באיידס, המבקרים בירדן, הן בגדר שמועות שווא. לדבריהם, מפיצי השמועות הם כמה ממתנגדי השלום המעוניינים לסלף את האמת כדי להגשים את מטרתם.

הקנצלר קוהל מסרב לליווי של אולמרט בביקור במזרח־ירושלים

בון (ע'יא.אף.פי.). – הקנצלר הלמוט קוהל מגיע למזרח התיכון לביקור בן ששה ימים במצרים, בירדן, בישראל ובעזה.

במסיבת עיתונאים שקיים קוהל, ציין "אין בכוונת גרמניה למלא תפקיד של מתווכת בין הצדדים המעורבים בתהליך השלום. מדובר באנשים אינטליגנטים שאינם זקוקים למתווכים".

עם זאת, הוסיף: "מצרים, ירדן וישראל יכולות לסמוך על תמיכת גרמניה, שתפעל בתוך האיחוד האירופי ותתמוך בהסכמי הסחר בין ירדן, מצרים וישראל ובין מדינות האיחוד האירופי".

ישראל הביעה אתמול את מורת רוחה לנוכח סירובו של קוהל לליווי של ישראלים בביקורו במזרח ירושלים. "אינו שבעי רצון מסירובו של הקנצלר קוהל, אך היינו רוצים שראש עיריית ירושלים, אהוד אולמרט, ילווה אותו במזרח העיר", מסר מקור בכיר במשרד החוץ.

הקנצלר הגרמני ישהה בישראל ארבעה ימים, במהלכם יבקר בשטחי האוטונומיה.

קטין הודה בהצתת בית־כנסת בלוד

(ע'.) – נער בן 14 תושב לוד נעצר אתמול בחשד שהצית בית כנסת בלוד.

שלשום סמוך לחצות הזעיק תושב לוד את המשטרה ואת מכבי האש, כאשר הבחין בדליקה שפרצה בבית כנסת "בית־אל" שבשכונת שרת בעיר.

צ'אנס

עלה - K; לב - 9; יהלום - J; תלתן - 9.

לאחר שהפצ"ר, תא"ל אילן שיף, החליט לא להטיל אחריות על איש

בן־יאיר הורה להעמיד לדין מפקד החייל חיים בר־נתן שנהרג בתאונה בלבנון

מאת און לוי ונתן דוני

היועץ המשפטי לממשלה הורה על העמדתו לדין של מפקד המחלקה שאליה השתייך החייל חיים בר־נתן, שנהרג בתאונה מבצעית בלבנון.

ההחלטה משנה את החלטת הפרקליט הצבאי הראשי, תת־אלוף אילן שיף. היועץ בדק את הנושא בעקבות פניית הורי החייל.

בר־נתן נהרג ב־12 בדצמבר 1992. בלילה ערפילי נעה מחלקה של צה"ל בערוץ נחל בדרום לבנון, בדרכה להצבת מארב על ציר תנועה של מחבלים.

מפקד הכוח, קצין בדרגת סג"מ, החליט בשלב מסויים לעלות מערוץ הנחל, וללכת על המדרון מעל הערוץ. אבל הוא לא יידע את שאר חיילי הכוח על שינוי המסלול.

כתוצאה מכך, הבחין אחד החיילים בדמות שנעה מעליו. החייל כיוון את נשקו, וירה לעברה.

אז התבררה הטעות הטראגית. הנפגע היה חיים בר־נתן, חייל מהכוח שנע אחרי מפקדו.

בחקירת מצ"ח התגלו גם ליקויים בפינוי גופתו של בר־נתן לשטח ישראל. פרקליטות פיקוד הצפון והפרקליט הצבאי הראשי, החליטו שלא להעמיד לדין איש, והורו על סגירת התיק.

משפחת בר־נתן עירערה על החלטת הפרקליט הצבאי הראשי, ואתמול כאמור הורה היועץ בן־יאיר על שינוי החלטת הפצ"ר, ועל העמדתו של מפקד המחלקה לדין משמעתי.

היועץ קבע, כי התנהגות המ"מ בנוגע לעדכון הכוח בדבר הסטייה מתוואי הערוץ שבו נעה היחידה בלבנון, היתה בבחינת התרשלות. עם זאת, עלו ספיקות בדבר קיום קשר סיבתי בין התנהגות זו לבין מותו של החייל. לכן, לא המליץ על העמדת המ"מ לדין על גרימת מוות ברשלנות.

הקצין, שהשתחרר בינתיים מצה"ל, יועמד לדין בקרוב.

תחקיר צה"ל: טעות מקצועית של צד"ל גרמה לפגיעה באזרחים בלבנון

מאת און לוי

טעות מקצועית היא שגרמה לירי השגוי של חיילי צבא דרום לבנון על בית אזרחים בכפר שקרע שבמצפון לאזור הביטחון, שלשום. בתקרית נהרגה ילדה בת 12 וארבעה אזרחים לבנוניים נוספים נפצעו. צה"ל העיר לחיילי צבא דרום לבנון על תפעול השגוי של התותחים אך קבע כי הירי היה בהתאם לנוהלים.

אתמול הסתיים התחקיר שערך אלוף פיקוד הצפון, עמירם לוין, לבדיקת נסיבות התקרית בה הפגיזו תותחים של צבא דרום לבנון מטרות מחבלים בכפר שקרע ופגעו בטעות בבית אזרחים. התקרית אירעה לפני כשלושה ימים, כאשר חיילים של צבא דרום לבנון זיהו בשעת ערב מאוחרת תנועה חשודה של ארבע דמויות בפאתי הכפר שקרע.

גורם צבאי בכיר בפיקוד הצפון אומר כי ירי חיילי צבא דרום לבנון היה בהתאם לנהלים אך ללא הקפדה על נהלי הזהירות, הזיהוי והכיוון. ועם זאת, הדבר לא נעשה בכוונת זדון.

שקרע. בהתאם לנוהל פתיחה באש מזורז הקיים בצבא דרום לבנון פתחו החיילים בהפגזה ארטילרית לעבר ארבעת הדמויות ואחד הפגזים פגע בטעות בביתם של האזרחים.

לוין קבע בתחקיר כי חיילי צבא דרום לבנון עשו שימוש מופרז בתותחים ומהירות התגובה גרמה לחוסר דיוק בכיוונם. הוא העיר למפקד המוצב של צבא דרום לבנון וכן למפקד סוללת התותחים מצבא דרום לבנון על חוסר הדיוק. ממצאי התחקיר הועברו אמש לעיון הרמטכ"ל, אמנון ליפקין־שחק.

פרס: אסד ורבין צריכים להיפגש

וושינגטון (ע'י'). – שר החוץ, שמעון פרס, אמר אתמול שהגיעה השעה שנשיא סוריה אסד וראש הממשלה יצחק רבין, ייפגשו "לאור היום".

"אני חושב שלמען השלום יש צורך שאסד ורבין, ואישים אחרים מהדרג המדיני, ייפגשו לאור היום, וידונו על חילוקי הדעות ביניהם. אם אתם רוצים שלום, הפסיקו להיות ביישנים. באור נתמודד עם זה. אני חושב שהגיעה השעה לכך", אמר פרס במרכז ללימודים אסטרטגיים בוושינגטון.

הוא ציין, שפגישה כזו היא "צורך פסיכולוגי", כי כל צד צריך לשכנע את השני שהוא רציני ביחס לשלום.

לדברי פרס, לישראל אין תביעה על קרקע או מים לבנוניים, ואין לה שאיפה לשחק תפקיד בפוליטיקה הלבנונית. לדבריו, ישראל רוצה הסדר ביטחוני שיאפשר לה לסגת מלבנון.

הוא ציין, כי ישראל מוכנה לדון בנפרד עם לבנון ועם סוריה, ואם זה בלתי אפשרי, עם שתיהן יחד.

"רוצים נסיגה תוך שנה"

השר פרס אמר בראיון לעיתון הערבי הבינלאומי "אלחיאת", כי סוריה רוצה בהשלמת הנסיגה הישראלית מהגולן תוך שנה.

"במקרה של מצרים, עברו 4־5 שנים עד שננקט צעד ראשון לנסיגה סופית מסיני. הסורים אומרים שלא, שיש להשלים את הנסיגה תוך שנה", אמר פרס.

סביר: על תומכי ישראל בארה"ב להתרגל שהפלסטינים שותפים לנו

מאת מוטי בסוק

"לקראת החתימה על ההסכם לביצוע השלב השני בהסכם העקרונות, גוברת חשיבות הסיוע הבינלאומי, כולל האמריקאי, לרשות הפלסטינית. על ידידי ישראל להבין ששיפור המצב הכלכלי בעזה ובגדה, הוא חלק מהמאבק בפונדמנטאליזם ובטרור". דברים אלו אמר אתמול מנכ"ל משרד החוץ, אורי סביר, לראשי איפא"ק, הלובי היהודי בארה"ב.

לדברי סביר, לישראל ידידים רבים בארה"ב שעדיין לא התרגלו לרעיון לפיו הרשות הפלסטינית היא שותף של ישראל בתהליך השלום.

לדבריו, יש להבטיח בקונגרס, שהרשות תקבל את הסיוע שארה"ב הבטיחה לה, במיוחד לאור השיפור שחל בדרך תיפקודה הבטחוני של הרשות. לדבריו, הלובי היהודי בארה"ב צריך להילחם בקונגרס גם למחיקת חובה של ירדן לארה"ב. המדובר באמינות תהליך השלום, וביכולת השפעה של ארה"ב כמעצמה.

סביר ציין, כי נושאים אלה יעלו בשבוע הבא, בביקורו של מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר, בארץ. הכוונה היא לכנס, לאחר החתימה על הסכם הביניים בגדה, את מנגנון המדינות התורמות, בדרג של שרי חוץ, כדי לתת לפלסטינים את הסיוע הכלכלי הדרוש.

ישראל מצידה תסייע בהשקעות ובשיתוף פעולה בכל התחומים, כלפי עזה וירדן. "אנחנו מתפשים הפרדה מדינית ובטחונית, ושיתוף פעולה כלכלי־חברתי", אמר סביר.

לדעתו, התקדמות בערוץ הסורי לא תהווה מכשול להתקדמות בערוץ הפלסטיני. להיפך, היא חלק מאסטרטגיית הממשלה לעשות כל מאמץ כדי להגיע בשנה הקרובה לתחילת הסדר אזורי. הסדר שיתן לישראל יותר נורמליזציה ברחבי המזה"ת, ויחזק את בטחונה הלאומי.

לדבריו, ידידי ישראל צריכים לסייע לה בוושינגטון, בגיוס הקונגרס ודעת הקהל לתמיכה בשלום.

אסד: העלאת דרג המו"מ

(המשך מעמוד 1)

באלכסנדריה בסוף השנה שעברה, יחד עם המלך פאהד). אסד חלק שבחים למובארק, ואמר כי השיחות עמו הן מועילות ומסייעות לאסד "לראות בצורה יותר טובה את הדרך הנכונה".

שני המנהיגים נועדו במשך כמה שעות בדמשק. בתחילה בהשתתפות יועציהם הבכירים, ואחר כך ביחידות. בשיחה בפורום רחב השתתפו בין השאר שרי החוץ של שתי המדינות ושרי התחבורה, התעשייה וההסברה.

כאשר נועדו מובארק ואסד ביחידות, נפגשו המשלחות המלוות, ודנו בהידוק שיתוף הפעולה הדו־צדדי בין שתי הארצות. לפי מקורות מצריים וסוריים, דנו אסד ומובארק בעיקר בהתפתחות שחלה בערוץ השיחות הסורי־ישראלי, עקב השגת הסכם העקרונות בשאלת סידורי הביטחון, ולקראת בואו של המתווך האמריקאי, וורן כריסטופר, לאזור בקרוב, כדי להכין את שיחות הקצינים הישראלים והסורים, בסוף החודש, בוושינגטון.

כן החליפו שני הנשיאים דעות ביחס למצב בשאר ערוצי המו"מ, ובפרט בין ישראל לפלסטינים, ודנו בהתפתחויות האזוריות ובנושאים דו־צדדיים. בתום ביקורו בדמשק, שנמשך כמה שעות, שב הנשיא מובארק אתמול אחר־הצהריים לקהיר.

ביקורו הנוכחי בסוריה יצא לפועל, כנראה, עקב השגת הסכם העקרונות בין סוריה לישראל בשאלת סידורי הביטחון. שכן, לאחרונה שררה קרירות מסויימת ביחסי מצרים־סוריה, עקב העובדה שהמצרים לא ראו בעין יפה את הנוקשות הסורית במו"מ המדיני. אסד מצידו לא שבע נחת מהעובדה שמצרים חתמה על הארכת האמנה למניעת הפצת הנשק הגרעיני, למרות שישראל לא הצטרפה לאמנה זו, בניגוד למדיניות המצרית הקודמת, שתאמה את הקו הסורי, שלא להצטרף לאמנה כל עוד ישראל לא מצטרפת אליה.

על רקע זה ביטל מובארק ביקור שעמד לקיים בדמשק לפני כחודשיים, בתום ביקורו בבית הלבן. עתה חודש התיאום בין שני הנשיאים.

מגבות ערד בע"מ (להלן: "החברה")

הודעה בהתאם לסעיף 3.11 לתשקיף החברה מיום 30.6.93

המועד האחרון למימוש כתבי האופציה (סדרה 1) אשר הוצעו על ידי החברה בתשקיף הנזכר לעיל הינו יום א', ה־25.6.1995.

מחיר מימוש כתבי האופציה (סדרה 1) הינו, 8.2 ש"ח לכל כתב אופציה צמוד למדד המחירים לצרכן אשר יפורסם ביום 15.6.1995 (מדד יסודי – מדד מאי 1993).

בתום תקופת המימוש, יהיו כתבי האופציה בטלים ומבוטלים ולא יהיה להם כל תוקף חוקי.

משה בירנבוים, מנכ"ל משותף
בפקודת הדירקטוריון

אזכרה

לאליהו אגרס ולרעייתו מרים לבית גולדברג

תיערך ב־6.6.95, ח' סיון תשנ"ה, בבית העלמין הירקון.
נפגשים ליד השער בשעה 11:00

המשפחה ובית "דבר"

כנס חירום

בלי הבטחת ייצוג של 20% חברות מפלגת העבודה אינן שותפות בוועידה

צעירות הוועידה מתכנסות ביום שני 5.6.95 בשעה 10.00 בבוקר בלובי הימני בסינרמה, ת"א.

אם מחרימות את הוועידה

אגף החברות
מפלגת העבודה

אמש בטלוויזיה/ יאיר אור

עוזי חיטמן הבא

יומן תרבות הטלוויזיה הכללית יום ה' 21.30

ההישג העצום של יומן תרבות אתמול היה הבאתו של אביב גפן. יעל דן יודעת בדיוק מה היא מביאה לאולפן, והיא לא מתביישת לבוא בפה מלא שההמונים יעברו בתוך שניות לערוץ שלה. אז מתברר שגפן לא הגיע בשביל עצמו, אלא כדי לפרוע חוב למוסיקאי שמלווה אותו ושגם גילה אותו – "אתה הולך להיות עוזי חיטמן הבא" – גיורא קנת, המוציא תקליט חדש. קנת מודע לכך שקידום מכירות מטעם אביב גפן, הוא כבר כמעט מירשם בטוח להצלחה.

המיתוס של אביב גפן משעשע את יעל דן, והיא לא מתביישת להסתלבט עליו בחופשיות. נראה גם שגפן מכיר את המשחק היטב. היא מבשרת שתקליטו החדש זכה לתואר אלבום זהב, והוא משחרר את כל ההצהרות הצפויות כגון: "לא משנה לי כמה אני מוכר", "אני יישות דכאונית", "אני כנה", "יש לי חיים מאוד מורכבים", ועוד משפטים מרטיטים.

גיורא קנת שר איזה שיר מתקליטו, שיר לא כל כך קליט, ויעל דן רומזת לו בעדינות ש"קשה להשיג זמן טלוויזיה, ואביב בטח עזר הרבה". קנת מרים את הכפפה ואומר "בלי אביב לא הייתי יושב פה". מפליא איך כולם יודעים לנצל את הכח המסתורי של אביב גפן, וטוב לפחות שגם גפן שותף לקטע. (מה הקטע שלו בעצם?).

עוד נושא חשוב ביומן תרבות היה הקמפיין לשיפור תדמית המורה. המנחה שואלת את אביב גפן שאלה רצינית (גפן: אני לא הזמנתי), אם הוא זוכר לטובה איזה מורה מעברו. גפן זוכר אפילו שניים. כאן היא עוברת לדיון בקמפיין, שהשתתפו בו בין השאר, שר החינוך אמנון רובינשטיין ושוש אורן מהסתדרות המורים העל־יסודיים. לא היה כל כך ברור אם הויכוח הוא על עצם קיומו של הקמפיין או אולי בכלל על מדיניות משרד החינוך. השיא היה כששושנה אורן התרפסה בפני שר החינוך, שיבחה את מסע הפרסום ואז שיחררה את ההצהרה המדהימה: "אני כבר רואה את הסכמי השכר של שנת 96".

יומן תרבות הוא לא בדיוק המקום ללמוד שיעור מסודר בתרבות ישראלית. יעל דן יודעת שלא תוכל לעשות צדק עם כל היוצרים, המגמות והאופנות, והיא מוותרת מראש על היומרות. במקום זה היא מביאה קיקס טלוויזיוני, המפגיש בין פרופ' רובינשטיין המבולבל לבין אביב גפן, מרדן חסר תקנה נוסח דוד האיקס.

מזג האוויר

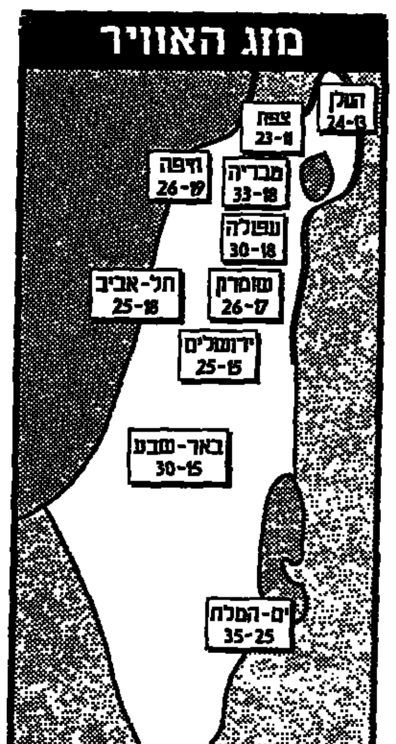

מעונן חלקית עד בהיר
בשבת תחול עליה בטמפרטורות
בעיקר בהרים ובפנים הארץ
ביום ראשון לא צפוי שינוי
במזג האוויר

דבר DAVAR دافار

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
עיתון עובדי ישראל

מייסד ועורך ראשון: ברל כצנלסון
עורך ראשי: ד"ר יורם פרי
עורך אחראי: דניאל בלוך

המו"ל: "דבר בע"מ"	
נדפס בדפוס החדש בע"מ	רחוב חומה ומגדל 2, ת"א
המערכת והמנהלה תל־אביב	סניפים:
רחוב שנקין 45 ת.ד. 199, מיקוד 65233	ירושלים: רחוב הלל 16
טלפון: 03-5286141 (6 קווים)	טלפונים: 02-256873, 02-256589
פקסימיליה: 03-6294783	חיפה: רחוב הנביאים 27
מחלקת המודעות, טלפונים ישירים	טלפון: 04-620111
6298032, 5281860, 5286156	רחובות: רחוב הרצל 168
פקסימיליה מודעות: 03-6298032	טלפונים: 08-451381, 08-453798
טלפון לפניות הציבור 07.00–22.00, 03-5286141	הפצה "נר" 03-377056

רבין ושבס תמכו בעמדת מירום

מפלגת העבודה ביטלה רוב המלצות ועדת הפריימריס וחזרה לתקנון הישן

זעם בקרב הפעילות: ייצוג הנשים ברשימה לכנסת יעמוד על 10% במקום ה־20 שהובטחו להן; פרידמן: ביזיון גדול לעבודה; הודיעו על החרמת ועידת המפלגה

מאת אמיר גוימן

הוועדה המתמדת של מפלגת העבודה החליטה אמש ברוב גדול לבטל את מרבית המלצות ועדת הפריימריס, ולהביא לוועידת העבודה, ביום שני הצעת החלטה לתקנון, המתבססת בעיקרה על תקנון הפריימריס של 1992.

בכך התקבלה המלצת ועדת הפריימריס, שעוררה מחאות אצל חברי הכנסת, שלפיה חברי כנסת לא יוכלו להתמודד לקדנציה שלישית במחוזות, ויהיה עליהם להתמודד על מקום ברשימה במסגרת "הרשימה הארצית".

החלטת הוועדה, שהתקבלה על־פי הצעתם של חברי הכנסת חגי מירום ורענן כהן, מבטלת גם את ההמלצה להבטיח לנשים ייצוג בשיעור של 20 אחוז. הבטחת הייצוג תחזור להיקף שנקבע לקראת בחירות 92': אשה אחת בכל עשירייה.

עם זאת, בניגוד לפריימריס 92', אם ייבחרו נשים במחוזות, הדבר לא יבוא על חשבון הבטחת הייצוג, ולפיכך יש כאן פתח לבחירת יותר מארבע נשים.

החלטת הוועדה המתמדת עוררה זעם בקרב פעילות מפלגת העבודה, שהחליטו אמש להחרים את ועידת מפלגתן. יו"ר נעמת, עופרה פרידמן, אמרה כי זה ביזיון גדול לעבודה. לדעתה, אם המפלגה לא רוצה את הנשים, עליהן לקיים ועידה נפרדת.

אורלי ביטי, העומדת בראש אגף החברות, אמרה, שמדובר בהתנכלות של הרוב הגברי במפלגת העבודה. לדבריה, אם תקבל ועידת העבודה את הצעת הוועדה המתמדת, היא וחברותיה לא יתנו למצב להישאר כמות שהוא, ויעלו זאת על סדר היום הציבורי.

ביטי תקפה את מזכ"ל העבודה, נסים זוילי, ואת חברי הכנסת מירום וכהן, שהובילו את היוזמה להחזיר את המצב לקדמותו. לטענתה, מדובר באינטרס ישיר שלהם להבטיח את מקומותיהם בכנסת, ולא לסכן אותם באמצעות הגדלת הייצוג לנשים. לטענתה, רוב חברי הכנסת של מפלגת העבודה שותפים לעמדה זאת.

לטענת דברי ביטי, אמרה אמש עבודה, כי "הנשים הבקיעו גול עצמי", וכי הן עצמן אשמות במצב שנוצר, משום שתביעתן להבטחת ייצוג של שתי נשים בכל עשירייה גררה תביעות ממגזרים אחרים במפלגה, והיתה עלולה לגרום ל"סתימת" הרשימה הארצית מרוב שריונים, כך שלא נותרה ברירה אלא לחזור למתכונת הפריימריס הקודמת.

תביעת הנשים, הנסמכת על החלטת ועידה קודמת של העבודה, להבטחת ייצוג של 20 אחוז, עוררה התנגדות של כל ראשי מפלגת העבודה, ובדיון אתמול שררה תמימות דעים, בדבר הצורך לבטל את המלצת ועדת הפריימריס, להיענות לתביעה.

בימים האחרונים התנהל משא־ומתן בין נציגות הנשים לבין צוות מו"מ בראשות זוילי, ושלשום הוצע להן לוותר על דרישתן ולהסכים להגדלת ה"שריון" לחמש נשים, אולם הן סירבו. בשלבים מוקדמים יותר של הדיונים סירבו הנשים להצעה להבטחת ייצוג של 15 אחוז במקום 20.

קבלת הצעה של מירום וכהן הביאה גם לביטול השריון לצעירים. כמו כן נדחו אתמול בהצבעות נפרדות תביעותיהם של הגימלאים והנכים לייצוג משוריין ברשימה לכנסת.

עם זאת, נותרו בעינן המלצות ועדת הפריימריס להבטיח ייצוג לעולה חדש אחד ברשימה, שריון שלא היה קיים בפריימריס של 92'. מלכתחילה ביקש מירום לסגת גם מהמלצה זאת של ועדת הפריימריס, אולם במגעים בימים האחרונים לתיאום הצעת מירום, לחצו יו"ר העבודה רבין ומזכ"ל העבודה זוילי להותיר את השריון לעולה חדש ללא שינוי.

כן הוכנס מקום ריאלי נוסף לנציג המגזר הערבי, כך שברשימה הבאה לכנסת צפויה השתתפות של שני ערבים ברשימה, לעומת מקום אחד ברשימה עד כה (אם כי ב־15 החודש צפויה הצטרפותו של חבר כנסת ערבי נוסף, עם התפטרותו של ח"כ אברהם בורג).

בתקנון הפריימריס שיובא לאישור הוועידה צפויים שינויים שונים הקשורים לשאלות של אתיקה ומימון הבחירות, ביניהם איסור התמודדות.

במוקד הדיונים, שקדמו אתמול להצבעות, עמד הוויכוח על ה"שריונים". לאחר שהוצגו כל התביעות, נימק ח"כ חגי מירום, שעמד ב־1991 בראש ועדת הפריימריס, את הצורך לסגת מהמלצות ועדת הפריימריס הנוכחית, ושלל את האפשרות להיענות לתביעות השונות, מחשש שיפרו את האיזון בתוך מפלגת העבודה ברשימה לכנסת.

ראש הממשלה רבין חיזק את דברי מירום, בשיתוף פעולה לא שכיח בין השניים, ובפנותו לחברי הוועדה אמר, כי אם ידחו את ההצעה, ימליץ בפני חגי מירום להעלות אותה לדיון חוזר בוועידה.

רבין פסל את התביעות הרבות ל"שריון" וטען, כי יש לתת אפשרות לשיטה שנבחנה לקראת הבחירות הקודמות להוכיח את עצמה פעם נוספת. "בחרנו שיטה, ניסינו פעם אחת והצלחנו. בדמוקרטיה לא מחליפים שיטה בכל בחירות", אמר.

"מה שאתם מציעים", קרא רבין לעבר תובעי השריונים, "זה לחזור אחורנית. שיטת השריונים היא בעצם שיטה של ועדות מסדרות".

בישיבת הוועדה, שבסופה, כאמור, התקיימו הצבעות מסכמות, השתתפו לראשונה מאז החלו ישיבות הוועדה המתמדת גם חלק משרי העבודה. זאת, לאחר שבישיבת "שרינר" ביום שלישי טען נגדם מזכ"ל העבודה, נסים זוילי, כי לא יוכלו לבוא בטענות על שיטת הפריימריס שתתקבל, אם ייעדרו גם מישיבתה האחרונה של הוועדה.

אתמול השתתף בישיבת המרכז, לאחר היעדרות של כמעט שלוש שנים, המנכ"ל היוצא של משרד ראש הממשלה, שמעון שבס. בהצבעה תמך שבס בהצעת מירום־כהן, ולאחר מכן נקט צעד חריג ביותר, כאשר ניגש למירום (בין השניים שוררת יריבות קשה וידועה במשך שנים רבות), לחץ את ידו והביע תמיכה בטיעונים שהשמיע בזירת נגד ה"שריונים".

"פצועים" ושתי אחיות בתרגיל פינוי הנפגעים שנערך אתמול בירושלים (צילום: אבי חיון)

צעד חסר תקדים ביחסי הסתדרות־ממשלה על רקע הפיטורים ברפא"ל

עמיר פרץ הורה לאיגודים המקצועיים להחרים ישיבות ועדת השירות הממשלתית

עובדי רפא"ל ומשפחותיהם מתפקדים למפלגת העבודה "כדי להיות כח פוליטי"

מאת אפרים דוידי ואורי שורון

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, ח"כ עמיר פרץ, הורה אתמול לכל האיגודים המקצועיים להחרים את ישיבות ועדת השירות, הפועלת להסדיר עניינים הקשורים בכח אדם בשירות הממשלתי.

"בכל מקרה בו פורץ סכסוך עבודה שוועדת השירות רשאית להכריע בו, יינקטו צעדים ארגוניים מיידיים, על מנת למנוע בכל מחיר הופעת נציגי העובדים בפני ועדת השירות", נאמר בהחלטת פרץ.

צעד חסר תקדים זה, הוא שיאו של סכסוך בין האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות לבין נציבות שירות המדינה. מקור הסכסוך הוא בהחלטה לפטר 350 עובדים ברשות לפיתוח אמצעי לחימה, רפא"ל.

ביום רביעי הופיע ח"כ פרץ בפני חברי ועדת השירות שדנה בפיטורים הצפויים ברפא"ל, וביקש מחבריה לאפשר לארגון העובדים ברפא"ל ולהנהלה לסיים את המו"מ בהסכמה בסוגיית הפיטורים, ושתתערב רק במקרה שהמו"מ לא יעלה יפה.

על־אף בקשת יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, הודיעה הוועדה על פיטורי העובדים, ללא הליכים נוספים. על פעילות הוועדה אמר אמש ח"כ פרץ: "היא הפכה חותמת גומי בידי הממשלה".

ובינתיים, אלפים מעובדי רפא"ל ובני משפחותיהם, מתפקדים בימים אלה למפלגת העבודה, כדי להשפיע על גורל מפעלם.

מטה המאבק זימן אתמול 2500 עובדים אל חורשה ליד עכו, שם נערכה ההתפקדות. כל עובד שילם 60 ש"ח דמי חברות למפלגה. המטרה היא להגיע ל־10,000 מתפקדים.

אמר אחד מאנשי המטה: "אנחנו נשפיע בתוך הפריימריס של העבודה על ההתמודדות לראשות הממשלה ולחברות בכנסת הבאה, כדי לשמור על האינטרסים שלנו. נכניס אנשים במקום חבר הכנסת שבח וייס, אם לא יעזור לנו במאבקנו לשמירה על מקום עבודתנו. אילו הליכוד היה היום בשלטון, היינו מתפקדים אליו".

חפץ: 99 תיקים פליליים נפתחו בפרשת האזנות הסתר; 19 מהם עדיין בחקירה

מאת נתן רועי

במהלך חקירת האזנות הסתר פתחה המשטרה 99 תיקים פליליים נגד חשודים בעבירות של האזנת סתר בלתי חוקית. 80 תיקים הועברו למשטרה ו־19 תיקים נמצאים עדיין בחקירה. כך אמר אתמול המפקח הכללי של המשטרה, רב־ניצב אסף חפץ.

לדבריו, חקירה זו חשפה תופעה חמורה ביותר בהיקף נרחב מאוד של האזנות סתר שנערכו על ידי גורמים שונים. לדבריו, החקירה היתה אמורה להרתיע עבריינים אשר ינסו בקרוב לבצע האזנות אלה. הגוש הגדול של התיקים הנוגעים לחקירה הועבר כבר לפרקליטות, אולם המשטרה תמשיך לעקוב אחר תופעה זו ביתר שאת.

המפקח הכללי של המשטרה אמר עוד כי במהלך החקירה היו לחצים של התקשורת להגיע לחקר האמת. אולם טבעי שלחצים אלה הופעלו.

בהתייחסו לידיעה שהופיעה בכמה עיתונים כי המשטרה הצבאית החוקרת השתמשה בחומר שהושג להאזנת סתר לביצוע חקירות, אמר כי חומר זה הועבר לעיון הפרקליטות. לדבריו, פרקליטות המדינה היא שתחליט בתיק זה.

ביילין יציע ביום ב' לוועידת העבודה לאפשר חופש הצבעה בעניין החוק לבחירה ישירה

לאחר התדיינות מתוחה החליט מרכז המפלגה להעביר הדיון המקדמי לוועידה

מאת אמיר גוימן

סגן שר החוץ, יוסי ביילין, מתכוון להביא לוועידת העבודה המתכנסת ביום שני הצעת החלטה לאפשר לחברי הכנסת של העבודה חופש הצבעה בשאלת החוק לבחירה הישירה של ראש הממשלה.

אתמול החליט מרכז מפלגת העבודה, על פי הצעת המזכ"ל נסים זוילי ובתמיכת ראש הממשלה יצחק רבין ושר המשפטים דוד ליבאי, שלא להכריע בשאלת הדיון בוועידה ולהעביר את ההכרעה לצירי הוועידה. הדיון סביב הצעת זוילי עורר מתיחות ועימותים קולניים בין כמה מחברי המרכז לבין רבין.

ביילין עצמו אמר כי הוא שבע רצון מכך שהמרכז החליט להעביר את הדיון בהצעתו לוועידה, על אף שמדובר בינתיים בדיון מקדמי סביב השאלה אם לדון בעניין זה או לא.

לאחר הישיבה אמר ביילין כי הוא חושש שבוועידה יופיע לצדו, דיבור בעד קיום הדיון שר המשפטים לשעבר חיים צדוק. בניגוד לעמדתו הקודמת, להציע את השעיית החוק עד שנת 2000, אומר עכשיו סגן שר החוץ כי יבקש מצירי הוועידה להעניק חופש הצבעה לחברי הכנסת של העבודה, בעת הצבעה בכנסת על השעיית החוק.

כינוס המרכז אתמול בא לאחר שביום חמישי שעבר החליטה הוועדה המתמדת של העבודה כי תביעת ביילין להשעות הבחירה הישירה תידון בוועידה. בהתייעצות עם ראש הממשלה ומזכ"ל העבודה ביום שישי הציג שר המשפטים חוות דעת כי חוקת העבודה מחייבת אישור מוקדם לסדר היום של הוועידה, ולכן יש לכנס את המרכז.

ישיבת המרכז אתמול היתה אמורה, אם כן, להחליט אם הבחירה הישירה תידון בוועידה. ביילין ומקורביו נערכו לקראת ההצבעה הצפויה וגייסו את חברי המרכז התומכים בעמדתם. הצעת מזכ"ל העבודה, שהובאה בתיאום עם ראש הממשלה ושר המשפטים, לדחות את הדיון, הפתיעה את כולם.

זוילי ערכן אמנם את ביילין שעות ספורות לפני הישיבה, אולם בשיחה המוקדמת ביניהם לא סוכם דבר, וגם ביילין לא הבין מהן הכוונות המדויקות של זוילי.

לדבריו, אפשר שרבין וזוילי המתנגדים לקיום הדיון בוועידה חששו כי המרכז יאשר את תביעת ביילין ולכן החליטו למנוע את הדיון ולהעבירו לוועידה.

זוילי עצמו נימק את הצעתו בכך שאין זה יאה שמפלגת העבודה תחליט להסיר מטעמים פרוצדורליים את הצעת ביילין מעל סדר היום של הוועידה, ומוטב למסור את ההכרעה על כך לצירי הוועידה בעצמם.

לאחר שזוילי וליבאי נימקו את ההצעה, התנגד ביילין ודרש דיון בישיבת המרכז. הוויכוח שהתפתח עורר תגובות נרגשות של חברי המרכז. רבין פנה אליהם ברוגז ותבע מהם שלא לנהוג כפי שנוהגים בליכוד. על כך השיב ביילין כי אל לו לראש הממשלה להשוות את הוויכוח הזה עם המתרחש בליכוד.

בהצבעה שהתנהלה לאחר מכן היה רוב למחייבי הצעת זוילי — להעביר את הדיון המקדמי לוועידה. עם זאת, לאחר ההצבעה טענו חברי מרכז כי לא הבינו מה החלופות העומדות בפניהם, וכי אילו היו מציגים זאת בפניהם באופן נאות היו התוצאות שונות. גם ביילין עצמו אמר כי לדעתו היה בישיבת המרכז רוב בעד הצעתו.

תרגיל פינוי הנפגעים הגדול ביותר עד כה נערך בירושלים

מאת און לוי

עשרות אמבולנסים, צוותי רפואה ומסוקים, השתתפו אתמול בתרגיל פינוי נפגעים רחב היקף, הגדול ביותר שנערך מאז הקמת פיקוד העורף בצה"ל.

התרגיל נערך באיצטדיון טדי בירושלים, שדימה פיצוץ עם מאות נפגעים. 350 חיילים, 'פצועים' בדרגות שונות, פונו לארבעה בתי חולים בירושלים.

בתרגיל השתתפו כוחות רפואה, משטרה, מד"א, כיבוי אש ועירייה, שתירגלו את הטיפול בשטח ואת הפינוי לבתי החולים.

שני אנשי חמאס גורשו מירדן

(עיר). – מוחמד נזאל, ממנהיגי החמאס, אמר אתמול כי "שניים מחברי הארגון, אימאם אל־אלאמי וד"ר מוסא אבו מארזוק, שמילאו תפקיד חשוב בארגון החמאס בירדן, עזבו את המדינה אתמול, לאחר שהוצא נגדם צו גירוש בו צוין כי עליהם לעזוב את ירדן עד ה־1 ביוני".

נזאל סירב לומר לאיזו מדינה יצאו המגורשים.

מקורות בחמאס מסרו מעזה כי עד כה זכה ארגונם לתמיכה בירדן, וכי זו הפעם הראשונה שמשרד הפנים הירדני מחליט להוציא צו גירוש נגד חברי הארגון.

הוועד הפועל של אש"ף מתכנס בתוניס

תוניס (ע.א.ע.ס.). – יו"ר הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, בא אתמול לתוניס, לעמוד בראש כינוס הוועד הפועל של אש"ף.

"ערפאת השתתף אתמול בדיוני הוועדה המרכזית של הפתח", מסר מקור פלסטיני. בשיחות תידון התקדמות המו"מ עם ישראל על הרחבת סמכויות הפלסטינים. כן תידון בכינוס סוגיית ירושלים.

שוחררו 3 הדייגים הלבנוניים שנעצרו ליד צור ע"י צה"ל

(עיר). – חיל הים שיחרר שלושה דייגים לבנוניים כמה שעות לאחר שעצר אותם ביום רביעי מול חופי דרום לבנון. כך מסרו אתמול חמישי מקורות ביטחוניים לבנוניים.

המקורות ציינו כי ספינות משמר של חיל הים, שעצרו את הדייגים מול קליליה, דרומית לצור, גררו את ספינת הדייג לנמל נאקורה, שם הוחזקו במשך כמה שעות.

במהלך החג מערת המכפלה תהיה פתוחה לתפילת יהודים בלבד

(עט). – מערת המכפלה תיפתח במוצאי שבת בשעה 11 בלילה לתפילת יהודים בלבד, לרגל חג השבועות. זאת, לאחר שיסתיימו תפילות המוסלמים במערה.

המערה תעמוד לרשות היהודים גם בחג השבועות, החל ביום א'. מיום ב' תהיה המערה פתוחה לתפילת מוסלמים ויהודים, במתכונת הרגילה.

ק.ח.א. — שכון ובניה בע"מ
בונה ברובע ז'
באשדוד

דירות למגזר הדתי חרדי, במסגרת פרויקט **"מחיר למשתכן"** שיזמו משרד הבינוי והשיכון ומינהל מקרקעי ישראל.

בפרויקט דירות בנות **3 חדרים** (כ־80 מ"ר ברוטו) המיועדות לזכאי משרד השיכון, ואשר בין הזכאים שירשמו לדירות אלו, תיערך הגרלה בהתחשב בקבוצות עדיפויות.

מועד פתיחת ההרשמה: **יום ג', 30.5.95.**

מועד סיום ההרשמה: **יום ב', 19.6.95.**

על הנרשמים להציג, בעת ההרשמה, העתק מתאים למקור של תעודת זכאות בת תוקף.

ההרשמה תתבצע בין השעות 11.00 — 16.00 במשרד המכירות, רח' חטיבת הנגב 304/17, אשדוד

טל: 08-562633

ק.ח.א. — שיכון ובניה בע"מ

צרור ברכות
למנהלה לפיתוח התיירות בנגב
ליו"ר מר רפי הוכמן
ולמנכ"ל מר דני מעיין
לרגל חגיגות 5 שנים להיווסדה
המרכז למורשת הבדואים ברהט
THE BEDUINS HERITAGE CENTER, RAHAT
רהט 85357, ת"ד 37 טל. 057-918263
057-910303 .פקס, 050-257168

למנהלה לפיתוח התיירות בנגב
ליו"ר מר רפי הוכמן ולמנכ"ל מר דני מעיין
ברכות ואיחולים
ס. נופי ובניו טל. 07-331197

למרכז השלטון המקומי בישראל
ליו"ר מר עדי אלדר
ולמנכ"ל מר גידעון רוזנטל
לרגל חגיגות 60 שנים להיווסדו
שקף בע"מ
העתקות אור, צילומים, הדפסות, כריכות מכל הסוגים, שרותי אוטוקד, שירותי גרפיקה, שרותי פקסי
כרמיאל. 9882808, 04-9884696

למרכז השלטון המקומי בישראל
ליו"ר מר עדי אלדר
ולמנכ"ל מר גידעון רוזנטל
ברכות ואיחולים
לרגל חגיגות 60 שנים להיווסדו
פיתגל
חברת בנין ועבודות פיתוח בע"מ
משרד: כרמיאל טלפקס: 04-9980612
מגן: 04-9988725

איחולים וברכות
לאולמי גן הלוטוס
ולמנכ"ל מר זאב ארמר
לרגל חגיגות שנתיים להיווסדה
מאור א. דולב
טל. 03-6822627

לאולמי גן הלוטוס
ולמנכ"ל מר זאב ארמר
לרגל חגיגות שנתיים להיווסדה
הידרו מאיו ובניו
טל. 03-5595999

ארץ ישראל יפה
שמור על נקיונה

לאולמי גן הלוטוס
ולמנכ"ל מר זאב ארמר
לרגל חגיגות שנתיים להיווסדה
ברכות לאורך כל הדרך
שמעוני
שיש וגרניט
טל. 08-400030
סילסטון אבן הברק

ברכת הצלחה
לאולמי גן הלוטוס
ולמנכ"ל מר זאב ארמר
לרגל חגיגות שנתיים להיווסדה
צבי פרג
חברה לקבלנות בנין בע"מ
רח' הרצל 47 פ"ת טל. 03-906191

מטאבק | سطابق للأصل

קאראדז'יץ': כל ניסיון צבאי של האו"ם לשחרר את בני הערובה יסתיים בטבח

פאלה ופריבו (סוכנויות הידיעות) – מנהיג הסרבים בבוסניה, ראדובאן קאראדז'יץ', הזהיר אתמול את האו"ם ונאט"ו כי כל ניסיון לשימוש בכוח כדי לשחרר את חיילי האו"ם שנתפסו בידי הסרבים כבני ערובה עלול לגרום ל"טבח".

"כל ניסיון לשחרר אותם בכוח עלול להסתיים באסון. זה יהיה טבח", אמר קאראדז'יץ' בראיון ששודר בטלוויזיה הסרבית-בוסנית בפאלה.

אם האו"ם יחליט להוציא את חייליו מבוסניה, הסרבים "לא יעשו דבר למנוע זאת", ציין קאראדז'יץ', אך "הם לא יכולים להשאיר את נשקם מאחור".

ממשלת צרפת קידמה בברכה את האפשרות שארה"ב תשגר כוחות קרקע לבוסניה וקראה לשרי ההגנה של נאט"ו שיתכנסו מחר בפאריס לדון באפשרות בכובד ראש.

הסרבים בבוסניה הדריפו את התנגדותם למאמצי המערב בהחזקם יציין אר"ם כבן ערובה ובידי על חיילי הא' ליד סרייבו.

קצין האו"ם השודרי נעצר [illegible] ידי הסרבים קרוב לעיר הסרבית באנג[illegible]וקה בצפון בוסניה, מסר דובר האו"ם [illegible]רב, כריס גאנאס.

קרוב ל־370 מכוחות האו"ם נלקחו כבני ערובה מאז שמטוסי נאט"ו הפציצו מאגרי נשק סרביים מזרחית לסרייבו.

על דרך הררית המוליכה לסרייבו, ירו הסרבים לעבר שני נגמשי"ם בריטיים, אך לא היו כל נפגעים או נזק, מסר דובר האו"ם.

הלחימה המשיכה גם ב"איזור הבטוח" של גורזדה דרומית מזרחית לסרייבו, בה נלחמים כוחות הממשלה הבוסנית נגד הסרבים על השליטה ב־9 מעמדות האו"ם בעיר שנבטשו על ידי האו"ם. דובר האו"ם באיזור מסר כי נראה שכוחות הממשלה הצליחו להשתלט על כמה מהנקודות.

מקורות באו"ם גם דיווחו על מספר רב במיוחד של הפגזות, קרוב ל־200, סביב המובלעת המזרחית של סרברניצה, עוד "איזור בטוח" של האו"ם. קרבות גם התנהלו בצפון־מרכז בוסניה, קרוב לעיר דובוי.

שר החוץ הבריטי, דאגלאס הרד, אמר אתמול כי מתקיימים "מגעים ישירים ועקיפים" במטרה להשיג את שחרורם של חיילי האו"ם המוחזקים כבני ערובה ע"י הסרבים.

הרד ציין כי בשבוע הבא יארח את עמיתו הרוסי אנדריי קוזירב, וכי לדעתו "חשוב מאוד לוודא כי הרוסים ימשיכו להיות מעורבים בתהליך".

הרד גם אמר כי "האפשרות להוצאת כוחות בריטניה נדחתה בינתיים לתאריך בלתי ידוע".

כוחות בריטיים נוספים היו אמורים להגיע לבוסניה אתמול, חלק מכוח מקדים של 6,000 חיילים שנועדו לתגבר את הכוחות במקום לאחר ש־33 חיילים בריטיים נלקחו כבני ערובה במהלך סוף השבוע האחרון.

בריטניה וצרפת הדיעו שהן מכינות כוח פעולה מהיר כדי להגן על כוחות האו"ם בבוסניה. צרפת שיגרה נושאת מטוסים לים האדריאטי ועליה 500 חיילי עילית, מטוסים והליקופטרים. הנשיא קלינטון הודיע שלשום כי הוא מוכן לשלוח חיילים אמריקאיים לבוסניה אם נאט"ו תבקש זאת.

בהגבירם את אירית המשבר, יתכנסו מחר שרי ההגנה של נאט"ו בפאריס כדי למצוא דרכים להתמודד עם המשבר.

האו"ם הדגיש אתמול כי הוא דורש את שחרורם המיידי וללא תנאים של כל אנשיו המוחזקים בידי הסרבים בבוסניה, ודוחה בכך את התנאים שהעמידו ראשי הסרבים במאחוז בפאלה.

"שחרורם המיידי וללא תנאים של כל חיילי האו"ם והמשקיפים הצבאיים שבידי הסרבים הוא הפתרון היחיד למשבר, המתקבל על הדעת", אמרה דוברת כוח המגן של האו"ם, סרן מרים סוזאצקי.

היא הוסיפה כי מסר זה הועבר שלשום על ידי מפקד כוחות האו"ם בבוסניה־הרצגובינה, הגנרל רופרט סמית', למפקד הכוחות הסרבים, גנרל ראטקו מלאדיץ'.

מנהיג הסרבים בבוסניה, ראדובאן קאראדז'יץ' הודיע אתמול כי הוא מברך על החלטת קבוצת הקשר התומכת בפתרון מדיני בסיכסוך בבוסניה.

"נודע לי כי קבוצת הקשר תומכת בפתרון מדיני, תחת פתרון צבאי וזהו דבר חיובי", מסר קאראדז'יץ' מפאלה, מעוז הסרבים בבוסניה והוסיף כי "זהו דבר טוב לבני הערובה, למרות שאנו לא מתייחסים אליהם כאל ערובה אלא כאל שבויי מלחמה".

קאראדז'יץ' שיגר איגרת שלשום למזכ"ל האו"ם בוטרוס גאלי, בו קרא לאו"ם להבטיח כי "לא יישנו המתקפות האוויריות של מטוסי ברית נאט"ו על יעדים סרבים, כי לא יהיו עוד כוחות צבא באיזורים המוגנים וכי יכובד הרם על כלי הנשק".

שר החוץ האמריקאי וורן כריסטופר, דוחה את ההצעה למשא ומתן בנושא שיחרור חיילי האו"ם המוחזקים כבני־ערובה ואמר, כי "הצעה זו מזמנת פשרות מצידה של ארה"ב ומצידן של המדינות החברות בכוח האו"ם".

בריטניה הודיעה כי היא מקבלת שתיים מהמלצותיו של מזכ"ל האו"ם בוטרוס גאלי בנושא בוסניה, אולם הדגישה כי תציג תשובה מפורטת בנושא זה בעוד כמה ימים, לאחר שתפתח בהתייעצויות בסוגיית בוסניה עם בנות בריתה, מסר אתמול דובר משרד החוץ הבריטי.

הדובר אמר כי "בריטניה דוחה אף היא, ברוחה למזכ"ל האו"ם, שתיים מן האפשרויות. האחת, נוגעת לפינוי משלחת האו"ם מבוסניה, והשנייה נוגעת לשמירת הסטטוס־קוו".

בינתיים, השליח האמריקאי המיוחד, רוברט פרזור, הגיע לבלגראד לשיחות נוספות עם הנשיא הסרבי סלובודאן מילושביץ'. נמסר כי הוא מגבש את הצעות המערב למילושביץ', שהביא את תחילת המלחמה בבוסניה ב־1992.

וושינגטון תציע להסיר את רוב הסנקציות הכלכליות שהוטלו על סרביה, אם בתמורה תסכים האחרונה להכיר בבוסניה, ולגנות את לקיחתם בשבי של חיילי האו"ם בידי הסרבים בבוסניה, מסר אתמול העיתון "ניו־יורק טיימס".

"ההצעה החדשה של וושינגטון תקשה על הטלת סנקציות מסחריות וכלכליות על סרביה בעתיד", מסר העיתון.

המקורות, שצוטטו ב"ניו־יורק טיימס" מסרו כי "על־פי ההצעה החדשה, יהיה מזכ"ל האו"ם בוטרוס גאלי היחיד להחליט אם יוגוסלביה החדשה (סרביה ומונטנגרו) עומדת בהחלטות מועצת הבטחון של האו"ם.

לדברי העיתון, גובשה ההצעה החדשה על־ידי קבוצת הקשר בנושא בוסניה, בה התתפו שרי החוץ של בריטניה, צרפת, גרמניה, ארה"ב ורוסיה.

"ההצעה לא כוללת הסרת אמברגו הנפט מעל סרביה", מסרו אותם המקורות.

60 מורדים טאמיליים נהרגו בג'ונגל בסרי לנקה; 746 הרוגים מאז אפריל

קולומבו (א.פ.) – לפחות 60 מורדים טאמיליים ושבעה חיילי הממשלה נהרגו בקרב בג'ונגל בצפון־מזרח סרי לנקה, מסר אתמול דובר צבאי.

"החיילים התעמתו עם קבוצה גדולה של מורדים והרסו בסיס גרילה במהלך הפעולה שלשום בלילה," אמר בריגדיר סאראת מונשינג, דובר הצבא.

"גופות פזורות לכל עבר, לא ספרנו את כולם.. אולי יש יותר מ־60", אמר מונשינג.

בשתי תקריות נפרדות אתמול ושלשום במקומות אחרים בסרי לנקה, נהרגו חמישה שוטרים, חייל ממשלה וארבעה מהמורדים הטאמיליים.

המורדים הטאמיליים הפרו את הפסקת האש שנמשכה שלושה חודשים ואת שיחות השלום עם הממשלה ב־19 באפריל. הקרבות הסלימו מאז ולפחות 746 בני אדם נהרגו.

המורדים דורשים עצמאות בצפון ובמזרח עבור הטאמילים. הם טוענים שיש אפלייה נגד המיעוט הטאמילי על ידי הרוב הסינהלי, השולט בממשלה ובצבא. מאז תחילת המלחמה ב־1983 נהרגו לפחות 34 אלף בני אדם משני הצדדים.

שלשום בלילה, אמרה נשיאת סרי לנקה, צ'אנדריקה קומרטונגה, לחברי הקואליציה שלה שהממשלה תציב תנאים להמשך שיחות עם המורדים. היא לא הסבירה באילו תנאים מדובר.

"הם (המורדים) לוקחים את טוב לבי כמובן מאליו. הרחקתי לכת מעבר לכל מה שכל ממשלה לגיטימית היתה מוכנה לעשות – הפסקת אש חד צדדית," אמרה קומרטונגה.

הממשלה איבדה מדיניות כפולה של הכנת שיחות השלום בד בבד עם תקיפת עמדות המורדים, העיד אחד ממשתתפי הפגישה עם הנשיאה.

רוצח הוצא להורג בטקסס בזריקת רעל

האנטסוויל (ע. ריא.פ.) – אדם שהודה ברצח שני בני אדם במהלך שוד בעיר דאלאס ב־1980, הוצא אתמול להורג בזריקת רעל, בנוכחות אמו ואחיותיו.

תומאס פלצ'ר מאן, בן 34, הודיע לאחר שירה למוות בכריסטופר לי בייטס, בן 22, ואנס, דקר וחנק למוות את ברברה הופ, אף היא בת 22, במהלך שוד. כמו כן ירה באדם שלישי, אותו חשב למת, שניצל בסופו של דבר.

מאן הוא האדם התשיעי שהוצא להורג בטקסס השנה, וה־94 במספר מאז הונהג מחדש עונש המוות במדינה זו ב־1982.

קבוצה של צעירים ניאו־נאצים ממתינים מחוץ לבית המשפט ברוסקילד, נדרבגיה, בו הופיע מנהיג ניאו־נאצי אמריקאי, גארי לוק, בניסיון למנוע את מימוש צו ההסגרה לגרמניה, שם הוא נאשם בהפצת חומר אנטישמי (צילום: א.פ.)

ביצים הושלכו על הנסיך צ'ארלס בידי מפגינים לאומניים בביקורו בדאבלין

דאבלין (א.פ.) – מיעוט מפגינים זועמים השליכו ביצים לעבר הנסיך צ'ארלס אתמול כאשר הוא צעד ברחובות הבירה האירית. הביצים החטיאו את יורש העצר אך פגעו באחד ממקבלי פניו.

המשטרה נאבקה עם מספר מפגינים צעירים מחוץ ל"קולג' טריניטי" ועצרה שלושה מהם. המפגינים ענדו סרטים ירוקים המשייכים אותם לתומכי הזרוע הפוליטית של האי.אר.איי., מפלגת השין פיין.

הנסיך צ'ארלס, הבכיר מבין חברי המלכות הבריטית שעורך ביקור רשמי באירלנד מאז 1911, הוקף מייד על ידי שוטרים והוכנס דרך דלת צדדית לתוך בניין הקולג' בו עמד לבקר.

המפגינים שנשאו דגלים שחורים וקראו סיסמאות בגנות המלוכה, השליכו את הביצים על צ'ארלס בעת שהוא צעד ממשרד התיירות הבריטי לעבר בניין הקולג'.

רוב הקהל שנכח במקום היה ידידותי. צ'ארלס המשיך וקיבל את פניו בחום. צ'ארלס המשיך ללחוץ את ידי מקבלי פניו ולא נראה מוטרד מתקרית הביצים.

"אני חושב שזה נהדר שהוא פה", אמר קלייב ווין, פנסיונר תושב דאבלין. "זה יקבור את שמונים שנות המרירות שרק כמה רוצים להשאיר בחיים".

קיטי לינץ', תושבת אחרת, ביקרה את המפגינים הזועמים באומרה, "אנחנו חייבים למות ביחד או לשרוד ביחד. הגיע הזמן לסלוח ולשכוח".

ביקורו של הנסיך צ'ארלס בא לאחר תשעה חודשי הפסקת האש שהוכרזה על ידי האי.אר.איי. במאבקו לסיום הכיבוש הבריטי בצפון אירלנד. הביקור גם מציין התחממות ביחסים בין אנגליה לאירלנד, שהיו מתוחים במשך דורות רבים בעיקבות הכיבוש הבריטי של אירלנד שהוסתיים ב־1922.

"רציתי לבוא הנה מאז שאני זוכר את עצמי. זה יום מאוד מיוחד עבורי", אמר הנסיך במהלך הפסקה בביתו של ראש העיר של דאבלין. צ'ארלס הסיר את הלוט מעל לתמונה של אחד מאבותיו, המלך ג'ורג' החמישי.

מאוחר יותר, הוא הצטרף לנשיאת אירלנד, מארי רובינסון, לארוחת צהריים במעונה הרשמי.

ההתנגדות לביקורו של צ'ארלס באה ממקורות לאומניים אנטי־בריטיים. חלק מההתנגדות נובע מכך שצ'ארלס עומד בראש גדוד הצנחנים שהרג 13 מתושבי לונדונדרי הקתוליים ב"בלאדי סאנדיי", ב־30 בינואר, 1972.

למרות שזה הביקור הרשמי הראשון של בן מלוכה בריטי מאז הוכרזה עצמאות אירלנד, נערכו פה בעבר ביקורים פרטיים רבים של בני המלוכה.

45 כורדים נהרגו עם התחדשות הפעילות הצבאית במזרח תורכיה

דיירבאקיר (א.פ.) – צבא תורכיים הרג אתמול 45 מורדים כורדיים כחלק מהמבצע המתוגבר בדרום־מזרח ובמזרח תורכיה, מסר דובר אזורי.

שמונה מורדים נהרגו במבצע בהרי מחוז סיירט שהחלה שלשום. שבעה מורדים נוספים נהרגו בפעולות נפרדות במחוזות הדרום־מזרחיים של מרדין, דיירבאקיר והאקרי.

לא נמסר על נפגעים תורכיים.

מנהיג המפלגה הדמוקרטית של כורדיסטאן, מסעוד בארזאני הודיע כי הוא מסכים להאריך ל־45 יום את הפסקת האש החד־צדדית אם המפלגה הכורדית היריבה, האיחוד הפטריוטי של פקיסטאן של ג'לאל טאלאבאני, נאמר בהצהרה אתמול.

תוקפה של הפסקת האש בין שני הפלגים הכורדים היריבים עמד לפוג אתמול. הפסקת אש זו הוכרזה באופן חד־צדדי על ידי המפלגה הדמוקרטית של כורדיסטאן ב־7 באפריל, לאחר התנגשויות אלימות עם המפלגה היריבה, שגרמו למותם של קרוב ל־2,000 אנשים.

619 הרוגים

ניצולי רעידת האדמה בנפטגורסק זועמים על כוונת הממשלה ליישבם בסחלין

נפטגורסק (סוכנויות הידיעות) – ניצולים כועסים, רוטנים ומפוחדים של רעידת האדמה שהרסה את עיר הנפט המרוחקת התעמתו אתמול עם פקידים ממשלתיים ודרשו כסף כדי שיוכלו לעזוב את האי ליבשה.

הזעם מחוסר הדיור התפרץ בצעקות כאשר שמע על תוכניות הממשלה ליישבם בחלק אחר של האי סחלין.

"תנו לנו כסף. אנחנו נחליט איפה אנחנו רוצים לחיות! אנחנו רוצים לעזוב את האי! תנו לנו לעזוב!", קראו תושבי העיר.

619 הרוגים, 401 פצועים וכ־2,000 עדיין לכודים מתחת להריסות, לפי אומדנים זמני שפורסם אתמול על ידי המשרד הרוסי למצבי חירום.

"פעולות כוחות ההצלה יימשכו בשבועות הקרובים, ואנו מקווים לחלץ ניצולים נוספים, למרות שהסיכויים הולכים ופוחתים", אמר סרגאיי שויגו, השר הרוסי למצבי חירום.

צ'יאיבו הודיע בערוץ הטלוויזיה הרוסית, כי החליט לפטר את המומחה למניעת התפשטות מגיפות, "מאחר ותוצאות עבודתו לא היו מספקות". השלטונות החליטו להמית כלבים משוטטים בעיר נפטגורסק, בה נהרסו עד ליסוד תשתיות המים והחשמל, מחשש כי, עקב המחסור במים לשתייה, יפיצו הכלבים מגיפות.

מנהלי הונדה האמריקאית נמצאו אשמים בקבלת שוחד בזמן הבום הכלכלי בשנות השמונים

קונקורד (א.פ.) – שניים ממנהלי חברת הונדה האמריקאית נמצאו אתמול אשמים בקבלת שוחד בשערורייה לאומית שהתביעה טענה היא המורה מסוגה בתולדות ארה"ב.

דניס ג'וזלין, לשעבר מנהל המכירות של הונדה בחוף המערבי, וג'ק בילינר, לשעבר סגן נשיא החברה, נמצאו אשמים בלקיחת שוחד מסוחרים בתמורה לטיפול עדיף בקבלת מכוניות פופולאריות, בעיקר במהלך הבום הכלכלי של שנות השמונים.

פרשת השחיתויות התגלגלה ביותר מ־30 מדינות ונמשכה במשך יותר מעשור. הגיעה לשיאה כאשר הונדה, ומאוחר יותר אקורד, היו בשיאן ולא הספיקו לספק את הדרישה בשוק. במקרים רבים נמכרו מכוניות החברה במחירים שהיו גבוהים באלפי דולארים ממחיר השוק.

שני המנהלים נמצאו אשמים בקשירת קשר. ג'וזלין, בן 48, צפוי לעונש של עד 30 שנה. בילינר בן 65, צפוי לעונש של עד 5 שנים.

ג'וזלין טען להגנתו כי חברת הונדה ידעה על עסקותיו ואף תמכה בהן. שני הנאשמים מתכוונים לערער.

סינטק טכנולוגיות מתקדמות בע"מ

("החברה")

הודעה על תיקון טעויות סופר

בהתאם להוראות סעיף 25ג' לחוק ניירות ערך, תשכ"ח־1968 ("החוק"), ניתנת בזה הודעה על תיקון טעויות סופר בתשקיף החברה מיום 25 במאי 1995, כדלקמן:

בעמוד 2 לדו"חות הכספיים ליום 31 במרס 1995 ליד חתימות מנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של החברה, מעל למלים "תאריך אישור הדו"חות" יתווסף התאריך: "25.5.95".

בעמוד 2 ו־4 לדו"חות הכספיים ליום 31 בדצמבר 1994 ליד חתימות יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל החברה, מעל למלים "תאריך אישור הדו"חות" יתווסף התאריך: "25.5.95".

בעמוד 2 לדו"ח דירקטוריון החברה ליום 31 במרס 1995 בסעיף (ג), במקום המספר "625" יבוא המספר "652".

הודעה ללקוחות

הפחתה בשיעורי ריבית החובה

החל מיום ה', ג' סיון תשנ"ה 1.6.95 תחול הפחתה בשיעורי ריבית החובה כדלהלן:

פירוט מרכיבי הריבית	שיעור השינוי	שיעור הריבית החדש (שנתי) העדיפית	מתואמת
א. חח"ד			
ריבית חובה בסיסית (פריים)	−0.5%	15 %	
תוספת סיכון מירבית	–	4.90%	
הריבית על אשראי מאושר	−0.5%	19.9 %	21.43%
תוספת ריבית על חריגה	–	6.10%	
הריבית על אשראי חריג	−0.5%	24 %	26.25%
– שיעור עמלת הקצאת אשראי הינו 0.375% לרבעון מראש (ללא שינוי).			
– דמי ניהול קבועים 103 ש"ח לרבעון מראש (ללא שינוי).			
ב. חח"ד פרטי			
ריבית חובה בסיסית (פריים)	−0.5%	15 %	
תוספת סיכון מירבית	–	6.92%	
הריבית על אשראי מאושר	−0.5%	21.92%	23.79%
תוספת ריבית על חריגה	–	3.20%	
הריבית על אשראי חריג	−0.5%	25.12%	27.59%
– עמלת הקצאת אשראי 1.5 ש"ח לחודש (ללא שינוי).			
– דמי ניהול קבועים 7 ש"ח לחודש (ללא שינוי).			
ג. עו"ש מקבלי משכורות וגמלאים			
עד 1,000 ש"ח	−0.5%	16.2%	17.21%
1,000.01 ש"ח עד סכום המסגרת	−0.5%	17.7%	18.91%
חריגה מהמסגרת	−0.5%	24.7%	27.08%
ד. עו"ש רגיל			
כל סכום שהוא	−0.5%	27.7%	30.71%
ה. חשבון חייל			
עד 500 ש"ח	−0.5%	16.2%	17.21%
מעל 500 ש"ח	−0.5%	23.7%	25.89%
ו. חשבון סטודנט			
עד 1,000 ש"ח	−0.5%	16.2%	17.21%
מעל 1,000 ש"ח	−0.5%	23.7%	25.89%

ז. בכל ההלוואות השקליות בהן הריבית משתנה לפי שיעור ריבית החוב הבסיסית בחח"ד (פריים), לרבות אשראי באמצעות כרטיס ישראכרט וישראקרדיט משופר ריאוצר בשרות קבעי המנוהל בריבית משתנה לפי הפריים שיעור הריבית יופחת ב־0.5% לשנה.

מודעה זו מתפרסמת במקום משלוח הודעה ללקוחות.
פרטים נוספים ניתן לקבל בסניפי הבנק.

בנק אוצר החייל

EXCELLENCE INVESTMENTS LT
אקסלנס השקעות בע"מ

אקסלנס השקעות בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית שנתית רגילה

ניתנת בזאת הודעה על כינוס אסיפה כללית שנתית רגילה של בעלי המניות בחברה, שתערך ביום שני, 26 ביוני 1995, בשעה 09:00 בבוקר, במשרדי החברה ברחוב ז'בוטינסקי 7א' רמת גן.

על סדר היום:
1.1 אישור דו"ח המנהלים ואשור הדו"חות הכספיים של החברה לשנה שנסתיימה ביום 31.12.94.
1.2 אישור בחירה של הדירקטורים מקרב הציבור.
1.3 מנוי דירקטורים לדירקטוריון החברה.
1.4 קביעת סכומי הגמול השנתי וגמול השתתפות לדמציים.
1.5 בחירה מחדש של רואי חשבון של החברה וקביעת שכרם.
1.6 הכרזה על דיבידנד הביניים בסך של 500,000 ש"ח שחולק ביום 30.11.94, ועל דיבידנד הביניים בסך של 1,000,000 ש"ח שחולק ביום 13.4.94, כדיבידנד סופי במאזן לשנת 1994.
1.7 אשור החלטת הדירקטוריון מיום 18.5.95 בדבר חלוקת דיבידנד ביניים בסך כולל של 500,000 ש"ח, המהווים שעור של כ־15.58% מההון הנפרע על חשבון ערכן הנקוב של המניות.
1.8 שונות.

העתקים מהדו"חות הכספיים של החברה עומדים לעיון בעלי מניות החברה במשרדה של החברה בשעות העבודה המקובלות.

הודעה על כינוס אסיפה כללית יוצאת מן הכלל

ניתנת בזאת הודעה על כינוס אסיפה כללית יוצאת מן הכלל של בעלי המניות בחברה, אשר תערך ביום שני, 26 ביוני 1995 בשעה 09:30 בבוקר במשרדי החברה ברחוב ז'בוטינסקי 7א' רמת גן.

על סדר היום:
אישור התקשרויות של החברה בהם יש לבעלי ענין בה ענין אישי ואשור התקשרויות של החברה עם בעלי ענין בה כדלקמן:
1. הוצאת כתבי שיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה בחברה, בחברות בת, חברות קשורות או אחרות בהם ימנו מטעם החברה.
2. אשרור, אישור והסכמת הדירקטוריון לאשר התקשרויות בין החברה לבין חברות בת בבעלות ובשליטה מלאות של החברה והעמדת ערבויות לבנקים על ידי החברה להבטחת הו־בותיהם של חברות בת כאמור, והכל במהלך העסקים הרגיל.
שם בעל הענין ומהות הענין האישי:
בנושא השפוי – כל הדירקטורים הינם בעלי ענין, אהרן בירם וגיל דויטש הינם בעלי ענין גם עקב החזקתם במניות החברה.
בנושא חברות הבת – אהרן בירם וגיל דויטש הינם בעלי ענין אישי בהחלטה עקב היותם דירקטורים בחברות הבת של החברה.
העתקים מהדו"ח המיידי של החברה בדבר ההתקשרויות האמורות לעיל וכן מנוסח כתב השפוי המוצע עומדים לעיון בעלי המניות במשרדי החברה בשעות העבודה הרגילות.

כללי

בעל מניות רשאי להצביע אישית או על ידי מיופה כח. החברה תהא רשאית שלא לאפשר למי שלא יפקיד יפוי כח תתום לא יאוחר מ־48 שעות לפני מועד תחילת כל אסיפה להשתתף ולהצביע באותה אסיפה. אם כעבור מחצית השעה מהמועד שנקבע לכל אסיפה לא ימצא מנין חוקי, תדחה אותה אסיפה בשבוע אחד ליום 3 ביולי 1995, באותה שעה ובאותו מקום ואם באסיפה נדחית לא ימצא מנין חוקי תוך מחצית השעה המיועדת, יהוו שני בעלי המניות, הנוכחים בעצמם או על ידי באי כוחם, מנין חוקי. באסיפה הכללית היוצאת מהכלל נדרש רוב של קולות הנוכחים הזכאים להשתתף בהצבעה בו יכלל לפחות שליש מקולותיהם של מי שאינם בעלי ענין אישי בהתקשרות הנוכחים בהצבעה. לא נכחו מי שאינם בעלי ענין אישי כאמור, הרי שבאסיפה נדחית כאמור לעיל, רשאית החברה לאשר את ההתקשרויות במנין קולות רוב הנוכחים בהצבעה.

הודעה על תשלום דיבידנד ביניים

ניתנת בזאת הודעה על תשלום דיבידנד ביניים במזומן בשעור של 15.58% מהערך הנקוב. מהדיבידנד ינוכה מס במקור בשעור של 25%, למעט מחברות ישראליות שאינן חייבות במס זה.
יום האקסי נקבע ל־14.6.95 ויום התשלום ל־28.6.95

בשם הדירקטוריון
אילנית פורת, מזכירת החברה

נהג! קח חייל בדרך הביתה

פרס
אבי חי
PRIZE

קרן אבי חי
שמחה להודיע על הענקת

פרס אבי חי בישראל־תשנ"ה

לד"ר צבי צמרת

מנהל יד יצחק בן־צבי

שעבודתו ואורח חייו מהווים דוגמא אישית לדו־שיח פורה בין יהודים בעלי גישות שונות למסורת ופעילותו מטפחת כבוד והכרה למסורת ישראל ברבדי החברה היהודית בארץ.

טקס הענקת פרס אבי חי לשנת תשנ"ה יתקיים בחסות ח"כ אהוד אולמרט, ראש העיר ירושלים ובהשתתפות יו"ר הכנסת, פרופ' שבח וייס ביום ג', ט"ו בסיון תשנ"ה, 13 ביוני 1995 בשעה 17:30 במשכן הכנסת, ירושלים.

הכניסה לפי הזמנות בלבד
אבי חי, רח' רמב"ן 28, ירושלים.

הודעה

על הצעה מיוחדת של יחידות השתתפות

"לאומי פיא" חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ מציעה על פי תשקיפי הקרנות המפורטות להלן את יחידותיהן במחיר היחידה בתוספת הוספה של 0.25%* וזאת לכל תמורה כספית החל מ־5.6.95 ועד 29.6.95 שעה 11:00**

פיא־קרן בדולח	פיא־2000 קרן נאמנות	פיא־גביש קרן אגרות חוב ומניות	פיא־חליפין קרן נאמנות

לאומי פיא

* פיא־חליפין במחיר יחידה בלבד.
** קבלת הזמנות בקרנות: פיא־בדולח ופיא־חליפין עד השעה 13:00
המנהל: לאומי פיא – חברה לניהול קרנות נאמנות בע"מ
הנאמן: קסלמן וקסלמן חברה לנאמנויות (1971) בע"מ

ביבי־לוי־גרפיה של איבה

בכל שסיכויי הליכוד לנצח בבחירות יהיו קלושים יותר - כך יהיו המגרשים של דוד לוי מפתוחות ומשולי תימרון רחבים יותר. הפתיחות הזאת מסובכת לליכוד לא פחות משהיא מסובכת ל"עבודה". בין השניים, יצחק רבין וביבי נתניהו, יצחק רבין עשוי להתברר אז בנקמה המתוקה של דוד לוי במי שביזה אותו ואילצו לעקור מביתו

שלמה ניצסר

ה עימות בין דוד לוי לביבי נתניהו הוא עימות כוחני, אקס־אידיאולוגי ולא נעדר גוון אתני קל. שום דבר לא ישתנה אם בסופו של העימות הזה יישאר דוד לוי ותומכיו בליכוד, גם אז יימשך המאבק ביניהם וגם אז זה יהיה מאבק כוחני, אישי חוץ־אידיאולוגי ובעל גוון אתני כלשהו, כך זה יהיה בין אם הליכוד ינצח בבחירות הבאות ובין אם יפסיד.

לעומת זאת, אם העימות הנוכחי יוביל לפרישת מחנה לוי מהליכוד ולהליכה נפרדת בבחירות לכנסת ולראשות הממשלה יתרחש טרוף־קלפים פוליטי העשוי לגרום תזוזות שאינן צפויות היום במפה הפוליטית. מבחינה זאת, לרוב הגורמים הפוליטיים אין סיבה מוצדקת להתלהב יתר על המידה מהקרע בליכוד אם הוא, אכן, לא ניתן לאיחוי. המחנה המוכתר על־ידי עצמו בתואר "הלאומי" יינזק. הליכוד ייחלש ואיתו גם שותפיו הפריפריאליים. ש"ס צפויה לכירסום קל בכוחה וגם "העבודה" אינה מחוסנת, במקרה של התפתחות כזאת, מדליפה קלה של קולות למאגר של לוי.

קשה – ובוודאי מוקדם – להתנבא איזה משקל אידיאולוגי יהיה לכירסום שמפלגה כזאת עשויה לכרסם בחלקים של המפה הפוליטית העכשווית. בסך הכל, בריחת קולות היא מפלטם של המאוכזבים ולא משאת נפשם של הנלהבים. על פניו, אין שום דבר מלהיב במפלגה חדשה שעמוד השדרה שלה עשוי מתוליות־תולית של מאוכזבי המימסד הליכודי. המצע האידיאולוגי של מפלגה אפשרית כזאת מזמין בהכרח עבודת חייטות מסובכת כדי שיהיה בכוחו להקסים גם פורשי ליכוד, גם ש"סניקים ואולי גם קומץ מצביעי־עבר של צומת או העבודה. סערה אידיאולוגית גדולה לא צפויה כאן.

אבל לא זה מה שחשוב. מה שיקבע הוא הפוטנציאל האלקטורלי של דוד לוי, שהוא, אמפירית, יותר מאידיאולוגי. מכיוון שהוא כזה ומכיוון שהמאפיין העיקרי להקמת מפלגה כזאת הוא עימות כוחני הניזון לא מעט מאיבה וסלידה הדדית, הרי שהמנדטים שהיא תצבור בבחירות הבאות, מעסים בכל שיווי התרכבות קואליציה בישראל – כל מגרש שזה הכל פתוחים לתעודות. אילו היו לליכוד סיכויים טובים לנצחון משמעותי בבחירות הבאות, אזי מי שלא קיבל את דוד לוי במחנה "פנים־ליכודי" יאלץ לקבל אותו כמרכיב קואליציוני. אבל, נכון לעכשיו, הסיכויים קלושים ובכל שהסיכויים יהיו קלושים יותר – כך יהיו המגרשים של דוד לוי מפתוחות ומשולי תימרון רחבים יותר. הפתיחות הזאת מסובכת לליכוד לא פחות משהיא מסובכת ל"עבודה". בין השניים, יצחק רבין וביבי נתניהו, יצחק רבין עשוי להתברר אז בנקמה המתוקה של דוד לוי במי שביזה אותו ואילצו לעקור מביתו.

לדוד לוי היה חשבון־נעורים קשה עם המימסד המפא"יי האשכנזי של שנות ה־50. מבלי לבחון כליות ולב, החשבון ההיסטורי הזה נסגר עם המהפך הדרמטי ב־1977. לוי הוא פוליטיקאי משופשף והרבה דברים השתנו מאז, במנטליות, בהרכבים האתניים של המפה הפוליטית ובוודאי – במציאות העולמית והמזרח־תיכונית. כל אלה, בנוסף למשקעים המרירים של העימות הפנים־ליכודי, עשויים לשחרר את דוד לוי, שממילא אינו חושש לזרוק מדי פעם מלה של מתינות בנושאים הקיומיים העומדים על סדר היום הלאומי, מתבל המסמר של הליכוד.

לוי הוא אמנם ליכוד אותנטי, אבל מאז פרישתו של בגין ("יש לך יורש") הוא רוחש הערכה הולכת ומצטמקת למי שמובילים את אותה תנועה שבהפיכתה למפלגת שלטון, בכוח ובפועל לחילופין, יש לו חלק לא מבוטל. אם בינו לבין שמיר שררה אווירה של ניכור, הרי בינו לבין נתניהו השתררה אווירה של עוינות אישית. הביבי־לוי־גרפיה של הסיכסוך הזה משתרעת מהקלטת הלוהטת ועד לאיבה היוקדת. ביבי חש שלוי הוא חור בראש – בעיקר בראשו שלו, ראש הליכוד – ולוי משוכנע שהראש הנוכחי של הליכוד הוא לא יותר מחור. פוליטיקאים משופשפים יודעים איך להאכיל איש את יריבו בצפרדעים, אבל גם איך לבלוע אותם. בתנאי שאינטרס משותף מכתיב להם להתגבר על הגועל נפש. השאלה המסקרנת, האם עכשיו יש עוד אינטרס משותף והאם אינטרס כזה מסוגל לגבור על האנטי־מגנטיזם של לוי ונתניהו, שאלה זאת תתברר בוודאי בימים הקרובים.

לשני הצדדים יש מספיק דלק להמשיך במסלול הפילוג. יש לכל אחד מהם גם די מתדלקים שעומדים הכן עם צינורות שלופים ליד המשאבות ומעודדים אותם לא לשנות כיוון. שוטרי התנועה, תרתי משמע, הממונים מטעם עצמם, בכל שורה, קצב האחרים, אלה המנסים להוריד את השניים ממסלול הפילוג, לא התגלו עד כה בשיא יעילותם. דומה גם שאף לא אחד מהשניים, לא לוי ולא נתניהו, אינו להוט במיוחד להעניק להם יוקרה של מאחרי שורות. בוודאי לא לשורה. ובכל זאת, נכון לעכשיו, יוקרה הוא שם המשחק. ביבי ולוי חייבים להתגבר על משמעות המשוואה ויותר התקפלות. הבעיה של ביבי היא איך לעשות שריר של מנהיגות ולהשאיר את הליכוד מאוחד. הבעיה של לוי היא בעיית הקלאסית של האנדר־דוג: איך להפוך את החולשה לעוצמה. ואם הפילוג הוא בלתי נמנע, כל אחד מהשניים יעבוד קשה כדי להתנקות מהאשם.

בכל מקרה, הבעיה של הליכוד היא לא כל־כך העימות הכוחני הזה, אלא תהליך השלום, יחסו של הבוחר לתהליך הזה ואיך הליכוד נראה מול שני אלה. נכון לעכשיו, הוא נראה רע. התוכנית מנהיגותו של ביבי, עם לוי או בלעדיו, נראית מסובכת עוד יותר. אבל הדרך עד לבחירות עוד ארוכה והארולד וילסון, לזכרו"ל, שהיה ראש ממשלת בריטניה, ידע מה הוא אומר כאשר פסק: "שבוע בפוליטיקה זה המון זמן". ■

הישג, אבל לא פריצת־דרך

חן אבידן

ל קראת שיחות הקצינים הישראלים והסורים שייערכו בושינגטון בסוף החודש, מדגישים הסורים כי הסכם העקרונות הישראלי־סורי בשאלת סידורי הביטחון, שהושג בתיווך אמריקאי, הוא צעד בכיוון הנכון. שר ההסברה הסורי מוחמד סלמאן אמר כבר למחרת הפירסום על השגת ההסכם, כי "סוריה מקבלת בברכה כל צעד וכל יוזמה שמסייעים לקדם את תהליך השלום". ואולם, הוא הזהיר באותה נשימה, כי מדובר בינתיים רק בהסכם עקרונות בשאלת סידורי הביטחון, ושפער העמדות בין סוריה לישראל בעניין סידורי הביטחון האופרטיביים הוא עדיין עמוק, ותידרש עבודה רבה כדי להתגבר על פער זה.

מכל הנאמר באמצעי התקשורת הסוריים לקראת שיחות הקצינים, אפשר לחוש שאצל הסורים התגבשה אווירה של אופטימיות זהירה בכל הנוגע למיפגש העומד להתקיים בקרוב בין נציגי צה"ל ונציגי הצבא הסורי. הסורים, כך נראה, מצפים לתוצאות חיוביות

פקידים סורים עלומי־שם טרחו להדגיש כי ממשלת סוריה לא שינתה את גישתה, גם לאחר השגת הסכם העקרונות הביטחוני, כדבר הצורך במימוש סידורי ביטחון שווים, מקבילים, ומאוזנים. העיתון הממשלתי הסורי "תשרין" אף כתב ב־31 במאי כי על־פי ההסכם, אמורים סידורי הביטחון האופרטיביים להיות גם סימטריים. אבראהים חמידי, כתב היומון "אל־חיאת" הנחשב לבעל מהלכים בצמרת הסורית, כתב ב־29 במאי כי ממשלת סוריה לא תוותר על עמדות אלה, שהן "קו המינימום שהסורים יכולים לקבל".

יוצא, איפוא, שממשלת סוריה, באמצעות דובריה, כמו שר החוץ פארוק א־שרע, אמצעי ההסברה שלה וכתבים המכוונים על־ידיה, מעוניינת ליצור את הרושם בדעת הקהל הסורית, כי לא חלה שום התרככות בעמדות הסוריות הקבועות בשאלת סידורי הביטחון. דוברים סורים אף מדגישים – כמו העיתונות הסורית – כי מבחנן של שיחות הקצינים יהיה במידת הצלחתן לתרגם את הסכם העקרונות הביטחוני לסידורי ביטחון אופרטיביים שווים, מאוזנים ומקבילים. הם מבליטים קמעה את הצורך בהשגת סידורי ביטחון סימטריים, כנראה מתוך ידיעה שבעניין זה ויתרו הסורים לישראל לצורך השגת הסכם העקרונות. לפי מקורות סוריים שמצטט העיתון "אל־חיאת" ב־26 במאי, יעלו הסורים בשיחות הקצינים את הצורך בסימטריות בסידורי הביטחון, אך "יירדו" מתביעה זו במקרים שיתברר שקשה או לא ניתן לבצעה בשטח, בגלל התנגדות נחרצת מצד ישראל.

ממשלת סוריה מעוניינת ליצור את הרושם בדעת הקהל הסורית – באמצעות דובריה, אמצעי ההסברה שלה וכתבים המכוונים על־ידיה – כי לא חלה שום התרככות בעמדות הסוריות הקבועות בשאלת סידורי הביטחון

כיוון שהסורים מודעים לכך שקיימים פערי עמדות בינם לבין ישראל בשאלות הביטחון, ועוד יותר ביחס לנושאים אחרים הנוגעים למו"מ המדיני, הם תובעים תיווך אמריקאי "פעיל ויעיל" במהלך שיחות הקצינים. "המאמצים האמריקאיים יסייעו לעמוד במרכזו אור הזרקורים והתעניינות, מכיוון ששם המפתח האמיתי של תהליך השלום ועליהם מוטלים במה שנוגע להתקדמות של ממש" – אמר פרשן רדיו דמשק ב־27 במאי. אין פלא, איפוא, שהסורים מייחסים חשיבות רבה לביקוריהם באיזור בשבוע הקרוב, של המתווכים האמריקאים דניס רוס וורן כריסטופר. שני כליהם אלה, ובעיקר מזכיר המדינה האמריקאי, צריכים, לדעת הסורים, להכין את הקרקע לשיחות הקצינים על־ידי גישור מוקדם של הפערים בין סוריה וישראל ביחס לשאלות, כמו גודל האזורים המפורזים משני צידי הגבול, היקף האזורים המדוללים בנשק, שאלת תחנות ההתרעה המוקדמות והכוונה. לפי מקורות סוריים, בעקבות שליחות כריסטופר באיזור, ייקבע הדרג הקצינים הסורים והישראלים לשיחות הצבאיות שייערכו בושינגטון. בהקשר זה כתב העיתון "אל־חיאת", כי מבחינת הסורים, "הכל פתוח" הם מוכנים להעמיד בראש צוות הקצינים שלהם לשיחות הצבאיות את הרמטכ"ל חיכמת אל־שיהאבי – בתנאי ששליחות כריסטופר באיזור תוכתר בהצלחה ופער העמדות בין סוריה וישראל בשאלת סידורי הביטחון יצומצם בהסברה על־ידו זו.

ככלל, סבורים הסורים, כפי שמשקף זאת אבראהים חמידי במאמר ב"אל־חיאת" ב־29 במאי, כי לשיחות הקצינים יש סיכוי להגיע להישג, אם כי לא לפריצת־דרך. הם מסבירים זאת בעובדה כי לקראת הבחירות הקרובות, מעוניינת ממשלת ישראל לגבות את ההסכמים שנחתמו בינה לבין ירדן והפלסטינים, בהסכם עם סוריה. כמו כן סבורים הסורים כי הרמטכ"ל אמנון ליפקין־שחק יהיה בר־שיח נוח יותר מהרמטכ"ל היוצא אהוד ברק, שאותו הם מאשימים בהצגת עמדות נוקשות בפני עמיתו הסורי חיכמת שיהאבי בפגישתם בושינגטון בראשית השנה. עמדות נוקשות אלה נובעות לדעת הסורים מרצונו של ברק להצטרף כשר לממשלת ישראל. הסורים גם מבחינים בניסיון מצד ראש הממשלה רבין ושר החוץ פרס ליצור אווירה חיובית לקראת שיחות הקצינים, בין השאר באמצעות הצהרותיהם כי לא יתכן שלום בין ישראל לסוריה תוך המשך החזקת רמת־הגולן תחת שליטת ישראל.

מבחינת הסורים, למרות ההישג שנעשה בהסכם העקרונות בשאלת סידורי הביטחון, המפתח להצלחת המהלך המדיני כולו, וגם שיחות הקצינים – נשאר טמון בכוונות ישראל לסגת מכל רמת הגולן, עד לקו של ה־4 ביוני 1967, ומדרום־לבנון עד לגבול הבין־לאומי. הם טוענים כי הבסיס לשיחות הקצינים היא החלטה 242 המחייבת את ישראל, לטענתם, לנסיגה מכל רמת הגולן, תוך כינון סידורי ביטחון, כולל אזורים מפורזים. בעניין הנסיגה אמר פרשן רדיו דמשק ב־27 במאי: "לאיש אין ספק בכך כי החשוב העיקרי הוא שהבנה זו (על סידורי הביטחון) תיושם בצורה מעשית ולא תישאר בגדר מלים על הנייר... אבל, השלום הוא מיקשה אחת ולא ניתן לדבר על הסדרים ביטחוניים מוסכמים – מבלי לכרוך זאת בנסיגה מלאה, שממשיכה להיות המפתח לשלום כולל". כתבת רדיו מונטה קרלו בדמשק, סנא אל־אימאן, הנחשבת אף היא מקורבת לצמרת הסורית, דיווחה ב־28 במאי, מפי מקורות סוריים מהימנים, כי הסכם העקרונות בשאלת סידורי הביטחון לא יחייב את סוריה בצורה כלשהי, אם לא יושג במסגרת המו"מ הישראלי־סורי פתרון בנוגע לנסיגה המלאה מהגולן.

בעניין הנסיגה מהגולן מדגישה ההסברה הסורית, בעקבות השגת הסכם העקרונות בשאלת סידורי הביטחון, כי היא מהווה את לב תהליך השלום, וכי סוריה לא תוותר על תביעתה לנסיגה ישראלית עד לקו של ה־4 ביוני '67. בהקשר זה אמר פרשן רדיו דמשק ב־26 במאי: "סוריה, כפי שהבהירה בכל הזדמנות, לא תפקיר אף שעל מאדמתה ואף זכות מזכויותיה. סוריה רואה בזכותם של בני הגולן העקורים לשוב לבתיהם, להשיב לעצמם את רכושם ולנהל את חייהם הנורמליים בחלק יקר זה של המולדת הסורית – מטרה בסיסית ששום מטרה אחרת אינה עולה עליה" אותו פרשן אמר ב־30 במאי כי כל נסיגה של ישראל מהגולן תצטרך להיות מלווה בנסיגה ישראלית מאיזור הביטחון בדרום־לבנון, בגלל הזיקה ההדוקה הקיימת בין הערוץ הסורי והערוץ הלבנוני במו"מ המדיני.

אמצעי התקשורת הסוריים מותחים ביקורת על רעיון עריכת משאל־עם בישראל על עתיד הגולן, ופונים בבקשה לכריסטופר "להוריד" את רבין מהנושא הזה בשליחותו הקרובה באיזור. "אסור לערוך משאל־עם כשמדובר באדמה של אחרים", קבע העיתון הסורי "אל־ת'ורה" ב־30 במאי. בהצעת רבין לעריכת משאל־עם על עתיד הגולן, רואה העיתון ניסיון ישראלי ראשון להתחמק מהסכם העקרונות בשאלת סידורי הביטחון.

העיתונות הסורית עוסקת בימים אלה גם בהתקפות על האופוזיציה הימנית בישראל. הליכוד ובנימין נתניהו מואשמים כמי שמסיתים את תושבי רמת הגולן לעודד פרובוקציות נגד הממשלה, במטרה לסכל את רעיון הנסיגה. את נתניהו מאשים רדיו דמשק גם, בלי לנקוב בשמו, בהפכפכנות מדינית, כמי "שמבטיח לסגת נסיגה מלאה (מהגולן) אם יעלה לשלטון בעקבות הבחירות הקרובות, ומאוחר יותר מכחיש זאת" (פרשן רדיו דמשק, 28 במאי). הרדיו הסורי לא היסס אפילו לפנות בבקשה לממשלת ישראל להסביר ביתר שאת לציבור בארץ, כי לא יתכן שלום בין סוריה לישראל ללא החזרת רמת הגולן כולה לריבונות סורית. בהקשר זה אומרת ההסברה הסורית, כי לא די שפרס יצהיר שהגולן שייך לסוריה, אלא עליו לנקוב בגבול בנסיגה ישראלית עד לקו ה־4 ביוני '67 ולשכנע את הממשלה לפתוח בהליכים מעשיים לביצוע נסיגה זו.

העיתונות הסורית עוסקת גם בשאלה של נסיגה ישראלית בשלבים מרמת הגולן. העיתון "אל־ת'ורה" כתב באחרונה כי סוריה לא תסכים לשום נסיגה ישראלית חלקית מהגולן, אם זו לא תהיה חלק מהתחייבות לנסיגה כוללת מכל הרמה.

מכל הנאמר באמצעי התקשורת הסוריים לקראת שיחות הקצינים, אפשר לחוש שאצל הסורים התגבשה אווירה של אופטימיות זהירה בכל הנוגע למיפגש העומד להתקיים בקרוב בין נציגי צה"ל ונציגי הצבא הסורי. הסורים כנראה מצפים לתוצאות חיוביות ממפגשים אלה. ■

יום שני השחור

גולם הפריימריס והבחירה הישירה קם על יוצרו. תהליך האטומיזציה של המערכת הפוליטית יילך ויחריף בכל שיתקרב מועד הבחירות. התיקונים ייעשו מאוחר מדי

אמיר נימן

ה משבר הפנימי הבלתי נמנע בליכוד היה השבוע ציון דרך נוסף אבל חריג לקראת בחירות 96. חריג משום שהפלטפורמה שעליה נעה המערכת הפוליטית לקראת הבחירות עמוסה במטען מדיני. כל יתר השאלות שעל סדר־היום הלאומי נדחקו ונשרו ממנה.

סימני ההיכר הבולטים של סדר־היום עוברים ושבים ברבבותיהם בכל רגע בכבישי הארץ. רבים מכלי הרכב – בעיקר אלה של נהגי הימין – הפכו מכבר למשפיעים פוליטיים נודדים, מרובי סטיקרים. הסטיקראים של השמאל צנועים על־פי רוב מעמיתיהם מן הימין, ומסתפקים בדרך כלל בהצהרה בודדת, אבל כולם עוסקים, מעל השמשה האחורית, בוויכוח על תהליך השלום.

לפני ארבע שנים רק על השמשה האחורית מופע אחר לגמרי. בנתיב הימני והשמאלי של הפוליטיקה הישראלית ליבנו הנהגים את שאלת סדרי השלטון, והמכונית היתה אז מגוייסת לוויכוח על חוקה לישראל, שהתמקד בשאלת חוק הבחירה הישירה לראשות הממשלה. מופע הסטיקרים של קיץ 91 היה צנוע וסולידי יותר, משום שמתנגדי החוק היו אז במיעוט מוחץ והכביש היה שייך ברובו למצדדים.

ביום שני התכנס ועידת העבודה לאשר את תקנון הפריימריס ולאשרר בפועל או במשתמע את תמיכתה בבחירה הישירה. באותה עת יתכנס ככל הנראה גם מרכז הליכוד, כדי "להדביק" את הפער שבינו לבין מפלגת העבודה ולהתחם את תקנון הפריימריס שלו. יבוא הזמן, והוא לא רחוק, שבעבודה והליכוד ירצו לשכוח את יום שני הזה.

בסוף העשור הקודם ובראשית הנוכחי היתה דעת הקהל נתונה לתופעות הקשות שהתרחשו בשוק המסחר הפוליטי. תופעות אלה זכו להתייחסות נרחבת – התנועות העריך פרלמנטריות שקמו על רקע זה, נסיונות חקיקה מגוונים שנועדו לחסום את השוחרים כרישים חדלות מבקר המדינה שעסקו בסחר־מכר הפוליטי. הנורמות שנוצקו בראשית שנות ה־90 ויכבו את הפוליטיקה הישראלית (ופרשיות ההסתדרות שנחשפו השבוע השלימו את המעגל), אבל לא הכל היה רע. בעוד הליכוד עסוק בניסיון כושל למדי למשל, תפשו ראשי מפלגת העבודה, כי הנוס הזה עשוי להוביל אותם לנצחון בבחירות הבאות, והתייצבו מאחורי מאמץ כפול של רפורמה חיצונית ברמות הבחירה הישירה לראשות הממשלה ורפורמה פנימית ברמות הפריימריס.

מס־הרפורמות של מפלגת העבודה היה מהר מדי. בלהט הקריבה הציבורי מילאו את ההלל הסיסמאות בדבר הסיאוב בתוך המפלגות, פוימה זה שנחשף במהלך הקמת הקואליציות בכנסת. תופעת השיתוק ההדדי של שני הגושים הגדולים והתפקיד המשחית שהיה לגוש הדתי־חרדי היותה ניומק משבע בעד המבאת "האל מתוך המכונה". ב־1992 קפצו מן המכונה שני אלילים־תאומים, שתי רעות חולות, ושמם בישראל הבחירה הישירה והפריימריס.

המהפכה והרדיקלים שבו את לב הציבור ועודדו את הפוליטיקאים, כדרכם של פוליטיקאים, לתמוך במה שנראה אז כפוטנציאל אלקטוראלי. ההכרעה הזאת הזריקה את עצמה לטווח הקצר והיה לה תפקיד לא מבוטל בנצחונה של העבודה בקלפיות 1992, אך לטווח ארוך מתברר יותר ויותר, שהרפורמה המשולבת הרת אסון למערכת הפוליטית כולה, ועל כך אפשר לומר "עוד נצחון כזה ואבדנו".

בתוך כל זה נבלעו קולות האזהרה. המסתייגים מצאו עצמם במיעוט מזהיר ולא פופולרי, והוצגו כנציגי "המשטר הישן", בעל האינטרס המובהק לעכב את הקידמה.

הסדקים בחזית המבהיקה שהקימה מפלגת העבודה התגלו במהירות. שיטת הבחירות המקדימות הכניסה לכנסת אנשים שלא היו מגיעים אליה, ובכך לא היו מגיעים, בשיטת הוועדה המסדרת או בבחירות במרכז, וזו אינה הבעיה העיקרית. עיקר הקושי הזה להיחשף, כאשר התגלתה "תרבות הפריימריס". הציוויליזציה הפוליטית החדשה ערערה במהירות את שורשיה של התרבות הישנה.

נדמה שאת הביטוי המילולי הראשון לכך נתן דווקא יו"ר מפלגת העבודה יצחק רבין, כאשר בראשית הקדנציה דחה בכוח טענות שהשמיעו כלפיו פעילי מפלגתו. איני חייב לכם דבר – נבחרתי בקולות הציבור הרחב, תימצת כך רבין בבהירות את תסמונת־החולי החדש. גם חבר הכנסת יעקב שפי חש, כי אינו חייב דבר לסיעתו, כאשר הרים את ידו נגדה בהצבעה על התקציב בכנסת, ומאז הלכו הדברים והידרדרו, כאשר קשרי הפוליטיקאי – אמיתיים או מדומים – עם ציבור היעד שלו באו על חשבונה של המפלגה כגוף קולקטיבי, נושאת מטוסים של השקפת עולם.

המטוסים החלו לעזוב את המשטח בזה אחר זה, כשהם מאיימים לא לשוב הביתה. המחוייבות לאידאה הקולקטיבית ולהכרעות המשותפות התרופפה הלכה. את הדרך סימנו חיים רמון וחבריו, ואחריהם באו אלי דיין במשבר החינוך, ואביגדור קהלני וחבריו סביב רמת הגולן "והדרך השלישית".

את האטומיזציה שהכניסו הפריימריס למערכת הפוליטית משלים חוק הבחירה הישירה. הבחירה בשני פתקים – אחד לראש הממשלה והשני למפלגה – מכרסמת בכוחן של המפלגות הגדולות ומעודדת התפצלות ויצירת גופים פוליטיים קטנים, בדיוק ההיפך מכוונת המחוקק. האיומים נראים כבר בשטח. לאחר תהליך של גיבוש כוחות, שהתרחש במהלך שנותיה של הכנסת הקודמת – למשל, מרצ או יהדות התורה והחוקה שהביאה להפלאת אחת הוסיפות. אנו עדים כיום לגל של איומים בהתפצלויות מימין ומשמאל, שמימושם יביא לכרסום בכוחות הגדולים, הגדלת מספר הרשימות הקטנות והחרפת המקח והממכר הפוליטי.

ההכרה שחלחלה במפלגת העבודה בראשית הקדנציה בטעויות שנעשו בשיטת הפריימריס לא הועילה. הלהט הרפורמי שבעבע בתוכה בקדנציה הקודמת, ושהביא בדיעבד לתוצאות קשות אך היו לו גם צדדים חיוביים, נגוז. הנסיונות המעטים שנעשו לבצע תיקונים של ממש שיעקרו במידה מסויימת את חולשות הפריימריס נכשלו מול הכוחות הפוליטיים המעוניינים בסטאטוס־קוו. בכירים במפלגת העבודה, שרים וחברי כנסת, קיימו סדרת דיונים רצינית, בין השאר על החששות מן הפוטנציאל המשחית של מימון הבחירות המקדימות, אך המסקנות המוסדרות לא יצאו מחדרי־החדרים, ויראו אור אולי במדפי הוקירות של יוה"פ לאחר הבחירות הבאות.

לנוכח התהליך הפוליטי המתפתח מול עינינו נשמעת טענת האמינות, שטוענים תומכי הבחירה הישירה, מגוחכת יותר ויותר. הלקח שמלמדים רבותינו הפוליטיקאים הוא שהכרעה לעולם עומדת, גם אם בטעות יסודה. גם אם הגולם קם על יוצרו.

הליכוד, באיחור של פאזה אחת ומתוך הכרעה אלקטוראלית ל"תחושות הציבור הרחב", אימץ את שיטת הפריימריס של העבודה כמעט על קרבה וכרעיה, ללא בחינה רצינית ומדוקדקת של לקחי מפלגת העבודה. שני התיקונים שנעשו הוכנסו בשיטה ממניעים פוליטיים פנימיים, ועל כך מתלקח עכשיו משבר לוי־נתניהו. האחד הוא צמצום הייצוג למחוזות, מה שעשוי להיות מקדם איכותי ברשימה לכנסת, אבל מצד שני חוסם את דרכם של "פעילי השטח", כלומר אנשי דוד לוי. התיקון השני, הוא בעצם עיוות – שיטת הסימון שמציע נתניהו גורמת למיזוריזציה, והוספת גם את השער הראשי, "הרשימה הארצית".

מקור לתקווה של יצירת מודל מתוקן של פריימריס מספקות המפלגות הקטנות יותר. הגדולה שבהן, מרצ, אימצה שיטה משולבת, שבה ניתנת בסיבוב בחירות ראשון זכות ההכרעה למוסדות הפנימיים של המפלגה, הבוחרים את חבר המועמדים. ואילו בסיבוב השני מתקיימים פריימריס נטו, כשציבור חברי המפלגה מדרג את המועמדים ברשימה וקובע, מי ישפל ומי יגבה. השיטה משולבת מתירה את המפלגה בתמונת ההכרעות ובולמת לפיקד את התפרקות המוסדות והמוסרות הקולקטיביים, ובד בבד מאפשרת גם להפיק את התועלת העיקרית של הפריימריס – גיוס ציבור רחב ככל האפשר לטובת המפלגה. לאחר מרצ יבוא ככל הנראה גם תורה של המפד"ל, השוקלת יישום שיטה משולבת, ולאחר מכן תצטרף אולי גם צומת.

מפלגת העבודה תלך לבחירות הפנימיות בראשית השנה הבאה עם שיטה דומה ביותר, אם לא זהה, לזו שנהגה בה בפריימריס 92. את התיקונים בשיטה תכניס כנראה רק מתוך האילוצים שייצרו המלקות שתלקה כצפוי בעקבות פריימריס 96.

הליכוד יכול עדיין להציל את נפשו אם יו"ר הליכוד יצליח לייצב את המשבר, באמצעות הסכמה לתיקונים בשיטה הנוכחית. קשה להאמין, כי יימצא כיום הגה במפלגת העבודה להתייצב מאחורי הצעתו של יוסי ביילין, להשעות את יישום הבחירה הישירה. אילו עשתה כן, היה נמצא לכך רוב בכנסת. גם במקרה זה צפוי, שהמערכת הפוליטית תתקן את טעויותיה רק לאחר שכולנו נאכל את הבאושים. ■

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המטכ"ל של לוי

דניאל בן סימון

הכל מלים

יוסי שריד נכנס ביום שלישי למזנון הכנסת כשחיוך רחב ממלא את פניו. "אני לא זוכר שבוע כל־כך טוב לממשלה מזה הרבה זמן", הוא זרק לעבר המבטים התמהים, "תראו, כל מהדורות חדשות נפתחת בליכוד ובפרשת דוד לוי. אתה פותח טלוויזיה, מדברים על פילוג בליכוד. אף מלה רעה על הממשלה. מי צריך יותר?"

בעוד אנו משוחחים, נכנסה למזנון השיירה של דוד לוי. כעשרה גברים סובבו עליו ופילסו את דרכו לעבר אחד השולחנות הגדולים. זהו המטכ"ל של לוי: ראשי ערי פיתוח ועסקנים מקומיים. כל אימת שנקרה משבר בדרכו, מזעיק אותם לוי אליו. והם באים בריצה. די לראות כיצד הם מביטים בו כדי להבין את הסימביוזה העל־פוליטית שנוצרה בין דוד לוי ובין נציגי הפריפריה.

זמנים קשים היו לו די והותר בשלוש השנים האחרונות. הן עברו עליו בבדידות פוליטית מעיקה. לוי, שמורגל למגע אדם ולשיחות אינטימיות, מצא עצמו בשנים האחרונות בודד. חבריו בליכוד חלפו על פניו כאילו הוא שקוף. האיש ששימש מספר שתיים ושר החוץ עד לפני כמה חודשים, הואשם על־ידם באסון האלקטוראלי שנחת על מפלגתם בבחירות האחרונות. הם גמלו לו.

הוא ניסה להיבחר לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת כדי להישאר מעט בעניינים, אך חבריו לסיעה הצביעו נגדו. הוא ניסה לתפוס עמדות אחרות כדי לשמור על פרופיל גבוה גם באופוזיציה, אך חבריו לסיעה לא נתנו לו. כשהבין מה קורה, הוא פרש הצידה והתבודד.

לוי לא הופתע מהיחס העוין שחבריו מתמול שלשום החלו מפגינים כלפיו. הוא חש פגיעה מ"הבגידה" של אנשים שכמותו, כאלה שצמחו באזורי מצוקה ופילסו דרכם לכנסת. שאול עמור ומשה קצב ועובדיה עלי ולפעמים גם מאיר שטרית רתמו עצמם לעגלתו של המנהיג החדש. הוא לא הבין כיצד הם יכולים לשתף פעולה עם ביבי נתניהו "הנוכל הבין־לאומי", כדבריו, שחטף מפלגה לאור היום וביצע בה מעשה מגונה. לוי שראה בליכוד בית משפחתי ולא רק מסגרת פוליטית, איבחן את פרשת הקלטת "עלילת דם נגדי ונגד המפלגה". האישי והציבורי נמהלו בעיניו ליחידה הומוגנית אחת. כך, גם אצל אנשיו. הם ראו בליכוד בית פוליטי אך גם מקום מפגש לאירועים משפחתיים וחברתיים.

מקסים לוי. הסמן המתון במחנה. צילום: הדרי

דוד לוי. רק אנשי הפריפריה שמרו לו אמונים

נתניהו. "יחטוף מפלגה לאור היום". צילומים: יצחק הררי

בבידוד המעיק שנכפה עליו, רק אנשי הפריפריה המשיכו לשמור לו אמונים. גם הם "חשו על בשרם" כיצד המפלגה שהיתה לביתם הולכת ומתרחקת מהם. הם חדלו לבקר במצודת זאב. "רק רוסית שומעים שם", התבטא אחד מהם. הוא התכוון לאנשים החדשים שהובאו על־ידי נתניהו כדי לסייע לו. הניכור הלך והתעצם עד כדי ניתוק בין נציגי ערי הפיתוח ובין בית המפלגה.

כל אותה עת פעל נתניהו לחיזוק מעמדו במפלגה. תוך שנה מאז נבחר לעמוד בראש הליכוד, נעלמו מבטי הלגלוג ואמרי הקיטורוג ששולחו לעברו כל אימת שנראתה צלליתו. הנסיכים שבחלו בשישותיו למדו לחיות עם העובדה שהאיש הצעיר הזה, שהוצנח בתוך שטחם ללא התראה מוקדמת, עשוי להובילם למחוז חפצם. הם – דן מרידור, בני בגין, אהוד אולמרט – לא יצאו מכליהם כדי לסייע לו בשיקום התנועה אך גם לא פעלו כדי להכשילו.

בתוך ההמולה שאחזה השבוע את הליכוד, ישב לו דן מרידור עם חברים והאזין להערכות על פרשת לוי כאילו אין הדבר נוגע לו. הכל התרוצצו אנה ואנה אך הוא נותר בשלו. כזה הוא דן מרידור. לעומתו, שאר חברי הליכוד אצו רצו במטרה ליישב את המשבר בין לוי ובין נתניהו. לימור לבנת, צחי הנגבי, יהושע מצא, רון נחמן ועובדיה עלי הם הגרעין הקשיח של מחנה נתניהו. יש ביניהם ניגודי דעות בדרכים ליישוב הסכסוך. לבנת משננת באוזני נתניהו חזור ושנן שלוי גמר את הסוס, שהליכוד יסתדר טוב גם בלעדיו ושצריך לנצל את המומנטום כדי לסלקו מהתנועה. צחי הנגבי בז ללוי אך הוא מודע לכוחו בשטח. מקנן בו חשש גדול שפרישה של לוי עלולה למנוע את השלטון מהליכוד. האחרים נוטים אף הם לעמדה הזאת.

מעל כל היועצים של ביבי, מרחפת דמותו של יצחק שמיר. זהו האיש שעל־פיו יישק דבר. ביבי נוהג להתייעץ איתו בכל הזדמנות אפשרית, אם זה במפגשים בארבע עיניים ואם בשיחות טלפון. שמיר נחשב בעיניו למומחה הגדול ביותר לדוד לוי. ראש הממשלה לשעבר לא הסתיר מעולם את הבוז שהוא רוחש לאופיו ה"גנסער" ובלתי "יציב" של לוי אך נאלץ להכיר בכוחו הפוליטי. הוא עצמו נקלע לסיטואציה דומה לזו של יורשו הצעיר, כאשר שלושה חודשים לפני הבחירות האחרונות לכנסת, התפרץ לוי עם "נאום הקופים" שאיים לשבר את הליכוד לשניים. שמיר נכנע לדרישותיו מחשש שיציאה של לוי עלולה לגרוף עימה מחאה גדולה במחוזות הפריפריה, שם שוכן בסיס כוחו של הליכוד. גם עתה סבור שמיר שיש ללכת לקראת לוי כדי לכלוא אותו בתוך הליכוד.

בחבורה שמלווה את לוי, אפשר להבחין בנמות חדשה ישנה. זהו אורי אורן, ששימש יועצו של לוי כשהיה שר הבינוי ושר החוץ. אחרי שלוש שנים כקונסול כללי בלוס אנג'לס, הוא שב לביצה המקומית. ביטוייו נשארו כשהיו. תקניים מאוד בתחביר, אך מסורבלים וחסרי כל פשר. שלוש שנות ניכר לא שינו כלום בעניין. הוא ממשיך לתאר את הסיטואציות הבנליות ביותר במלים הגרנדיוזיות ביותר [illegible] עבר של מלים גדולות.

והוא יושב לצד יהודה ברוס מיבנה, דוד עמאר מנשר, מקסים לוי מלוד, גבי ללוש מדימונה שמקיפים את לוי בטבעת אוהבת. גבי ללוש הוא המומחה בפירוק מתחים. הוא משחיל פה ושם בדיחה במרוקאית שגורמת לחברים להתגלגל. גם לוי לא נותר אדיש להומור הזה, שמזכיר לו ימים עברו. אלה האנשים שהוא אוהב ואלה האנשים שהוא חש נוח במחיצתם. דוד עמאר הוא הסמן הקיצוני, מקסים לוי הוא הסמן המתון. עמאר משוכנע שללא תמיכת המרוקאים יחזור הליכוד למתכונתו התאית, שאיפיינה את תנועת [illegible]

דוד לוי הרבה לחייך השבוע. הוא כבש את הכותרות הראשיות של כל העיתונים ודחק את ביבי לפינה. עד לפני שבועיים התהלך ראש הליכוד כאילו השלטון בבחירות הבאות מצוי בכיסו. התנהגותו בפרשת ההפקעות ופריצתו של לוי גרמו חבלות קשות בדימויו הציבורי

בשנות החמישים. לוי חש בנוח בליכוד אך מייחל לאילוף של נתניהו. לפיכך הוא תומך במהלך של אחיו הגדול.

דוד לוי הרבה לחייך השבוע. הוא כבש את הכותרות הראשיות של כל העיתונים ודחק את ביבי לפינה. עד לפני שבועיים התהלך ראש הליכוד כאילו השלטון בבחירות הבאות מצוי בכיסו. הוא הציג את עצמו כראש הממשלה הבא בכל פורום אפשרי. התנהגותו החפוזה בפרשת ההפקעות ופריצתו של לוי גרמו חבלות קשות בדימויו הציבורי. לפיכך הוא הוריד פרופיל ואף יצא מגדרו כדי להיפגש עם לוי "בארבע עיניים".

בליכוד לא מוציאים מכלל אפשרות הצעת פשרה של הרגע האחרון. הכל מודים שהימים הבאים הם קריטיים לעתיד הליכוד. רק אדם אחד מוכן להמר על סיום הסאגה הזאת. זהו יוסי שריד. בימים האחרונים הוא מציע לכל אחד להתערב איתו על ארוחה דשנה במסעדה טובה. שריד מהמר שביבי ולוי יילכו לבחירות הבאות כצוות. נכון לאתמול, לא נמצא האיש שיהיה מוכן להסתכן בהתערבות. גם לא אורי אורן. ■

למי מצלצל שעון הבחירות

לא ברור לפי איזה שעון עובדים הסורים. רבין עובד לפי שעון הבחירות, אבל מהתבטאויות שונות של אסד ברור כי הוא לא נבהל מהאפשרות שהליכוד ינצח בבחירות

מוטי בסוק

איך תשפיע ריצה של ח"כ דוד לוי ברשימה עצמאית על תוצאות הבחירות לראשות הממשלה ולכנסת ה־14? ואיך ישפיע על הבחירות ביקור ממלכתי של חסן השני, מלך מרוקו, בישראל חודש לפני הבחירות? ואיך יסתיימו הבחירות אם לבד מבחירת ראש הממשלה והכנסת יצטרכו המצביעים להכריע גם בין שלום עם סוריה לרמת הגולן? השאלות האלה, ושאלות דרמטיות אחרות, עלו השבוע בירושלים, ערב בואם למזרח התיכון של ראש צוות השלום האמריקאי, דניס רוס, ומיד אחרי־כן, מזכיר המדינה, וורן כריסטופר.

יחסי ישראל עם העולם הערבי תלויים היום בשני תהליכים: המו"מ לשלום עם הפלסטינים ועם הסורים. לחודש הנוכחי עשויה להיות חשיבות מכרעת בשני התהליכים. ישראל התחייבה כמה פעמים בפני הפלסטינים כי תעשה כל מאמץ כדי לסיים את המו"מ איתם על הסדר הביניים עד ה־1 ביולי. כלומר בעוד 28 ימים (ה־1 ביולי הוא יום שבת). הפעם, בניגוד לעבר הקרוב, נראה כי ישראל מתייחסת לתאריך היעד כאל "תאריך קדוש" שיש לעשות כל מאמץ כדי לעמוד בו. יאסר ערפאת ושמעון פרס קבעו בשבת האחרונה במרוקו, כי יצחק רבין או פרס עצמו ייפגשו עם ערפאת שלוש עד ארבע פעמים במהלך החודש הקרוב, כדי לפתור בעיות קשות ומורכבות במיוחד.

במקביל יתחדש השבוע, לאחר הפסקה לא קצרה, תהליך השלום הסורי־ישראלי, בתקווה לשבור סוף־סוף את הקרח בין שני הצדדים. ביום שני נראה בארץ שוב את רוס וביום חמישי גם את כריסטופר. ישראל יודעת כי רק סיום חיובי של המו"מ בשני הערוצים יפתח בפניה את השער לשלום כולל עם העולם הערבי והמוסלמי. בשלב הראשון, רק עם המדינות המתונות יותר. עם זאת, יש הבדל מהותי בין שני ערוצי השלום. הפסקת הדיאלוג עם הפלסטינים עלולה לפגוע בצורה קשה בתהליך ההתפייסות של ישראל עם העולם הערבי – וסיפור ההפקעה בירושלים היה דוגמה לכך. לא ברור אם מדינות־ערב וארצות הגוש המוסלמי קיבלו החלטה לשיתוף־פעולה אסטרטגי ואם הן מתואמות בנושא הפלסטיני. אבל גם מעצבי המדיניות בירושלים יודעים כי במצבי משבר מדיני הן עשויות לתת מטריה רחבה למרי לפלסטינים. לעומת זאת הנושא הסורי עומד כביכול בפני עצמו. העולם הערבי עוקב אחרי התהליך, אבל כמו צופה נייטרלי. קיפאון במגעים במשך חמישה חודשים לא פגע ביחסי ישראל עם מצרים, ירדן ומרוקו ולא גרר איומים מהעולם הערבי והמוסלמי.

השיחות עם הפלסטינים מתנהלות בכמה ערוצים. הערוצים החשובים יותר הם הערוץ הביטחוני, המתנהל בצורה דיסקרטית והרחק מהתקשורת, וערוץ הבחירות, בניהולם של יואל זינגר, היועץ המשפטי של משרד החוץ, וד"ר סאיב עריקאת, חבר הרשות הפלסטינית. סיכום חיובי של השיחות בשני ערוצים אלה יביא לחתימה על הסכם הביניים. בהסכם ייקבע בדיוק מאיפה צה"ל יוצא, לאן ומתי, וכן מתי ייערכו הבחירות לרשויות האוטונומיה, אלו מוסדות ייבחרו והאם תושבי ירושלים יוכלו לא רק לבחור אלא גם להיבחר. מכיוון שהשיחות בערוץ הביטחוני דיסקרטיות (הן נערכות בכמה פורומים) קשה להעריך היום אם ישראל והפלסטינים קרובים להסכם או שהפערים ביניהם עדיין גדולים. בעבר נדמה היה כי שני הצדדים הגיעו להסכמות גם בנושאים רגישים, אלא שפיגועים קשים החזירו את הגלגל אחורנית ושני הצדדים, ובעיקר ישראל, שקלו את המצב מחדש. דבר אחד ברור, על־אף שישראל התחייבה בכתב, באוסלו ובוושינגטון, לצאת משדי הגדה, היא אינה מתכוונת לצאת מכל ערי הגדה, בוודאי לא לפני הבחירות בשטחים.

ישראל מוכנה לצאת מערים לא פרובלמטיות מהבחינה הביטחונית עוד לפני הבחירות. מדובר בטול־כרם, רמאללה, אל־בירה, בית־לחם ועוד. משאר הערים תצא ישראל לאחר הבחירות. השאלה העיקרית היא חברון, שכן ברור כי ברגע שצה"ל יעזוב את העיר גם ההתנחלות הישראלית במקום תצטרך להתפנות. וקיימת גם בעיית מערת המכפלה.

אסד. מעריכים כי יקפיד, כדרכו, על התקדמות איטית. צילום: אי.פי

הפלסטינים דורשים: שצה"ל יתפנה גם מריכוזי אוכלוסייה ביישובים שאינם ערים. בתקופה שבין השלב הראשון והשני בנסיגה יוכלו שני הצדדים ללמוד מהטעויות שעשו ולהפיק לקחים, בעיקר בנושא הביטחוני. קיימת גם שורה של בעיות בנושאים אחרים, כמו ביטחונם של המתנחלים, התנועה בכבישים, בניית עשרות קילומטרים של כבישים עוקפים והקשרים של הגדה עם ישראל. מה שברור הוא, כי בניגוד לעזה, בגדה המערבית צה"ל לא יעזוב את השטח. הוא ימשיך לשבת בכולה, אם כי לא במרכזי האוכלוסייה ובסדר כוחות קטן יותר. גם היקף תפקידיו יצטמצם.

הבעיה המרכזית בנושא הבחירות היא מעמדם של תושבי מזרח־ירושלים. סוכם שהם ישתתפו בבחירות, והשאלה היא אם הם ישתתפו רק בתור בוחרים או גם בתור נבחרים. זו שאלה חשובה ביותר שיכולות להיות לה השלכות מרחיקות לכת גם בדיונים על עתיד העיר, ויצטרכו למצוא לה פתרון בפגישה בין הדרג המדיני הבכיר של שני הצדדים.

ב־1 ביולי אמורות ישראל והרשות הפלסטינית לקבוע את לוחות הזמנים להיערכות החדשה של צה"ל ולבחירות. תאריך יעד חשוב מאוד נקבע כבר בהסכם העקרונות. במאי 1996, שישה חודשים לפני הבחירות לכנסת, יפתחו ישראל והפלסטינים בדיונים על הסדר הקבע בשטחים. השיחות האלה, האמורות לקבוע את המפה בין ישראל למדינה הפלסטינית ואת גורלה של ירושלים, אמורות להסתיים בתוך שלוש שנים.

בירושלים שומרים על אופטימיות זהירה לקראת בואם של רוס וכריסטופר לאיזור, עם חידוש השיחות בערוץ הישראלי־סורי. מחד, מד הציפיות גבוה יותר מאשר ערב ביקורים קודמים של השניים. הרי אסד נתן אור ירוק להמשך התהליך, לחידוש שיחות הקצינים בוושינגטון. יש לצפות, לראות ולשמוע, אומרים בירושלים, אם הוא מוכן ללכת רחוק יותר מאשר בדצמבר האחרון, בפגישה הכושלת בין הרמטכ"לים. מאידך, על סמך ניסיון העבר, הציפיות

רבין. מוכן גם לאפשרות כי מה שהיה עם הסורים הוא גם מה שיהיה. צילום: איתן אוסנדרייבר/ישראל

מאסד אינן גבוהות. גם אם יש באמתחתם של נציגיו דברים חדשים, ההערכה בירושלים היא כי שליט סוריה יקפיד, כדרכו, על התקדמות איטית, עקב בצד אגודל.

רבין היה מעדיף לרוץ בבחירות עם הישג של ממש בערוץ הסורי, אבל הוא מוכן גם לאפשרות כי מה שהיה עם הסורים הוא גם מה שיהיה. עדיין לא ברור אם הרמטכ"לים ישתתפו בשיחות באמצע יוני, מה יהיה סדר היום, כמה זמן יימשכו השיחות, מה יהיה אחר־כך, ועוד שורה של שאלות חשובות. גם לא ברור לפי איזה שעון עובדים הסורים. רבין עובד לפי שעון הבחירות. בשנה הבאה הוא כבר יהיה עסוק עד למעלה מהראש בבחירות. מהתבטאויות שונות של אסד ברור כי הוא לא נבהל מהאפשרות שהליכוד ינצח בבחירות וח"כ בנימין נתניהו יהיה ראש הממשלה.

ישראל מנהלת מו"מ עיקש מאוד בנושא סידורי הביטחון. המו"מ בשלושת התחומים האחרים המפרידים בין רבין לאסד מוקפא בינתיים. מדובר בשאלות קשות מאוד, עד להיכן תיסוג ישראל, בכמה זמן, ותמורת מה. וקיימת גם שאלת דרום־לבנון. ישראל לא תחתום שלום עם סוריה וצה"ל לא יירד מרמת הגולן אם סוריה לא תיתן את כל מה שהיא יכולה לתת, והיא יכולה לתת הרבה מאוד, כדי שבדרום־לבנון ובצפון־ישראל יהיה שלום מלא ואמיתי, לרווחת כל התושבים. ■

מקלקלים ובוכים

דמי בחינות הבגרות מכניסים למשרד החינוך כ־35 מיליון ש"ח, סכום פעוט בהשוואה לסכומים הגדולים המוזרמים לחינוך. למה, אם כן, דבקה ממשלת רבין בעיוות הזה, שאותו ירשה מימי הליכוד? התשובה נעוצה ב"קונספציה" האומרת שלגבות כסף מההורים זה דבר טוב

יעל פישביין

הממשלה הנוכחית הפליאה עשות בקילקול שמה הטוב באין־ספור תחומים. תחום החינוך הוא אחד התחומים שבו השם הטוב שלה נשמר, בעיקר עקב השקעות כספיות גדולות שנעשו בחינוך, בשכר מורים, בבינוי, במיחשוב ועוד. ניתן לחלוק על הדרך שבה הוצאו הכספים ואפילו להוכיח בכמה מקרים שההשקעות נעשו בדרך שגויה, אבל אין חולק על כך שהרבה כסף הוזרם על־ידי ממשלת רבין למערכת החינוך.

אידיאולוגיית ההפרטה, שהשתלטה על הממשלה, מנעה ממנה להתייחס למרכיב ההורים במערכת החינוך. הרעיון שההורים הם קליינטים ושהחינוך הוא מוצר, קנה לו שביתה במוחם של מנהיגי החינוך והאוצר וכמה מהם אף התבטאו בגלוי שאין כל רע בכך שההורים משלמים על חינוך ילדיהם. אילו היו ההורים משלמים בתפקידל, ניתן היה להוביל רחוק את הרעיון הזה, אבל במציאות מתקיים תהליך של נכונות פוחתת והולכת לשלם על שירותי החינוך. ההורים רוצים חינוך חינם, ושירותים שפעם שילמו עליהם בלי לפצות פה – היום מקוממים.

דוגמה בולטת לתופעה כזאת הם התשלומים על בחינות הבגרות. תהליך ההתקוממות נגד התשלום הזה נבנה במשך שנים. ראשיתו נעוצה בממשלת הליכוד, כשזבולון המר היה שר חינוך. אחד ההישגים הבולטים של המר שבנה את המוניטין שלו כשר חינוך טוב, היה ביטול התשלום על הלימודים בתיכון. המר, תוך מאבק בממשלת בגין, הביא לחקיקת חוק חינוך תיכון חינם שתמורתו נגבתה מכל אזרחי המדינה באמצעות הביטוח הלאומי. תוך זמן קצר, התברר שסכום הגבייה באמצעות הביטוח הלאומי אין בו כדי לכסות על מלוא ההוצאות של חינוך תיכון חינם והנהגת החינוך דאז חיפשה מקורות כספיים נוספים. מישהו העלה את הרעיון לגבות דמי בחינות בגרות. זה היה מקרה קלאסי של האחזות בנקודת תורפה של הורים. אף אחד לא חלם לשחק משחקים עם בחינות הבגרות. אומרים לשלם – אז משלמים, על אף שהרעיון עצמו הוא ציני מאין כמוהו. אם היו הולכים איתו עד הסוף, היה צריך לגבות גם על בחינות סוף השנה בכיתה א', כביכול הלימוד זה דבר אחד והבחינות זה דבר אחר לגמרי.

די מובן למה ההורים לא התקוממו נגד הרעיון סמוך להעלאתו. המר הוציא התוצה עד עבה ושמנה על־ידי ביטול שכר הלימוד בתיכון והכל סלחו לו שהכניס פנימה גמלה קטנה בצורת דמי בחינות הבגרות. עם חלוף השנים, חינוך תיכון חינם הפך לעובדה מובנת מאליה, כמו חינוך יסודי חינם וחטיבות ביניים חינם. במקביל, תפחו והלכו ההוצאות הנלוות המוטלות על ההורים. ספרים, טיולים, סל תרבות, תוכניות לימודים נוספות ומה לא. דמי בחינות הבגרות תפחו גם הם. בחינות הבגרות פורקו ליחידות והתשלום נגבה לפי יחידה. במקרים מסוימים, זה יכול להגיע לכ־750 ש"ח, ואם למשפחה יש שני תלמידים בתיכון, דמי הבחינות עולים על 1,000 ש"ח.

הקלה בתשלומים שכוונה לעיירות הפיתוח עוררה תרעומת עצומה כבר לפני כמה שנים. ילדי ההתנחלויות הלומדים בבתי־ספר תיכון בתחומי הקו הירוק משלמים על אותן בחינות בגרות עשירית התשלום, מפני שממשלת הליכוד, זיכתה את ההתנחלויות בהטבות של עיירות הפיתוח. תלמיד ממשפחה עניה הלומד בתיכון בפתח־תקווה משלם מחיר גבוה פי־עשרה מחברו המבוסס המתגורר בשערי תקווה. איהנות המצטברת מדמי בחינות הבגרות העצמה עם הנהגת החידוש של אמנון רובינשטיין, האומר שתלמיד יכול לא להיבחן בבחינות בגרות מסויימות העולות בגורל מדי שנה. חידוש הנקרא לח"ב – ללא חובת בחינה. משרד החינוך יצר כאן הטבה לתלמידים, אבל דבק בעקשנות בסירובו לזכות את התלמידים בדמי הבחינות שבהן בחרו לא להיבחן.

כאן כבר נוצר עיוות גדול של ממש. ההורים טוענים

רובינשטיין. איהנות העצמה. צילום: י.ס.פ.א

שמשרד החינוך אינו רשאי לגבות מהם דמי בחינות על אי היבחנות. אם בעבר יכלו להצדיק גביית דמי בחינות, הרי ההצדקה הזאת כבר אינה קיימת ואיך אפשר להצדיק גביית תשלום על שירות שלא ניתן? דמי בחינות הבגרות מכניסים למשרד החינוך כ־35 מיליון ש"ח, סכום פעוט בהשוואה לסכומים הגדולים המוזרמים לחינוך. למה, אם כן, דבקה ממשלת רבין בעיוות הזה, שאותו ירשה מימי הליכוד? התשובה נעוצה ב"קונספציה" האומרת שלגבות כסף מההורים זה דבר טוב. יו"ר ועדת החינוך דליה איציק שלפניה הובאו תלונות ההורים, הבינה את המלכוד שנטמן לפתחה של ממשלת רבין וביקשה לבטל את דמי בחינות הבגרות שמלכתחילה קשה להצדיק אותן באופן הגיוני. אילו היתה הממשלה שוקלת את הנושא הזה באופן ענייני, היתה משתכנעת שאין כאן הצדקה עניינית או מוסרית לגבייה מההורים, אבל הקונספציה עיוורה את עיניה והשבוע היינו עדים לחילופי דברים קשים בנושא זה.

אם הדברים יוסיפו להתגלגל בכיוון הנוכחי – קרוב לוודאי שגורל הוויכוח על דמי בחינות הבגרות יהיה כגורל הוויכוחים הקודמים בתחום החינוך. בכל הוויכוח על קיצוץ ימי לימוד בשבוע, או השתלטויות המורים – הממשלה תידבק בעמדתה, ההורים "יאבקו בה וינצחו, כי הפעם במקרה זה עומד לצדם ובעגל הקפה שמוביה הממשלה ייסוב על צירו. קודם מקלקלים את המוניטין ואחר מלינים על קילקולו. ■

להכין את הפינוי כבר עכשיו

אריה דיין

חנן גילמן מתגורר היום בקצרין, שאליו עבר מיד אחרי שפונה מימית. הוא תומך בהסכם שלום עם סוריה ואינו מתנגד לפינוי היישובים מהגולן. הוא סבור שלפחות 40 אחוז מהמתיישבים חושבים כמוהו ושיעור התומכים יילך ויגדל בכל שיתקדם תהליך השלום. מהממשלה הוא מבקש שתלמד את הלקחים מהדרך הכושלת שבה בוצע פינוי ימית

גילמן. בגין רימה אותו. צילום: יצחק הררי

מאור. "לא ייתכן שראש הממשלה ידבר עם מתיישבי הגולן דרך הטלוויזיה". צילום: פיטר רוזנברג

חנן גילמן אומר שעד סוף ימיו לא יוכל לשכוח את אותו ערב, בספטמבר 1978, שבו התבשר, באמצעות הטלוויזיה, שראש הממשלה מנחם בגין עומד לחתום בוושינגטון על הסכם שיחייב אותו, את גילמן, לפנות את ביתו בימית. גילמן לא שכח לא את ההלם ולא את העלבון. שניהם, גם ההלם וגם העלבון, נבעו בעצם ממקור אחד.

שבוע קודם לכן, ערב צאתו לוועידת קמפ-דייויד, ביקר מנחם בגין באיזור. אחרי שקיבל במושב נאות סיני את מפתחות הבית שבו התכוון לבלות את ימי פרישתו, הוא הגיע גם לימית, כדי לנאום ברחבת המרכז הקהילתי בפני תושבי העיירה. גילמן זוכר היטב את הנאום ההוא. הוא עמד אז על גג המתנ"ס, יחד עם שאר מארגני העצרת, ושמע את ראש הממשלה מבטיח שלא יסכים, בשום פנים ואופן, לעקירת היישובים בחבל ימית.

מחיאות הכפיים הסוערות שליוו את נאומו של בגין מהדהדות עד היום באוזניו של גילמן. הן היו מקור ההלם והעלבון שבוע לאחר מכן, כאשר שמע בטלוויזיה על מה בגין חתם בקמפ-דייויד. הן שגרמו לו היום, 17 שנה מאוחר יותר, לדרוש מיצחק רבין לנהוג אחרת. בגין, כך הוא מרגיש, רימה אותו. מרבין הוא דורש שיצהיר, כבר עכשיו, שיישובי הגולן עומדים, בעתיד הקרוב או הרחוק קצת יותר, להתפנות.

"זה לא רק חשוב לי, הוא אומר. זה חיוני לי". בלי הצהרה כזאת הוא, גילמן, לא יוכל להתחיל כבר עכשיו לתכנן את המשך חייו. גילמן מתגורר היום בקצרין שברמת הגולן. הוא עבר לשם ב-1982, מיד אחרי שפונה מימית. הוא איש גבוה, שקט ובעל קול בוקע המקרין, לפחות כלפי חוץ, ביטחון עצמי רב ותחושת גדולה מאוד. הוא תומך בהסכם שלום עם סוריה, הוא אינו מתנגד לפינוי היישובים הישראליים שהוקמו ברמת הגולן, הוא מוכן להתחיל להתפנות כבר עכשיו. הוא גם סבור שחלק גדול מתושבי הגולן, להערכתו לא פחות מ-40 אחוז מהם, חושבים כמוהו. שיעורם באוכלוסיית הגולן, כך הוא מאמין, יילך ויגדל בכל שיתקדם תהליך השלום. כל מה שגילמן מבקש מהממשלה הוא שתלמד את הלקחים הנכונים מהדרך הכושלת שבה בוצע הפינוי מימית.

באותו ערב בספטמבר 1978, דקות אחדות אחרי שמנחם בגין בישר באמצעות הטלוויזיה על הפינוי הצפוי, נכנסה אחת השכנות לביתו של גילמן בימית. היא היתה אשתו של איש צבא-קבע. "בעלי הערב בתורנות בבסיס ואני לבד בבית עם הילדים", התייפחה בסלון ביתם של שכניה. "מי יעזור לי לארוז את הבית בשביל להתפנות ממנו?"

"נכון שהשכנה הזאת לא הצטיינה, גם לא בימים רגילים, באיי-קיו הגבוה שלה. אבל התגובה שלה באותו ערב היתה תגובה טבעית של אדם שנותנים לו מכה פתאומית עם פטיש על הראש", אומר גילמן. "בגולן זה לא יהיה כך, כי האנשים כבר יותר מתוחכמים, יותר מבוססים, פחות נאיביים. אבל זאת לא סיבה לתת להם מכה עם פטיש על הראש. אפשר וצריך להתחיל להכין את הפינוי כבר עכשיו". פינוי משפחה מבוססת, אומר גילמן, הוא טראומה איומה. אתה מוצא את עצמך פתאום חסר-אונים. אתה לא יודע מה לעשות, לאן ללכת, איפה לחפש עבודה, לאיזה בית-ספר לשלוח את הילדים. הממשלה, הוא אומר, חייבת להתחיל לארגן את הפינוי כבר עכשיו, כדי להפחית ככל האפשר את עוצמת הטראומות.

גילמן, אגב, כבר התחיל להתכונן לפינוי, גם במישור הפסיכולוגי וגם במישור המעשי. במישור הפסיכולוגי, הוא אומר, הוא "מנסה להכניס את העניין הזה לראש", גם של בני משפחתו וגם של מכריו האחרים. במישור המעשי, הוא שכר את שירותיו של עורך-הדין משולם שפרן, כדי שיתחיל לנהל בשמו משא-ומתן על פיצויים. עו"ד שפרן היה פרקליטו גם בפינוי הקודם.

חיים גרינברג הגיע לרמת הגולן חמש שנים לפני גילמן. כבר 18 שנה, כמחצית משנות חייו כאדם בוגר, הוא גר ברמת הגולן. גם הוא, כמו גילמן, תומך בשלום עם סוריה; גם הוא, כמוהו, יודע שלא יהיה מנוס מלפנות במסגרתו את כל יישובי הרמה. גרינברג, ראש האגף לאיגוד מקצועי במועצת הפועלים האזורית. הם יודעים שאם ישמיעו בפומבי מלה אחת שיהיה בה רמז אחד להתנגדותם לעמדות הוועד, "למחרת יבטלו כל החוזים שלהם".

ואף-על-פי-כן החומה הזאת מתחילה כבר להיסדק. גילמן וגרינברג הופיעו השבוע בבניין הכנסת, במפגש שיזמה ח"כ ענת מאור, באישורה של סיעת מרצ, ושנועד לפתוח במסע ציבורי שישכנע את הממשלה להתחיל להיערך לקראת הפינוי הצפוי. בעוד שבוע תקיים תנועת שלום עכשיו מפגש בתל-אביב שישתתפו בו, כך לפחות מקווים מארגניו, כמה עשרות מתושבי הגולן התומכים בשלום עם סוריה. שבוע לאחר מכן אמור להתקיים מפגש דומה, שאותו מארגנת ח"כ מאור, בגולן עצמו.

"לא יתכן שראש הממשלה ידבר עם מתיישבי הגולן דרך הטלוויזיה", אומרת מאור. "הממשלה חייבת לבוא אליהם, לפרוס בפניהם את המידע המצוי בידה, אפילו אם הוא חלקי, לשמוע מה יש להם, למתיישבים, לומר ולסייע להם, כבר עכשיו, בהכנות לפינוי". ח"כ מאור סבורה, למשל, שעל מערכת החינוך ברמת הגולן להתחיל לעסוק בנושא ולהכין, כבר עכשיו, את תלמידיה לקראת הצפוי להם בעתיד. היא גם חושבת שעל הממשלה לתגבר את שירותי העזרה הסוציאלית והפסיכולוגית הניתנים ביישובי רמת הגולן. חברה לסיעה, ח"כ אברהם פורז, כבר הניח על שולחן הכנסת הצעת-חוק פרטית המבקשת לאפשר כבר עכשיו, לכל מתיישב שירצה בכך, להיכנס למשא-ומתן על קבלת פיצויים.

למפגש שהתקיים השבוע בכנסת הזמינה ח"כ מאור את פרופסור נורית קליאוט, ראש החוג לגיאוגרפיה באוניברסיטת חיפה. פרופסור קליאוט ערכה בשנים האחרונות מחקר מקיף, העומד לראות אור בהוצאת מערכות של משרד הביטחון, על פינוי היישובים הישראליים בחצי האי-סיני. מסקנותיה, שאותן הציגה השבוע במפגש בכנסת, עגומות ביותר. ממשלתו של בגין רצתה שהמתיישבים יישארו בסיני עד הרגע האחרון ממש, כדי שלא תימצא ללא ישובים במקרה שיישום ההסכם היה עולה על שירטון.

הפינוי והמו"מ על הפיצויים התקיימו, גם בגלל הסיבה הזאת וגם בגלל סיבות רבות אחרות, ללא תהליך מסודר של קבלת-החלטות. שבעה גופים שונים, שהשתייכו לשבעה משרדי-ממשלה שונים, הכינו תוכניות פינוי נפרדות. ועדת המנכ"לים, שאמורה היתה לתאם ביניהן, לא פעלה. זה יצר תחרות בין היישובים העירוניים לבין היישובים החקלאיים, בין היישובים החקלאיים לבין עצמם ובין החקלאים בתוך כל אחד מהיישובים לבין עצמם.

עשרה ועדי-תושבים שונים פעלו אז בצפון סיני. היה ועד של בעלי עסקים וועד של עובדים שכירים, ועד של דייגי אופירה וועד של אנשי תיירות, וועד של נשות אנשי הקבע וועד של נשות השוטרים. כל עורך-דין פעל, בנפרד, ללא תיאום ולרוב גם בתחרות עם עורכי-הדין האחרים, כדי לקדם את האינטרסים הכלכליים של הוועד שאותו ייצג. האנדרלמוסיה היתה מוחלטת.

"התשובה לשאלה האם הדפוס של פינוי סיני ראוי לחיקוי במקרה של פינוי רמת הגולן היא חד-משמעית: בהחלט לא", אומרת פרופסור קליאוט. היא מציעה לממשלה, לכן, להכין כבר עכשיו, "בשקט וללא פומביות", תוכניות-מגירה לפינוי. "כמו שיש תסריטים ותוכניות מגירה למקרה של מלחמה", היא אומרת, "חייבים להיות תסריטים ותוכניות מגירה למקרה של שלום. במקרה של סיני, חוסר-המוכנות היתה אחד הגורמים שהכבידו בצורה הקשה ביותר על הפינוי". לדברי ח"כ ענת מאור, "אנחנו מתחילים כבר עכשיו לפעול כדי למנוע חזרה על המשגים של העבר. בניגוד לפינוי סיני, פינוי רמת הגולן חייב להיות מתוכנן וחייב להיעשות בצורה המכובדת ביותר האפשרית".

"אומדן המחיר של עלות פינוי הגולן ובקעת הירדן (כולל פינוי בסיסי צבא והיערכותם מחדש, ובניית חלופה התיישבותית לחלק מהיישובים) אם יהיה צורך לפנותם, ותשלום מלא למתיישבים במחירי 1990, עומד על 30 מיליארד שקל", כתבה פרופ' קליאוט בפרק הסיכום של ספרה על פינוי סיני. "מתוך זה, פיצוי מתיישבי הגולן (במחירי 1990) מוערך ב-2 מיליארד ש"ח לכל הפחות, ובחצי מיליארד מוערך סכום הפיצויים למתיישבי הבקעה. זהו סכום עתק ויש לשער שמדינת ישראל תעשה מאמצים ניכרים כדי לקצץ בו ככל הניתן". ■

עקידה מדינית

דוד פדהצור

היום פועל פרס כאוטומט ומבשר מוושינגטון לתושבי הגולן על "תוכניות מגירה" לפינוי ישובים. זה האיש שקבע בשעתו, כי "במשא-ומתן אין דבר כזה, שצד אחד מכריז מראש על העמדות הסופיות שלך. בצורה כזאת אי-אפשר לנהל משא-ומתן". נאה דורש ולא מקיים

ביום שבו תיפתח, בשבוע הבא, ועידת מפלגת ה"עבודה" תקיים "האוניברסיטה הפתוחה" "סדנה לטקטיקה של משא-ומתן". במקום בילוי זמן על בזבוז מלים ללא תכלית וכלי השפעה, מוטב היה שראש הממשלה ושר החוץ היו מתפנים ללמוד מה שמציעה הסדנה האוניברסיטאית: "איך להוביל במשא-ומתן". מו"מ דומה במהותו לג'ודו. היתרון במו"מ הוא שיקוף ישיר של הטכניקה, התחבולות והתכסיסים שבהם השתמשת בזמן המו"מ. טקטיקה נכונה יכולה להכפיל ולשלש את הישגיך מעל ומעבר למאזן הכוחות האובייקטיבי בשעת הכניסה למו"מ".

יתכן שהכל כבר סגור והמשחק עם סוריה מכור. מה שברור, הוא שיצחק רבין, ובעיקר שמעון פרס, עשו את כל מה שאסור לעשות במו"מ והם מנהלים אותו בטקטיקה שגויה. הטכניקה, התחבולות והתכסיסים הופעלו נגד הציבור הישראלי, בשילוב צעדי אנטי-דמוקרטי של הונאה ושקרים. כבר "בשעת הכניסה למו"מ", לפני שלוש שנים, ידע אסד, שאם רק יתמיד בעקשנותו יקבל את כל הגולן עד הגרגר האחרון. שרים, ושר החוץ בראשם, לא התמיצו [illegible] מוכנות לוותר בפומבי על כל הגולן, עוד לפני פתיחת המו"מ ולפני דיון והכרעה בממשלה.

שרים אינם מתביישים להודות, שאין הם יודעים לאן מוביל רבין. נכון יותר, לאן מוביל רבין, מרצון או מאונס, בעקידה מדינית, אולי מפני שהוא ב"מצוקה נפשית" דומה לזו שפקדה אותו כרמטכ"ל ערב מלחמת ששת הימים. שאם לא כן, איך להסביר את שתיקתו של ראש הממשלה למשמע הצהרותיו המדיניות של שר החוץ הסותרות, לפחות כלפי חוץ, את עמדותיו שלו על מחיר השלום ועל גבול הנסיגה.

לאן מוביל שמעון פרס את רבין, אין צורך לנחש. המילוליזם היצירתי של שר החוץ שאינו יודע גבול השתלט על המו"מ עם סוריה והוא שמכתיב אותו. "שר יכול להרשות לעצמו יצירתיות במשא-ומתן", אומר פרס. "לי עצמי יצא לעשות את זה עשרות פעמים. אני לא צריך לקבל החלטת ממשלה על רעיון יצירתי – אני יכול לנסות אותו" ("מעריב" 12 במאי 1995).

מי יודע איזו תועלת ואיזה נזק נגרמו לישראל מעשרות רעיונות יצירתיים של פרס. אחדים מהם נחשפו דווקא על-ידי הפלסטינים, בני שיחו של שר החוץ במו"מ, והם רחוקים מלעבור המפעלות. התבטאויותיו של פרס בשבוע האחרון על המו"מ עם סוריה חושפת יצירתיות השמורה לבעליה, אבל לא לרשתו בלבד. כדי לשכנע שאין לישראל ברירה אלא לשלם לסוריה את המחיר ששולם למצרים בסיני, וכי הישארות על הגולן פירושה ויתור על השלום, גייס שר החוץ לעזרתו את האמת הבוסר, המלווים אותו, כידוע, כל דרכיו מאז ומתמיד.

מעבר להכחשות ולהבהרות, בין אם אמר או לא אמר ש"הגולן הוא אדמה סורית", מה שאינו מוכחש הוא ששר החוץ מנמק את ההחלטה לוותר על הגולן ב"הכרעה מוסרית, לא רק פוליטית... מפני שאיננו רוצים לשבת על אדמות שהן אינן שלנו".

בסוגריים ראוי להזכיר למי שאינו זוכר, שבימי האידיליה ביחסי ישראל-צרפת היה לשמעון פרס רעיון יצירתי לייסד מושבה ישראלית בגיניאה הצרפתית ולשלוח לשם 40 אלף מתיישבים ישראלים. ללא ספק, גיניאה אז היתה אדמה יותר ישראלית מאשר רמת הגולן היום.

אם מדובר ב"הכרעה מוסרית" וב"אדמות שאינן שלנו", אם שר החוץ מגייס את התקדים של סיני לצידוק הפינוי והעקירה ברמת הגולן, מה יהיה על התביעה המוסרית הלגיטימית, על-פי החלטות בין-לאומיות, של הפלסטינים להחזיר להם לא רק את השטחים שנגזלו מהם במלחמת ששת הימים, אלא גם במלחמת העצמאות? ככלות הכל, ישראל בגבולות "הקו הירוק" יושבת גם על אדמות שאינן שלה, אדמות שיועדו למדינה הערבית, בהתאם להחלטת או"ם 181 מ-29 בנובמבר 1947, שהיא הבסיס הבין-לאומי היחיד להקמת מדינת ישראל.

אם המחיר למצרים מחייב מחיר דומה לסוריה, אם תקדים גורר תקדים, איפה תיעצר ישראל? אם פייסל חוסייני כבר הבהיר כי לפלסטינים תביעות על קרקעות ונכסים במערב-ירושלים, על אחת כמה וכמה במזרח-ירושלים. אם מדובר ב"הכרעה מוסרית", מדוע ימנע מתושבי איקרית ובירעם לחזור לאדמתם? באיזו זכות מוסרית תוכל ישראל לשלול את זכותם של פליטי 1948, שהוכרה על-ידי האו"ם, לחזור לבתיהם אם יסרבו לקבל פיצויים? אם עד כה רצתה ישראל לקבוע מי ראוי לייצג את הפלסטינים, בעתיד הלא רחוק יקבעו הפלסטינים, כי להנהיג את ישראל ראוי רק מי שישלם להם את המחיר ששולם למצרים, ששולם לסוריה, עד לסנטימטר האחרון. הקפאת ההפקעות בירושלים היא תמרור ראשון בדרך הזאת.

אם מדובר בתקדים המצרי, כבר נשכחה משר החוץ הביקורת שמתח הוא עצמו על ה"איוולת" של הליכוד, שהסכים לעקירת הישובים בסיני. אלמלא הסכים הליכוד לכך, "שהסכם שלום מוכרח להיות כרוך אוטומטית בהרחקת ישובים... אילו הליכוד היה עומד על כך, פני הדברים היו שונים גם בסיני" ("מבחן", יוני 1982). היום פועל פרס כאוטומט ומבשר מוושינגטון לתושבי הגולן על "תוכניות מגירה" לפינוי ישובים. זה האיש שקבע בשעתו, כי "במשא ומתן אין דבר כזה, שצד אחד מכריז מראש על העמדות הסופיות שלך. בצורה כזאת אי-אפשר לנהל משא-ומתן". נאה דורש ולא מקיים.

פרס טוען, שהגולן הוא לא חלק מארץ-ישראל והוא צודק, ככל שמדובר בחוק הבין-לאומי. אבל הגולן הוא חלק ממדינת ישראל, כל עוד לא שונה החוק של הכנסת, שהחיל את המשפט, השיפוט והמינהל של ישראל על רמת הגולן. גם מצע "העבודה" לקראת הבחירות האחרונות מאזכר את חוק הגולן, בלי לנקוב בשמו המפורש. לא רק מבחינה זאת אין סיני דומה לגולן.

תשעה חודשים לפני שאושר חוק הגולן, למורת רוחו של פרס ולמורת רוחם של רוב הח"כים של ה"עבודה", קבע הוא עצמו, כי "אחרי הכל רמת הגולן היא באמת חלק בלתי נפרד מישראל ועל כך מסכים רוב העם". במהלך ביקור בגולן, ב-8 במארס 1981, הצהיר פרס, אז יו"ר "העבודה", כי "גם במקרה של שלום, איני רואה אדם סביר במדינת ישראל שיוותר על הגולן... בגולן אין מקום לפשרה טריטוריאלית... כאשר יחזור המערך לשלטון יהיה מעשנו הראשון בגולן פיתוח בקצב מוגבר של האיזור" ("דבר", 9 במארס 1981).

אז, לאחר שכבר שולם המחיר למצרים, לא היה פרס מוכן לאמץ את התקדים הזה ל"מקרה של שלום" עם סוריה, ואפילו לא ראה מקום לפשרה טריטוריאלית. היום, כשמפלגת העבודה בשלטון משכתב פרס את העבר וטוען, למשל, שהוא הציע לדיין ליישב רק דרוזים בגולן. היום, לפי פרס, חייב כל אדם "סביר" להשתכנע שצריך לוותר על הגולן, שאם לא כן לא יהיה שלום ותהיה מלחמה.

בפתיחת ועידת "העבודה", ב-17 בדצמבר 1989, הצהיר היו"ר שמעון פרס: "דרושים לנו גבולות בני-הגנה. הגנת ישראל וירושלים חייבת להתחיל מהירדן. הגנת הצפון חייבת להתחיל מרמת הגולן. איננו מוכנים להמיר גבולות בני-הגנה בחוזי-הגנה. איננו רוצים שאמריקאים, או אירופים, או או"ם יגנו עלינו במקומנו".

הוועידה אישרה אז החלטה, שהיתה מוסכמת גם על היונים, הקובעת כי "המערך הביטחוני של צה"ל ומערכת ההתיישבות בגולן חיוניים להגנת מדינת ישראל. הממשלה בהנהגת מפלגת העבודה תעשה לביסוס האחיזה הישראלית בגולן ותעמוד על כך, שלעת שלום יהיה המערך הביטחוני התיישבותי בגולן בריבונות ישראל, כחלק בלתי נפרד וכערובה לביטחון ולשלום". נאה דורשים ונאה מתכחשים. מפלגת העבודה, היא היום חלק נפרד מהגולן וממתיישביו.

"מה שצריך זה לומר לציבור את האמת", אומר שר החוץ וקשה לו לעמוד בכך ככל שאמור בעבר. ממש כמו לעורכי האנציקלופדיה הסובייטית, יש לפרס זכרון סלקטיבי והוא ניחן ביצירתיות בשיכתוב עובדות, כמו חלקי האחריות בפרשת קדם, כפי שנחשפו שוב ב"כבש השני" לפני שבוע. או כמו אמירת הצ'יאמת באיחוד החלטת 19 ביוני 1967, בלי להוסיף שההחלטה הזאת, על נכונות ישראל לסגת לגבול הבין-לאומי תמורת שלום, בוטלה על-ידי הממשלה באוקטובר 1967.

"ימים חולפים, שנה עוברת. רק הציטטה לעולם "נשארת", כתב אלתרמן כמוטו לטור שלו על "מלחמת הציטטות". אם פרס "טעה בגדול" בהצהרותיו ובמצע שהתקבל בהנהגתו ובהסכמתו לפני 15 שנה ולא ראה את הנולד, מי ערב לכך שגם חזונותיו היצירתיים על השנים שבדרך, הכרוכים בהימור מסוכן על ביטחון ישראל, אינם "טעות בגדול"?

לא, שמעון פרס אינו שקרן מבריק, או עורך-דין מבריק, אבל גם לא דובר אמת מבריק. לפרס נתבל לאמת ולאמינות יש מועמדים ראויים ממנו, אפילו בין מדינאים ופוליטיקאים. לאו דווקא יצחק רבין. ■

הפגנה נגד פינוי הגולן. אם המחיר למצרים מחייב מחיר דומה לסוריה, אם תקדים גורר תקדים, איפה תיעצר ישראל? צילום: אי.פי

هكذا من الأصل

סצינה מהסרט "אד ווד". מעורר ספקות לגבי יכולתו של ברטון להסביר מה היה מרתק בדמותו הבמרפרודית של ווד

רציחות מצחיקות

על־פי מספר הסרטים שהגדירו עצמם כשייכים לז'אנר המצחיקונים בפסטיבל קאן השנה, היינו צריכים לזחול משם הביתה על גחוננו הרוטט עדיין מפרצי צחוק בלתי־ניתנים לשליטה. אבל מה לעשות שבפסטיבל זה שורה בעיקר מלנכוליה

גדעון קוץ, קאן

יוצריהם של סרטים לא כל־כך מוצלחים נהגו פעם לטעון שלא מבינים אותם משום שמדובר בסרטים אוונגרדיים שהקדימו את זמנם ורק מי שמבין את העתיד יבין גם אותם. היום טוענים אותם במאים שסרטיהם אינם אלא מחווה פוסט־מודרנית לסרטים ולאירועים של פעם ורק מי שבקיא בהיסטוריה של הקולנוע ובהיסטוריה בכלל יבין אותם. פרט לעיגון בעבר שהחליף את העתיד, עם כל המשמעויות המסקרנות (והעגומות) הנובעות מכך, מוסיף וטוען היום כל יוצר "פוסט מודרני" לא מוצלח או לא מובן, שסרטו הוא בעצם קומדיה או פרודיה וצריך להתייחס אליו כאל "קריצת עין". הכל מצחיק.

על־פי מספר הסרטים שהגדירו עצמם כשייכים לז'אנר המצחיקונים בפסטיבל קאן השנה, היינו צריכים לזחול משם הביתה על גחוננו הרוטט עדיין מפרצי צחוק בלתי־ניתנים לשליטה. אבל מה לעשות שבפסטיבל זה שורה בעיקר מלנכוליה. שרון סטון, למשל, הכוכבת הבלתי־מעורערת של הפסטיבל שבאה להעניק את רגל הזהב לזוכה ולאסוף תרומות נגד איידס, הציגה באותה הזדמנות מערבון תמהוני וכושל שהפיקה, "היורים המהירים", בבימויו של איש סרטי האימים סם ראימי. יש שם סדרה אידיוטית של קרבות אקדחים מסוגננים, רצח אב, אינוס קטינה, נחלי דם הנשפכים כמים ומה לא. סטון טוענת בחיוך מקסים כי מדובר בסך הכל, בקומדיה קטנה וחביבה למבינים. אך הבדיחה המוצלחת היחידה, אם אפשר לקרוא לה כך, היתה צילומו של יורה כדור המוות דרך החור שנפער בגופו של המנוצח.

ג'ים ג'רמוש, שעשה בעבר כמה קומדיות סוריאליסטיות מבריקות, גלש הפעם גם הוא למעין מערבון חסר פשר ועלילה ובעיקר ארוך. כולם רוצים להיות כמו קלינט איסטווד.

"אד ווד" של טים ברטון הוא מחווה מפורשת לסרטי העבר ולבמאי עבר המוכר רק בחוגים מצומצמים, שנחשב, כך אומרים, "הבמאי הגרוע ביותר בתולדות הקולנוע". המוצר הנייטרלי והמסוגנן שראינו אינו מבהיר את רמתו של ווד כקולנוען, אבל בהחלט מעורר ספקות לגבי יכולתו של ברטון לעשות סרט עלילתי שיסביר לנו מה היה מרתק בדמותו הבמרפרודית של אותו ווד (שהיה, כך מסתבר, אדם מורכב ומיוסר למדי). וודי אלן היה עושה זאת טוב יותר, קצר יותר ומצחיק יותר.

רוברט רודריגז, שהתפרסם בזמנו בסרט קטן שעשה ב־7,000 דולר, החזיר את "אל מריאצ'י", הרוצח עם נרתיק הכינור, בהפקה ספר כבדה, שטופת דם, רעמים, ברקים וכל סוגי הנשק הקונוונציונלי והבלתי־קונוונציונלי. יעוד רודש בתוקף שנצחק מזה, אחרי חוש ההומור שלנו מוטל בספק. קוונטין טרנטינו, שזכה בשנה שעברה בקאן עם סרט המגולגלים מצחיק ומשדר "ספרות זולה", לא הצליח להעביר לתלמידיו את חוש ההומור שלו. זה דומה לנוסטלגיה. מה שנשאר הם הסממנים החיצוניים, הם לשונים שהרבה דם זה הרבה צחוק.

על אמיר קוסטוריצה, שסרטו Underground זכה כ"דקל הזהב", נמתחה ביקורת פוליטית. קוסטוריצה תומך ביוגוסלאוויה השלמה של פעם. הוא אינו נציגם של הנדכאים המוסלמים בבוסניה. הוא מהלל שקיעה סרבו על מדינה שאינה קיימת. קוסטוריצה ביקש לקבל אזרחות צרפתית. הסרט ייצג כתוצאה את האיחוד האירופי. אין לו בעצם מה לומר על האקטואליה של פרקם של המתנגדים המתים הסיפור יחד. הידיעה החוזר של קצב ... פוליקלור ועליצות ליאון הוא הביא בגבולו צוענים שלו איתו במורדנות ארמוי הפסטיבליים ויקרי איתו במחיצה עד החוף. קולנוע אינו מציאות. איזו מלחמה נחמדה.

היווני תיאו אנגלופולוס הצם מאוד שסרטו "מבטו של יוליסס" נרחק למקום השני. הוא הרי עשה כל מה שצריך. נדד שנים בכל הבלקנים, נסים בתחנות, שרים ... הומסע שלו אורך יותר משלוש שעות. אלא שיש לו לומר קצו פחות מקוסטוריצה. האסתטיקה המתמשכת של חיפוש העבר המיתולוגי מציגה בעיקר שאלות ופיהוקים. וזו, אולי, בעייתם הגדולה של היוצרים, גם הגדולים שבהם. אין להם בעצם מה לומר, אבל הם מתעקשים לשטוח את קביעה באריכות יתרה. בלי אמירה אין סיפור. במקום לדבר הם מגמגמים. גמגום הולך ומתמשך. אולי אותם זה מצחיק. ■

היהודים הראשונים באמריקה

הרומן של הממשל האמריקאי עם היהודים וישראל החל בבית הכנסת העתיק בניופורט. בעיירה זו, שהצטיינה בחופש הדת שלה, התיישבו ראשוני המהגרים היהודים והקימו בה את בית הכנסת הראשון באמריקה

מרים פקס, ניו־יורק

במהלך ביקורו השבוע בארצות־הברית אמור היה שר החוץ, שמעון פרס, לבקר בבית הכנסת ע"ש טורו בניופורט, שהוא בית הכנסת העתיק ביותר בארצות־הברית, אך מפאת חוסר זמן בוטל ביקורו של השר במקום. סיפורו של בית־כנסת זה שופך אור על קהילה יהודית שבניה היו מראשוני המהגרים היהודים לאמריקה.

כ־160 שנה אחרי שכריסטופר קולומבוס גילה את אמריקה הגיעו לחופיה 15 משפחות יהודיות והתיישבו בעיירה ניופורט השוכנת לחופי האוקיינוס האטלנטי ברצועת חוף מקסימה ביופיה.

משפחות אלה, שמוצאן היה מספרד ומפורטוגל, ביקשו להתחיל חיים חדשים על בסיס של שוויון וללא אפליה דתית. הבטחה לחיים כאלה הן מצאו במושבה רוד איילנד לימים מדינת רוד איילנד.

המושבה רוד איילנד, הרביעית מבין 13 המושבות הראשונות שהתאגדו לפדרציה של ארה"ב, נוסדה על־ידי שני מנהיגים שמוצאם ממסצ'וסטס: אן האצ'יסון מבוסטון, שהכריזה על עצמה כבעל נבואה, ורוג'ר ויליאמס, שכפר ומרד ברעיונות שהנחו את המתיישבים שהגיעו באוניה "מייפלאור" והקימו את המושבה הראשונה, היא מסצ'וסטס.

לאחר שהשניים גורשו ממסצ'וסטס הם הקימו התיישבות שהפכה בשנת 1644 למושבה רוד איילנד. רוג'ר ויליאמס היה המושל הראשון של המושבה. ויליאמס, המורד שערער על הטלת סמכות הדרג האזרחי או הדתי על מצפונו של האדם, הבטיח למתיישבי המושבה החדשה חופש לעבוד כל דת שיבחרו ולפעול על־פי מצפונם.

הבטחתו של רוג'ר ויליאמס לשמור על חופש הדת וחירות המצפון הפכה את מושבת רוד איילנד לאבן שואבת לבעלי דעות ואמונות שונות שסבלו בעבר מרדיפות דתיות. בין אלה היו גם 15 המשפחות היהודיות שהגיעו למושבה. חלק מיהודים אלה, שמקורם בספרד ופורטוגל, היו אנוסים שחזרו לדת היהודית. לא ברור מהיכן הגיעו משפחות אלה. יש הסבורים שהן הגיעו מהולנד ויש הסבורים שהן הגיעו מניו־יורק, אך הדעה המקובלת ביותר היא שהן הגיעו לניופורט מהאי קורסאו שבאיי הודו המערבית. אפשרות זו מתקבלת יותר על הדעת בגלל יחסי המסחר הענפים שהתקיימו בין המושבות החדשות לבין איי הודו המערבית.

בשנת 1674, כ־16 שנה לאחר שהמשפחות הראשונות הגיעו לניופורט, הפכה ההכרה בחופש הדת להליך חוקי במושבה. חופש הדת עוגן בחוק במסגרת מערכת החוקים של רוד איילנד המסתיימת במלים הבאות: "מלבד כל מה שנאסר כאן, כל האנשים יכולים לפעול על־פי מצפונם, כל אחד בשם אלוהיו".

במשך מאה שנה ערכו צאצאי המשפחות הראשונות את תפילותיהם בבתים פרטיים. רק בשנת 1759 הם הצליחו לגייס מספיק כסף כדי להניח את אבן הפינה לבית הכנסת הראשון של הקהילה, אשר נחנך ופתח את שעריו לתפילה ארבע שנים לאחר מכן. ממסמכים ומכתבים ששיגרו ראשי הקהילה עולה, כי לפני הקמת בית הכנסת בחרה הקהילה להיקרא "קהל קדוש נפוצי ישראל", ורק לאחר הקמת בית הכנסת בניופורט החלה הקהילה לכנות את עצמה "קהילת ישועת ישראל".

בית הכנסת תוכנן על־ידי האדריכל פטר האריסון שעשה את עבודתו בהתנדבות. הוא נבנה מלבנים שיובאו מאנגליה ותוכנן כך שארון הקודש יפנה לצד מזרח, לעבר ירושלים. בית הכנסת, המשמש גם כבית־ספר, הוקם בסיוע כספי של קהילות יהודיות בניו־יורק ובקורסאו. הוא בנוי בסגנון קולוניאלי ואולמו המרכזי מזכיר את פנים בית הכנסת הספרדי העתיק באמסטרדם. גג הבניין נשען על 12 עמודים תומכים אשר מסמלים את 12 השבטים. בעת פתיחתו של בית הכנסת בשנת 1763 הסתכם כל ריהוטו ב־80 מושבים שמוקמו ליד הקירות. מזה אפשר להסיק שבעת חנוכת בית הכנסת היו 80 גברים בקהילה היהודית בעיר.

אחד משכיות החמדה של בית הכנסת הוא ספר תורה עתיק שנתרם על־ידי יהודי מאמסטרדם בשם סלימון. ספר התורה מקושט בשני זוגות רימונים, פרי עבודתו של מאייר מאייר, שהיה אחד הצורפים המפורסמים באמריקה בתקופה ההיא.

ג'ורג' וושינגטון. איגרת לקהילת ישועת ישראל

לבית הכנסת העתיק בניופורט יש גם סיפור נס משלו. בשנת 1765 תרם יהודה סמואל מניו־יורק מנורה לנר תמיד לבית הכנסת. על־פי הסיפור דאגו חברי הקהילה להדליק בה נר מדי יום ביומו כדי שהאש לעולם לא תכבה. בשנת 1882, לאחר שהגיע החשמל לניופורט, החולף נר התמיד בנורת חשמל. ואז קרה נס חנוכה לבית הכנסת. על־פי הסיפור דולקת נורת החשמל המקורית, שהוברגה במנורה של אש התמיד, עד היום הזה.

בשנת 1781 זכתה הקהילה היהודית בניופורט לכבוד גדול. בעת ביקורו של ג'ורג' וושינגטון בעיירה התכנסה אסיפת העיר בבית הכנסת של הקהילה היהודית. כעשר שנים לאחר מכן נקשר שמו של ג'ורג' וושינגטון שוב לבית הכנסת. היה זה כאשר וושינגטון, שהיה כבר הנשיא הראשון של ארה"ב, שלח מכתב תשובה לאיגרת ששלח לו שמש בית הכנסת בניופורט, מוזס סיקאס. המכתב שכתב וושינגטון ל"קהילה היהודית בניופורט רוד איילנד" הוא אחד מאבני הפינה של רוח חופש הדת באמריקה.

במכתב "לקהילה היהודית בניופורט רוד איילנד" הגדיר הנשיא וושינגטון את חופש הדת והחירות המצפון במלים אלה: "ממשלת ארה"ב, שאוסרת רדיפות על רקע של קנאות דתית, דורשת מאלה שחיים תחת שלטונה שישאפו להיות אזרחים טובים ייתנו את תמיכתם לממשל בכל הזדמנות".

נראה שהיחסים הטובים בין הממשל בארה"ב לבין הקהילה היהודית החלו כבר בימי וושינגטון. שכן בהמשך מכתבו כותב הנשיא הראשון לקהילת ישועת ישראל: "דעותיכם החיוביות על ממשלי ואיחוליכם גורמים לי נחת. מי ייתן וילדי זרע אברהם החיים בארץ זו ימשיכו להיות ראויים ויזכו באהדת שאר התושבים, וכל אחד ימשיך לשבת איש תחת גפנו ותאנתו ולא יהיה איש שיפחיד אותם".

העותק המקורי של מכתבו של וושינגטון מוצג במרכז נגי־ברית בוושינגטון, ואילו בבית הכנסת נמצא רק העתק ממנו.

הרב הראשון של בית הכנסת של קהילת ישועת ישראל היה יצחק טורו, שהגיע לניופורט מאמסטרדם בשנת 1958 וקיים גם כהן בבית הכנסת. יצחק טורו היה ידידו של ד"ר עזרא סטיילס, לימים נשיא אוניברסיטת ייל המפורסמת. השניים נהגו לדון בפרשיות מהמקרא והרב טורו לימד את ד"ר סטיילס את השפה העברית.

גם שאר יהודי ניופורט היו משכילים ואנשי תרבות. היו ביניהם סוחרים ובנקאים מצליחים כמו ג'קוב רודריגז ריברה, מוזס לופז ומוזס סייקאס, שהיו מכובדים ומקובלים על כל תושבי העיר. כשכבשו הבריטים את ניופורט עברו על הקהילה היהודית ימים קשים. רוב חברי הקהילה עזבו את ניופורט ועברו להתגורר בערים אחרות וגם הרב יצחק טורו, שעל שמו ושם שני בניו, אברהם ויהודה, נקרא בית הכנסת עד היום, עזב את העיר. הוא עבר לניו־יורק ולאחר מכן לקינגסטון שבג'מייקה, שם נפטר בגיל 46. בית הכנסת ננטש והוזנח.

שני בניו של הרב, אברהם ויהודה, היו סוחרים וצברו ממון רב. אף שנדדו לערים אחרות הם לא שכחו את ניופורט ואת בית הכנסת שבו עלו לתורה ותרמו כספים לשיפוצו והחזקתו. אברהם טורו, שנפטר בשנת 1822, הוריש בצוואתו סכום נכבד לבית הכנסת שהיה נטוש ומוזנח. "התפילות המרשימות דעכו בהדרגה ולבסוף נפסקו. הבית נשאר לעטלפים, לחפרפרות ולפריצות מזדמנות של נערים", כתב ג'ורג' צ'נינג בזכרונות מניופורט. בעזרת הכסף שהוריש אברהם טורו החלו פעולות שיקום אשר שימרו את בית הכנסת בכל אותן השנים שבהן לא היו יהודים בעיר.

יהודה טורו נפטר 32 שנה אחרי אחיו הבכור. במותו הוא ציווה כחצי מיליון דולר למטרות צדקה ליהודים, פרוטסטנטים וקתולים. הוא ציווה גם חלק מירושתו להקמת קרן למען בית הכנסת. יהודה טורו זכור בהיסטוריה האמריקאית כאחד מראשוני הפילנטרופים.

מלבד מכתבו של ג'ורג' וושינגטון קיבל בית הכנסת מכתבי הוקרה גם מהנשיאים הרי טרומן, דוייט אייזנהאור וג'ון קנדי.

יגאל ידין ביקר בבית הכנסת וכתב בספר האורחים: "אני מתרשם עמוקות מביקורי בבית כנסת זה, העתיק ביותר בארה"ב. אני שמח לראות שבית הכנסת לא הפך למוזיאון, אלא הוא מלא חיים". ופרופסור גרשום שלום כתב: "ביראת כבוד וחרדה אני עומד בפני ארון הקודש". ■

פירואטים בבולשוי

"אקונומיסט", מיוחד ל"דבר"

הבלט הרוסי נמצא בתקופה הגרועה ביותר שלו מאז 1919, כאשר מחצית מהרקדנים בתיאטרון מרינסקי של סנט־פטרבורג היגרו מבריה"מ המועצות, והסקה בבית־הספר המלכותי לא פעלה ולמעט התלמידים שנותרו לא היה די מזון. אפילו בלט בולשוי הגדול נמצא בצרות. עליו להתאושש עוד מהתדהמה שגרמה עזיבתו הלא־צעימה של יורי גריגורוביץ', מנהל הלהקה במשך 30 שנה, לפני חודשים. האם יצליח להתאושש?

גריגורוביץ' נחשב בשנותיו הראשונות בבולשוי להבטחה של עולם הבלט. ההעמדות רבות־הדמיון שלו ל"ספרטקוס", "אגדת האהבה", "פרח האבן" ו"איוון האיום" זכו לשבחים וגם להערכה ביקורתית. אבל בעשר שנותיו האחרונות בבולשוי נהג גריגורוביץ' כדיקטטור. "התיאטרון הוא מוזיאון", אמר ולא התיר להעלות עוד ריקודים חדשים, אלא רק העמדות מחודשות של ריקודים קלאסיים.

עם פיטוריו, הועברה סמכות הניהול לידי שניים מכוכבי הלהקה בעבר: ולדימיר וסילייב, שמונה למנהל האמנותי, וויאצ'סלב גורדייב, שנעשה כמאי הבית. שניהם מצהירים כי יחלצו את הבלט ממצב הקיפאון שבו הוא נתון.

קשה להחניק פיהוק לנוכח ההעלאות המחודשות המתוכננות בבולשוי של בלטים קלאסיים כמו "רומיאו ויוליה", למשל. לעומת אלה, בארצות־הברית ובגרמניה פורח הבלט המודרני ועשרות עבודות נסיוניות מועלות שם מדי שנה

וסילייב היה פעם בן טיפוחו של גריגורוביץ'. הכוריאוגרפיה שלו ל"איקרוס", הראשונה והטובה ביותר שעשה, הועלתה תחת ניהולו של גריגורוביץ' ב־1971. אך נסיונות ההשתלטות של וסילייב, בטרם עת, הכעיסו את גריגורוביץ' ורבים בעולם המחול הרוסי סבורים שמינויו כעת מאוחר מדי. הוא בן 55 והקדיש את מיטב שנותיו למאבקים פוליטיים עם גריגורוביץ'. כך שיש ספקות אם הוא מסוגל ליצירה מקורית גדולה באמת.

עם זאת, עברו כרקדן סייע לוסילייב לחתום על חוזים מוצלחים בחו"ל. הוא כבר מתחיל לממש את הבטחתו להביא אורחים חשובים לבלט ולבית־האופרה של הבולשוי. בשבועות האחרונים הופיעו עם הבולשוי איזבל גירין מהאופרה של פאריס, זמר הבס פאטה בורחולדזה מהאופרה של וינה וחוזה קרארס, אחד משלושה זמרי הטנור המפורסמים בעולם.

גם מגורדייב יש ציפיות גבוהות אחרי שייסד להקה עצמאית – תיאטרון מוסקווה לבלט הרוסי. משמעת היא סוד כוחו, והוא תובע אותה מעצמו ומרקדניו. ביום טיפוסי הוא מעביר שיעור בבולשוי בבוקר, עושה חזרות עם הלהקה שלו אחרי־הצהריים ושב לבולשוי להופעות בערב. למרות גילו – הוא בן 46 – גורדייב ממשיך לרקוד, והחודש הוא מופיע בבולשוי עם להקתו בריקוד של מוריס בז'אר.

גורדייב הדהים למדי את חברי הלהקה הבוהמים בפגישתם הראשונה אחרי שמונה לתפקידו: הוא הודיע להם שיש שלושה דברים שאינו מוכן לסבול אצל רקדנים – שיכרות, מחלות והריון. הסטנדרטים של הלהקה לא מוצאים חן בעיניו כלל, הודיע, וחייב את כולם להופיע לשיעורי הבוקר, כולל מי שהופיעו בשלוש מערכות ערב קודם לכן. כדי להדגיש את כוונותיו הכפיל את מספר החזרות לפני כל הצגה.

אלא שלמרבה הצער, כישוריו היצירתיים של גורדייב אינם עומדים ברמה אחת עם כושרו להטיל משמעת. התכנית שהציג עם וסילייב לשנה הבאה אינה רדיקאלית מספיק כדי לחלץ את הבלט הרוסי מגסיסתו. קשה, למען האמת, להחניק פיהוק לנוכח ההעלאות המחודשות המתוכננות של בלטים קלאסיים כמו "רומיאו ויוליה", למשל, או כוריאוגרפיות בטוחות כמו של מוריס בז'אר, יורי קיליאן וג'ורג' בלנשין. לעומת אלה, בארצות־הברית ובגרמניה פורח הבלט המודרני ועשרות עבודות נסיוניות מועלות שם מדי שנה.

רבים בעולם הבלט הרוסי טוענים שנסיונות כאלה זרים למסורת הרוסית, המבוססת על קלאסיות וריקוד עממי. סלבופילים אלה טוענים שהריקוד המערבי בן זמננו, המבוסס על תנועות בלבד, אינו מובן לקהל הרוסי ואינו הולם את טעמו. וקיל אוסמנוף, שהיה כוריאוגרף בבית הספר לבלט של מוסקווה, מייצג את הטענה הזאת באמרו: "המסורת הרוסית היא ייחודית, בעלת תפיסה פנימית הקשורה באופן הדוק לנפש הרוסית. היא אינה מודרנית. זה לא ג'ז, אלא קלאסיקה בלבד".

צילום: אי.פי

על הבולשוי להתעלם מעמדה זו. כשם שהחשיפה לספרות הצרפתית לא פגמה בלרוסיותם של טולסטוי, טורגנייב וצ'כוב כך לא תהפוך החשיפה לריקוד המערבי את הבולשוי לפחות רוסי. מבחינה היסטורית, יצא הבלט הרוסי נשכר מאוד מההשפעות המערביות. הכוריאוגרף ה"רוסי" הגדול ביותר, מריוס פטיפה, היה צרפתי. בתיאטרון מרינסקי, לפני המהפכה, היה מורם של אנה פבלובה, וצלב נידז'ינסקי ומיכאיל פוקין, רקדן איטלקי, אנריקו קצ'טי, שהמשיך לרקוד וללמד בבלט הרוסי של סרגיי דיאגילב. היצירה המעניינת ביותר בעשור האחרון, "צ'ייקובסקי", החושפת את מיניותו של המלחין, נעשתה אף היא בשיתוף עם אמרגנית צרפתיה, ליליי סרפתי.

הקהל הרוסי פתוח לשינויים. בהופעה עצמאית שאירגן במארס השנה איגור ולינסקי, רקדן ראשי בבלט קירוב שמחלק את זמנו בין סנט פטרבורג והבלט הניו־יורקי, יצא הקהל מגדרו למראה האילתור שנעשה על רקע התופים של תיאטרון הקהל של מרק פקרסקי. כמו הלניניסטים, על הסלבופילים של הבלט לגגת אל בין צללי ההיסטוריה. ■

הדרך הראשונה

לנוכח התרחשות התנופה של התהליך המדיני חייבות הממשלה ומפלגת השלטון לצאת למסע הסברה לאומי אמיץ וגלוי לב באשר למחיר השלום, תוך הכרה נטולת תסביכים וגמגומים במדינה הפלסטינית כפתרון לסיכסוך ההיסטורי עם העם הפלסטיני. אין גם מנוס אלא להתעמת חזיתית עם דרכים שלישיות או רביעיות. השלום הזה אינו רומא של השיר הידוע; לא כל הדרכים מובילות אליו

שלמה בן-עמי

לשעות גדולות תמיד מתלווים גם לבטים גדולים. אין הכרעות קלות, ואין קיצים שמחים. מדינת ישראל מצויה היום בצומת של מעברים קשים וכואבים מאין כמותם בכל תחום שבו היא נוגעת: השלום עם עמי ערב, השלום עם ערביי מדינת ישראל מבית, המעבר מכלכלה מכוונת וסגורה לכלכלה חופשית יותר, הגדרת מאזן חדש ביחסים בינינו ליהדות הגולה, שינויים במבנה המשטר בישראל תוך התנפצות החישוקים המפלגתיים שהיו בינה, ומעבר אפשרי מלאומיות ישראלית-מגויסת מלוכדת לצורה חדשה של לאומיות פלורליסטית, רב-תרבותית, שלא האוייב המשותף יהיה הדבק המלכד שלה אלא מקומה של כל קבוצה בשלום הישראלי של השנים הבאות.

ועידת מפלגת העבודה היא הזדמנות טובה לחברי מפלגת השלטון לשאול את עצמם באיזו מידה הם ומוסדותיהם שותפים בעיצוב התשובות לשאלות הגדולות האלה ובאיזו מידה אכן יש בידי המפלגה והנהגתה תמונת חברה ומדינה שאותה הם מבקשים לעצב ותמונת שלום שאותו הם מבקשים לבנות. קשה שלא לראות כי הפוליטיקה החדשה בישראל – זאת שבה הסלון הטלוויזיוני של שדר פופולרי תופס את מקומו של מרכז המפלגה – מקרבת את המפלגות, ובכללן מפלגת העבודה, להתרוקנותן מן השיח הפוליטי שהיה נשמת אפן בעבר. דומה שאין עוד חברה בישראל, אלא התאגדויות צרכנים, ועדרי בעלים. המפלגות הפוליטיות נגררות אל תוך התוהו השואב הזה ונעלמות כביר אפשרי של השיח הלאומי. מפלגת העבודה סובלת במיוחד מהרס התשתית ההיסטורית שלה. התנועה הקיבוצית, שקועה בבעיות הבו"לין, המוב והזהות שלה והיא חדלה מזמן להיות אוונגרד מתסיס; הפריסה המשקית והחברתית של ההסתדרות התרוקנה ללא הכר, ולא נותרה ממנה אלא אפולוגטיקה מעוררת חמלה על חטאים אמיתיים או מדומים, וגם מוסדות הדיון על תוכן ודרך סגרו וסוגרים את שעריהם בזה אחר זה. אנחנו מתקרבים בצעדים גדולים לסוף עידן המפלגות כפי שהיכרנו אותן בעבר. הבחירה הישירה היא חלק מן התהליך הזה.

במדינה שבה נושא מרכזי הוא השאלה האם רמטכ"ל שהשתחרר זה עתה יצורף או לא יצורף לממשלה, וזאת בטרם אמר מלה על תפיסתו המדינית או על חזונו החברתי, והאם אלופים בדימוס יקימו-או-לא מפלגה עם מצע של סעיף אחד, יש ספק אם קיימים נוגדנים חזקים מספיק נגד ההשלכות השליליות של הבחירה הישירה

אם מפלגת העבודה אינה רוצה רק להיות מסגרת-על לאירגון הפריימריס של חבריה, הנרדף בלי-גבול לרכישת האמביציה הלגיטימית של המתמודדים בקירבה, היא חייבת להפגין את זהותה בימי המעבר האלה בצורה הבהירה והאמיצה ביותר בכל נושאי השעה. לכן, תמוה מאד שלמרות שינוי סדרי העולם והאיזור בשנים האחרונות לא תתבקש ועידת מפלגת העבודה לעיין מחדש במצעה המדיני. לנוכח התרחשות התנופה של התהליך המדיני, חייבות הממשלה ומפלגת השלטון לצאת למסע הסברה לאומי אמיץ וגלוי לב – שכבות רחבות יותר ויותר בציבור חשות כי "מוליכים אותן שולל", כי "לא אומרים את האמת" – באשר למחיר השלום, תוך הכרה נטולת תסביכים וגמגומים במדינה הפלסטינית כפתרון לסיכסוך ההיסטורי עם העם הפלסטיני. אין גם מנוס אלא להתעמת חזיתית עם דרכים שלישיות או רביעיות. השלום הזה אינו רומא של השיר הידוע; לא כל הדרכים מובילות אליו, יש רק דרך אחת, לא שתיים ובוודאי לא שלוש.

יחד עם זאת, יש להיזהר בקריאת כוונותיו של המשטר הסורי. אני סבור כי החייאת השיחות עם סוריה אין בה עדיין הכרה מוחלטת באשר למטרות האסטרטגיות של דמשק. במשא ומתנו של אסד עם ארה"ב הוא הגיע בקטע הזה של השיחות, למסקנה כי הוא אינו יכול למתוח את החבל עם האמריקאים מעבר למה שהוא עשה עד כה. ההסכמה הסורית להגדרת עקרון השוויון כפי שהוצע על-ידי ישראל אינה הופכת עדיין את הסוד לבלתי נמנע. מתוקף צורכי היציבות של המשטר במשק ומקומו במזרח התיכון של העתיד יבקש אסד שלום שוויוני ומזין ככל שניתן, וישראל תצטרך לא רק להתמקח אלא לשאול את עצמה באיזו מידה שווה השלום הזה את המחיר המלא. אם וכאשר יהיה הסכם, לא תהיה, לפי הבנתי, שום חובה מוסרית, פוליטית או משפטית לקיים משאל-עם. ריבונות הכנסת לעולם עומדת. בהיסטוריה הקצרה של מדינת ישראל הובילו אותנו למהלכים הרי אסון יותר מן השלום – המלחמה, למשל – מבלי שטרחו לשאול לדעתנו. הבחירות הקרובות יהיו, בכל מקרה, משאל-עם לכל דבר ועניין.

[illegible]

אם ובאשר יהיה הסכם עם סוריה, לא תהיה שום חובה מוסרית, פוליטית או משפטית לקיים משאל-עם. ריבונות הכנסת לעולם עומדת. בהיסטוריה הקצרה של מדינת ישראל הובילו אותנו למהלכים הרי אסון יותר מן השלום – המלחמה, למשל – מבלי שטרחו לשאול לדעתנו. הבחירות הקרובות יהיו, בכל מקרה, משאל-עם לכל דבר ועניין

בדבר אחד לא יכול להיות ספק: כולנו רוצים ביטחון, מלא ומוחלט ככל שניתן. אין מותר הגנרל מן האזרח בעניין זה. אין לאלופים של "הדרך השלישית" ולא לשרים ולפוליטיקאים בתוך מפלגת העבודה ומחוצה לה – המוחזים לשלב בכל משפט, שיהיה, את שם "הביטחון" הבצורך "להילחם בטרור", ("הסכנה האיראנית" וכיוצא בזה – כל יתרון שראוי להתפעל ממנו בהבנת הבעיות המורכבות של התהליך הזה. הביטחון אינו אידיאולוגיה, והוא אינו מצע; הוא צורך חיים מוסכם על הכל. אין לאלופים כל מונופול עליו, ומפלגת העבודה חייבת להוביל את ההתבגרות הלאומית בנושא הזה, ולמתן את תורת הקודש המביכה הזאת בפני מומחי הביטחון. כל נער יודע שאין פתרון לבעיה הפלסטינית זולת הפתרון המדיני, וזאת בשעה ש"מומחי ביטחון" עוד האמינו כי הכוח יענה את הכל. אף אחת מן ההכרעות הניצבות בפנינו אינה הכרעה ביטחונית, הן כולן הכרעות מדיניות שמהן יש לגזור את הסדרי הביטחון ולא להיפך. בעידן המעברים הזה צריכה ישראל הנהגה של מדינאים, אנשי כלכלה ואנשי חזון חברתי יותר משהיא זקוקה למושיעי מולדת בזכות מיומנותם הצבאית. יש במציאות הישראלית הזאת מרכיבים מביכים, המסרבים לגווע, של רפובליקת בננות שאנחנו חייבים להשתחרר מהם. החברה האזרחית היא חוט השדרה של כל חברה דמוקרטית; היא גם המאגר האמיתי שממנו היא אמורה לשאוב את הנהגתה, כמו גם את תשובותיה לאתגרי הזמן.

בוועידת מפלגת העבודה ביום שני תעמוד על הפרק שאלת הבחירה הישירה של ראש הממשלה. רבים כאלה העוסקים בנושא הזה יודעים יותר מדי משפטים ופחות מדי היסטוריה. במדינה שבה נושא מרכזי הוא השאלה האם רמטכ"ל שהשתחרר זה עתה יצורף או לא יצורף לממשלה, וזאת בטרם אמר מלה על תפיסתו המדינית או על חזונו החברתי, והאם אלופים בדימוס יקימו-או-לא מפלגה עם מצע של סעיף אחד, יש לי ספק אם קיימים נוגדנים חזקים מספיק נגד ההשלכות השליליות של הבחירה הישירה. אלה המתגאים בהיותנו הדמוקרטיה היחידה במזרח התיכון, שישאלו את עצמם אם אלה תופעות שייתכנו במדינות המערב שאליהן אנחנו מתיימרים להשוות את עצמנו. כניסתו של אהוד ברק לממשלה הוא עניין שאף כי ברמה האישית הצרה ביותר אני מברך עליו, הרי ברמה העקרונית הוא פרובינציאלי ומביך, אנכרוניסטי ובלתי רצוי לתרבות החיים הדמוקרטיים, ובוודאי שהוא אינו מוסיף טעם ומשמעות לחייה של מפלגה פוליטית.

אני מתקשה להבין את תומכי חוק הבחירה הישירה הקוראים לחיזוק סמכותו של ראש הממשלה. ראש הממשלה בישראל, על-פי השיטה הקיימת, הוא בעל סמכויות ותופש גדולים יותר מאלה של נשיא ארה"ב. ואם לא די בכך, הנשיא האמריקאי "מאוזן" על-ידי קונגרס חזק, מוסדות ייעוץ מקצועיים ותהליכי קבלת החלטות מסודרים, תחומים שבהם מצויה ישראל בפיגור של שנות-אור מן המדינות המתוקנות במערב. שום בחירה ישירה לא תתקן את החולי הכרוני הזה של המשטר הישראלי. משבר גירוש החמאס שנולד בלא שיתופה של הממשלה, השלומיאליות בדרך קבלת ההחלטה בנושא הבורסה והפיאסקו של פרשת ההפקעות בירושלים, שממנו ניצלו רק הודות לקלות הדעת של השרלטן הפוליטי הגדול ביותר שפוליטיקת הפריימריס יצרה עד כה, ביבי נתניהו, כל אלה מוכיחים כי אין בעיית סמכויות, אלא בעיה של שיקול דעת חסר עמוק ומסוכן מאוד בדמוקרטיה הפנימית של המינהל הפוליטי והמדיני בישראל.

טוב שנבחר ונמנה מתוכנו את הטובים והחיוניים, אבל תמיד ראוי ללוות זאת בקינתו-אזהרתו של שר ההגנה האמריקאי במלחמת וייטנאם, רוברט מקנמארה, שתיאר בזכרונותיו שהתפרסמו זה עתה כיצד "הטובים ביותר והמבריקים ביותר", שהיו, מתברר, גם מנודים חדשים, חפים ברגישויות חברה ותרבות, מומחים לשנגנונות סטריליים, שידעו כל מה שיש לדעת על "ניתוח מערכות" ושאר ירקות, אך הובילו את אמריקה, בסידרה של שיקולים מוטעים ומתוך חוסר הבנה מוחלט של תרבות האוייב וחלומותיו, מדחי אל דחי עד לתבוסתה בהרפתקה המיותרת של וייטנאם. משמעותה האמיתית של הדמוקרטיה היא בספקנות כלפי מלכים בשר ודם, ומידה של הסתייגות מן המשוחים בשמן האצולה.

ביטחון ומדיניות הן שאלות מרכזיות, ללא ספק. אבל במעבר ממלחמה לשלום – זאת מלמד הניסיון ההיסטורי בכל מקום, וחשוב שמפלגת העבודה תהיה מודעת לכך – מנצח בדרך-כלל המצע החברתי. בתחום הזה, מפלגת העבודה היא מסגרת הנתונה במשבר זהות עמוק. קיימת סכנה שהיא תתרוקן מתכנים סוציאל-דמוקרטיים ומקבוצות חברתיות ועולים חדשים. אם היא לא תבנה את עצמה כקואליציה חברתית רחבה, ברית של "מיעוטים" – עולים, איגודים מקצועיים, עדות, ובראש ובראשונה הגרעין הקשה של הבעיה החברתית הנגררת מאז העליות של שנות ה-50, ערביי ישראל, שכירי העיר וההתיישבות והמעמד הבינוני הנאנק – היא תהיה מפלגה של מנכ"לים, חברה בע"מ נטולת נשמה. אין ולא יהיה עוד צביון הומוגני לחברה הישראלית. הקונסטיטוציה הטבעית שלה היא במוזאיקה הפלורליסטית של עדות, דתות ואף עמים המתרוצצים בקירבה. בישראל רבת-העדות של השנים הקרובות לא תיתכן מפלגה סוציאל-דמוקרטית שלא תישען על ברית "מיעוטים" רחבת אפקים כזאת. לחלק מן "המיעוטים" האלה יש אינסטינקט טבעי לכיוון "המחנה הלאומי"; רק עיסקה חברתית ראויה תשאיר אותו במחנה הסוציאל-דמוקרטי, שהוא גם מחנה השלום האפשרי. הכתפיים שעליהן צריכה מפלגת העבודה לשאת את החזון המדיני שלה הן כתפיים חברתיות רחבות; כתפי המנכ"לים והאלופים במילואים, מה לעשות, הן צרות מדי למשימה הזאת.

מפלגת העבודה מאבדת במהירות את בסיסה החברתי ככל שמתרופפים החישוקים מסביב למדינת הרווחה הישראלית. החוזים האישיים יוצרים עשרות אלפי מדינות רווחה של איש אחד, ואילו ברמות התעסוקה הנמוכות יותר פורחות חברות כוח האדם שנועדו להקטין את העלויות למעסיקים. במקביל, קטן כושרה של ההסתדרות המתפרקת לשמש בסיס של כוח למאבק סוציאלי ולמאבק איגוד מקצועי לטובת שאר המגזרים. יש לי ספקות אם ההסתדרות שאיננה עוד בסיס כוח ואיבדה את תפקידה כספקית שירותי חברה, כמין מדינת רווחה בפני עצמה, תוכל לממש את הציפיות של הנהגתה הנוכחית ולשמש אכסניה למספר גדל והולך של חברי איגודים מקצועיים. החוזים האישיים, ואובדן בסיס הכוח של הסוציאל-דמוקרטיה הישראלית יקשו מאוד על הקמת הפדרציה של האיגודים המקצועיים שבה מדובר.

היום, תחת שלטונה של מפלגת העבודה, צובר תנופה תהליך שהתחיל, יש להודות, לפני שנים אחדות: ישראל מחזיקה בסגנות האליפות בפער ההכנסות בעולם המערבי. אי-השוויון הכלכלי בישראל גדול בהרבה משל שוודיה, הולנד, גרמניה ואפילו מזה של בריטניה בסוף עידן תאצ'ר. הצמיחה כשלעצמה – והשלום מבטיח את הגדלתה – אין בה כדי להקטין פערים. ההיפך הוא הנכון, אם לא מתלווה לה חזון חברתי של שיקום הסולידריות הנפרמת במהירות, ומדיניות של שינוי מבני במצב העוני והפער.

עזה ויריחו תחילה והשלום עם ירדן הם החלק הקל במשוואת השלום הקשה. עד עתה לא נכנסה הממשלה אל התחום הקשה מכל, זה שמחוץ לקונסנזוס

הצמיחה כשלעצמה – והשלום מבטיח את הגדלתה – אין בה כדי להקטין פערים. ההיפך הוא הנכון, אם לא מתלווה לה חזון חברתי של שיקום הסולידריות הנפרמת במהירות, ומדיניות של שינוי מבני במצב העוני והפער. במצב עניינים זה אין "אינטרס" לנפגעי הצמיחה במדיניות השלום של הממשלה; השלום רק ידחוק אותם עוד יותר לשוליים ויחזיר אותם למקומם "הטבעי": מחנה הלאומנות והפופוליזם

במצב עניינים זה הייתי אף מעז לומר שאין "אינטרס" לנפגעי הצמיחה במדיניות השלום של הממשלה; השלום רק ידחוק אותם עוד יותר לשוליים ויחזיר אותם למקומם "הטבעי": מחנה הלאומנות והפופוליזם. גם למען המוני הקבוצים המוגדרים כמעמד ביניים – שוטים, אגב, ולא העניים, הנהנים העיקריים של מדינת הרווחה (משכנתאות, הדבק הזהב, סבסוד שכר לימוד נמוך באוניברסיטה וכו') – חייבת ישראל להתעורר לשינוי מבנה השכר הנמוך עד לגיחוך המקובל בישראל. לא יתכן לבנות משק מודרני וחברה פרוגרסיבית על שכר נמוך כפי שמקובל בישראל. ריבית נמוכה ושכר גבוה – זאת הנוסחה שעלינו לחתור אליה במקום נוסחת הריבית הגבוהה והשכר הנמוך המקובלת כאן בשנים האחרונות. ריבית נמוכה היא העידוד העיקרי להשקעות, לצמיחה, לתעסוקה, לצמיחתם של עסקים קטנים ולהשקעות עתירות הון וידע; ואלה מצידן הן הדרך להעלאת השכר לרמה של המדינות המפותחות.

ההשכלה האקדמית היא מהמרכיבים המבטיחים הכנסה עתידית ראויה ליחיד, והיא המפתח להכנסת שכבות רחבות יותר למעגל הקידמה והתרבות; זהו עניין שכל מפלגה סוציאל-דמוקרטית המבקשת להיות נאמנה לזהותה חייבת לתמוך בו. מפלגת העבודה חייבת לתמוך בהשכלה גבוהה חינם לבני כל שכבות האוכלוסיה. רק כך תוכל החברה הישראלית להיכנס אל המאה ה-21 לא רק בעוצמה הראויה אלא גם מתוך האיזון החברתי הפנימי הראוי. רק היעדר קונספט חברתי ברור ומוסכם יכול להסביר גחמות פרלמנטריות, חלקן תוצאה של רגשי אשמה ואחרות ביטוי לפופוליזם מצוי, כמו חוק החיילים המשוחררים, שאינו נוגע בשום בעיה חברתית-מבנית או תביעה ליום חינוך ארוך במקומות שאין בהם לא מורים ולא מבנים.

במידה רבה, תהליכי ההפרטה המשקית והחברתית יונקים מתחושה כללית שישראל חדלה להיות חברה במצור ולכן הסולידריות ו"חברה דואגת" – הנשיא בוש, ולא פעיל איגוד מקצועי זה או אחר, הוא בעל המושג – אינם עוד חיוניים לכושר העמידה שלנו. זהו ההסבר להתרופפות מדיניות האינטגרציה בחינוך בשנים האחרונות, ולהחדרה הגורפת של עקרונות כלכלת השוק למערכת החינוך, לשחיקת המוטיבציה בצה"ל כמו גם, בתחום אחר, להיעדר הסלקטיביות בהפרטת החברות עד כדי נכונות להפריט אפילו את המו"פ הביטחוני. אני מאלה הסבורים כי סוציאל-דמוקרטיה היא עניין מוסרי וצודק שאותו יש לקיים גם בלא קשר ל"כושר העמידה", ל"חוסן המדיני" וכיוצא בזה. אבל, חשוב שגם אלה הסבורים שהסולידריות והמוטיבציה החברתית הגבוהה הם "מרכיבי עוצמה" יכירו כי תהליך השלום הוא עניין מתמשך ומתפתל, והמזרח התיכון החדש הוא חזון ראוי; אך לימים יבואו, ולכן חישוקי הסולידריות החברתית יוסיפו עוד שנים רבות להיות חיוניים, לשיטתם, לפחות כמו העוצמה הצבאית.

ביטחון ומדיניות הן שאלות מרכזיות, ללא ספק. אבל במעבר ממלחמה לשלום מנצח בדרך-כלל המצע החברתי. בתחום הזה, מפלגת העבודה היא מסגרת הנתונה במשבר זהות עמוק. אם היא לא תבנה את עצמה כקואליציה חברתית רחבה, ברית של "מיעוטים" – היא תהיה מפלגה של מנכ"לים, חברה בע"מ נטולת נשמה

ממשלת העבודה בשנים האחרונות חוללה דברים גדולים: שבירת הטאבו של הסדר עם אש"ף, עזה ויריחו תחילה, והשלום עם ירדן. אבל כל אלה הם עדיין החלק הקל במשוואת השלום הקשה. עד לרגע זה לא נכנסה הממשלה אל התחום הקשה-מכל, זה שמחוץ לקונסנזוס. את המדמנה של עזה היו מוכנים להחזיר גם בליכוד, אף שמבוכתם האידיאולוגית מנעה מהם לעשות זאת, ועל השלום עם "המלך" – פועל-יוצא טבעי של הסדר אוסלו – התרפקו גם בימין. על איחוזות נצרים ותל-רומיידה ניתן היה לזכות בברכתו של גנדי. המערכה על השלום מתחילה רק עכשיו כי תם עידן ההכרעות "הקלות". מהיום כל הכרעה תהיה שוברת קונסנזוס. זהו מבחנה האמיתי של מנהיגות מעצבת מציאות ולא רק מבטאת אותה. זהו גם מבחנה של מפלגת העבודה כמפלגת שלטון ששני רגלים לה: רגל השלום ורגל החברה, באשר עוד עלול להתברר כי אין קיום לאחד בלא השני. אם אמנם יישמר האיזון הזה, תתוגבר נחישות בהכרעות השלום, כי אז אולי לא נגזר כי תתממש נבואתו של שר החוץ, ש"אנחנו מרוויחים היסטורית ומפסידים פוליטית". ציון "עובר" בהיסטוריה אינו מחייב בהכרח אובדן השלטון. ■

פרופ' שלמה בן-עמי עומד בראש הפורום למחשבה מדינית וחברתית.

هكذا من الأصل

אפשר לספור על אצבעות הידיים

אנטנה

ורדה צימרמן

טלוויזיה, לגבי, דומה לארון הבגדים. פותחים את דלתו של הארון ומגלים גודש של בגדים, הכל מלא, דחוס, רק להושיט יד ולבחור. אבל כאשר בוחנים בגד אחרי בגד מגיעים תמיד לאותה מסקנה: אין מה ללבוש. כשחיברו אותנו לכבלים, שמחתי. 30 פלוס ערוצים, המון סרטים, חדשות מן העולם בשידור ישיר, כיף. אבל כשיורדים לפרטים נשארים עם מספר קטן מאוד של ערוצים, ועם המסקנה: *אין מה לראות (כמעט)*. מה לעשות ולצערי איני דוברת ערבית, וגם לא פרסית או תורכית, או גרמנית, ספרדית, איטלקית וגם לא רוסית. אז מכל ערוצי הכבלים נשארתי עם העברית, אנגלית וצרפתית. וגם באלו, תוכניות ממש טובות אפשר לספור על אצבעות הידיים. נשארו מעט תוכניות מרתקות בערוץ 8, בבי.בי.סי, כמה סרטים, ואת ערוץ התרבות האירופי "ארטה", חברת "תבל" מתעקשת שלא לשדר לתושבי תל־אביב, בתואנה שרק *מיעוט מתוכם מתעניין* באירועי תרבות ואמנות (אם כי, אגב, על־פי לוח המישדרים של הערוץ, הם מתייחסים לתרבות בהגדרתה הרחבה ביותר וכתוצאה גם הפופולרית יותר). ולמה אני נדרשת לזאת עכשיו? לפתע בערב האחרון ראיתי הודעה של הכבלים על שינוי במספרי הערוצים. הערוץ הצרפתי "פראנס 2", שהיה מספר 17 עבר ל־31, בסוף הסקאלה. חלק מן הערוצים שהגיעו לסוף הזה, לא נקלטים היטב, לפחות אצלי בבית. אז אם לפעמים עוד נהניתי מתוכניות הבישול והתרבות של הערוץ הזה, עכשיו גם אלה בסכנה.

סוף עונה

השבוע התחלנו במסכת הפרידות. סוף עונה בטלוויזיה, מרבית התוכניות הקבועות יוצאות לחופשת קיץ, כמו התלמידים בבתי הספר, והצופים נידונים לתוכניות חוזרות, ללקטים, וכל מיני תוכניות בידור, במרכאות ובלי, שמתאימות לדעתם של קובעי המדיניות לימים החמים הקשים של הקיץ. גידי גוב ירד, זמנית, מן המסך בתוכנית פרידה שהשאירה טעם של עוד. לא נדבר על הראיון עם ירון לונדון, שהיה מיותר לדעתי, סתם פרסומת לתוכנית אחרת של הערוץ המסחרי. אצל גוב עצמו, ואורחיו האחרים – דובלה גליקמן, מוני מושונוב ואבי קושניר, אין אפס. לא חשוב במיוחד, אבל מהנה מאוד. אנקדוטה מעניינת היתה ההצגה ל"פופוליטיקה", שהעלתה אצלי את רמת חוסר האהדה, אם נתבטא בעדינות, לתוכניתו של דן מרגלית. הם לא מסוגלים, לא מרגלית, לא אמנון דנקנר ולא טומי לפיד לקמצוץ קטנטן של פרגון. אפשר היה לראות זאת ביתר בוטות בתוכנית שלהם עצמם. ואני מתכוונת להזמנתו ל"פופוליטיקה" של ח"כ דוד מגע. אולי מגע עבר על החוק, אולי כל מה שהיה כתוב בעיתון נכון, אבל ההתנפלות של צוות "פופוליטיקה" עליו נראתה *ממש כמו בית־דין שדה*. וזו רק דוגמה.

התוכנית השנייה שנפרדנו ממנה השבוע היתה זו של גבי גזית. גם הוא, כמו גוב, הכניס פרסומת לתוכנית אחרת בערוץ השני, וזה אולי כבר הופך לעניין מקובל ורגיל. הפעם, לתוכנית עם ריקי גל. חוץ מזה היה שם המינון הקבוע של גימיקים זולים ומרגיזים (גילה שהיתה בעברה גבר, שחקן כדורגל) מעורבים בחומר לעוס ונדוש (מירי בלקין והדיאטה) עם מעט מידע מעניין (נדודי שינה). תוכנית ארוכה במיוחד, שאיפשרה הצצה אל המתחרים, בלי שום רגש אשמה, ודחתה את מועד שידור "משמרת לילה", שגם כך מוקרנת אחרי חצות.

ארצי האחר

יש לי סימפטיה לקובי מידן, מראיין אינטליגנטי, ובמיוחד קשוב למרואיין (מצרך נדיר אצל מראיינים). השבוע הוא ראיין את שלמה ארצי והקשב הזה היה במידה מסויימת בעוכריו. אבל קודם המחמאות: חצי שעת הראיון עברה מהר מאוד, לפני ששמתי לב היא הגיעה לסיומה. וזו בהחלט מחמאה, כשמדובר בראיון של אחד על אחד, עם אדם שהתראיין הרבה ובשעת לילה מאוחרת. אלא מה? חלק גדול מן השיחה נסוב על הקלטות והופעות, וחסרו לי זוויות אחרות אצל ארצי.

אגב, מועד שידורה של תוכנית כמו *"משמרת לילה"*, כמו גם שינויי הערוצים בכבלים, כמו גם ההתנגדות לחיבור ערוץ "ארטה" לתושבי תל־אביב, מחריפות אצלי את התחושה כאילו אוהבי תוכניות שמכונות "איכותיות", נדחקים לקרן זווית. הם אינם מעניינים את קובעי המדיניות. הם מיעוט, זה אולי נכון, אבל גם למיעוט יש זכויות, לא?

ונעבור לפרסומות

שמתם לב שבימים האחרונים התרבו (וזה טבעי) פרסומות התיירות. כולם יודעים שבחופש הגדול מרבים הישראלים לנסוע לחו"ל (אם כי, לאמיתו של דבר, נראה שהישראלים נוסעים כל הזמן. כל חופשה אפילו של סוף שבוע ארוך היא הזדמנות לצאת מן הארץ). חברות התעופה הגדולות מנסות לשכנע אותך שכל אחת מהן טובה מרעותה, ושאתם תבלו אם איקס או בי חופשה מהנה יותר. אלא שכולן משתמשות באותם אלמנטים כמעט, מה שגורם בלבול. תמונות נוף ואתרים מערים שונות בעולם. צילומים יפים שמעוררים חשק לראות אותם במו עינינו, אבל שם החברה נשכח מהר מאוד. "הסתור" היא אולי היחידה שהחליטה לחרוג מן השגרה הזאת ומציגה פרצוף וכפות ידיים על רקע שחור. כפות הידיים מטיילות על המסך, מתקרבות אליך ומתרחקות. זה לא מושך אותי. זה די מפחיד. ■

גזית. מינון קבוע של גימיקים זולים ומרגיזים

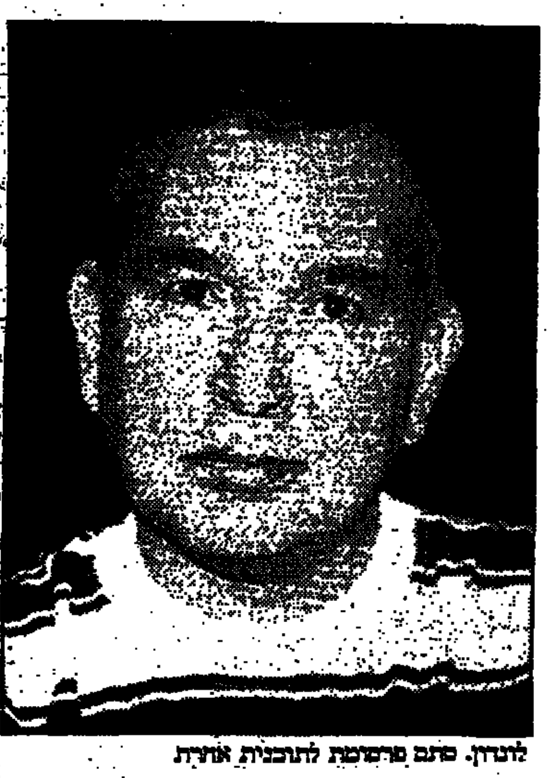

לונדון. סתם פרסומת לתוכנית אחרת

גוב. תוכנית פרידה שהשאירה טעם של עוד

חידמיצר

חידה קשה ומעצבנת / דן ומיצר

משימה מס' 210

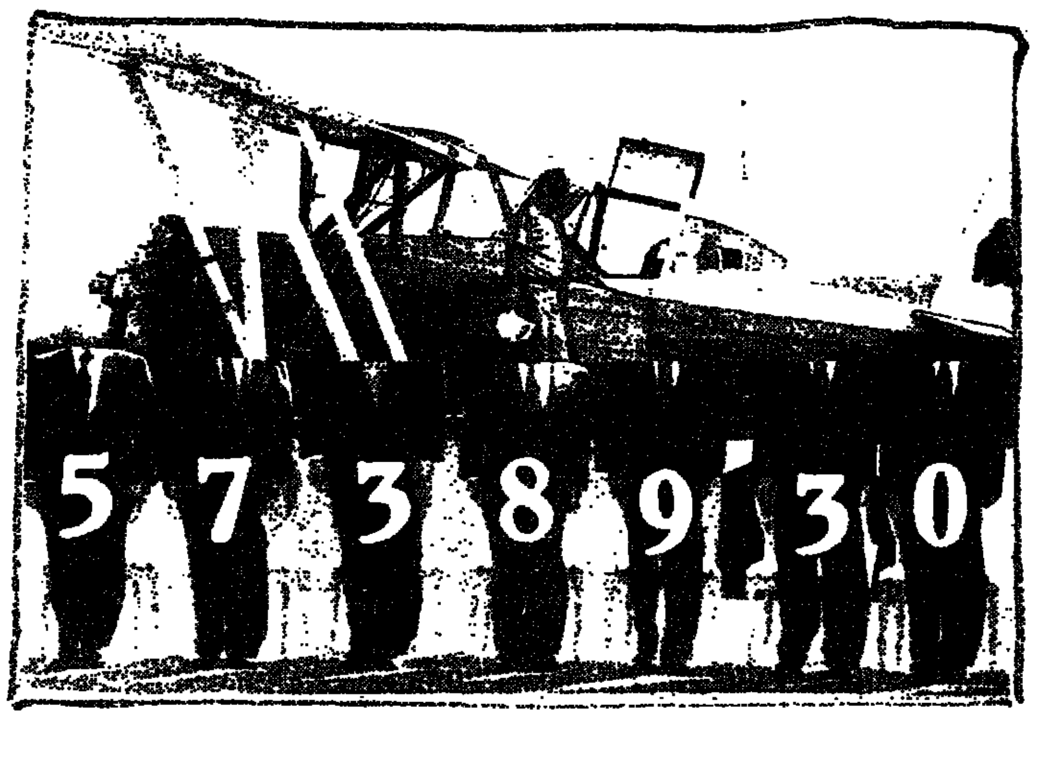

מה מספרו של הטייס?

הוראות לפיצוח: לפניכם חידה מצויירת, שפתרונה עשוי לזכות אתכם בפרס מיוחד: עותק חתום של ספר הקריקטורות של מושיק לין "מתים לעשות שלום", בהוצאת זמורה ביתן מודן. הזוכה ייבחר מבין הפותרים שתשובתם הנכונה תגיע אלינו תוך עשרה ימים מיום פרסום החידה.

פתרון משימה 208: הסרט הוא "גבירתי הנאווה", זוכה פרס האוסקר ב־1964, על־פי המחזה "פיגמליון" של ג'ורג' ברנרד שאו, שגם כתב את "מורה הדרך לאשה המשכלת אל הסוציאליזם והקפיטליזם". זכתה בפרס אלה אביבי מכפר סבא. הספר יישלח לכתובתה.

המען למשלוח תשובות: מזכירות מערכת "דבר", רח' שינקין 45, תל־אביב. מיקוד: 65233. נא לציין על המעטפה את מספר המשימה.

חמישה יוד תכשיטים
תעשית מתכות יקרות בע"מ

ניתנת בזאת הודעה כי אסיפה כללית של החברה תתקיים ביום ה', 29 ביוני, 1995 (א' תמוז תשנ"ה) בשעה 11:00 במשרדי החברה ברחוב אלנבי 94 תל־אביב.

על סדר היום:

א. אישור דו"ח הדירקטוריון והדו"חות הכספיים של החברה לשנת הכספים 1994.
ב. מינוי רואי חשבון וקביעת שכרם.
ג. מינוי דירקטורים (כל הדירקטורים היוצאים מציעים את מועמדותם מחדש).
ד. אישור התחייבות לשיפוי דירקטורים מטעם החברה.

יפוי כח ע"פ תקנות החברה למינוי שלוח יש להפקיד במשרדי החברה 48 שעות לפני מועד האסיפה. לגבי הליכי האסיפה הכללית, ראה תקנות החברה.

בהוראת הדירקטוריון
יוסף ברגר - מנכ"ל

כים ניר שרותי תעופה בע"מ
(להלן - "החברה")

תיקון תשקיף בהתאם לסעיף 5.25 לחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968

בתשקיף החברה מיום 30.5.95 נפלו טעויות הדפסה והוא יתוקן באופן דלהלן:

1. בעטיפת התשקיף, ובמודעות בעתונים על פרסום התשקיף, בשורה 26, צ"ל: בין בעלי העניין בחברה קיים הסכם", במקום הכתוב.
2. בעמ' 13, פיסקה 2.2.2.2 ה. - מחיר היחידה הינו 40 ש"ח ולא 4.- ש"ח כפי שנרשם בטעות.

לפיכך, הסעיף ייקרא באופן דלהלן:

"ה. המחירים המוצעים במכרז יהיו 40.- ש"ח, ומכאן ואילך בשינוי של 0.10 ש"ח, או כפולות של גודל זה. כך לדוגמא, ניתן להזמין יחידות במחיר של 40.10 ש"ח, 40.20 ש"ח, 40.30 ש"ח וכו'..."

3. בעמ' 21, פיסקה אחרונה, התחייבות הבינלאומי הראשון ושות', תיתום והשקעות בערם, הינה להזמין עבור עצמו 5% ממספר היחידות הכללי המוצע לציבור (ולא 6% כפי שנרשם בטעות).
4. בעמ' 98, סעיף 6.15.1.3, בשורה העשירית, צ"ל "מענק שכר" במקום הכתוב.
5. בעמ' 163, סעיף 10.5.8, שורה ששית, יש לראות את המילה "קודמת" כמחוקה.

מחשב ממוסטל

האפקס־טווין, מקצין את השימוש בהוויה האלקטרונית, והוא מוסיקאי חדשן ומסקרן, אבל רכישה של האלבום החדש שלו היא דילמה. מה, פחות או יותר, מתרחש שם

טל סילבר

"איכפת לי מפני שאיכפת לכם", הוא אלבומו החמישי, החדש, של האפקס־טווין, פרוייקט אלקטרוני בריטי, שצבר בשנים האחרונות אהדה רבה בקרב חוגי "מביני דבר". אחרי שהטכנו יצא ממחסני הבושה שלו ונגלה גם אל עיניהם של האנשים הכי מתנשאים בעסקי הפופ, מוכנה יותר מתמיד קרקע הכיבוש של האפקס־טווין, שמשלב אגרסיות של טכנו יחד עם אמבייאנט וגם אוריינטציה לטראנס, מוסיקת הריקודים הפופולרית ביותר, לפחות כאן בישראל.

האמבייאנט, כפי שהוסבר כאן בעבר, היא מוסיקה שאמורה להרגיע, לשמש כפס־קול שיצנן את האווירה. על אף שמדובר במוסיקה שנוטה פעמים רבות להיות מאוד מונוטונית ושבתחומיה יוצרים רבים, ששכחו מזמן מתי חצו את משוכת הקיטש הראשונה שלהם. מה שמונע ממנה להחשב למוסיקת מעליות ושמבדיל אותה ממוסיקת הניו אייג', למשל, היא הצורה, המסגרת שלתוכה היא מעובדת. בעולם שהולך ודוחף את עצמו יותר ויותר אל בין מסכי מחשב, בימים שפאנק לא יכול להיות פחות מתחכם מסייבר־פאנק, אין מחשבה נכונה יותר מלשוות למוסיקה הזאת צורה אלקטרונית, ממוחשבת וקרה. במקרים של היוצרים הבינוניים, שבאמתחתם דלות חומר שלעולם אינה זוכה להתפתחות מוסיקלית, זה כמעט טריק. במסגרות אחרות יוצרים ריקנים כל־כך, או כאלה שאינם חוסכים במפולות הקיטש שלהם, היו מוקעים כבר מזמן. אבל האמבייאנט, בניגוד לתחושות שהוא נוטה להעביר, הוא בית חם, שלוף ציפרניים וקפדני. הוא המקום הכמעט יחיד שבו יוצרים ומבצעים כאלה יכולים לזכות בהילה של תיחוכום. הקוד האנושי מתורגם לאמירה חוסכת, ומי שאינו חושב כך, לא ממש נחשב לאופנתי. ועוד שני דברים: עמודי התווך של המוסיקה הזאת הם לרוב מקצבים של דאנס, מה שמונע ממנה להיוותר בגבולות מוולטים של אווריה, וכמעט תמיד היא אינסטרומנטלית.

ריצ'ארד די.ג'יימס, האיש שאחראי לכל הצלילים היוצאים מהאפקס־טווין, מקצין את השימוש בהוויה האלקטרונית. הוא נוטה מאז תחילת פעלו, זה כמה שנים, להשתמש אך ורק בצלילי מחשב מתכתיים, תעשייתיים, כשהם ורק הם מרכיבים את המקצב, את המנגינה, שלעתים מתקשה לתפוס צורה בשל מוגבלות הצלילים האלה. הכוונה לצלילי מתכות, לא לצלילי סינטיסייזרים בעלי מרחב פעולה מלודי עשיר. גם ברוב אלבומו החדש השימוש בסינטיסייזר הוא לרוב מינימליסטי, מוגבל במודע, אפל ומודחק לרקע השתוללות ההיי־טק שמקדימה. אחד הדברים המרתקים יותר אצל האפקס־טווין הוא הנסיון להשתמש בצלילים כל־כך אגרסיביים כדי ליצור מרקם אווירתי, שאמור להיות מרתף ומרגיע לפחות יחסית, פס־קול לאדם החושב. ההברקה הגדולה ביותר בתחום האמבייאנטי בשנה שעברה היתה של הרכב ה"סייברס אוף פרדייז" שהצליחו ליצור אלבום חם וכובש *על־ידי שימוש בצלילים קרים* ומתוכנתים, לא אנושיים לכאורה. האפקס־טווין, כלומר די. ג'יימס, הוא מתכנת שופע רעיונות ואנרגטי, וכשליש מקטעי האלבום גם מושתתים בעצם על מקצבים רוקיים בשרניים, אלא שמעבר להרבה מחשבה, חו שופעת יצירתיות כשלעצמה, מסתתר שם חום אנושי, הרחוק מתחת למעטה הביפים הנוקשה, לעיתים בוטה, שלו.

יותר מכך: ב"ונטוליך", השיר שיצא לשוק כסינגל ושאמור לקדם את מכירות האלבום, הצליל המוביל הוא ציפצוף חד ומחריש אוזניים, מן פידבק רדיופוני מונוטוני, מתמשך ובלתי נסבל שקורע את עור התוף במשך כמעט ארבע דקות וחצי. זה לא דבר שלא עשו בעבר, אבל זה בטח די מפתיע כאשר מדובר באמן עם מודעות מסחרית, שהתקשורת הבריטית רק מחכה לפריצה הגדולה שלו, שישווק את הצליל המחריד הזה כמקדם המכירות מספר אחת שלו. *הציפצוף הזה הוא כמעט ללא ספק אחת הפריצות האחרונות של הגבולות*, למעט השימוש שכבר נעשה לא פעם בקולות גוף גסים, כאומר: גם זה מוסיקה, תאכלו את זה, בטח אם אתם רוצים להמשיך ולהיחשב שיקים, מודעים ואופנתיים מספיק: כמעט בומרנג בפניהם של מי שטרחו כל־כך להחמיא לו. מצד שני, בטח מישהו כתב דבר דומה על הפידבקים הראשונים שיצאו מהגיטרה החשמלית של ג'ימי הנדריקס לפני קרוב ל־30 שנה. תוך זמן לא רב מדי למדו גיטריסטים רבים ומוכשרים *כיצד להשתמש בפידבקים* האלה ליצירת מלודיות מופלאות, שהרעש רק הפך להם לרקע. גם הבשורה האלקטרונית אינה חדשה, אבל האפקס־טווין, עם כל הילת המחשבה שלו, לא הצליח בתקליט הזה לנתב אותה לצד הסוחף באמת, לאמירה שיש בה יותר מסמן של העתיד, או אפילו רק של ימי המוסיקה הנוכחיים.

שלא יתפרש לא נכון, כל האלבום החדש הוא אמירה אינדיווידואלית, בעלת ראיית עולם קשה, מגובשת ומרשימה, ויותר מכל בעלת דרך הבעה ייחודית ומשוכללת. באווירת המועקה החובקת והאגרסיבית הזאת קצת קשה להירגע, ועדיף להשתמש ב"איכפת לי מפני שאכפת לכם" כפס־קול לריקוד עצבני וחורק שיניים. גם מתוך סקרנות גרידה שווה לקחת סיבוב בין צלילי המחשב הממוסטל של האפקס־טווין החדש, אבל מותר, מותר בהחלט, להוריד את האוזניות למי שחש שהוא לא צריך את כל כאב הראש הזה. הג'מע תהיה גם בלעדיכם. ■

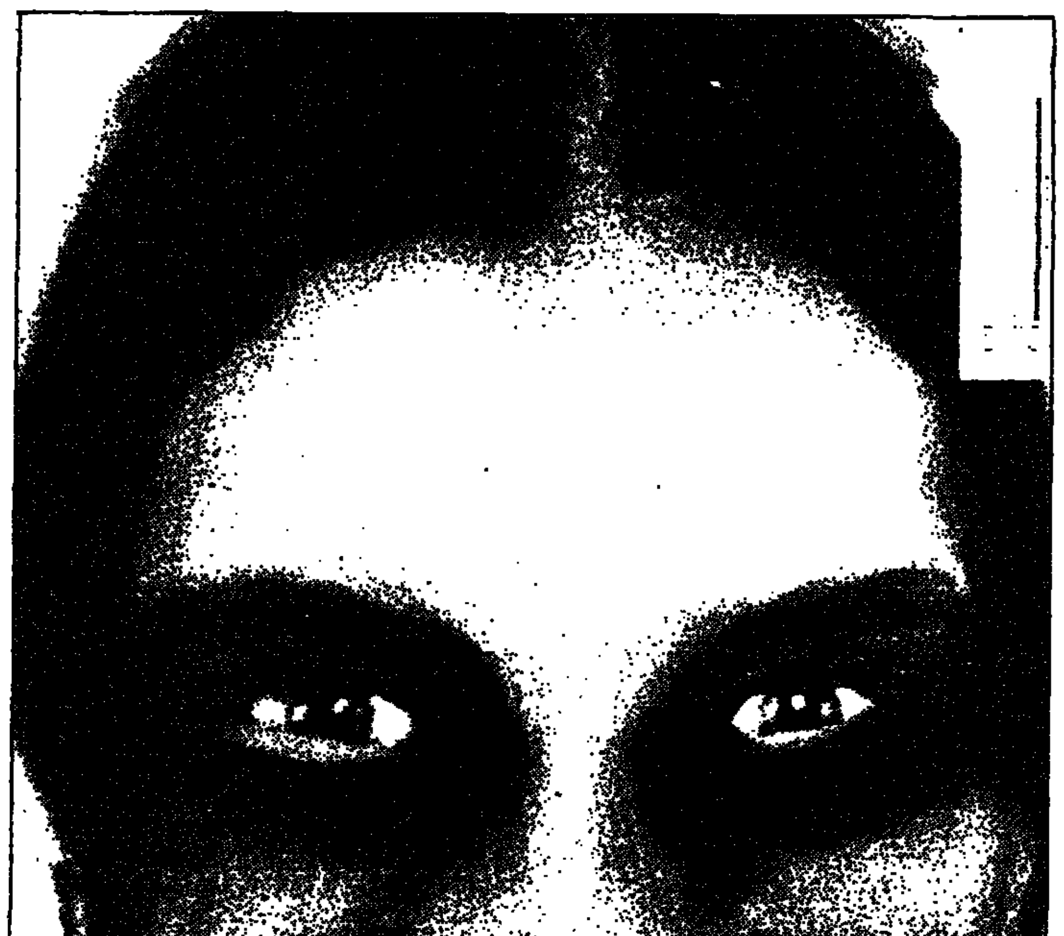

אפקס־טווין. פסקול לאדם החושב

בולים / אריה לינדנבאום

גיליון חריג מאד...

בשנים האחרונות מקובל אצלנו המושג הבולאי "גיליון חריג" והכוונה לגיליון בולים שמיקומם ועיצובם חריג במידה מסויימת.

הגיליון עם תשעת הבולים שבו, שנועד להופיע ב־7.6.95, הוקדש לעפיפונים, אבל, לעיצוב הקונבנציונלי של גיליון בולים, בו מספר האובייקטים הוא כמספר הבולים או אפילו מספר אובייקטים בבול אחד – צפויים לנו עתה 9 בולים עם ערב רב של עפיפונים וקיטעי גופים שמרוב עצים לא רואים את היער.

המעצבים הם נעמי ומאיר אשל, לגמרי לא חדשים בתעשיית הבולים הישראלית, אבל, הרצון לחדש ולרענן, מביא לפעמים, למבוכה ובילבול שגובל בבלגן.

בגיליון החריג החדש יש כאמור, 9 בולים, אבל מי שיפריד ביניהם יקבל בולים וחלקי עפיפון וכיתמי צבע בלתי מובנים. כל זה בשביל קצת ריגנות וצבעוניות...

תארו לכם כמה שהתמונות מסובכות, שבעלון המלווה את הבולים, הודפס טקסט על תולדות העפיפון ויעודו מפרי עטו של אורי אבלס, אבל, להסברת העפיפונים בגיליון הבולים, הובא תאור מיוחד של עוזי שביט. להלן תיאורו על השורה התחתונה שבגיליון, כולל השובל, שכן זו שורה "נורמלית" היחידה:

"הבול הימני מתאר עפיפונים עממיים ופשוטים המיוצגים ע"י עפיפון המשושה "שידה" ועפיפון הדלתון – "אדי". המוקד של חלק מעפיפונים אלה הוא המורה הרווק. כמו העפיפון דמוי הציפור הנראה בבול. ברקע נראה ציור מן המאה ה־15 של יצור מעופף דמוי דרקון.

הבול המרכזי מתאר את תרומתו של העולם המערבי לפיתוח העפיפונים, המיוצגת ע"י עפיפון התיבה וע"י "עפיפון המלחמה" של קודי. ברקע למעלה נראה עפיפון/ראה.

הבול השמאלי מתאר עפיפונים אירובטיים מודרניים. בחלק העליון נראית שידה של עפיפוני דלתון אירובטיים ובחלק התחתון עפיפון אירובטי בצורת דלתא. ברקע משמאל נראה שרטוט ששרטט אוטו לילנטל, מגדולי חלוצי התעופה, הראשון שהצליח לדאות בצורה מבוקרת".

אורי אבלס מציין שתיעוד ראשון לעפיפון קיים מהמאה הרביעית לפנה"ס,

ובו מסופר על מהנדס סיני שבנה והפריח עפיפונים בצורת דגים וציפורים. במאה השלישית לפנה"ס קנה לו הגנרל הסיני הנה טינק מקום של כבוד בין גיבורי סין בעקבות שיטת הפחדה שפיתח. טינק בנה מערכת תהודה מקשתות וממיתרי משי, חיברם לעפיפונים והפריחם בלילה מעל מחנה האויב. יבבות המיתרים הניסו את האויב שנס על נפשו.

למערב הגיע העפיפון בשלהי המאה השתיים עשרה בספינתו של מרקו פולו שהביאו לאירופה יחד עם המשי, הטבק ואבק השריפה.

ב־1752 ערך בנג'מין פרנקלין, מדינאי ואיש מדע אמריקני, את ניסוי לבדית הברק, ובליל סערת ברקים הפריח עפיפון שעל חוטו היה מחובר מפתח ברזל כבד שקלט את הברק. באותה תקופה עסקו מדענים ופיזיקאים רבים בחקר העפיפון ובמציאת שימושים.

העיסוק בעפיפון הולך וכובש לו מקום בעולם. במזרח ממשיכים עד היום לבנות ולהפריח עפיפונים במתכונתם ההיסטורית. ברחבי העולם נערכים תחרויות ופסטיבלים שבהם נוטלים חלק אלפי בני אדם המקשטים את השמיים באין ספור צורות ודגמים, עפיפונים קטנים ופשוטים בצד עפיפוני ענק.

חריג גם בדומיניקה

גיליונות חריגים מופיעים גם מעבר לים, ואפילו הרבה מאד, אבל, הם בדרך כלל לא מבולגנים כמו אצלנו. הנה,

בארץ מתקיימות מדי שנה שתי תחרויות ספורט גדולות, אחת במוזיאון ישראל בחודש אוגוסט והשנייה במעיין חרוד בסוכות; ופסטיבל בין לאומי בחוה"מ פסח.

למשל, הגיליון האורח של דומיניקה שהוקדש לעופות מים. בגיליון 12 בולים, עם הרבה עופות מים הממוקמים בגבולות הבול והרקע מתמזג על פני כל הגיליון ויוצר תמונה אחת שלמה. במקרה זה גם כשיפרידו בין הבולים, יהיו 12 בולים שונים, אך לא משונים...

בול רוסי לזכר אושוויץ

במסגרת בולי זיכרון לסיום מלחמת העולם השנייה, שהופיעו ברוסיה, יש גם בול אחד שהוקדש לשחרור מחנות הריכוז אושוויץ וסקסהאוזן.

בסידרה יש בול עם שלושת הגדולים: רוזוולט, צ'רצ'יל וסטלין בוועידת יאלטה; מבצע ברלין; מבצע מנצ'וריה; ועידת פוטסדם; קבר החייל האלמוני ובול עם אפר קורבנות אושוויץ וסקסנהאוזן.

כמו כן הופיעה גיליונית זיכרון עם מצעד הניצחון במוסקווה.

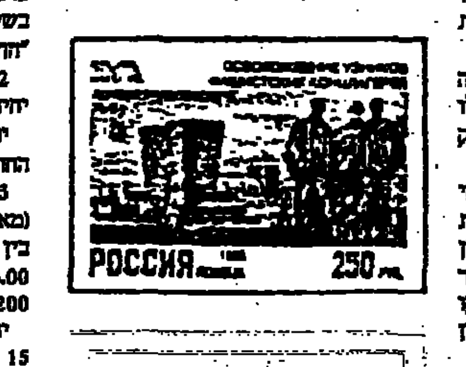

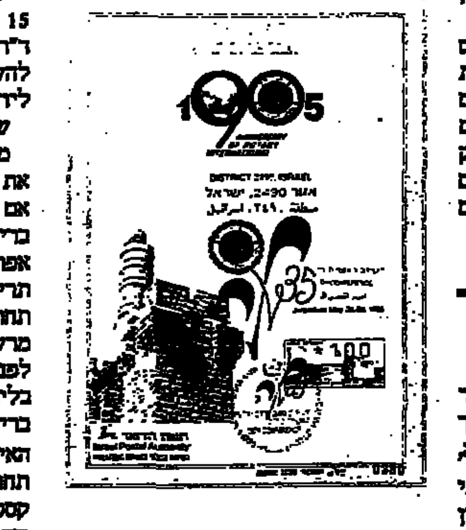

דף מזכרת לוועידת "רוטרי"

הוועידה האזורית ה־35 של "רוטרי", איזור 2490, התקיימה בסוף חודש מאי בירושלים ולציון המאורע הונפק דף מזכרת בולאי חגיגי ונאה.

באיור לדף, שימש מגדל דוד וקיטעי החומה מופיעים גם בתוו הביול שבדף המזכרת. הדואר הטביע חותמת אירוע מיוחדת שעשתה את הדף למזכרת בולאית נאה למדי.

הוועידה התקיימה בירושלים בימים 25־26 במאי 1995.

- הדף הונפק במהדורה מוגבלת כ־1000 עותקים והוענק לחברי הרוטרי, ומשתתפי...

שחמט / רונן הר־צבי

שחמט בארץ

בין התאריכים 11־15/6/95 יערך פסטיבל בינלאומי לשחמט בכינוס הפועל ה־15 שיכלול את האירועים הבאים:

1. אליפות ספורט הפועלים הבינלאומי בשחמט ליחידים csit על פי תקנון csit כל ארגון רשאי לשתף 3 שחקנים עד מד כושר בינלאומי 2350. יערכו 7 סיבובים בשיטה השוויצרית המשחקים במלון "החוף" באשקלון.

2. אליפות ספורט הפועלים הבינלאומי יחידים־בזק.

יום רביעי 14.6.95 משעה 20.00 במלון החוף. – 11 סיבובים.

3. אליפות פתוחה לכל – 5 סיבובים (מאורגנת ע"י מועדון הפועל אשקלון). בין ה־11־15/6/25 כל יום סיבוב בין 16.00־20.00 5 פרסים כספיים. 2000, 1200, 800, 500, 200.

יו"ר מטה השחמט של כינוס הפועל ה־15 ושופט ראשי של הפסטיבל באשקלון ד"ר שלמה קנדלשיין, שהואיל בטובו להעביר לי אינפורמציה מרחבת זו לידיעת הכלל.

שחמט בעולם

מספר אירועי השחמט הפוקדים עתה את העולם רק מתרבים מחודש לחודש. אם בחודש שעבר היו לנו את התחרויות בריגה ובדוס הרמנוס מלפני כן עד אמצע אפריל במונאקו (שח אקטיבי + שח עוור) הרי שלפנינו תחרות שהחלה בנובגרד תחרות שנסתיימה במדריד בנצחון מרשים מאד של ויקטור קורצ'נוי גיל 65 לפני הרבה צעירים. תחרות שנערכת בליון (שבצרפת) שבה מובילים שירוב ברייב וארנאמס. תחרות שח אקטיבי מטעם האירועים שמארגן ה־P.C.A במוסקבה, תחרות שנערכה באמסטרדם בהשתתפות קספרוב, פיקט, טופאלוב, ולאוטייה. שהסתיימה בסנסציה גדולה כאשר קספרוב מסיים רק שני אחרי לאוטייה שניצח את קספרוב בשחור ב־31 מסעים! במדור הפעם אסקור את תחרות השח אקטיבי במוסקבה ובמדורים הקרובים אגמור לסקור את כל התחרויות

מוסקבה – שח אקטיבי: כל מה שניתן להגיד זה ארבעה שמות: איבנצ'וק, קרמניק, אנאנד וקספארוב. פשוט בצורה כמעט קבועה מגיעים 4 שחקנים אלה שהם ללא ספק ברמה קצת שונה משאר השחקנים בשח אקטיבי, לחצי הגמר כאשר המפגש המעניין ביותר הוא בין קספאריב לאנאנד שמנצח אותו בצורה משכנעת 1.5־0.5 ונותן לקספארוב הרבה חומר למחשבה.

במפגש השני בין איבנצ'וק לקרמניק, מסתיימים שני המשחקים בשיוויון 1־1 ובשובר שיוויון מנצח איבנצ'וק. ובגמר מנצח איבנצ'יק את אנאנד בתוצאה 0.5־1.5. בחרתי להביא דווקא את הפסדו של קספארוב (בצורה שכלל אינה יאה לאלוף עולם לאנאנד:

לבן: אנאנד שחור: קספארוב

1. ה4 ג5 2. פו3 ד6 3. ד4 גxד4 4. פxד4 (פעם ראשונה שאנאנד משתמש במסע זה בכמות הללו, אך היתרון הוא לא להכנס לוריאנטים עם תיאוריה אלא לשחק שח פשוט, ובזה אנאנד טוב מאד).

4. ...רד7 5. ג4 פג6 6. מהד2 ר6ו 7. רה2 רד7 (מעניין 7... רxה6 ואחרי 8 מהג2 רו7) 8. 0־0 פו6 9. פגד 0־0 10. צב1 (כמובן שלא בצ? מייד בגלל פxה4!).

10. ...6א 11. ב3 מהא5 12. רב2 צוג8 (מדוע לא 12... ב5 הכי אחרי 13. גxב5 אxב5 14. רxב5 יש לשחור.

14. ...פxה4 עם עמדה יפה מאד) 13. צוד1 רו4 (שוב מדוע לא ב5?)

14. מהה3 פד7 15. פד5 ללבן יש יתרון מכיוון שהפרש בד5 עומד מצויין ואחרי ה6 בשביל לגרש אותו ד6 ישאר חלש.

15. ...רxד 16. צxד רxפ 17. רxד ה6 (אחרי מסע זה ללבן יתרון גדול, ומשחק פשוט מאוד ללחוץ על ד6 וליצור איומים על מלך השחור שנותר כמעט ללא כלים מסביבו, אנאנד עושה זאת הכי טוב) 18. מג3 צד8 19. צבד2 פרה5 20. רה2! (גם צד6 מביא ליתרון גדול של לבן אך כעת היתרון העמדתי שווה הרבה יותר מהחייל בד6)

20. ...פב4 21. ח4! (פשוט, להתחיל ללחוץ על מלך השחור הפרש בב4 והמלכה בא5 לא במשחק)

21. ...ב5 (קספארוב מתפרע, אך עמדתו גרועה מאוד) 22. גxב5 אxב5 23. פxב5 (למעשה המשחק גמור על פxא2 צא1! זוכה)

23. ...פבג6 24. אxב (טוב יותר מאשר פxד6 כעת האיום ב4, זה מדהים כמה פעמים יכל אנאנד לקחת את ד6 ולא לקח ושחק יותר טוב...)

24. ...ד5 25. הxד5 צxד5 26. צxצ הxצ 27. ב4 מהא4? (צריך מהד8 אך התוצאה ללא שינוי) 28. צד5 השחור נכנע. קספארוב צריך לעשות הרבה חושבים לאחר משחק זה.

70 שנה ל"דבר" / יעל תדמור־מסטבאום

בנה עתונך, בסס אותו ובצרהו

עבודות ההכנה שקדמה להופעתו של "דבר" כללה פניות של ההסתדרות וראשיה אל כל שכבות ציבור הפועלים. הפעם לפנינו כרוז שהופץ ברחבי הארץ ובו קריאה של הוועד הפועל של ההסתדרות "אל ציבור הפועלים" לחתום על העיתון, במלים: "בנה עיתונך, בסס אותו ובצרהו", כי בלעדיך, העיתון יפסיק להתקיים. "אין לו לעיתוננו לא קרנות ולא אוצרות. הפועל בארץ הוא יוצרו והוא אוצרו היחידי. ממנו יבנה ועליו ישען".

ואין כאן פראזיולוגיה. במשבר הכלכלי של סוף שנות העשרים, כשהמקורות למימון העיתון הלכו והידלדלו, ויתרו עובדי "דבר" במשך חצי שנה על משכורתם וקיימו משפחות מכספי קרן חוסר עבודה.

העיתון נהגה כעיתונם של הפועלים לא רק כקוראים סבילים, אלא כתורמים ישירים לתוכן הנכתב. מעל הבמה ההסתדרותית החדשה לא רק ידובר את הפועל יום־יום, אלא "מעליה ידבר הפועל".

להגשמת רעיון זה פנה ברל כצנלסון לנקודות ההתיישבות, למוסדות ולארגונים כי ימנו מטעמם עובד אשר יכתוב בקביעות מן הנעשה במקומותיהם. מעין "דוברות".

עוד מודגש כי העיתון פתוח לכל זרמי המחשבה, בלתי תלוי בשום מפלגה ובשום מוסר. תפקידו של העיתון החדש ללחום את מלחמתה של תנועת העבודה מצד אחד, ו"לבחון ולבקר את דרכה" מן הצד השני.

תנאי החתימה בארץ: 2 לירות מצריות לשנה, ניתן היה לשלוח לחו"ל בתוספת של חצי לירה. המשלוח לחו"ל מבטיחים במערכת "יסתדר בזריזות ובדיוק".

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בא"י

אל צבור הפועלים!

ההסתדרות העובדים נגשת למלא את אשר הוטל עליה:

בראשון לחדש יוני יתחיל לצאת לאור

"דָבָר",

העתון היומי של ההסתדרות

אשר עליו החליטה הועדה הכללית והמועצה ואשר אליו קִוה כל צבור הפועלים זה כמה.

לשורת הכוחות, המוסדים והחוזים, המפעלים והמלחמות את הפועל בארץ להרבה אותו, יצירה ולוחמת, יִקף כח חדש: עתון־הפועלים. יתן פה לתנועת העבודה, להקמה המלא: תוקם הבמה ההסתדרותית, אשר מעליה יִקָר הפועל ויָקר אל הפועל יום יום. בהשתתפות החברים מכל פנות העבודה יבקש העתון לִשמר ולסבלותו, לחפשי דרכיו, למוסדי מלחמתו ולהבל־יצירתו של הפועל בארץ.

יום יום יספר העתון לפועלים על מאורעות העולם, על המתחולל בחיי עמים ומדינות, בתנועת הפועלים לארצותיה ולזרמיה, בשדה הקואופרציה, בתנועת השחרור הלאומית במזרח ובמערב, במדיניות ובכלכלה, בספרות ובאמנות, במדע ובמחשבה: על תפוצות ישראל, על חייהם הכלכליים והתרבותיים, על הפועלים היהודים להסתדרויותיהם ומוסדותיהם, על תנועת הנוער היהודי, על החלוץ, על המפלגות המתרכזות סביב להסתדרות.

דבריו של הפועל בארץ על חייו ועל מעשיו, על המתהוה בארץ, בישוב ובתנועת העבודה יגיע בכלי ראשון אל חבריו ואל אחיו בגולה.

על העתון יהיה להודיע ולספר, להאיר ולעורר, לבקר ולהלחם, להסביר ולחנך. הוא ישאף לגבש את הכוח, להרחיב את הדעת, לשפר את הטעם.

כהסתדרות עצמה כן עתונה: פתוח לכל זרמי המחשבה אשר בתוך תנועת העבודה, בלתי־תלוי בשום מפלגה ובשום סוכה. נאמן לתנועה, שוקד על מעלה, לוחם את מלחמתה, בוחן ומבקר את דרכה. מן המסורת של ספרות הפועלים בארץ – הדלה והמבוארת כאחד – ישאב, ומשאת־נפשו של מעמד הפועלים המאורגן בעולם כאחד נחיבה.

פועלים! אין לו לעתוננו לא קרנות ולא אוצרות. הפועל בארץ הוא יוצרו והוא אוצרו היחידי. ממנו יִבָנה ועליו ישען. ואליו פונה הועד הפועל בקריאתו:

בנה עתונך!

בסס אותו ובצרהו, למען ימלא את שליחותו, למען יבנה ויבצר את העם העובד בארץ.

את החדש הזה – ניסן – מכריז הועד הפועל לחדש החתמה בכל הארץ, יחתום כל אחד מכם על העתון, יחתים עליו את חברו, ישאנו לכל פנה רחוקה ולכל נקודה בודדה, וישלם לו דרך לכל אהל הנודד, לכל כפר וחוה, לכל פרוזה ובית־חרושת, לכל מקום עבודה וכבוש של הפועל העברי בארץ.

הועד הפועל.

א' ניסן, תרפ"ה.

יעל תדמור־מסטבאום היא מנהלת הארכיון במכון לבון שבארכיונו מתפרסם מדור זה

מטבעות / אריה לינדנבאום

3000 לירושלים – בזהב ובפלטינה

"האירוע בזה חל רק אחת ל־3000 שנה" אומר שלום פרי, מנכ"ל החברה הממשלתית למטבעות ומדליות, וכוונתו לחגיגות המילניום השלישי לבירת ישראל הנצחית, ירושלים.

העיר היפה והמפורסמת ביותר בעולם, חוגגת השנה, את יובל ה־3000 מאז שכבש אותה דוד המלך מארונה היבוסי וקבעה כבירת ישראל.

החברה למדליות תנציח את המאורע המרגש על־גבי מדליה ממלכתית שתישמר לפחות 3000 שנים נוספות, אומר שלום פרי...

כמתווה לאירוע היוצא דופן, תונפק המדליה בכמה מתכות, לרבות זהב ופלטינה. בימים אלה מסתיימת ההנפקה וייקבעו הפרטים הטכניים כמו מועד ההפצה, מחיר, מהדורות וכו'.

כפי שנודע לנו, תונפק מדליית 3000 לירושלים בזהב ובפלטינה (במהדורות קטנות) בכסף ובארד בכמויות מבוקרות וכמו כן תרצא מהדורה בלתי מוגבלת של מדליה זו שתוטבע בנחושת־ניקל ותוצע לקהל במחיר זול יחסית.

מדליה לאלופה

מיד עם היוודע דבר זכייתה של מכבי תל־אביב באליפות, הודיע שלום פרי מנכ"ל החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות על הנפקת מדליה ממלכתית מיוחדת לכבוד האלופה ל־1995. ההחלטה על הנפקת המדליה התקבלה בעצה אחת עם עוזי גרקים, יו"ר דירקטוריון החברה, וחברי ועדת ההנפקות.

המדליה, שעוצבה על־ידי האמן ראובן נוטלס, מתארת בצידה האחד את סמל האגודה, ובצידה השני שני שחקני כדורגל, וברקע – קו החוף של תל־אביב.

המדליה תונפק בכסף סטרלינג, בכמות מוגבלת של 2,000 יחידות, (130 ש"ח) ובנחושת־ניקל, בכמות בלתי מוגבלת (30 ש"ח).

חירום

● חדרה 06־322333
● חיפה 04־512233/4
● טבריה 06־790111
● ירושלים 02־523133
● כפר־סבא 09־33222
● כרמיאל 04־988555
● מגדל העמק 06־540062
● מעלות 04־979333
● נהריה 04־823333
● נצרת 06־573335
● נתניה 09־623333
● עכו 04־912333
● עפולה 06־593334
● פתח־תקוה 03־9311111
● קראון 03־344442
● קרית־ביאליק 04־761062
● קרית־שמונה 06־944333
● ר"ג, ב"ב, גבעתיים 5793333
● רחובות 08־451333
● שדרות 051־897074
● תל־אביב 03־5460111

עזרה רפואית ונפשית

● ער"ן, עזרה ראשונה נפשית. ת"א 03־5461111, לילדים ולנוער 03־6961113, ים 02־618303. ק ברוסית 02־661122. חיפה 04־672222/3. ק ברוסית 04־672223. כרמיאל 04־9888770. ק ברוסית 04־9889499. נתניה 09־625110. ק ברוסית 09־828755. ב"ש 07־281128. ק ברוסית 07־275871. סניף הגליל 04־9988410. כ"ס, 09־974555. חדרה 06־346789. ק ברוסית 06־343269.
● המרכז להתנדבות בישראל, 03־5614144 לזקוקים למתנדבים ולמבקשים להתנדב.
● מגם, ייעוץ למשפחות נפגעות סמים. א־ה 09.00־14.00. 03־829970.
● אנוש – ייעוץ למשפחות נפגעי נפש, 03־5400474, 03־5400672.
● יד ביד, אוזן קשבת לילדים לנוער ולהורים 24 ש'. 03־226027, 04־229488, 04־922222, 02־243358, אילת 09־76366. לחייל 222732, בי' 17 עד 24.
● "אוזן קשבת" לנוער ולהורים. מרכז עידוני ר"ג. 6728697, 6734752, ב' 13.00־8.00, ד' ה' 16.30־19.00.
● "אל־סם" – רח' פקיעין 7, ימים א־ה. 16.00־20.00. טל. 5463587, 54620276, 02־663902, 02־663828.
● הוועד למלחמה באיידס. מידע וסיוע לחולים 03־614576, 03־566380. ת.ד. 33602 ת"א.
● אלי, אליפות כלפי ילדים. 03־430879, 03־261070. מ־08.00 עד 22.00.
● "הקו הלבן", אוזן קשבת להומוסקסואלים וקרוביהם. 03־292797. ימי א', ג', ה' מ־19.30 עד 23.30.
● קפוסטולים – מוקד מידע רפואי. א־ה: 08.00־19.00, ו': 08.00־12.00. טל' 03־6393355.
● מד"א – שירות רופאים לביקורי־בית, ובתחנות מד"א, משעה 19.00 עד 07.00. טלפון חירום 101.
● חדר מיון פרטי תורן, מר"מ. קהילת סלוניקי 9 (ליד ביתן) ת"א, 499978.
● אלכוהוליסטים אנונימיים. הפניה לפגישות: 03־319281, 03־202951, 03־319845.
● אלכוהוליזם (24 שעות) 03־721161.
● אלכוהוליסטים אנונימיים ירושלים. 02־630524, 02־830092.
● "קבר לקשיש", א.נ.ל. 03־299089. א־ה 09.00־14.00.

מרפאות שיניים

תל־אביב
● דיזנגוף סנטר שער 3 או 5 טל' 294869, 03־285822
● טיפולי חירום בבי"ח אסותא – טל' 03־5201515, 5201432/1. 24ש'. גם בשבת וחג.
● טיפולי חירום, בי"ח איכילוב, תל־אביב. עד חצות (כולל סופי־שבוע). 03־5436696.
● תורנות 24 שעות – ה' באייר 20 (כיכר המדינה) טל' 254397, 03־452173: יהודה המכבי, איזורית 03־5449911, מנוי 4318.
יפו: יפת 99, 09.00־13.00, 16.00־02.00, טל' 864256.
גבעתיים: ויצמן 12, טל' 324547 איזורית 5193193 מנוי 3743.
ירושלים: צפת 23, טל' 251794, 02־253767.
בי"ח משגב לדך – טל' 02־633708, 08.00־16.00, ד' 08.00־19.00.
בת־ים: מרפאת שיניים לטיפולי חרום – קניון בת־ים רח' יוספטל טל' 5531505 – 24 שעות ביממה.

נפגעי אלימות

● סיוע לקורבנות אונס: ת"א (24 שעות) 03־234819. ים 02־514455. חיפה 04־382611. אילת 059־31977.
● ויצ"ו – לנשים מוכות – טל' 5461133; טל' 08־550506 – 24 שעה – 02־514111 – 07־376310.
● נעל"ן – קו פתוח לנשים – נפגעות אלימות מינית – מרכז סיוע לנשים בנגב. 08.30־12.00, 16.00־19.00, טל' 057־74907.
● אור אדום – למען נפגעי אלימות שוטרים והתעמרות, בתוך האגודה לזכויות האזרח בישראל. טל' 03־663162/3.
● נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה, א־ה, 9־16, 03־231675, 03־235922.
● מבודדים אנונימיים 30ב.אי"נ. מידע תמיכה וסיוע 03־5131046 24 ש'.
● זכויות הגבר במשפחה. 24 ש'. 04־322003, 04־256417, 03־378572.
● האגודה להגנת הילד: 03־6961070, 03־6956763
● האגודה לנפגעי הקשה מינית.
טל' – קו הידיה 6850041
קו גברים 6850036

תחבורה

● קווי אוטובוס "דן" טל': 5614444.
● "אגד" – טל': 03־5375555
● זמני נחיתת מטוסים. תקליט: 03־9731111
● מודיעין נמל התעופה: 03־9712484
● רכבת ומבי נסיעה התעריפים באוטובוסים "פלמבהר" טלפונים: 04־303133, 03־5652200.

תורנות בתי מרקחת

ליום שישי 2.6.95
תל־אביב
ברק – לבונטינסקי 109 פינת רמז – 6046682
בריאות – המלך ג'ורג' 28 – 5283731
ירושלים
שטראוס א' – אביגדורי 3 – 706660
חיפה
הגיבורים – הגיבורים 28 – 236065
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – ההסתדרות 21 – 9343395
רמת־גן
עליה – קריניצי 2 – 6722840
בת־ים
מור – חביבה רייק 20 – 583360
רחובות
לאומית – השופטים 8 – 451321

ליום שבת 3.6.95
תל־אביב
אחוה – דיזנגוף 165 – 5224717
בס – פרישמן 66 – 5237326
בס – פרישמן 66 – 5237326 – מוצ"ש
אחוה – דיזנגוף 165 – 5224717 – מוצ"ש
ירושלים
שער יפו – שער יפו – 283898
קופ"ח מכבי – אגריפס 15 – 243469
חיפה
בלפור – מסדה 1 – 622289
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – ההסתדרות 21 – 9343395
רמת־גן
רמת־יצחק – שד' ירושלים 96 – 6777506
בת־ים
מור – חביבה רייק 20 – 583360
רחובות
מאוחדת – בוסתן 23 – 455033

ליום ראשון 4.6.95
תל־אביב
פרמקסי – ידמיה 41 – 5442050
בן־יהודה – בן־יהודה 142 – 5223535 (עד 03.00)
ירושלים
שטראוס א' – אביגדורי 3 – 706660 מוצ"ח
שער יפו – שער יפו – 283898
חיפה
בלפור – מסדה 1 – 622289
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – ההסתדרות 21 – 9343395
רמת־גן
רשי – רשי 13 – 7510971
בת־ים
גני־בת־ים – הנביאים 3 – 5515671
רחובות
כללית – רמז 8 – 445111

טיפול נמרץ לב

● לב 1 – שירות 24 שעות – 03־5618791
● שח"ל – 03־5625555
● נטל"ן – 177־022־4224, 03־5757788

ניידת טיפול נמרץ

● אשדוד 08־551333
● בית־שאן 06־587223
● בת־ים 03־5511111
● הרצליה 09־541333

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

לא נולד מקצף הגלים

מנוחה גלבוע

חנוך ברטוב: "אני לא הצבר המיתולוגי", עם עובד, 364 עמ' 1995

ספרו של חנוך ברטוב, "אני לא הצבר המיתולוגי" הוא אוסף מאמרים שפורסמו בשעתו בעיתונות. לכל קבוצת מאמרים קו משותף, אך גם לכולם קווים משותפים, שמצד אחד, ברבים מהם, מסופרת הביוגרפיה הרוחנית של ברטוב, ומצד שני היבטים כלליים, יהודיים והיסטוריים חשובים ביותר.

בספר נחשפים היכרויות ספרותיות בין ברטוב לבין ספרות העולם. האיש הזה יש לו עולם אסוציאטיבי־ספרותי עשיר ביותר ולנושא זה חשיבות מצד אחד בטיפוח אישיותו של הקורא, ומצד שני, מי שמכיר את ספרי ברטוב וגיבורי יצירותיו, הן הדמויות הבוגרות והן הצעירות (ילדים), ייווכח שהספרים הם חלק ממעצבי הדמויות. וכשדנים על הדמויות ביצירתו, ובעיקר על המרכיבות שבה, אי אפשר שלא לגלות את עיצוב הדמות ואת קידום העלילה בעיקבות העולם הרוחני של מחברן. נושא זה חשוב לכל חקר הספרות, שכן אין כמעט סופר חשוב שאין עליו השפעות ספרותיות.

בבקיאותו הספרותית מצטיין ברטוב בידע מעמיק היכול להתמודד עם אנשי אקדמיה רבים בתחום זה. אביא דוגמא לכך:

כאשר מצטט ברטוב מתוך ספרו של שלמה צמח "שנה ראשונה" הוא מביא קטע שמעורר בעיה: "צמצמתי עיני כדרך שהייתי נוהג להכין עצמי בשעת תפילה, עד שהכאיבו ריקותי ונענעתי גופי לפנים ולאחור וריכותי דברי אל היבשה, אל המזרח: לארץ ישראל...חברה חדשה... לארץ ישראל...חברה חדשה..." (שם עמ' 14).

למרות שצמח מדבר על תפילה יודע ברטוב, המכיר את המקורות היהודיים, שאין זו תפילה הלקוחה מן ה"סידור",

ברטוב רואה במיתוס הצבר דיבה רעה על אדישותנו לשואה. הקשר העמוק לעם היהודי, הוא הקו המחבר בין כל המאמרים מהיבטים שונים □ באחד המקומות הוא אומר: "הסיפור על הצבר המיתולוגי הנולד מקצף־הגלים לא היה מעולם הסיפור שלי". בדברים אלה הוא חולק בעקיפין על דמות הצבר בספרו של משה שמיר "פרקי אליק", הנפתח במילים "אליק נולד מן הים".

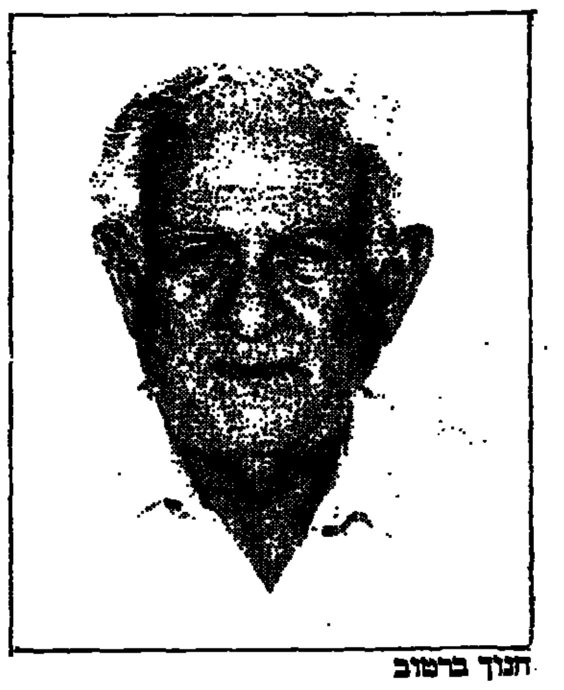

חנוך ברטוב

אלא מתוך הסיפור "לאך" של פיירברג (כמה גילו זאת?) וכרגיל בספרי מחקר מלווים הדברים בהערה ביבליוגרפית (דבר שחוזר במקומות רבים). הערות ביבליוגרפיות אלה חשובות מאד משום שהקורא נעשה מודע ליצירות ולספרים שייתכן ולא ידע עליהם לפני כן.

בין הסופרים המוזכרים בהקשרים תרבותיים וספרותיים חשובים אזכיר את מרסל פרוסט, ג'יימס גויס, תומס וולף, סטפאן צוויג, וכמובן צ'כוב ווירג'יניה וולף, סקוט פיצג'ראלד ופלובר. אין פלא שקורא ספרים כמו ברטוב מספר סיפור מרתק על "הגניבה הספרותית הגדולה" בזמן מלחמת השחרור בירושלים, בתצוגת ספרים עברית גדושת ספרים באנגלית. הפרק הזה גדוש עבודות הומור (327־333), שני אלמנטים החוזרים במאמרים רבים.

רוב המאמרים פורסמו בעיתונות (עפ"י רוב ב"מעריב") בסופי שבוע. אין ספק שרבים מקוראי העיתון חשפו וגילו עולמות ועובדות שלא היו ידועים להם לפני כן והעשירו את תרבותם. בנוסף לכך נזכרים סופרים עבריים רבים כמו ברנר, שאישיותו ודבריו חדרו לרוחו של ברטוב וניתן להוכיח את הדבר בעבודות מדעיות על יצירת ברטוב. גם לביאליק היה תפקיד חשוב בתרבות המשפחה, וכן סופרים נוספים בני הדור הנזכרים כאן כמו משה שמיר, נתן אלתרמן, ס. יזהר, עזרא זוסמן ירוחם לוריא, אבא קובנר, ע. הלל, בן־ציון תומר ועגנון, שעליו יש פרק יפה, בעיקר על פגישתם בלונדון לאחר שעגנון קיבל את פרס נובל.

מאמר מרתק בספר הוא על פיליפ רות. במאמר קטעים מעוצבים ברמה וירטואוזית, ומשולבים בהם פרקי ספרות ותיאורי מציאות, ולא רק במאמר הזה, אלא בכל המאמרים כמעט. רמת הלשון העברית היא לתפארת וכן ההגות והראייה הנבונה של המציאות.

במאמר זה ניתן למצוא ניתוח ההיבטים של יצירת של פיליפ רות ב"קובלנתו של פורטנוי" (אגב גרשון שלום כתב מאמר חריף נגד הספר ופיליפ רות אפילו לא ידע על כך, שם, 216). הפגישה עם רות אינה רק פגישה אישית, היא פגישה בעלת משמעות שמעבר ליום יום וכמו שנאמר בסוף הפרק: "אני נפגשתי עם איש יהודי, עם סופר יהודי" (עמ' 219).

הראייה של ברטוב הצבר, לא המיתולוגי, היא בחשיבות הפגישה עם יהודי בגולה, בה מתרחשת אחת השבירות של מיתוס הצבר. לא צבר הרואה עצמו כעליון על יהודי הגולה, אלא צבר, פשוט משום שנולד בארץ, אך זהו צבר שהוא חלק מן העם היהודי בעולם.

נושא מעניין נוסף בקבוצת המאמרים היא הרשימה "געגועים לפיכמן", שברטוב רואה בדרך ביקורתו תרבות שהיא מעל הביקורת. ואכן מצוי שם ויכוח על משמעות התפישה המודרנית לפיה מהות הביקורת היא חשיפת מדע הספרות.

אם עד כאן הדבר בעיקר בהיבטים ספרותיים, כדאי לעבור להיבט אחר שעומקו והיקפו הוא היסטורי. בנושאים רבים יש רשימות שהם ממש מחקרים היסטוריים. בעניין השואה, למשל, מהווה ברטוב מקור היסטורי של ממש, שכן מיד עם תום מלחמת העולם השנייה, כחייל בבריגדה, נפגש ברטוב עם ניצולי שואה ותיעד את שיחותיו עימם, ונושא זה מלווה אותו לאחר־מכן לאורך חייו. גם היבט זה מעיד על תחושת השייכות לעם היהודי שהוא למעשה מנוגד לדמות הצבר המיתולוגי. ברטוב רואה במיתוס הצבר דיבה רעה על אדישותנו לשואה (עמ' 26). בנושא השואה דנים גם מאמרים נוספים (למשל עמ' 119־123) העוסקים לא רק ביחסו הרגשי, אלא בעובדות היסטוריות לא מעטות.

אין פלא ששם הספר הוא "אני לא הצבר המיתולוגי", שכן הקשר העמוק לעם היהודי, בלי כל אפשרות של ניתוק, הוא קו העובר בכל המאמרים מהיבטים שונים. באחד המקומות אומר ברטוב: "הסיפור על הצבר המיתולוגי הנולד מקצף־הגלים לא היה מעולם הסיפור שלי" (עמ' 37). בדברים אלה הוא מתעמת בעקיפין עם משה שמיר בספרו "פרקי אליק", שם אומר עליו שמיר כי "אליק נולד מן הים".

אחד מן המאמרים המרתקים בספר, שגם הוא עוסק בנושא מיתוס הצבר בנוסף לעניינים היסטוריים, הוא המאמר "פה, על הר זה" (עמ' 334־342). למעשה המאמר של ברטוב הוא נאום שנשא על הר־הצופים בטקס הענקת תואר מ.א. באוניברסיטה העברית ב־14.6.1988. שם אמר ברטוב משפט חשוב מאוד: "מה שלדורי הוא ביוגרפיה, לדורכם הוא היסטוריה".

משפט זה ראוי להאמר על הספר כולה: מה שיכול להיות כאילו הוא ביוגרפיה, הן עובדתית והן רוחנית של ברטוב ודורו, לחוקי ההיסטוריה וספרות של היום הספר הוא היסטוריה. ונגעתי כאן רק בחלק קטן מן הדברים.

פתיחתא

אי הרצון לדייק

לפני שבוע קראתי באחד המוספים סיפור מאת אורלי קסטל־בלום ("מינה ליזה") כנראה מתוך ספר חדש העומד לראות אור. אני מודה, יש לי בעייה, ולא מהיום, עם הלשון של קסטל־בלום. ברשותכם אעתיק כאן במלואו את פרק 2 בסיפור:

"פלורה היתה יחידה אוטונומית־אנושית של זוגות מתרחקים והולכים, אך בעיקר של זכויות, עם פירעון גדול הולך ומתקרב, ובשל חיבתי לזקנה הזאת הריני למצוא סדקים בשגרת יומי הנוכחי והנני לספר אודותיה, ועל מה שקרה לי איתה ובגללה, את אשר פיענחתי ואת אשר לא פיענחתי. צר לי, אך מלאכת רישום המאורעות נעשית בפרקי זמן קצרים, משום העדר ידיעות מספיקות של זמן חופשי שיכול לאפשר להיכנס במבואות ובמבוכים של מה שהתרחש. הדבר אמנם מקשה עלי את המלאכה, אך במחשבה שנייה הוא מצויין. הדברים הלוא מונחים אצלי כנתונים לכל דבר, אין צורך בהמצאות, והפלגות ממושכות בפרקי זמן ארוכים של רשימת רשימות לתוך הלילה היו עלולות לגרום אל התרחשות משמעות זרה להן. באופן הזה, כשאני לחוצה ונעה בזמן ובחלל כפי שאני נעה, אני בטוחה שהדברים אשר קרו יובאו כאן במדוייק, כמעט אחד לאחד, ויזכו לגיבוי ולתחייה אמיתית ונכונה. מה לי ומה אדבר עוד, כפי שנאמר: הזמן קצר והמלאכה קיימת".

ובכן תוף בטוחה כי הדברים יובאו כאן "במדוייק" הרי דיוקם הלשוני הוא ממש כדיוק של ניבי הלשון שהיא מביאה בתחימת הפיסקה ("מה אומר ומה אדבר" ו"הזמן קצר והמלאכה מרובה") בצורה מסורסת. הדיוק, או ליתר דיוק אי־הדיוק, הוא באמת לב לבו של העניין.

ראשית, יש כאן משפטים שאיני מבין בדיוק, אלא רק במעומעם, את הפשט שלהם. מהם בדיוק "זוגות מתרחקים והולכים" מצד אחד ו"פרעון גדול הולך ומתקרב" מצד שני? הרי חוב ופרעון כרוכים זה בזה, ואם אחד מתרחק, כיצד השני מתקרב? אם גם ניתן לנחש באופן מטאפורי למה כוונתה (נאמר, 'זוגות החיים' ו'פרעון המוות') הרי הניסוח רחוק מלהיות מדויק. ומה פירוש "משום העדר ידיעות של זמן חופשי"? מה בדיוק נעדר כאן – ידיעות, או זמן חופשי? ומה בכלל פשר הסמיכות "ידיעות של זמן חופשי"? ומהו "הדברים הלוא מונחים אצלי כנתונים לכל דבר", כיצד בדיוק מתייחסים הדברים (המונחים כנתונים) לכל דבר? ואיך בדיוק מתפקדת המילה "הפלגות" במשפט "אין צורך בהמצאות, והפלגות ממושכות בפרקי זמן ארוכים...", האם במשמעות של הגזמות כמושפע "מהמצאות", או במשמעות של מסעות כמושפע מ"פרקי זמן ארוכים"? אי־בהירות זו תוקעת את המשפט באמצע הקריאה.

שנית, איך ליישב את האידיומים המליציים, כמו "הריני" ו"הנני", "לספר אודותיה", "את אשר פיענחתי ואת אשר לא פיענחתי", עם עברית כל כך מרושלת ולא תיקנית (בהמשך למשל, היא כותבת "ואני קירצפתי כתמים עקשניים של ריבת תפוזים משטיח במסדרון – השתהיתי ליד לרגע מפעולה זאת ונכנסת פנימה". הנה שוב – "השתהיתי ליד לרגע..." הרי זה מאב ממש באוזן)?

ושלישית, ניבי הלשון המסורסים, כפי שכבר הובאו למעלה, המזכירים לי יותר מכל את העברית של ז'וז'ו חלסטרה מה'קומדי סטור'. יש אנשים שזה משעשע אותם, אותי זה לא מצחיק, כיוון שזה נעדר ברק אמיתי. וכל זאת כאמור, בפיסקה אחת קצרה.

אין ספק כי אורלי קסטל־בלום עושה כל זאת במודע (וגם בסיפור זה עצמו היא רומזת על כך בהתייחסה לשימוש בצירוף "לארכלוס" של פלורה המרגיז אותה) אם כאידאולוגיה ואם כרציונליזציה, אבל איזו מין פואטיקה היא זו המקדשת את הסרבול, העדפול, והרישול הלשוני? כשמדובר בספרות, שהלשון היא מאבני הבניין שלה, זו בעייה חמורה.

ואם עסקנו בדיוק, ראוי להזכיר כאן יצירת מופת שראתה אור השבוע "אדם הראשון" מאת אלבר קאמי בתרגום אילנה המרמן בהוצאת עם עובד. הדיוק העילאי הוא משימתו הראשונה של המחבר. דבר זה ניתן לראותו בפועל ממש מן ההערות בשולי הטיוטה (יצירה זו שלא נשלמה נמצאה בין חפציו של קאמי במותו הטרגי בתאונה ב־1960) המובאות כאן בצד הטקסט.

אם יש דבר מה מאלף ומרגש באמת, הרי זה תעודתו האינטימית של האמן לדייק.

ע.ל.

יעקב בסר משוחח / על ספר השירים "השפלה הפנימית"

אגי משעול: משורר הוא סוכן כפול

אגי משעול, "השפלה הפנימית", ספר שירים חדש בהוצאת הקיבוץ המאוחד, סדרת ריתמוס. מהי השפלה הפנימית?

השפלה הפנימית זה האזור שאני גרה בו. כמובן, המשמעויות הנלוות לזה עשויות להיות מקום בתוך הנפש, בתוך הגוף.

שפלה היא מישור. השלמה עם משהו?

בהשוואה לספרי הקודם "יונת פקסימיליה", שהיו בו הרבה התרגשויות ונוף יותר הררי, אם אפשר לדבר במונחים גיאוגרפיים על הגוף והנפש, אז השפלה הפנימית זה באמת מקום שהוא אחרי זה. יותר מישורי, יותר פנימי, שיש בו גם סוג של השלמה.

עם מה?

עם החיים, יש כאן יותר אחדות של ניגודים. איזו יכולת להכיל את הניגודים שיש בחיים, ובטוב. מתוך השלמה טובה. לחוות אותם ברזוננית, גם עם הומור, עם כל העצב שלהם ועם כל השמחה שלהם. על כל המורכבות שלהם, בלי טרוניה.

בשיר הפותח "פרת הסבל הקדושה", מדובר על שעה שבין שעת הזאב, חיית הטרא כמובן, לבין שעת הכלב, החיה המבויתת. מה קורה כאן?

שעת הבין זאב לכלב, זה מושג תלמודי לשעת השקיעה, כאשר אי־אפשר להבדיל בין זאב לכלב.

אבל את מדברת על מי שמטיילת ביניהם, הפרה הקדושה.

בכל הקובץ יש איזשהו טיול בין שני קטבים. מצד אחד, היותי מבויתת ומנהלת חיים מאוד מרובעים, אם אפשר להגיד כך. אני מתנהלת בעולם כמו שכל אדם מתנהל, בסוג של שפיות – אם תרצה, זה הכלב. מצד שני, ישנו הבר הלא מבוית, שמתרוצץ בפנים, שגם, אולי, אינו שפוי במיוחד. ויש טלטלה בין השניים, אבל אני חיה עם שניהם בשלום.

ובכל זאת מיהי "פרת הסבל הקדושה"?

בוא נתייחס רגע למושג סבל. מקובל שסבל הוא דבר שלילי וקשה. מצב לא נעים. אבל יש גם משהו מאוד חיובי בסבל. הוא מחדד את החושים, לומדים ממנו, הוא יכול להיות לירי מאוד, מקור להרבה התבוננות עצמית. כמו שהשיר הזה אומר, שאין סבל במלה סבל. השיר עוסק במתח שבין המלה 'סבל' לבין הכתיבה על הסבל.

אבל יש כאן פרה קדושה, מושג שלילי בדרך כלל. וצריך לשחוט אותה.

פרות קדושות לא שוחטים.

כן. אבל צריך. זה האתגר. ההתמודדות האנושית היא תמיד עם הפרה הקדושה.

אז, זו באמת ההתלבטות בשיר הזה, אם לשחוט אותה או לכתוב אותה.

זה לא אותו דבר?

לא. אפשר לחוות את הדבר ואפשר לכתוב אותו ובשבילי יש הבדל. הרבה פעמים חוויה היא כל־כך עמוקה שאין צורך לכתוב אותה.

אני רואה בביטוי "פרת הסבל" אירוניה עצמית הבאה לומר – מה את עושה עניין מכל הדבר?

בוודאי שיש כאן אירוניה. זה משהו אופייני, אולי, לכל הקובץ הזה, שאני לא יודעת אפילו להגיד לך אם הוא שמח או עצוב. כי הוא בדיוק עובר על הצירוף של שני הדברים האלה. זה גם מאוד עצוב, אבל גם מאוד מצחיק. אם הייתי מזדהה עם סבל כזה עד הסוף, הייתי מסתירה לעצמי את היכולת לכתוב.

ואין כאן רמז למעמד המשורר והתעסקות בשירה?

לא. יש שיר אחר שנוגע בנושא, שנקרא "שירה בציבור" – "עורק הרגש החלילי ניגר לי, ומי תהומו מפכים בהונגרית, אני [illegible] אגיצה אגיצה, הם מתפלאים עלי ברוך בשפתו של אטילה. מה לך ולים השיבולים שמסביב". בשיר הזה יש באמת נגיעה לים השיבולים שמסביב, זו הישראליות, התרבות הפלמ"חית, החלוצית, שכעולה חרשה, כילדה, תמיד ראיתי בה אידיאל, משהו שרציתי מאוד להידמות אליו, ללכת עם הסנדלים התנכ"יות ועם מכנסי ההתעמלות הכחולים עם הפס הלבן בצד ועם הגומיה על הירך והחולצה הלבנה. מין צבריות כזאת, שכילדה, כעולה חרשה, תמיד התקנאתי בה. גם בגדרה, שבה גדלתי, התהלכו האצילים החקלאיים, התנקינים והחבקינים למיניהם, וזה, בשבילי היה הדבר. עכשיו, כשהתבגרתי ויצאתי מגדרה וצמחתי מבפנים והתפתחתי, אני רואה את זה אחרת לגמרי. ים השיבולים שמסביב, בשבילי זה הגבעטרון, הישראליות. הזאת. אבל עמוק עמוק בפנים, "עורק הרגש החלילי", הזרמים התת קרקעיים, כשאני פוגעת בהם ויונקת מהם, זה הונגרית ולא הארצישראליות. וזאת השאלה – מה לך ולים השיבולים שמסביב. אני בעצם זרה.

השם אגי הוא שם הונגרי?

אגי משעול

כן. זה שם הונגרי מאוד נפוץ זה בעצם ישו, זה אגנוס דאי, השה לעולה.

ומשעול, זה כל־כך ארצישראלי, מילדי תנועות הנוער...

זה נכון. אפילו לבעל שלי קוראים גיורא, שגם זה שם כל־כך ישראלי. וזה כנראה מבטא את הדואליות, מצד אחד הרצון לגעת בהוויה הזאת ומצד שני, הזרות, שהיא כנראה במהות שלי.

היית בוודאי ילדה קטנה כשבאתם. מה לך ולהונגריות?

אז אולי זה באמת יותר הונגריה של מעלה מאשר הונגריה של מטה.

מה זאת אומרת הונגריה של מעלה?

בראשית היתה הזרות. כשבן אדם יודע שהוא לא מכאן, אז הוא בוודאי ממקום אחר. הונגריה, מתוך הזיכרון שקיבלתי, ההורים, המוסיקה, התרבות ההונגרית, ובבית היתה "קהילת הונגריה הקטנה", ועם הזמן נוצרה לי הוויה דמיונית של הונגריה של מעלה. לראשונה, הייתי בהונגריה לפני שנה והיו לי ציפיות. היום אני ממש מצטערת שהייתי שם. בכל אופן, אני לא מפה ולא משם, אני מעצמי.

בכל זאת, מהיכן הזרות הזאת לגבי הכתיבה? את מוציאה פרי מן הארץ, זה לא מעורר בך שייכות?

כן. במישור היום יומי, אני בוודאי ישראלית, מעורה ויודעת מה קורה, אבל במקום פנימי יש תחושת זרות. אני חושבת שזה נובע מזה שילד מגיע למקום והוא לא יודע את השפה והוא צריך למזג את עצמו לשפה אחרת ולהחביא את זה שמדברים בבית הונגרית, כי מתביישים.

יש הרגשה בספר, שכשאת כותבת שיר לירי, רגיש, את משום מה נבהלת מעודף אינטימיות ושמה לך איזה מקל בין הגלגלים ומפילה את עצמך אל אירוניה עצמית?

זה נכון. אני לא יכולה להזדהות עם החיים שלי עד לדרגה כזאת שאני אקח אותם בשיא הרצינות. אני לא לוקחת את הביוגרפיה שלי באופן כל־כך אישי. בשירים האלה, אני מתבוננת בעצמי, בדיוק כמו שאני מתבוננת באנשים אחרים, אני המעבירה של עצמי. ואני לא יכולה לקחת ברצינות תהומית אפילו חוויות מאוד מאוד קשות. באחד השירים מופיע הביטוי "ליצן התמיד של התודעה", יש באמת בתודעה מין ליץ כזה, גם הוא משתתף בחוויה, ובשירה הוא אחד הרואים והמדברים, ואני מאפשרת לו לדבר. הוא תמיד עד.

את מוכנה להתייחס לשיר "ירידי"?

אני מוכנה להתייחס לכל שיר. השיר "ירידי", שני שותים בעצם, עוסק בראש. התפיסה הזאת, אולי קרובה קצת לתפישה הבודהיסטית, שהראש שמזמזם כל הזמן ממלא כל הזמן, כמו קלטת מקולקלת, אומרת וקיימת, הוא הבלשי מציק. יש כאן הוצאה להורג של הראש. ראש הוא דבר מאוד מאוד מפריע לצלילות, לבהירות: כשהוא מזמזם, כשהוא מדבר, המכביים הזה. כשהבן אדם נמצא יותר בגוף שלו ופחות בראש שלו, מופיעה צלילות אחרת. מי שעושה מדיטציה, יודע מתוך ההתנסות שלו, שמגיע שלב מסוים שבו אתה מכיל את המחשבות שלך ולא המחשבות שלך לוקחות אותך לאן שהן רוצות. יש איזה סוג של "ניצנוץ" במצב שבו אתה מכיל את המחשבה. וזה, בשבילי, לרצוח את הראש. כשהראש נעלם, אתה נעלם ביחד איתו, ויכול להיכנס משהו אחר, שהוא מעבר לאישי. וזה מה שכאן כתוב: "רף הבכי יורד לגומך, שממנו הכול אפשרי", אפילו אפה!! כלומר, כשהראש נעלם, הבן אדם מתרומם, ומשהו אחר, אולי בסדר גודל גבוה יותר, נכנס לתמונה.

את, כמי שעוסקת, כנראה, במדיטציה, מודעת שלמעשה הגוף, בהתנהגותו הבלתי מופרעת על־ידי הרצון, הוא בעצם היצור החכם, והראש הוא המבלבל את הגוף. מה שמזכיר לי דברי משורר אחר שאמר "תן לירך ללכת, היא חכמה ממני".

זה נכון, ללא ספק. אני לא רוצה להישמע פילוסופית מדי, אבל הגוף והנפש הם שני אספקטים של אותה מהות. כאשר הטבעי שביניהם והחכם שביניהם, והיודע באמת שביניהם, והלא משקר שביניהם, הוא באמת הגוף. אין דבר נפשי שלא בא לידי ביטוי בגוף. ולהפך, הראש הוא זה שמעוות את הדברים.

יש הרבה מלאכים בספרך.

הרבה?

נדמה לי כי איפה שמתחילים רואים מלאך.

לא שמתי לב. בשבילי, מלאך הוא יצור מהויה בשכבת יותר מעני, משהו מעבר לגלוי. משהו ממציאות שאולי לא מומחשת ביום יום. גם בחיים, איפה שפותחים, אם מסתכלים, אז באמת יש מלאך. מתוך המציאות הביתית – כמו בשיר "התגלות" – "מוקדם מאוד בבוקר, ראיתי על חבל הכביסה שלי, מלאך ורוד תפוס בקליפס, והתלתל שלו מתחתיו, מנסה לתפוס בשרוולו". אז באמת, איפה שפותחים רואים מלאך. השיר הזה יכול היה להיות סיטואציה מאוד שגרתית, עקרת בית מסתכלת החוצה אל חבל הכביסה. וכשמסתכלים, יכולה להתרחש מין טרנספורמציה, שהכביסה הפכה למלאך ורוד, תפוס בקליפס, ואולי גם אנחנו כאלה. אתה רואה את הדברים הגלויים בצורה יותר ממדית. ופתאום, יש איזה מין רגע של פיזור דעת, שאתה לא ממשק, בניגוד למה שמקובל לחשוב, והדברים היפים מופיעים דווקא אז.

לקראת סיום, האם תוכלי לנסח, במלים שלך, מהו הספר הזה בשבילך?

הספר הזה, בשבילי, הוא ספר על מלים. ספר על השפה העברית. על כימיה של המלים. משורר הוא מין סוכן כפול, שבעצם מגלה את השפה שבתוך השפה. למשל, עכשיו, בדרך לכאן, שמעתי ברדיו, בחדשות, משפט כמו – חייל נפצע כמחסום כיסופים. והקריין אמר את זה כאילו זה כלום. כל משורר קולט מיד את הצירוף המופלא, שמתחבא בתוך השפה האינפורמטיבית הזאת, של קריין החדשות. האלה באמת הדברים הכל־כך מרגשים בשפה, לצרף כאלה צירופים בעברית, להגיד משפטים, בשפה, שבעצם, איש לא אמר קודם. זה ספר על השפה.

תודה!

עוף סער גא

א"ב יפה

בשנות החמישים והשישים נחשב בנימין גלאי, שהלך לעולמו בשבוע שעבר, לאחד מבכירי משוררינו, משורר בעל עצמיות, סגנון סגולי משלו, לקסיקה מקורית עשירה ושנינות־ביטוי □ גלאי השתייך לקבוצת הסופרים הצעירים שחברו יחד להוציא את "ילקוט הרעים" ויותר מאחרים נחשב לתלמידו של שלונסקי דווקא משום שמעולם לא ניסה לחקותו □ נושא מרכזי בשירתו – השואבת מלוא חופניים מתרבות המערב – הוא הצפורים והנדודים – כסמל גורלי וכמטאפורה לחיי־אדם □ בניגוד לפובליציסטיקה המאוהרת שלו מביעה שירתו ספק באמונות ובערכים ועוד הרבה לפני עמיתו ובני דורו כתב: "עיפתי לסמלים. לצו שמים. לצו־לבי. לצו־מורי דורי".

בנימין גלאי

בשנות החמישים והשישים נחשב בנימין גלאי, שהלך לעולמו בשבוע שעבר, לאחד מבכירי משוררינו, משורר בעל עצמיות, סגנון סגולי משלו, לקסיקה מקורית עשירה, שנינות־ביטוי והומור חריף.

כבר מראשית דרכו נתגלה בנימין גלאי כאינדיבידואליסט מובהק, שסירב להצטרף למקהלת משוררים השרים באוניסון, – ועם זאת נולדה שירתו וצמחה על רקע הביוגרפיה הקולקטיבית של הישוב היהודי בארץ, בעיקר המיגור החלוצי שבו, ובנימין גלאי היה אחת הדוגמאות המובהקות של מיזוג הניגודים בין פרט וכלל, בתוכן ובצורה "בעל זיווג־ההפכים הנפלא של התפנקות שובבנית וקנטרנית כביכול בתוכן מזה, וחומרה עד כדי סיגוף שבמשמעת־הניגון ומשטר הבניין בפסוקי השיר ובתי־השיר מזה", כפי שתיארו א. שלונסקי במסתו "שלושים שנות ספרות חדשה" משנת 1954.

ואכן, בנימין גלאי השתייך לקבוצת הסופרים הצעירים שחברו יחד להוציא את "ילקוט הרעים" (הופיעו ארבע חוברות בין 1943 ל־1946), אך משנבוא לבדוק את המשותף והמפריד בין גלאי לרעיו – אמיר גלבע, ע. הלל, עודד רבין, שלמה טנאי – נמצא צד־משותף בפרטים ביוגרפיים מסויימים וצד־ייחודי באופי הביטוי השירי עצמו. הם הופיעו כחבורה מלוכדת, אך "לא שרו במקהלה" והקורא המיומן היה מסוגל לייחס כל שיר למחברו, גם לולא התנוססה חתימת שם המחבר מעל ליצירה.

בדבר אחד נמצא מכנה־משותף בין כל משוררי "ילקוט הרעים": מרידתם השקטה, הלא־הפגנתית, בפואטיקה של מוריהם מבני הדור הקודם (בעיקר שלונסקי ואלתרמן), ביחוד "בכל הנוגע לתחום הפיוטי החיצוני: מוסיקליות שוטפת, חריזה מלוטשת", כפי שקבע בצדק משה שמיר במבוא שחיבר ל"ספר ילקוט הרעים" (1992).

יותר מכל חבריו נחשב בנימין גלאי לתלמידו של שלונסקי. הוא עצמו הודה בכך, במסגרת ראיון עם יצחק בצלאל משנת 1968, שם אמר: "את שלונסקי אני רואה כמורי ורבי. חוג המשוררים שמסביבו היה מעין משפחה אחת. הוא היה מורי קודם כל במובן הלשוני, וכן בהתייחסות לדברים. והוא עודד אותי מראשית דרכי".

אך, האמנם יכול גלאי להיחשב לתלמידו של שלונסקי? בהזדמנות אחרת נדרשתי לסוגיה זו וכתבתי: "גלאי הוא 'תלמידו' האמיתי ביותר של שלונסקי דווקא משום שמעולם לא ניסה לחקות אותו. רבים ידעו לכתוב שירים 'כמו' שירי 'אבני בוהו' או שירי 'על מלאת', אבל כל הנסיונות האלה לא יצאו מגדר הניסוי. גלאי לא חיקה את שלונסקי אלא המשיך אותו. שירתו היא ההמשך הטבעי – בדור השיבה הארצישראלית – של האימאז'יניזם השלונסקאי. כאן אתה מוצא כלים אחרים, דימויים אחרים. הנובעים מנסיון־חייו הפרטי של המשורר, קצבים אחרים, אבל, אין לפקפק כלל מאיזה זרם יצא פלג זה. ואשר ל'מהות', מזכירים שירי גלאי יותר את שיריהם של כמה ממשוררי רוסיה שתירגם שלונסקי (בעיקר סרגיי יסנין) מאשר את שיריו של שלונסקי עצמו".

בנימין גלאי נולד בוולאדיבוסטוק (רוסיה) בשנת 1921 והגיע לארץ־ישראל בהיותו בן שש. למד בבית־ספר בתל־אביב, כשחבריו לספסל הלימודים היו שלמה טנאי, משה שמיר, יעקב רבי. ב־1940 התגייס לצבא הבריטי ושירת בחיל האוויר עד שיחרורו ב־1946. שנים אלה היו פרק־הזמן הקובע בחייו. הוא עבר בבסיסים שונים של הצבא הבריטי במצרים, סודאן ולוב. שם ראה מקרוב את ההווי הרוליבארי של בתי־קפה ובתי־מרזח מפוקפקים שבהם היו מבלים החיילים הבריטיים. על כך כתב: "בית־הקפה – כמו צף על פני הנילוס,/נשים יפות היו שם בקהיר,/עת־הן, לו, להן הא, רחם־חמתיים /אשה הקטנה באה לעיר..." אך, לבו של המשורר העברי בל־עמו וכשהוא שומע צלילי ליל־ב[illegible]

(המשך בעמוד הבא)

שירת־החול החילונית

יצחק לבטוב

עם צאתם לאור של שלושת כרכי "מעיל תשבץ" מאת ישראל לוין בא לידי סיכום מפעל חיים על הסוגים השונים של שירת־החול העברית בספרד □ שירה זו, שאין לה אח ורע בתולדות הספרות העברית, חבה חוב גדול לתנאים החברתיים והפוליטיים המיוחדים ששררו בספרד המוסלמית □ לראשונה הופיע המימוס היהודי שבעולמו הרוחני יכלו לדור בכפיפה אחת מערכת אמונות דתיות בצד מערכת המופקעת מן המסגרת הדתית – מערכת שאפשר לכנותה חילונית. □ לראשונה אפשר היה לשיר על העולם כפי שהחושים קולטים אותו, בלי תיווך של מדרשים □ שיחה עם פרופסור ישראל לוין.

עם צאתם של שלושת כרכי "מעיל תשבץ" – הסוגים השונים של שירת החול בספרד, הוצאת הקיבוץ המאוחד והמכון לחקר הספרות העברית באוניברסיטת תל־אביב – בא לידי סיכום מפעל חיים של פרופ' ישראל לוין. מחקריו של ישראל לוין מקיפים כמעט את כל תחומיה של היצירה העברית בספרד ועם השלמת הטרילוגיה הזאת עולה בפנינו שירת החול העברית בספרד במלוא היקפה הפלורליסטי.

פרופ' ישראל לוין הוא מורה נערץ על תלמידיו הרבים והיה ממייסדי החוגים לספרות באוניברסיטת תל־אביב ששם עמד בראשם במשך עשרים שנה. לוין עסק גם בזיקות שבין השירה העברית החדשה לבין השירה העברית בימי־הביניים ובהשפעתם על שירי "שמחת עניים" של נתן אלתרמן.

כשנפגשתי עם ישראל לוין לרגל השלמת "מעיל תשבץ" שאלתי, בפתח השיחה הוא אומר: "הגעתי לחקר השירה העברית בספרד בעת היותי תלמיד האוניברסיטה העברית על הר־הצופים, בראשית שנות הארבעים. קסמו לי התחום כתחום ואישיותו התרבותית המיוחדת של מורי הגדול פרופ' חיים שירמן. כאשר מדברים בשירה העברית בספרד יש לזכור, כי עניין לנו ביצירה שנמשכה מאות שנים, מהן שלוש מאות שנה של פריחה חסרת תקדים. זאת תופעה יחודית בהיסטוריה היהודית – שהיא פרק אחד בפריחה תרבותית כללית המקיפה את כל מקצועות התרבות והידע האנושי. באותה תקופה, אם מדובר במיוחד על שירה, יש גם לזכור שספרד העברית יצרה שירת קודש, שהיא אולי הפרק החשוב ביותר בתחום זה מאז שירת התנ"ך ועד ימינו. זאת מבחינה האסתטית ומבחינת עמקות הרעיונות, המקוריות והחדשנות, שאיפיינו את אסכולת שירת הקודש הספרדית. אולם המיוחד הוא בזה שצמחה בספרד שירת חול גדולה בהיקפה ובהישגיה, ואפשר לומר נועזות, שאין לבך אף דוגמא. הדבר התאפשר משום התנאים החברתיים והפוליטיים המיוחדים במינם שהיו בספרד המוסלמית. ספרד היתה הארץ הגדולה היחידה בשלטון מוסלמי באירופה הנוצרית, ועם זאת ארץ יחודה גם בעולם המוסלמי בכך שלא היתה במעגל שלטון בית עבאס, אלא בשלטון הנסיכים לבית אומייה. בכך אולי התשובה לשאלה מדוע דווקא בספרד צמחה שירה כזאת – יחוד התנאים החברתיים והפוליטיים, שפעלו לפתיחות של החברה השלטים המוסלמיים כלפי הקהילות היהודיות. זוהי תשובה קצרה לשאלה. תשובה מקפת יותר היא עניין לסמינריון אוניברסיטאי" אומר פרופ' ישראל לוין.

בדבריו, מדוע דווקא בספרד צמחה שירת חול מפוארת, כיצד יכלה לשיר הלשון העברית על עולם שלא היה ידוע לה – עולם ימי־הביניים על מלוא קשת רגשותיו של האדם והשקפותיו – הרי הדבר נשאר כבגד חתום. וכמספר החוקרים גם מספר הדעות. הבנתי שלי, אומר ישראל לוין, כי פתיחות החברה בכל מערכות החיים שלה, כולל מערכות השלטון, הביאה, בדרך הטבע, לפתיחות גם בתחום התרבות. היהודים רכשו את הערבית כשפת דיבור. הישגי התרבות הערבית וספרותה, שהיו הישגים של פסגות, היו בהדרים גם להם. השירה הערבית הגדולה היא קסמה למשכילים עבריים. השירה נחשבה לעטי התרבות היקרתי ביותר ... ליודעים אותה. הופיע המימוס היהודי שבעולמו הרוחני יכלו לדור בכפיפה אחת מערכת אמונות ומנהגים דתיים בצד מערכת מופקעת מן המסגרת הדתית, מערכת שאפשר לכנותה חילונית. דברים שלא היו מוסמכים לבוא בשירה העברית עד אז, קיבלו לגיטימציה, ואפשר היה לכתוב שירה גם על משתאות, גם האהבה, גם ... לבטא רגשות אבל, ויחסים בין משורר לפטרונו או ... של אדם עם זולתו. לראשונה אפשר היה לשיר על העולם כפי שהחושים קולטים אותו, בלי תיווך של מדרשים. התופעה של סימביוזה בין דת לתרבות לא־דתית, שאפיינה מאוד את עדת היהודים הספרדיים במשך הרבה דורות, לא היתה רק בתחום השירה והיא ניכרת גם במחקר, בפילוסופיה, במדעים ובדקדוק. אפילו בעבודה הארוכה של ספרות ההלכה הספרדית ניכרת החשיבה המגובשת המסודרת, שהיא כה אופיינית לפוסקים הספרדים. כך אין להבין למשל, את פירושיו של אברהם בן־עזרא, בלא להכיר את השקפותיו הפילוסופיות היונקות ממורשי תרבות ומנתחים מדויקים של מדעי ימי־הביניים. ספרו של שלמה אבן גבירול "מקור חיים" הוא כל כך חף מיהדות מאגמתית, שעד לפני כמה דורות לא היה אפילו ידוע שנכתב בכלל על ידי יהודי".

ממשיך ישראל לוין: "במשך עשרות שנים שאני עוסק עם השירה הזאת התייחסתי אליה לא כאל דוקומנטים ארכיאולוגיים, או כאל חפצים מפוארים, שרידי העבר, אלא כאל שירה חיה, בעלת איכויות פואטיות מעולות, שירה

פרופסור ישראל לוין.

שיש לה פואטיקה המיוחדת אותה. הכרת חוקי הפואטיקה הזאת היא, לדעתי, תנאי להבנה מלאה של השירה הזאת, חוקים שהם בבחינת תשתית־מפה כיצד לגשת אליה בלא להחטיא את עוצמת המפגש עימה. ברור היה לי, כי על מנת להבין את שירת ספרד יש לקרוא אותה בתוך שדות הכוח התרבותי של זמנה, ובמיוחד תוך הכרת דרכיה, מגמתה וחוקיה של השירה הערבית הדומיננטית".

"כך, למשל, כי ... לנושאי ההשפעה, החוקי ... נוקשות חוקי השירה באותן תקופות חייבו את המשורר לעצב כל שיר באמנות ובאר־קות לחוקי. מי שרצה לכתוב קינה כתב אותה על פי חוקים ... היה כפוף. עמדה לפניו בעייה כיצד לגלות מקוריות ואישיות יוצרת במסגרת תרבות שירית כזאת. רק מעטים, בדרך כלל, הגדולים שביוצרים, פרצו, לפעמים, את החוקים וכתבו שירים שקשה מאוד למדר אותם במסגרות המקובלות של תקופתם. השקפת משוררי התקופה על הפלגיאט והמקוריות ביצירה – שונה היתה תכלית שינוי מהשקפות מאוחרות ומן המוסכמות של ימינו. קשה מאד להעריך את ההשקפה הזאת על החוקרי לימי שאינו בקי בשירה הערבית והעברית. משוררי התקופה אהבו את המשל לפיו כולם הולכים בדרך רחבה אחת, ואף על פי כן יכול להיות שביל מיוחד לכל אחד מהם. המקוריות, לפי דעות התיאורטיקנים של אז, מתבטאת בתמליל הנושא, בעיצוב הלשוני הרענן של מוטיב קבוע ומחייב בז'אנר, או בדימוי חביב על בני הזמן, במערכת הקישוטית, או בלבוש יפה לתכנים של הסוג. בגלל ההבחנה הזאת פיתחו המשוררים רגישות רבה לדקויות האסתטיות של לשון השירה".

"כאשר מדברים על השפעת השירה הערבית על השירה העברית הכוונה איננה לאותם מקרים מועטים שבהם אפשר להצביע על השפעה נקודתית של שורה מסויימת, או ציור מסויים של משורר ערבי גדול על משורר עברי. הכוונה להשפעה של תרבות השירה הערבית הדומיננטית ככלל על דרכי השירה העברית בספרד. אפשר לומר שאותם כוחות תרבותיים פעלו ברומנית על משוררים ערביים ועל משוררים עבריים בתחום שירת החול. אפשר להוסיף, כי אופן קיומה של השירה, שנועדה בעיקר להיקרא בקול בחצרות אנשים אמידים אף הוא היה זהה בשירה העברית והערבית וכן גם מעמדו של המשורר דומה היה בשתי התרבויות".

"לכאורה, משורר בימי הביניים לא יכול היה לקיים עצמו מבחינה כלכלית. אפילו סיכוי לתפוצה גדולה של יצירתו לא היה קיים, מדובר בימים שלפני הופעת הדפוס בעולם. לכל משורר היה מספר עותקים מצומצם של כתבי־יד ... אין מדובר ביותר מכמה עשרות עותקים. המשורר חסה בצל מצנאס, בדרך כלל אדם תקיף ועשיר, שכבוד במקומו ובזמנו קרב לעצמו יוצרים, וחי להנות גם ממנעמי התרבות בנוסף למנעמי העולם הזה. יש שהיתה רוחקות היה המשורר חופשי מן השיעבוד המתחייב ממעמדו החברתי. איש כשמואל הנגיד מגרנדה, שחיה במאה ה־11 גם בראש השרים במלכות גרנדה ומצביא צבאותיה, לא זקוק היה למצנאס, הוא היה מצנאס לאחרים. לעומתו, איש כמנחם אבן סרוק, משכר חינו בעיני המצנאס שלו חסדאי אבן שפרוט, הושלך פשוט לבית הסוהר".

"קרוב לוודאי שבריחתו, או גירושו של שלמה אבן גבירול מסרגוסה קשורה אף היא כסרבנות נאונו היוצר לדרישות שהוצגו לו ולציפיות החברה ותקיפי הקהילה ממנו. לכד ממעטים מאושרים לא היה או משורר שחי על שירתו. המצנאטים של ימינו – ידם קמוצה יותר ממצנאטים של ימי־הביניים, השיעבוד היום אולי פחות בוטה וגלוי, אבל כלל לא נעלם".

על חוויה אישית הקשורה בעבודתו רבת השנים בחקר שירת ספרד אומר ישראל לוין: "חוויה אישית – הוא הדבר שקצת קשה לדבר עליו. הקהילה האקדמית איננה אוהבת את מושג 'החוויה האישית'. אבל מכיוון שאני משורר כעת מעולה של זאת אוכל להרשות לעצמי לדבר גם על נושא זה. נולדתי בפולין ואני חי בארץ שישים ואחת שנים. יש לי זיקה רוחנית עמוקה מאוד למורשת יהדות מזרח אירופה, כולל כמובן הספרות העברית החדשה והיידית שנכתבת בחבלה. אבל, הפגישה שלי עם תרבות יהודי ספרד הביאה אותי להתרפקות רוחנית מאוד מורכבת ומעשירה והייתי אומר מעצבת במידה לא מועטה. אפשר לדמות את הפגישה הזאת כפגישה עם ארץ לא נודעת, מדהימה ביופיה ובסודותיה, מגרה לסקרנות ומעוררת רגשות. ככל שהכרתי גברה עם התרבות הגדולה הזאת, כן העמיקה החוויה הרוחנית שלי. עד כדי כך כאשר רציתי לבטא חוויה עזה שלי ואוצר לשוני האישי בגד בי, היו עולות בזכרוני שורות שירי משוררי ספרד. לאט לאט הבחנתי כיצד התעמקות בשירה ו'התפלשות' במרחביה יכולים ליצור את מה שאני רואה כפלא של קומוניקציה בין אדם זה לבין משוררים שחיו בעידנים רחוקים ובתרבויות רחוקות. הקשר שלי אל כמה מדמויות המשוררים הספרדיים הוא קשר אישי. קרבה מיוחדת יש לי לשלמה אבן גבירול ולאברהם אבן עזרא ובכך שהזכרתי כאן את שמם – אינני בא לזלזל באחרים או להמעיט בחשיבותם לי".

"כאשר התחלתי ללמד שירת ימי הביניים באוניברסיטה על הר הצופים בירושלים ב־1943 – היו בכיתה מתי מעט המקצוע היה בשלב מוקדם של הרחבה והעמקה. כיום תלמידיו ותלמידי תלמידיו של פרופ' שירמן הם פרופסורים באוניברסיטאות השונות והמקצוע נלמד ע"י מאות רבות של תלמידים. בכלות הכל, כמה פרקים נהדרים כמו שירת ספרד יש לנו במורשת הספרות העברית היפה אחרי תקופת המקרא. לשמחתי הרבה יכולתי לגלות השפעות ברורות מאוד אצל כמה משוררים בני זמננו ואזכיר כאן בשם ספרים בלבד, ביאליק, אלתרמן, אצ"ג, גלבוע ועמיחי. אפילו בזמר העממי שירו של נתן יונתן "מת אב ומת אלולי" – יוצא לדרכו משיר יין של שמואל הנגיד. חקר קולות העבר הוא אחד התחומים המבטיחים ביותר בחקר השירה העברית המודרנית כסייסמוגרף תרבותי רגיש ביותר יכולה השירה לגלות את עומק ההמשכיות של תרבות היהודים, או, חלילה, את מגמות הניתוק והניכור ממנה".

בתשובה לשאלתי על "אהבת נערים" (אהבה הומוסקסואלית) בשירת ספרד העברית אומר ישראל לוין: "במסגרת המכלול אין זה נושא חשוב ובולט במיוחד. והדברים שאומר בכאן הן תרומתי לסקרנות הרכילותית".

"בעצם קיומה של ספרות החול יש משום התגרות בהשקפתה הטוטלית של האמונה הדתית. אף על פי כן יש בה בשירת החול כמה נושאים 'שהתגרותם' נראית כבוטה במיוחד. ביניהם שירים בנושא אהבת זכרים במסגרת 'שירי החשק'. יש לזכור, כי שירת החשק היא שירת אהבה לכל דבר העיקור חשק זהה במשמעותו ובכוונתו למילה אהבה, חשק הוא סינונים לאהבה. אמת, כמו בשירה הערבית יש גם בשירה העברית שירי אהבה לדמויות נערים יפים, והצבי אינו תמיד דימוי דווקא לנערה אהובה. כדאי לזכור ששירת האהבה ההומוסקסואלית חוצה את התרבויות והיא היתה רווחת בעולם העתיק, כמו בשירה הערבית בימי הביניים".

"המקורות ... שגם אם שירי אהבה הומוסקסואלית איננו יישום ... של ... ממשי. הרי בשירה הערבית הוא שיקף יותר אורחות חיים של ממש. לגבי השירה העברית קיימת בספרי התקופה ... אצל חוקריה, שכנורמת התנהגות אין השירים משקפים של מציאות ממשית בחברה היהודית, אלא ... ספרותית ... הרמזים הנדירים במקורות מאשרים את ההנחה שהחברה היהודית היתה רחוקה ...".

"אין לתרגם שירה באופן מילולי למציאות חיים. בשירי היין והאהבה עבריים מצויים כוחות ... את ההקצבה בדברים כן השירים. זאת שלא כמו בשירה הערבית ... במקורות מסיימים את מלוא עושרו של המילון האירוטי פורנוגרפי שניתן להעלות על הדעת. השירה העברית כוללת פחות מה שקרוי "מילים גסות", אין בה תיאור תנוחות משגל למשל. אילו משורר עברי היה משתמש בימינו אלה באוצר מילים ובדרך שכתב משורר ערבי בעניני מין היתה מתחוללת 'לעזית ארמה'. ואין באמירה זאת מצדי משום שיפוט מוסרי ערכי אלא היצמדות לעובדות. כאמור, שירת היהודים צנועה יותר בתחום שירי החשק".

ישראל לוין אומר כי "ישנם פרקים בשירת החול העברית בספרד שהם אישיים מאוד ומעצבים בכשרון מופלא את עולמו הפרטי של המשורר. אני מכיר מעט משוררים שהסיקו לעצב את עולמו הפרטי, הרגשי האמוני כמו שלמה אבן גבירול בשיריו האישיים שלו. החלקים המרתקים ביותר בשירי המלחמה של שמואל הנגיד הם אלה החושפים את חוויותיו כמצביא בשדות הקטל, בהתעלות של רגעי הניצחון, בחרדות שלפני מגע עם האויב. בקבוצת שירה של שירים מעשירה הספרות העברית במערכות פילוסופיות חדשות והגות דתית מעמיקה בשירת ספרד העברית. מתקים ... של שירה על תענוג הרגע, ... החושי המיידי בצד שירה על בעיות קרדינאליות ביותר של הקיום האנושי. אצל אותו משורר אתה מוצא שירים שהם הגות פילוסופית בצד שירים שיש בהם יופי וקלילות רבה מאד. מה עוד אומר לשבחה של שירה כזאת בלא לפגוע בה".

"בעבודתי בת עשרות שנים על שירת ספרד העברית בימי הביניים זכיתי בחוויה מחודה של כעין חיפוש אחר מטמון אבוד, או חיזור אחר משמעות חמקנית שאני חייב לצוד אותה. לא היו חסרים רגעי התרגשות מעצם המגע הפיסי עם כתבים עתיקים. מכתבים של זמן אחר, בעיקר כתבי־היד הקרובים בזמנם לזמן חייהם של המשוררים עליהם עבדתי. התגלה לעיני כמעט הנס של שימור אוצרות בלתי נדלים של שירה מכוח הנוהג היהודי לגנוז ולא להכחיד כל מה שנכתב באותיות עבריות. הגניזה הקהירית היא בלא ספק אחד המקרים הנדירים ביותר בתולדות התגליות התרבותיות בכלל ובפרט בין התגליות שהביאו למפנה ולהעשרה בכל תחומי המחקר של ההיסטוריה והיצירה היהודית. אני בלא סיפוק שיכולתי להשתלב במחקר הענף הזה".

כותרים חדשים

■ אלבר קאמי: "אדם הראשון", מצרפתית: אילנה המרמן, ספריה לעם, עם עובד, 246 עמ' 1995 / יצירת מופת שלא הושלמה ונמצאה בכתב־יד בעת מותו של קאמי בתאונה ב־1960. לפני שנה ראה הספר אור בצרפת עם הערות הטיוטה של המחבר. מפגש מרגש עם סופר שאבד בשיא כוחו.

■ קלארה סירני: "מישחק המלכות", מאיטלקית: מירון רפופורט, הספריה החדשה הקיבוץ המאוחד/סימן קריאה, 308 עמ' 1995 / לכאורה עוד רומאן משפחה מרתק, אולם לקורא הישראלי מצפות כאן הפתעות נוספות כאשר חלק מהדמויות עדיין מהלכות בינינו. המחברת היא בת אחיו של אנצו סירני.

■ מוטי רגב: "רוק מוסיקה ותרבות", סדרת "מה־הדעת" בעריכת מרסלו דסקל, הוצאת דביר, 180 עמ' 1995 / ספר בעיתו לקורא הישראלי המספק מידע חיוני ופרשנות על אחת התופעות המרכזיות בתרבות המודרנית במחצית השנייה של המאה.

■ יוסי אבני: "גן העצים המתים", עמודים לספרות עברית, זמורה ביתן, 153 עמ' 1995 / קובץ סיפורים תושפניים ספוגי כמיהות לאהבת גברים.

■ טוני מוריסון: "ג'אז", מאנגלית: ניצה בן ארי, הספריה החדשה הקיבוץ המאוחד / סימן קריאה 176 עמ' 1995 / הרומן האחרון של כלת פרס נובל שראה אור ב־1992, אחר "זמורת". עניינו רומח אהבה קנאה ורצח, כמין אילתור של ג'אז, המתרחש בהרלם בניו־יורק.

■ "לקסיקון אנציקלופדי חדש", עורך: דוד שחם וצוות מודעי, הוצאת ידיעות אחרונות ספרית פועלים, ספרי חמד, שני כרכים, 674 עמ' 1995 / כ־8000 ערכים העוסקים במונחים מתחומי הידע השונים, אך לא באישים אין זו אנציקלופדיה, גם לא מילון. והערכים נמסרים בצורה תמציתית שימושית.

■ יעקב מזאב: "עתבים", הוצאת תג, 34 עמ' 1995 / קובץ ביכורים למשורר, יליד 1948, בוגר החוגים למוסיקולוגיה וגיאולוגיה באוניברסיטה העברית.

■ איטאלו קאלווינו: "אהבות קשות", מאיטלקית: גאיו שילוני, ספרית פועלים, 281 עמ' 1995 / קובץ נוסף מסיפוריו של קאלווינו הרואה אור בהוצאה זו. הספר האחרון שתירגם גאיו שילוני, שהלך לעולמו לפני זמן לא רב ושגילה לקורא העברי יוצר איטלקי זה.

■ דן לאור: "שיר עגנון, היבטים חדשים", ספרית פועלים, 240 עמ' 1995 / חקר עגנון מוסיף להצטבר. הספר החדש דן בשאלות בעלות אופי היסטורי־אינטלקטואלי ועוסקת ביחסו של עגנון לציונות, לשואה ולאישים שונים.

■ יהודית לוינזון: "ילדיך בנשימתי", ספרית פועלים, 32 עמ' 1995 / קובץ ביכורים למשוררת ילידת חיפה העוסקת בביליותרפיה ואמנות.

זה קורה

ערב על ספרה של רונית מטלון "זה עם הפנים אלינו" ייערך ב־11.6.95 בשעה 20:30 בבית ראובן (רח' ביאליק 14 ת"א). משתתפים: דן מירון (קריאה בתצלומים כשפת סיפור־מיכל הימן (רולאן בארת ורונית מטלון) איתמר לוי (זה זר הגב וזה עם הצדודית). קטעי קריאה: הזמרה הורפאי, מנחה: אילנה המרמן ● "דרך פלנדריה" מאת קלוד סימון ... בתרגום עידו בסוק, רואה אור בספריה החדשה. ספר הנחשב לאחד הרומנים המרכזיים של הקלסיקה הצרפתית המודרנית. עלילתו מספרת על קבוצת חיילים שחוותה את תבוסת צרפת במחוז פלנדריה במלחמת העולם השנייה ● "ישראל מנוקדת מבטם של אורחיה הערביים" יום עיון על הנושא ייערך במוסד ון ליר בירושלים ב־...6.95 ביום רביעי. ישיבת החול מן השעה 10:00 בבוקר. ... אקדמאים ואנשי רוח ערבים ויהודים ● בפרס "יעקב פיכמן" מטעם האיגוד העולמי של יהודי ... שהוענק בשבוע שעבר, זכו המשורר אבנר טריינין והסופר אלכסנדר שפיגלבליט ● אגודת הסופרים העבריים בשיתוף ... בלשונות השונות. ... מקצועיים ... היהודיים בישראל ללא הבדל שפת הכתיבה וללא קשר לשאלה אם היוצר חבר באגודה כלשהי. יוזמה זו נעשתה כדי לענות על הקשיים עליהם הצביעה שרת האמנויות והמידע. הכתובת לפניות: "ועד מקצועית משותפת, אגודת הסופרים העברים, ת.ד. 7111 תל־אביב 61070".

איגוד הסופרים בישראל

כנס הכנה לקראת ועידת היסוד של "איגוד הסופרים בישראל" ייערך ביום ה' 15.6.95 בשעה 16:00 בא... ציונה 2 בתל־אביב.

על סדר היום:
1. דברי פתיחה – נתן זך, יעקב בסר, סלמאן נטור.
2. דיון כללי.
3. קבלת החלטות.

כ־150 סופרים/ות ומשוררים/ות כותבי עברית, רוסית, יידיש וערבית הביעו את רצונם להשתתף בכנס. ביניהם: נתן זך, יהודית הנדל, דן מירון, עמליה כהנא־כרמון, ששון סומך, יהודה עמיחי, דליה רביקוביץ', אמיל חביבי, סיהאם דאוד ונוספים.

מטרת איגוד הסופרים היא להקים איגוד מקצועי שיאגד את הסופרים בישראל מכל התרבויות ובכל השפות, כדי לקדם את עניניהם המקצועיים ולהבטיח את חופש ההבעה של כל סופר, שהוא אזרח ותושב מדינת ישראל.

איגוד הסופרים יפעל להדק הקשר בין התרבויות היוצרות בישראל ומחוצה לה, באמצעות טיפוח קשרים אישיים בין סופרים מתרבויות שונות ובדרכים נוספות.

ההצטרפות לאיגוד תהיה על בסיס אישי ועל פי קריטריונים שייקבעו בתקנון האיגוד.

עוף סער

(סוף מעמוד קודם)

פשוטים ועזוזים שמשמיע מישהו במפתיע, הוא נעשה פחד־נפש ומתעוררים בגעגועים למולדת.

בשנות שהותו ברחבי אפריקה הוא התרשם גם מהווי תושבי המקום המרודים: "כקנת בנייביטשים, במבוק צהוב. אני ניע/ שמי קרדוכרבים: לילאה, איני חולם/באופק התנפות, כבשר מרקיע/ צלל עולם שלפו".

אך לא רק פגישה עם עולם רחוק של עובדי אלילים על ריקודיהם הפולחניים וקולות תופי המאבטאים היתה לו שם. אלא גם הזדמנות פז להרחיב את השכלתו הספרותית. וכפי שהוא סיפר בראיון לנעמי גוטקינד שנתפרסם ב"הצופה": במאלה־קאלה שבסודאן התאהב החיילים הארצישראליים בביתו של המושל הבריטי, שהיתה לו ספריה עתיקה. גלאי הצעיר הסתער על הספריה וקרא ימים ולילות. את האגדה הצרפתית בתרגום אנגלי קרא לראשונה, הרבה ספרי מיתולוגיה וספרי שירה". וכך רכש לעצמו את ידיעותיו מתרבות אירופה באורח אוטודידאקטי, רכישה שהכינה את עצמה כנכס חשוב לכתיבתו המאוחרת. לא זו בלבד ששיריו מלאים סמלים מיתולוגיים ואגדיים, שמות של גיבורי העולם הקלאסי ופתגמים בשפות זרות, (איאוס, איקרוס, ...ם, סקיא מוני, מיא קולפה, ויטה ברוויס, גנימדס – ואין זה אלא מדגם זעיר ומקרי מתוך רשימה ארוכה) אלא שעולם מושגים זה שימש אותו גם בשנים מאוחרות יותר הן לכתיבת הרומנים ההיסטוריים שלו (כגון "דברי ימי גמניל") והן ברשימות הסידרה "המלים שבחיינו", גלגולי מלים והיבטי לשון, שהיה מפרסם ב"מעריב" בחתימת השם הבדוי הדראציוס.

אך במרכז יצירתו הספרותית של גלאי עומדת שירתו. למרות היקפה הכמותי המצומצם (140 שירים) הם גלום כל עולמו האישי הרעיוני, האוטוביוגרפי והערכי. ואולי אין זה מקרה ששירו הראשון בספר־שיריו הראשון פותח בשורות אלה: "עם טור השחפים אני נודד/ עם עוף־השמיים. עם הרוח", כי זהו הנושא המרכזי בשירתו – הציפורים, הנדודים והרוח. זהו גם מוטיב המשמש כמטאפורה לחיי־אדם, סמל גורלו. "על הרי כל בגעו – / אותי תלוני נרים.../אף ימי הנוער סלה/ מכל אוזי־נהר, כענן פרוש ברוח/ כמסע העגורים" (לבית היין). בשיר "במולדת הציפור" שואל המשורר: "אן נפת עזבית הגול/ על הים האדמוני/ אן בו אחר ... הדוקים/ היחמן השוף השח/ והיכן תישף רוחנו/ כרוח של ..." בשיר "מאלא קאלה" נמצא גם עופות נודד ... הנושאים סדים, במורדבם עד־קצות־שמים, בם את התורני

פיאר, וגם את ידידיו של המשורר המעיד על עצמו כי ירש מאוזי־לבב "לילך פתאום, עד לאוקינוס,/אחר סיעה של אנקורים". בשיר "לאחר זמן" מסופר על סגנית רפה הנושאת במקורה את מלוא רוח־האביב. השיר "שקנאים" מזכיר את "האלבטרוס" של שארל בודלר, אותו עופות כביר המתלוה לאניות השטות בים הגדול, וכאשר הוא נופל על הסיפון הוא נראה עלוב ומגודר, חסר אונים ותשוש. הספנים מתעללים בעוף זה שירד פלאים, ומי שהיה "אביר המרואים" אינו עתה אלא כעור ומגוחך. ובודלר מסיים את שירו בבית זה: "דומה, המיונן, לנסיך ערבות שמים,/ הריע לסופה ולחיצים ישחק, – /אך על האדמה בזר הוא מאכסים, / יצרו צעדיה אברותיו ענק" (תרגום א. מייסוס). על פי אותו העקרון עשוי גם שירו של גלאי "צפרים וצמרות":

משק כנפים של, בלתי נשמע, כאוושה
של מלאכי שלום. עם בקר, במרום,
במוך ראש חן, בלא פטרון ואפוטרופוס,
עפות אלי שמש – קיטניות רדום.

את, בת שחזות בנוף כפתק תמים ממעל,
הא מבשרת דם רק דלף מאורה,
אך כאשר תרד, בכל אשר אך תפל –
פרוח, לא תרגיע על כל צמרות נכר.

היכן תפרוש אתה את אכסות כנפיך?
עת שפל. אי תפר אתה את תם דמיך?
באיזו פאת נכר, בדרך מסעיך
רוטשת במושה, צפורתי שלך?

בשיר אחר הוא פונה אל בת השחר: "עבור, עוף דייגים! עבור שחר לפרח/עד מה תנחש, תנדוד אוקינוסים שלמים..." וכאשר הוא נמצא שוב בים הוא מספר על השיבה הביתה מהעולם הגדול, ושוב הוא נזקק לדימוי מעולם הצפרים: "ליל אכשה־כנף אך נחת, נוחה,/ עוף סער בא שלי: אף במעוף,/במנו שמגן הרחק לא נשאף/בנפיך. הפרושות לעיפה". בשיר "שוב בקפה" הוא מתאר בית־קפה של אבאריכיסטים ומשוררים שיכורים, ותמה: "מציין בא, יבשוף צרות,/ רכוב פתאום על מטאטא"

אחרי שש השנים שלו באפריקה חזר בנימין גלאי לארץ והוא אדם אחר, למוד סבל, חסר אשליות. החוויה העיקרית בספר שיריו הראשון, "עם הרוח" (תש"ו), היתה בדידותו של החייל העברי בלב אפריקה, הורה המפראית, בימי מלחמת העולם השנייה, מכאן, געגועיו אל הבית ("שבעים דרכים עולות אל רומי,/אך רק הוא, רק הוא, הדרך הביתה") ומכאן

גם אותה פריקת־עול, שנדמה כי היא יותר בחינת שאיפה מאשר הישג, הנטה לתהומות, מציאותיים ומדומים, טישטוש הגבולין בין קודש לטומאה: "הה צוען צוען את! התוכרי בחור/ את אומו גווייננו הוד התהום,/ נשקע העולם בצוותא נעלסת,/ ביום בהיר אחד, בחיליית דמים". במסיון זה לפרר המשורר לקח שלא יישכח עוד ממנו. העולם והחוויה ... אחית. ... בצורה שונה ... הוא בעיריך את עצמו כמי "ששוב לא יעלה ... שרואה את "קיכי החיים ... ואשר ... לא במגע־של־התגברות עם העולם, לא בחוץ הכולל, בגאולת רבים – אלא בפינה העיקמה של ההדר בוגרי־התריסים:

צנתם של פלגים שוקקים. סעדה פרדים. עת לכלת.
רק אלם של נמיר־עינות מתחפם עד שיבת פאותיה.
איזה אשר יהא זה לזכר אחריך בתמיהה, כל ימיך,
צפצפות מהפכות נצתן, כאחדת מכספת בסתו.

אך מה זה, מהולי פלג שוקק: מה לי ערש נייר עד אריגע;
תנו לשחר הפרא לשפך את צפעיד על פלודית היותים.
אלכי לא אמיר בהון על כנפיה אדיריו בריוע
אף את קטן ספלוני־המנוח של עקרי־יאיר הביתה.

מי יתננה כתנת של אור, נעם ...
נגיקדם שלי, היפות שוא פריסתי לי כאי פה כאת...
הוי, כי נבר לא יכן תמרורים, אני בן ...
את שברי החיים היקר בתרוקה בספר ...

השיר "חלום וזוועות", החותם משיריהכבר שלו שנכנס לקובץ "ערמונים", 1949, משמש כעין צידוק והסבר לעמדה שנקט המשורר. והוא גם המסביר את בחירת־דרכי־הביטוי שלו, ואת סגנונה "הוא פסע, שפוח, נשיר כשלך,/משתקשק, רחוף, יצור צלעי,/ ואיתיו שזהה אחר כל דלת,/ עד שנשתהה על יצועי.../--/כאן תוגת־עולם עזה תגצה,/ כאן הבץ הסתו, ולא לריק, באורי סיגלית וכים, כעצם/כלופפת ליפורה־של־ורניק".

דוק של עצבות מתוח על פני כל יצירתו השירית של גלאי. ראיית־העולם קודרת כל מי שנתנסה בקטרי־החיים, בנדודים בנכר עוין, בזוית העולם, בגעגועים הביתה. והוא שואל: "מדוע זה מצער יצער עד עיצבון,/ אישרני בעולם!" השיר "ערמונים" ... מתפצחים אף ...

'צפונה' הוא מתוודה: "את הים האבוד של ימי־עלומי/ נכשתי ההכבר". העולם הדתק אינו אלא כבואר של עירים הפניב. הוא הקדיש שיר לרומא, רומא שלאחר המלחמה, היא בבניית בעיר של ניגודים, של חורבות ... בשתפארתה וגיוליתה הם כבר נחלת העבר ... איפוא, שהכוורה התחתונה של שירה אלגית זו, היה שיר של ... של החוקת־כל־סיסמאות, הטלת ספק באידיאל ... לעולם הקטן והאינטימי של הבית ... את שירת הדור הצעיר יותר, דור ...

עיפתי למכלים. לצורשמים.
לצללים לצו מותר דורי.
מתביית היין דיני... פעמים
קענתי את צלובם. ... תודי.

דיני בכמלים יפי מצנפתו
דיני בכל להג מקדש.
...
סיום הגאה שאלה, בתרש.

דורית מלת יחסים... רבות בכותה,
יפות מכלבת, מתו בלבי.
לא עדה עבקו איני רוצה לשמוע
מלים רבות יותר מפת־ערביתו!

או – ברא נא לקנה אדמיהן,
מאה גוית לנפש האחת –
קרבן תמיד לכל הגי קמים
לנגע – למלכה...

האבחנה הגל קודר וביאוש בעולמו של גלאי ישנו בסוף הספר "שיבה שלישית" שיר אותו "על חוף הרחמים", שניתן היה לראות בו קריאה, כאשר המשורר מתאר פליטי־זהב, ניצולי שואה, שהגיעו לחוף מבטחים ביפו, וכשהוא רואה זקנים בלים השיים נפולו־כשר אלה, הוא כותב ברגעי הרחמים/כל בכותה שקט, אור ידר על בני עמי. על סרידיו יזה, גב ירבה.// אור הזוף האחרון/ תן בא, תן להם אך כוח/ את מצעי לבב לבכות, / ערב זהב ולמחרר".

ולא עסקנו כאן בבנייני גלאי המחזאי ובבנייני גלאי הפובליציסט, שמדורו "על קפה הפוך" הופיע שנים רבות ב"מעריב" ובו ביטא בדרך־כלל עמדות ימניות קיצוניות. ... העיקר הוא שירתו, וזו כפי שניתן לראות, ... לעמידתה הציבורית ...

هكذا من الأصل

'היסטוריונים חדשים' בחקר השבתאות

עמי לוי

מחקר השבתאות התפתח בידי חוקרים ציוניים, ובראשם גרשם שלום, שראו בתנועה השבתאית, בראש וראשונה, סמל השאיפה לגאולה מדינית □ פרופסור ליבס, מתלמידיו של שלום, סבור כי דבר זה אינו עולה כלל מן המקורות ולא זה העיקר שבה, אלא גאולת האמונה וגאולת הדת □ לדבריו, היום ניתן "להתעמק במקורות ללא הפרעה אידאולוגית" ובכך להעריך מחדש את המשיחיות השבתאית ואת המשיחיות היהודית בכלל.

יהודה ליבס: "סוד האמונה השבתאית", מוסד ביאליק, 1995, 432 עמ'.

פרופסור יהודה ליבס הוא חלק מדור התלמידים שינקו מים על ידי מורם הדגול פרופסור גרשם שלום. חקר הקבלה בכלל אינו משופע בחוקרים רבים, ומאז הסתלקותם של גרשם שלום, ישעיה תשבי, אפרים גוטליב, וייבדל לחיים ארוכים פרופסור משה אידל, דומה שאיננו זוכים למחקרים חדשים ומסעירים כמו בתחומי רוח אחרים. לפיכך ספרו החדש של יהודה ליבס "סוד האמונה השבתאית", אף שלכאורה הוא קובץ מאמרים מלומדים, מחקריים ואקדמיים, צופן בכל זאת כמה הפתעות מרעננות.

במאמר מבוא צנוע ("המשיחיות השבתאית") וללא הכרזות מרוממות, מחדש ליבס כמה חידושים עקרוניים. כבר פיסקת הפתיחה שלו נושאת גוון אקטואלי חריף. הכינוי 'שבתאות', הוא אומר שם, משמש בפובליציסטיקה הישראלית החדשה שם גנאי לקבוצות דתיות השואפות לגאולה פוליטית מיידית. לפנים אף השתמשו בו קבוצות דתיות קיצוניות ככינוי אנטי־ציוני, והיו גם ציונים שהודו [ב]יחוס זה וביקשו לראות בשבתאות את מבשרת תנועתם. לפיכך אין זה מקרה, הוא מוסיף, שמחקר השבתאות התפתח [במ]אד בידי חוקרים ציוניים ובראשם גרשם שלום, וכן בידי [א]נשים מנשיאי ישראל בעבר, יצחק בן־צבי וזלמן שז"ר, [ו]קדם להם נחום סוקולוב, נשיא ההסתדרות הציונית בעבר [ה]רחוק. התנועה השבתאית נחשבת, אם כן, לסמל השאיפה [ל]גאולה מדינית. להלן נראה – הוא אומר בסיומה של פיסקה [זו] – שדימוי זה כלל אינו עולה מן המקורות.

כל מי שאוזנו כרויה לוויכוחים שהתנהלו אצלנו לאחרונה [סב]יב בעיית המחקר ההיסטורי, 'ההטיה הציונית' שלו [ו]צבעת אחרים, וסוגיית 'ההיסטוריונים החדשים', אינו יכול [ש]לא לשמוע כאן צלילים מוכרים, עליהם מדבר ליבס [ב]פורשות בהמשך.

מדוע, איפוא, דבק בשבתאות, הוא שואל, דימוי מדיני זה? התשובה לכך, לדבריו, פשוטה ביותר: מאחר שהשבתאות היתה תנועה משיחית מובהקת, הניחו הכל שזה אופיה, שהרי [מ]הי משיחיות בישראל אם לא שאיפה לגאולה מדינית?

למעשה בשבתאות ובקורותיה יכלו למצוא אחיזה הן חוקרי הקץ המדיניים והן יריביהם. בהיותה התנועה המשיחית הגדולה ביותר בתולדות ישראל בתקופה החדשה, ובאחר שכרוך בה כישלון מביש – במקום גאולה, המרת דת של המשיח – התאימה השבתאות לשמש כינוי גנאי בפי מתנגדי הגאולה המדינית (כמו גם מקור, עיוני לפחות, להוקריה הציוניים).

לתפיסת המשיחיות היהודית כבעלת אופי ארצי תרמה, כמובן, גם הכנסייה הנוצרית, שנהגה להאשים בהשפעה יהודית את בעלי הדעות המילנריות בקרבה, ומשם נפוצה [ג]ם ביהדות עצמה ונתחזקה ביותר בהשפעת הציונות.

[ג]רשם שלום עצמו, במאמרו 'להבנת הרעיון המשיחי [ב]ישראל' כתב: "היהדות בכל צורותיה וגילוייה, קיימה [ת]מיד בידה מושג של גאולה כמאורע המתארע בפרהסיה על [במ]ת ההיסטוריה. היא מתרחשת בתוך העולם הנגלה, ואין להבינה אלא בהופעתה הגלויה הזו. הנצרות לעומתה, רואה את הגאולה בתחום הרוחני והנסתר, מאורע המשתקף בנפש של היחיד".

דומה שנגד דברים אלה בעיקר של שלום, אותם מצטט ליבס במאמרו, ונגד ההגמה הנגזרת מהם, הוא יוצא בספרו זה. דעה זו, לדבריו, שימשה יסוד להיסטוריונים הציוניים של הרעיון המשיחי בישראל, כגון קלויזנר, דינור, אשכולי ואחרים, ורק לאחרונה החלה להתערער: "מחקרים חדשים החלו שופכים אור גם על צורות אחרות של משיחיות יהודית, שהתקיימו בצד הצורה ההיסטורית־מדינית. אין בכך משום עדות על ערעור מקביל בציונותם של ההיסטוריונים החדשים, אלא על כך שבעיניהם הציונות כבר אינה זקוקה לא להגנה ולא לייחוס, והם יכולים להתעמק במקורות ללא הפרעה אידאולוגית [...] וכך הגיע הזמן גם להעריך מחדש את המשיחיות השבתאית, ובחינה כזאת תוסיף הארה על המשיחיות היהודית בכלל" (עמ' 10).

ליבס, איפוא, מדמה עצמו ומפעלו, וכן חוקרים אחרים בתחום הקבלה, כמו משה אידל, למשל, למפעלם של 'ההיסטוריונים החדשים' בחקר ההיסטוריה, וזאת מבלי לערער בהכרח על ציונותו שלו, כאשר עיקר עניינו, הוא מחקר ללא 'הפרעה אידאולוגית'.

מהי, אם כן, המשיחיות השבתאית, בראייה חדשה זו? ליבס אומר, כי שנים הוא עוסק בספרות העצומה של הכתבים השבתאיים, ובכל אלפי הדפים הללו לא מצא זכר לרעיון הגאולה הפוליטית לאומית. אין הוא טוען שיסוד ארצי זה נעדר כליל מן השבתאות, אלא שצריך להגדיר מחדש את מקומו. לשם כך יש להבחין תחילה שתי הבחנות – האחת הפרדה בין שתי תקופות והשנייה הבחנה בין שתי קבוצות של מאמינים. התקופה הראשונה היא מהתפרצות השבתאות בחג השבועות תכ"ה (1665) ועד התאסלמותו של שבתי צבי באלול תכ"ז, והתקופה השנייה היא מימי המרת דתו ועד לגוויעתה של התנועה כמאה וחמישים שנה אחר כך. באשר להבחנה השנייה, יש להפריד בין הגרעין הקשה והאידאולוגי של התנועה, לבין הפריפריה של המוני המאמינים. הראשונים המשיכו באמונתם גם אחרי המרת דתו ומותו של שבתי צבי במשך מאות שנים, ואילו האחרונים, שציפו לגאולה מיידית ומהירה, התאכזבו ונשרו ממנה כאשר כשלה.

ליבס קובע, שרק בעיני אלה האחרונים, כלומר המוני המאמינים הפשוטים, היתה השבתאות בעיקרה גאולה ארצית ופוליטית, וממילא עם התאסלמותו ומותו של שבתי צבי נכזבה אמונתם, שכן "אמונה בניצחון פוליטי של עם ישראל והדו אינה יכולה להיתלות במשיח מומר שהלך לעולמו" (עמ' 11).

עניינו של ליבס הוא יותר בגרעין האידאולוגי של התנועה ובהגותם של אלה. אנשי הרוח השבתאיים, לדבריו, היו מודעים לריכוד ההברתי הזה של המאמינים ולסוגית הגאולה המדינית. כבר רעיה מהימנא בספר הזוהר (ח"ג, קכה, ע"א) בו היו בקיאים, מדבר על כך שרק מצידם של 'עמי הארץ' (הם המוני המאמינים הפשוטים) 'אין בין הגלות לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד', אולם גאולתם של תלמידי חכמים נעלה על זאת, כיוון שהיא גאולה 'מצד עץ החיים'. ליבס סבור, שדעה זו אינה רחוקה מאמונת הרמב"ם. אמנם בסוף משנה־תורה מאמץ הרמב"ם לכאורה את דברי שמואל בתלמוד ש"אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שיעוד מלכויות בלבד", כלומר שהגאולה, לכאורה, היא פוליטית ומתבטאת בהסרת השיעבוד החיצוני, אולם עם זאת הוא קובע, שגאולתם של 'החכמים והנביאים' היא רוחנית, ועיקרה הישארות השכל.

כאמור, היה צד מדיני מסוים בפעולתו של שבתי צבי, וליבס אף משווה את התוכנית שהגיש בפגישתו לסולטן התורכי (פגישה שאחריה התאסלם) לצ'רטר של הרצל, אבל לא זה עיקר מחקרו כאן, אלא האידאולוגיה השבתאית של שבתי צבי עצמו, נביאו נתן העזתי, אברהם קרדוזו וממשיכיו בדורות המאוחרים יותר. על סמך כל אלה הוא קובע: "המשיחיות של ראשי התנועה השבתאית אין לה עסק בגאולה הפוליטית, אלא בתחום אחר: תחום האלוהות והאמונה. הגאולה הארצית נחשבה בעיניהם רק כתוספת נופך וכתוצר לוואי של התיקון העליון" (עמ' 13). ההמרה ומותו של שבתי צבי לא הביאו סוף לאמונתם, שכן מלכתחילה לא ראו בהצלחה ההיסטורית עיקר. מכאן ואילך נעלם מכתביהם הנושא המדיני לגמרי. בנקודה זו חולק ליבס על פרשנותו של גרשם שלום, שהסביר את המשך קיום התנועה, גם אחרי ההמרה, בתחושתם של השבתאים כאילו הגאולה אכן באה, ותחושה זו גברה אצלם על המציאות החיצונית. ליבס, כאמור, סבור אחרת, לדעתו ההמרה לא היתה מהותית מבחינת אמונתם (הם אפילו נתנו לה פירוש קבלי של ירידה אל הקליפות) וכיוון שבעיניהם עיקר התוכן האמיתי של המשיחיות השבתאית היה לא בגאולת העם אלא בגאולת האל, המשיכו לעסוק בה.

בהמשך מאמרו מבקש ליבס לעמוד גם על ייחודה של האמונה השבתאית ועל המבדיל אותה מאמונות קבליות אחרות. לדבריו היתה זו אמונה אישית למדי, שאפילו תלמידו הקרוב, נתן העזתי לא תמיד ידע לעומקה: "משיחיותו של שבתי צבי היתה הפנתה כלפי מעלה, אל אלוהיו, לפיכך הקפיד לכנות עצמו דווקא 'משיח אלוהי יעקב'. שבתי צבי התלבט בסוד האמונה, בסוד האלוהות, באל המיוחד שהוא לבדו גילה, וכמעט לאחר אין חלק בו, ולכן גם קרא לו 'אלוהי אמונתי' ו'אלוהי שבתי צבי'" (עמ' 14). הוא ביקש לגאול הן את עצמו, בכך שיוציא עצמו מן הקליפות, והן את אלוהיו. אלוהים זה הוא כה מיוחד לו בלבד, עד שהוא, כדבריו (באיגרת על המרת דתו ששלח לאחיו) שותרה לו על התאסלמותו: "דעו אחי...שהאמיתי, שרק אני מכיר אותו זה כמה דורות, ושעשיתי הרבה הרבה בעבודו, רצה שאכנס בכל לבי בדין אסלאם". ליבס אומר, כי העם והדת בעיני שבתי צבי הם רק אמצעי לעבודת 'אלוה אמת', ואם אין מכירים בדיוק את מהותו, אין האל אמיתי, הדת ריקה מכל תוכן, ויש לחפש מסגרות אחרות. בכך יש גם הסבר להתאסלמותו (וכן להתאסלמותם של יהודים רבים שהלכו בעקבותיו ונודעו ככת מיוחדת היא כת 'הדונמה') אולם בכל מקרה גאולה פוליטית מדינית אין כאן.

לא נעמוד כאן על כל פרי המאמר הזה ונביא רק את סיכומו: "התנועה המשיחית השבתאית היא בעיקרה תנועת גאולה דתית, או דווקא פוליטית. אינני מתכוון לתנועת גאולה שהיא דתית, שהרי הדת כוללת במגרה גם תורת מדינה וגאולה פוליטית, אלא לגאולת הדת עצמה, שהיא מסורת השבתאות – גאולה וחידוש של הדת האמונה ושל אלוהי האמת. בעיני השבתאים הגלות היא גלות הדת, ומקום גלותה היא המסורת המאובנת, ששכחה כבר את מקורה ותכליתה [...] לשבתאים היה יחס דו־ערכי כלפי הדת: מצד אחד שאיפה לחידוש, תיקון וגאולה, ומצד אחר הרס, עונש, פריצה ויציאה מן הדת. כאן טמון גם ההסבר לאותו הפרדוכסים הגדולים יותר של השבתאות – התנועה לגאולת ישראל, הובילה לעתים להמרת הדת" (עמ' 19). בסיום מאמרו אומר ליבס, כי לכל הזרמים השבתאיים היה מכנה אחד משותף – המרד וההתחדשות הרוחנית. ודווקא מצד זה לדבריו, "אפשר לראות בשבתאות את פריצת הדרך לקראת הזמנים החדשים בתולדות ישראל" (שם, שם).

לא הבאנו כאן אלא את קיצורו של מאמר המבוא בספר, הכולל עוד כתריסר מסות ומחקרים מאירי עיניים בסוגיות השונות של חקר השבתאות. ראוי לציין עוד את המחקר "כתבים חדשים בקבלה שבתאית מחוגו של ר' יהונתן אייבשיץ" (עמ' 103־193) בהם מפרסם ליבס לראשונה כתבי־יד שטרם נחקרו, הכולל ארוטיקה סקסואלית בוטה, שלא נמצא דוגמתה בכתבים אחרים של הקבלה. לעניות דעתי, מחדש שם ליבס חידושים מעניינים, בהצביעו על יחסים הומוסקסואלים ואף סדומזוכיסטים בין א"ס לא"י (אין־סוף לאלוהי־ישראל) דבר המצריך, כמובן, מאמר נפרד.

קידה אל בזולת הרים

שמואל שתל

ברוריה כהן: "ברושים מאהבה", ספרי עתון 77' 118 עמ' 1995.

"יתי שדה ועץ והר לגשם / קול המון הגשם / החלון עדיין מוגף – החורף עוד עסוף אצלי / אהבותי כשקט אהבותי בשקט". מילים אלה העתקתי מתוך ש[ורותיו] האחרונות של הספר, והם כאילו נכתבו ע"י נערה [צ]עירה, צברית אחת, שבשבילה הגשם והחורף, הוא עונת [ה]אהבה, הצמיחה והפריחה. כשאני פותח את הספר בדף [ה]ראשון שלו, אני קורא הקדשה: "לרוני – נכדתי הבכורה / [ל]אהבה שהיתה בה / למילים שאמרה ששרה שכתבה". [ב]רוריה כהן היא אם־כן סבתא לנכדה בכירה והיא בוכה "על האבן המונחת עליך — רק פרחים כסותך עכשיו" (עמ' 93) ו"כל מתי בקיץ עוזבני" (עמ' 92).

שם הספר "ברושים מאהבה" אינו אלא צמצום השורה: "ברושים — זקופים כמו מאהבה", והיא מעין רפליקה מקורית־שיר אחרת "ברושי קברים יצדיעו אלמנות". לשורות [ה]שיר יש כנראה חיים משל עצמם וקשרים סמויים ושרשים מצמיחים. מצאתי בכך גם קשר אורגאני לשיר בעמוד 22, ל"אבן שעצרה – בתוך ההר – שקועה מאז ועד היום", והיא [ע]דיין שקועה בי.

זה ספר של התרחשויות אישיות והוא מתוך בקונפליקט תמיד "בסבך היצרים", "בהתרשות" – "אני שתיים שהן [...] בעינקת הזאת ישן לידי ילד קטן — הוא לבדו מובן" (עמ' 15). יש "עקלתון־דרסך" ויש "נגרות אל הים" (עמ' 14) עוד מימי קוהלת. לכן: "אני נמצאת פה בחכמה". נקודה. ובהמשך, שורה חדשה: "לכן". נקודה.

וזה ספר שהמוות הוא אורח קרא בו, בקביעות: יש "חיים שגלו, חיים שמתר", יש מוות מיוחל: "שיבוא כבר, שיבוא, מתי כבר יגיע — מת בשמחה" (עמ' 35) ויש "עיני גולשות פנימה / להעלות נשמתי" ו"שכחתי שאני נגד למות בכלל" (עמ' 44), כי גם למות, מוטב, מתוך הזמור, ואולי להבין קצת אחרת את "החיים והמוות ביד הלשון".

ברוריה כהן היא משוררת בת הדור השני לשואה ויש לה ילדים על אם ואב ועל דוד, שמנהגו היה לאחר כמעט את הרכבת "עד / לרכבת האחרונה" (עמ' 62). היא שומעת "משק — סך של מגפים" ורואה אישה כפרית מצטלבת: "רק בבוקר שעמנו – אלוהים יסלח לנו" (עמ' 62).

רק משוררת יכולה "להקריב קרבן. אישה." (במקום קרבן "אישה") ו"התפקיד מוצמד עליה / תרמיל על גב", עד שהיא מגלה לבסוף כי "בין כפר מל"ל לכפר סבא — פיסת השמים הכי כחולים", "שם אפשר להחופות תחת חופת ענפים" ולראות שמש "הולכת וקדה אל בזולת־הרים" (עמ' 104). 'להחופות' הוא שימוש לשון פרטי של ב. כהן, ויש לה נוספים, כמו "להתמוְתת איתך" (73) "יופייך הרבים" (53) ועוד. פעמים, היא מתחברת אל ריתמו הקליל של בוב דילן "המכחיש פרדוכס" (16) ופעמים "קולה קלאסי וקצת ג'אז".

הרבה שירים נכתבו בארצות רחוקות, בסקוטלנד ובהולנד. בתאילנד, יש "שרפה מתמשכת / תלים איתנים בני שבע מאות שנה —"; אפשר גם "להחליק בהנאת־מוות בין שמי־קאפרי לסורגי גפניה" (עמ' 100). יש אפילו שיר קצת פוליטי: "מגדל שאמס", בו "בנים קורצים דמשק" ו"בנות מרדות בדרכי תל־אביב". כמעט הדלגתי על שירי האהבה המעטים ועל הריסים הרוטטים הסוגרים על העינים, *בדברה אהבה* (עמ' 51).

ברוריה כהן גם מלמדת ציונות כי מולדת איה נקנית כנגזרת של פועל: "נולד, נולדה, הוליד", כשם שלא נקנתה כל זכות לאמי "על אדמת לידתי" (עמ' 71). עיקר שירתה – ישראלית ויהודית, מבעבעת ויונקת מן המקורות והיא מלקטת "שחוחת־גו בפאה ושיכחת מילים / עניה" (עמ' 46). והיא שומעת "אלוהי אברהם, יצחק ויעקב – אשר מיללה אמה, תמיד, בנטות יום השבת" (עמ' 64) כאשר שמעתי אני מפי סבתי שלי.

זו שירה שתחתמה אמת, שירה אישית, בעצם ביוגרפית, עם משיכות מיכחול ברוח הזמן. ברוריה כהן "ערה אחר בבואתה, שחה בחלל לפלס את המשך שהיא יוצרת/ אחר כל האהבות, האכזבות והצחוק המחפה על הבכי". היא הגישה לנו ספר שירים "ברושים מאהבה", כיומן חייה, במבחר יפה זה.

שער הספר

נדנדת אהבה

דליס

אסיה מרגוליס: "יהד נברי", הקיבוץ המאוחד, 1995

שירתה של אסיה מרגוליס היא שירה של מצבים. המשוררת מעלה שורה ארוכה של סיטואציות משמעותיות הקשורות בחוויות קונקרטיות. מתוך מעמד התרחשותי־עלילתי־ספציפי מובאת נקודת המבט ותפיסת הרגע של המחברת, למשל בשיר – "המבוכה" (עמ' 12). השיר בנוי משתי אפיזודות תיאטרליות. שתי תפאורות מתחלפות. ההתרחשות במערכה הראשונה היא בשירותים בשדה התעופה, אתר ההתרחשות במערכה השנייה הוא על הכביש. בשני בתי השיר יש ציון זמן. בבית הראשון: "פעם", בבית השני – "לפני שבוע". ההתמקדות בזמן בבית השני מאד מדויקת כסימון יומני־כרונולוגי. ה"פעם" שבבית הראשון הוא לכאורה מופשט, לא ספציפי ולמעשה הוא "פעם" מאד מודע, מאד מסומן בתודעה. מתוך הסיטואציות העלילתיות בשיר זה עולה הזיקה הרעיונית והרגשית של המחברת: "כדי שלא אשמע את מילותיו / ואת מבוכתו – הוריד את המים" ו"אני חושבת על מבוכתה של האדמה / שגילתה את סודה הנורא". פעם זאת מבוכת האדם האנושי ופעם זאת מבוכת האדמה, שגם היא כל כך אנושית.

הזיקה של המשוררת למראות היא זיקה של מתסכל מעורב והיא מקבלת מימד של ריטואל תפילה. השיר בעמוד 13 בנוי באופן דומה, מבחינת התימה, והוא על מימד עלילתי. זוג בתוך מטוס. כאן מובאים מצבים של "לפני" ו"אחרי". מצבים חושיים, פחדים אנושיים, חרדות. כל אלה במקום ובזמן ידוע ומודגש. גם כאן מורגשת מבין השורות מעין אווירת תפילה של רגעי חרדה ואחר־כך ההשתחררות המאוורת. בעמוד 16 מופיע תיאור מקום באינדכס מדויק – בית קפה באוניברסיטת תל אביב. המשוררת מביטה בכסאות השוממים בחופשה הגדולה. חופף למבט המצלמה המתעד, לתיעוד הפוטוגרפי, מצויה אנלוגיה מחשבתית, דרך אסוציאציות פרטיות. בהמשך המשוררת קצת מתרחקת מודעיון העינייני הנתון על ידי סמנים אישיים: "אני פוחדת למלא את העולם / בעותקים האין־סופיים של עצמי". ריבוי הכסאות באותו פורמט מושלך לריבוי אנושי מאותו דגם, מאותו בית יוצר. התמונות הויזואליות, התפיסות החזותיות, הן גילויים של רעיונות מודעים הנשלטים באופן מלא על ידי המחברת, הססיות מפתחים אותו הגיון אידאי. לכן השירה בקובץ זה נחשבת לריאליסטית, מפוקחת. החומרים הם מתוך תבנית חברתית הכי קרובה: ילדים, בן זוג, אמא זקנה. הדברים מתורגמים למחשבה מאד פרגמטית, הרציונל־היומיומי הוא הפלטפורמה התימאטית והיא נארז בשורות שיריות. העבדת המסרים מאופקת, לא אגרסיבית ולא רעשנית, כמו במעין הסתגרות בעניין פרטי עם איזשהו מבט התופס מומנט מוסרי. הצד הדיאלקטי בנוי על הפשטות, על הלא מוגבה, כמו חוכמת רחוב, חוכמת התנסות. הצד שעובד הוא החושי, הפרקטי, המרגיש והלא שכלתני. המשוררת נוהגת ליטול רעיון אחד ולשים כנגדו רעיון נוסף, לא לבטל את המבט הראשון, אבל להוסיף עליו מאגר חוויתי של הפכים, של קטבים, של מערכת סמלים מנוגדת אבל גם משלימה: "על אותו מקום עצמו / עליו נהרסו אהבותי הקודמות / אבנה אהבה חדשה / עם חורים קטנטנים..." (עמ' 7). מצד אחד מצב של הרס טוטאלי, של העדר, ומצד שני אופציה של בנייה, של תחייה, של התחדשות, כלומר, מבט אופטימי. ובהמשך השיר: "בור לניקוז המים / ובאר למי שתייה", שוב, שני סמלים הפוכים. מי השתייה הם המים הטובים המועילים שבשימוש עכשווי אותנטי, לעומתם המים ה"רעים", מי השופכין שהם הפסולת שנזרקת לאחר שימוש, כלומר, לאחר החיים.

אסיה מרגוליס

בשיר "פאב" מופיעים בבירור שני מונחים שהם ניגוד חברתי, מוסרי ואידאולוגי. "מותר" ו"אסור". שתי סכימות התנהגותיות אלו נעות בתנועה מטאפורית של דלת הכניסה לפאב. בתנועת מטוטלת. פעם נוגעת ב"אסור" ומיד חוזרת אל ה"מותר". שתי התנועות מתקיימות על ציר אחד. דימוי ציר הדלת משליך אל ציר האישיות הפרטית. ההתנהגות המתהפכת מוקצנת בבחירת אתר האירוע (של השיר) – הפאב. *בתוכו תיתכן מערכת התנגדויות נפשיות בקטבים של טוב ורע.* השורות האחרונות של השיר מביאות סמל מיתי של לוחות הברית כמקבילה ויזואלית לדלתות הפאב. "בהגיען לאיזון הרגעי / שוב הם הופכים לשני לוחות הברית / לנו ולדורות הבאים" (עמ' 32). בשיר הבא "כאשר נדנדת האהבה תשוב אלי / אשלח אותה למעלה ממני / אולי תפיל אלי משם / סוכריות, אורז, ורדים ופרטים". תחושת עליה וירידה חוזרת גם בשיר "המורה בבית הספר היסודי". שני הקטבים הם בנושא חברתי. המורה מדברת ברציונל־מתמטי ומסמלת את הפרסונה השפויה, ההולכת בקו דייקני של מקובלות חברתית. אבל מתגלה בה פגם: "מפני שאין לה זמן לדעת / שזה יהיה הפוך בדיוק / בעוד מספר שנים" (עמ' 30). בעוד פרק זמן הרציונל המתמטי ישתנה ויקבל חוקים חדשים. בשיר הזה מצוי היבט נוסף של ניגודים בדימוי הצמחים ששותלת המורה באדנית ושיהפכו לחניכים בוגרים בעוד היא, השותלת, תזדקן ותסיים חייה. כאן עולה אספקט היש מול המתכלה, הנעדר, הנעלם. בשיר אחר בעמוד 42 מופיעים שני מוטיבים מנוגדים של קור וחום. "וגופך היה חם כמגהץ" בשורה הפותחת, ואילו השורה המסיימת אומרת: "ועוד לא התקררת" ובאמצע שילוב של הקור והחום: "את קול הגפרור הבוער במים". בשיר נוסף חוזרים האלמנטים של זקנה ונעורים: "ובארץ אחת – ראש / ובארץ שנייה – זנב" (עמ' 46) ישנה ארץ הילדות וישנה ארץ הזיקנה. הזנב נקטע אבל הוא יודע ויכול הצמיח זנבות חדשים.

לסיכום: שירתה של אסיה מרגוליס היא אישית. תחושות נפשיות מועברות דרך חוויות פיגורטיביות. האימאז'ים הם מן הטבע הגלוי, לכאורה, אבל ישנם פה ושם ניואנסים לא לחלוטין ריאליסטיים. למשל: טיפות קטנות של זכוכית חברון שמבריקות בשמש וחוזרות מעין אור מגבה, בעוד האדמה כל כך איתנה שורשית וריאליסטית (עמ' 7). מצד אחר יש למשוררת שירי "אדמה" שירי (עמ' 25) ומצד שני הזוהרים המטאפוריים נתפסים בתודעה, כמשהו מאד רוחני.

דרור אלימלך

סכר

קֻפְסַת סֻכָּר,
בְּתוֹכָהּ חֲרָקִים שְׁחֹרִים,
שְׁבוּרֵי חַיִּים.
קְטַנִּים
שֶׁאֵינָם מִתְמַעֲטִים
כְּלָל.
אֲנִי הַקֻּפְסָה הַקְּטַנָּה
נִעַרְתִּי
וְנִעַרְתִּי
דָּבָר לֹא עָבַר

קקטוס

קַקְטוּס קָטָן
חָצִיר צָהֹב.
שְׁתֵּי אֲהָבוֹת שְׁבוּרוֹת
כְּבָר עָבַרְנוּ יַחַד.
דָּמִינוּ פַּס לָבָן צָמִיג
שֶׁל הַשְּׂרֵפוֹת.

נטיות

שְׁתֵּי נְטִיּוֹת שָׁבוּ:
לְהַלֵּךְ בִּגְדוֹלוֹת,
לְהַלֵּךְ בִּקְטַנּוֹת, לְהִתְחַבֵּא מֵאֲחוֹרֵי פַּלְדָּלֶת,
שֶׁאִישׁ לֹא יִרְאֶה.

שְׁתֵּי נְטִיּוֹת,
וּבְשַׁבָּת בַּבֹּקֶר
גְּבוּל בִּלְתִּי נִרְאֶה

ורד

וֶרֶד קָטָן
אָדֹם כֵּהֶה
עֲדַיִן סָגוּר,
כִּמְעַט נוֹבֵל.

נְשַׁקְתִּי לוֹ
לָךְ

כתובת

צָרִיךְ לִרְאוֹת
כְּתֹבֶת
עַל קִיר, צָרִיךְ לָדַעַת כְּתֹבֶת
עַל קִיר
אֲבָל הַקִּיר לָבָן,
כְּתֹבֶת שֶׁמִּתְחַבֶּאת בַּחֹשֶׁךְ
אוּלַי יֵשׁ לָהּ סָפֵק בְּעַצְמָהּ?

שכירים

כֻּלָּנוּ שְׂכִירֵי מַיִם
שֶׁל כּוֹכָבִים
כָּךְ אָמַר,
כְּשֶׁצָּפוּ מִמֶּנּוּ לִנְקָמָה.

סוס I

סוּס שׁוֹמֵר מֵרָחוֹק
הָאַהֲבָה לֹא לְעוֹלָם,
מִקְצַב הַצְּמִיחָה בְּתוֹךְ אֵשׁ,

אֲבָל אַתָּה מַמְתִּין

סוס II

סוּס מֵת
סוּס גּוֹסֵס
סוּס נוֹפֵל
סוּס נֶחְנָק
סוּס מִתְנַגֵּד
סוּס מַמְתִּין
סוּס מַאֲמִין
סוּס לוֹמֵד

מטוס הריסוס שהעלה את יהורם גאון לשדר מעל יום ירושלים נחת וחיתת אותם ועופרה חזה שוב ניצחה בס

מי שניצל פעם אחת, כבר לא יכול להיגמל מזה

קונצנזוס

לשאול את העם עוד היום.

התגנון מחייב (גם תנשיא דורש לערוך משאל עם עוד בטרם יותר. אפילו מטר אחד מן הגולן לסורים.
כפי שיודע כל ילד בישראל, העם הוא עם הגולן ולכן אם נחכה ונערוך משאל עם לאחר שהגולן אם הגולן לסורים, ואולי לערוך את המשאל בסוריה, ותוצאותיו של משאל כזה יהיו הרות אסון למדינת ישראל.
לכן יש לערוך את משאל העם כל עוד העם עם הגולן בידנו.
ויפה שעה אחת קודם.

קן הקוקיה

מוסף מיוחד לענייני בריאות, ציפורים ונפש

החייל שירה מאות כדורים בכנסיה ביפו, נשלח להסתכלות אצל עוזי משולם

לשאלה: למה לא נכנסת למוזיאון ישראל וירית גם שם כמה מאות כדורים כדי לקיים מצוות לא תעשה לך פסל, ענה החייל כבר אמרתי לכם, אני לא משוגע.

ברוך השם

סכסוך בין עמי פופר לאשתו. היא רוצה שיקראו לילד על שם ברוך גולדשטיין, והוא רוצה שיקראו לילד על-שם ברוך מרזל

שערוריה

שלוש מאות בני אדם מחונכים ללא צורך במוסדות פסיכיאטריים ומקבלים משכורת

מעקב

החברים של דוד אבידן שבשבוע שעבר כבר שכחו את דוד אבידן, שכחו השבוע שהם שכחו אותו.

אלף בית

א: תגיד, למה כבוד נשיא המדינה, מר עזר ויצמן, מתנהג כאילו הוא עומד להיבחר בפריימריז של הליכוד?
ב: מפני כבוד נשיא המדינה אתה תוותר על השאלה ואני אוותר על התשובה.

אלף בית

א: שמעת שאומרים שרבין הזמין את אולמרט לישיבת הממשלה השבוע רק כדי לעצבן את ביבי?
ב: שמעתי.
א: נו, ומה אתה אומר?
ב: אני שואל, אם רבין רצה לעצבן את ביבי, אז למה הוא לא קיים דיון מיוחד באותו יום על המצב בבית־שאן והזמין לישיבה גם את דוד לוי?
א: זה סימן שכולם צודקים כשאומרים, שבסופו של דבר רבין באמת אנושי.

אלף בית

א: תגיד, איך ביבי נתניהו הגיע לרעיון להציע לדרואשה תפקיד של שר בממשלתו?
ב: הוא התייעץ עם הפלשתינאים הרציניים שמקבלים את תוכנית השלום שלו.

אלף בית

א: למה קוראים לתגיות השלושת אלפים לירושלים "שלושת אלפים בירושלים"?
ב: כי על כל תייר שיבוא יהיו 3000 שוטרים.

סקר דבר אחר:

אילו הבחירות היו נערכות היום, היתה מדינת ישראל מפסידה בבחירות

בנימין נתניהו:

אם הליכוד יעלה לשלטון נביא את הביציות של רותי נחמני למשאל עם

תמונה אחת שווה

הצנזורה אסרה על התיקשורת לפרסם את שמו ותמונתו של ראש השב"כ היוצא, יעקב פרי, באותה שורה עם המילה "סלקום".

יותר ממילה אחת

(רשימה ראשונה בסידרת רשימות הפרידה מהגולן)

היום כבר ניתן לומר בביטחון: רמת הגולן חוזרת הביתה לסוריה תמורת נורמליזציה. אם נצליח להיות נורמאליים, או תמורת שלום של משוגעים אם לא נצליח בנורמליזציה. אין ספק שבימים אלה הולך ונרקם הסכם של שלום בין ישראל ובין סוריה. הרוקמת מהצד שלנו היא ממשלת ישראל, העושה את הסכם מאחורי גבה אך בידיעת הציבור... ואם תחושת הבטן שלי לא מטעה אותי, הרי אי שם על מדשאות הפלאסטיק של הבית הלבן כבר מתאמנים ברגעים אלה לטקס ההיסטורי – כפיל אמריקאי של יצחק רבין וכפיל אמריקאי של הנשיא חאפז אסד שהושאלו לצורך האימונים מסוכנות כפילים בוושינגטון או מעיר תאומה. אני כמעט משוכנע שלכל כפיל יש מחליף למקרה שהיחסים בין הכפילים יעלו על שרטון.
ליד גדרות הבית הלבן מתאמנים משוגעים מכל קצות הקשת של השיגעון, בפיצוץ ההסכם. את המשוגעים לא היה צריך להביא או לשאול הם ישנם בכל מקום. בקרוב מאוד יחווה העם עם הגולן איך חלקים בלתי נפרדים ממנו נפרדים ממנו בכל זאת. שאם לא כן תיאלץ ממשלת ישראל להחזיר את העם עם הגולן, ולמעשה שכזה כבר אין לממשלה, לצערנו הרב, מנדט מהעם.
מכל מקום עושה רושם שמשהו מתבשל אבל לרוע המזל העיתונאים יודעים הרבה פחות ממה שהם רוצים לספר לנו. קשה על כן לנחש, מה הביא את הסורים למפנה הגדול.

הרי אי שם על מדשאות הפלאסטיק של הבית הלבן כבר מתאמנים ברגעים אלה לטקס ההיסטורי – כפיל אמריקאי של יצחק רבין וכפיל אמריקאי של הנשיא חאפז אסד

ואיך האמריקאים גרמו לזה?
צאו וראו: הרי לסורים יש טילים שמסוגלים להגיע בקלות לכל נקודה בישראל, אז מדוע הם מנסים להגיע דווקא לנקודת ההסכמה?!
האם הכתבתם בעובדה המעוררת שעיתוני ישראל החלו לתאר את כוחה הצבאי ואדיר של סוריה בתיאורים שיש בהם הרבה מאוד חיבה וביטחון. בכל הרשימות הללו מצויין בקלילות שמספר לא גדול של טילים סוריים לכיוון תל־אביב יגרום למספר נפגעים הגדול בהרבה מכל נפגעי מלחמות ישראל. אבל למה זה צריך להיות איכפת לנו, הרי אנחנו בדרך לשלום עם סוריה ואם לחילופין תפרוץ מלחמה הרי יש דרך שלישית ואם אין בכלל דרך שלישית, אז לפחות חלק גדול מאנשי הדרך השלישית יודעים היטב איך להילחם בסורים מנסיונם בצה"ל ואיך לגרום למלחמה כזו מנסיונם בפוליטיקה.
לישראל יש היום סטיקרים בעד הישארות על הגולן שמסוגלים להידבק לכל אחוריים. וגם ישראל, לפחות לכאורה, מוותרת על המאבק הקשה בעד הגולן ונכנעת לדרך הקלה הקורצת והפשטנית של השלום. גם לגבי העמדה הישראלית נשאלת השאלה שאין לה תשובה: מה גרם למיפנה ואיך האמריקאים השיגו אותו? ובלי שום קשר, האם ייתכן שמספר פצצות אטום איראניות יסיחו את דעתנו מהאפשרות הנוראה שצלף סורי עם מכונת יריה ירדנית מהחרמון ישחיל כדור לתוך חדר אוכל של קיבוץ בצפון?! ומה יהיה עם העיניים של המדינה?! מדינה שמחווירה את העיניים שלה לאוייב עתידה לראות את עצמה בעיני אויביה... חשבתם על זה?!
למען האמת ממשלת רבין שזה ביטוי קל ופחות מחייב לביטוי ממשלת ישראל טרם השתמשה עד כה במינוח: נסיגה מלאה. אך ככל הנראה, התחליפים שהיא מצאה כמו נסיגה עמוקה, נסיגה משמעותית, נסיגה כואבת, מהווים ביחד כאופן אבסורדי קצת יותר מנסיגה מלאה. האם יתכן לפיכך שממשלת ישראל מתכוונת להחזיר עם הגולן חלקים כואבים מהגליל, שהוא לכל הדיעות חלק בלתי נפרד מישראל?! כמובן שלא. מדובר בנסיגות חופפות, כלומר הנסיגה העמוקה, המשמעותית והכואבת, אחת הן ולא יותר – אף שעל. מכאן אתם למדים שיהיה לנו גם שלום עם סוריה וגם יובטח שלום הגליל שכבר הובטח ב"שלום הגליל".
מרענים ומומחים שונים, חיזקו את ידי ממשלת רבין עמוסת הפרסים במהלכיה לקראת שלום, בהדגישם ובהתנבאם, כן הנסיגה מהגולן רק תשפר ללא הכר את מצבה ואת הישגיה של התנועה נגד הנסיגה מהגולן וכמו שימעיק השלום כך תפרח תנועה עממית וחשובה זו, אותם מומחים הרחיבו והעמיקו כי הנסיון מוכיח שעם ישראל מרגיש שייכות גדולה והולכת לשטחים שהוא מפנה, בעוד שהוא מרגיש שייכות קטנה ופוחתת לשטחים שהם שלו ושבהם הוא יושב לבטח, אין ספק לדוגמא, ואולי גם למשל, שעיקר הישגיה של התנועה לעצירת הנסיגה מסיני הושגו אחרי הנסיגה והריסת ימית.
דווקא אז ולא במקרה גדלה אהדת הציבור לסיני ורבו מאוד המבקרים בסיני גם בלי חשיש ובלי גיטרה ועם חניה. היום סיני זה אתר נופש מועדף על ידי ישראלים רבים. הם מטיילים, נחים, אוכלים, נהנים ושבים הביתה למרפסות שלהם איפה שהם נלחמים בעד הגולן עם כד וצבע, כאשר נעזוב את הגולן

אין ספק לדוגמא, ואולי גם למשל, שעיקר הישגיה של התנועה לעצירת הנסיגה מסיני הושגו אחרי הנסיגה והריסת ימית.

נצטרך מאוד את אנשי 'הדרך השלישית' כמדריכי טיולים ברמה, כמארגני ערבי הווי ברמה ומיצגים אור־קוליים ברמה. הם יהיו המומחים והבדרנים, בקיצור ראש הגשר לפריצה האמיתית של ישראל לסוריה.
רשימה דומה בשינויים קלים מאוד, אפשר היה לכתוב על יהודה ושומרון ועל מתנחליה, שיהפכו בבוא השלום המלא למורי דרך במדינה הפלשתינאית. הם שיספרו למטיילים בישראל את שבחי הגדה וינמקו את זכותנו ההיסטורית לטייל בה... אך לעניין הזה עוד חזון למועד! אף על פי שרבין מועד ומועד וחזון עוד אין.

טורישי

אשתי לא תאהב את זה, אבל אני לא יכול להתאפק. אגלה את הידוע לי ויבוא עלי מה.
ובכן, בתקופה ששר החוץ הצרפתי לשעבר היה המאהב של פאלק טלאס־עוג'ה, בתו של שר ההגנה הסורי, וכאשר היה פוקד אותה בדירתה המפוארת שברובע ה־16 בפריז, היתה אשתו, איבט, נותרת בדירתם ומררת בבכי. אני – על חטאי אודה – הייתי מבקר או אצל מרלן, שקיר חדר השינה שלה היה משותף לסלון של איבט, והייתי עד שמיעה לסקנדלים.
– איפה היית כל הלילה, מנוול? שוב אצל הערביה המטונפת שלך?
– שמה פאלק טלאס־עוג'ה, והיא לא שלי.
– לא? אז מה עשיתם ביחד כל הלילה? שרתם עוג'ה עוג'ה, כמעגל נחוג'ה?
– ניסיתי לקדם את עניין השלום הישראלי־סורי. הפגשתי את האחיין של חאפז אסד עם אישים ישראלים בכירים.
– לך תזדיין.

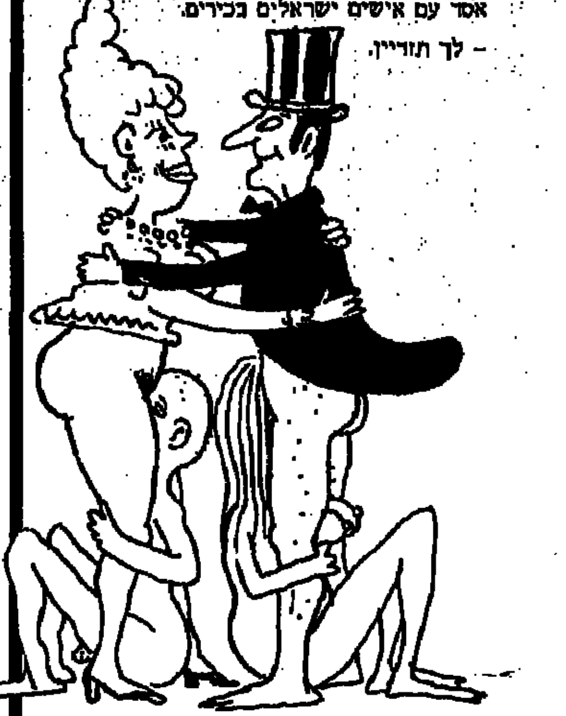

– את יכולה לבדר. היו שם שמעון פרס ויוסי ביילין.
– שקרן. ביילין היה פה.
– ומה הוא עשה פה יוסי, איבט?
– מה שאתה עשית שם, דוד.
– קודמתם את עניין השלום או ויוסי?
– אל תקרא לו יוסי. בשבילך, דודו, הוא מסייה ביילין.
– במרה. אל תתרגזי. מיהרתי הביתה כמיוחד כדי לבשר לך שהושג הסכם סודי.
– איזה מסתלק עם הגולן לדמשק?
– איבט. הוסכם בחשאי שישראל תפנה למרלן לא היתה סבלנות לפוליטיקה גבוהה. היא, לוהטת שכמותה, רצתה כי שם ועכשיו. ניסיתי לשמוע מה אומרים, והיא כל הזמן עם "הענן שרי". "בוא אלי, מון שרי, תן לי אותו, מון שרי".
ששש:
– חוק, חוק, מון שרי.
– תשתוק רגע. רק לשמוע, לעזואזל, מה מחזירים.
– יותר, מון שרי. יותר.
– תני לשמוע מה נשאר לנו מהגולן.
– בתחת שלי מה שנשאר לכם.
או זה זה. מי שכבכר כמוני את מרלן הצעומה, יודע את האמת המרה. הרבה מהגולן לא נותר בידינו. מעט מזער, אם בכלל.

אליהו שרייבר (תרגום)

מסביב לעולם ב... אונקה

שלום קוראים, "הלחם הרג אותי" (מגילת עדה אחת לרוצחה).

מקלחות חדשים הוטעו בשנים האחרונות בקרב החברה ואחד מהם הוא מקלוט "האיש החשוב". אנשים חשובים היו גם קודם, אלא שעתה "האיש החשוב" מתפרנס ומקבל שכר רק על היותו חשוב. לא מה שהוא עושה, לא ההשפעה שלו, הוא חשוב בגלל שאנשים אומרים שהוא חשוב...

(לאה למילה מימין)

שלכם א., שאריות־ישראל

פועלי כל העולם התאחדו! שבועון הסאטירה לכל מעשה ידיך לירוק לעיתון

דבר אחר

המוסף הסאטירי הנפוץ ביותר במדינה • גליון מס' 589 • 2 ביוני 1995 • ד' בסיון תשנ"ה • מוקדש לאלבים פרסלי שיוזמן למסע הופעות בארץ לרגל הגילוי על היותו יהודי בריעבר

דני קרמן, שלמה ניצן, יאיר גרבוז, אביב אלחסיד, תומר קרמן, אורי קרמן, יצחק גרבוז, אלי שרייבר, תרזה איזנברג ואבנר כץ, אלא מה.
צלם: צביקה טושלר

ביבי נתניהו [illegible] בדיקה במכונת אמת [illegible]

ברגע האחרון

ליתר החדשות:

המחיר שישראל תצטרך לשלם עבור הנסיגה, הוא שלום מהסוג שיש לנו עם מצרים

החלל שיווצר עם פרישתו של דוד לוי מהליכוד ירוץ ברשימה נפרדת

מתוך התחשבות בדתיים, החליט שר הדתות לאכול ביום כיפור רק סושי

ארבעה חוזרים בתשובה פרצו לבתים של ערבים, הסתובבו בכל החדרים בדירות, ולא לקחו כלום כדי לקיים מצוות לא תגנוב

ברגע האחרון

ש"ס שוקלת אפשרות לחזור לממשלה מבפנים

שר החוץ, שמעון פרס, אמר השבוע: "נערוך בחירות ומשאל עם באותו היום". הכנסנו את דבריו של מר פרס אל תוך הסימולטור החדיש של "דבר אחר", והמכשיר המשוכלל פלט שני תרחישים לאותו יום. קריאה מעמיקה בשניהם מראה הבדלים מסוימים בין תרחיש A לבין תרחיש B, אך קוראי "דבר אחר" ומחזיקי כרטיסי אשראי ראשאים להתעלם מההבדלים אם כי לא מהתוצאות:

	תרחיש A		תרחיש B
6:30	העם מתעורר.	6:30	העם מתעורר.
7:00	תחילת ההצבעה וכיבוד קל.	7:00	תחילת ההצבעה וכיבוד קל.
10:00	הטלוויזיה מעבירה בשידור חי פגישה בין פרס לראש ממשלת סוריה.	10:00	הטלוויזיה מעבירה בשידור חי פגישה בין פרס לראש ממשלת סוריה.
10:30	נשיא המדינה עזר ויצמן מצביע בקלפי ליד ביתו, ונותן צפחה אדירה לחייל שעומד בכניסה.	10:30	נשיא המדינה חוזר על עצמו (ראה תרחיש A).
11:00	מתפרסם מדגם הטלוויזיה.	11:00	מתפרסם מדגם הטלוויזיה.
12:00	רוב העם בעד חזרת הגולן לסוריה תמורת שלום.	12:00	רוב העם נגד חזרת הגולן לסוריה אפילו תמורת שלום.
12:30	הקריין מודיע בהתרגשות: "ההחלטה האמיצה שהחליט היום העם בישראל היא אבן דרך בצעדה הארוכה שעשתה מדינת היהודים בדרך ההתחדשות הקשה לקראת משכן בטוח בלב המזרח התיכון..."	12:30	הקריין מודיע בהתרגשות: "אבן דרך", "צעדה ארוכה", "מדינת היהודים", "דרך התחדשות", "משכן בטוח", "לב המזרח"; כל היחידות שבקיומיהן חושמעו עתה מתבקשות להתייצב...
14:00	כתבים מדווחים: האזרחים המבוגרים לחיות הראשונים שיסעו לטייל בדמשק פרצו בשירת "יבואו שלום עליכם".	14:00	כתבים מדווחים: הטייסים שאגו משמשות ברשתות הקשר כאשר שבו מגל התקיפה הראשון על דמשק.
15:00	הורים רבים מאבדים את ילדיהם במהלך החגיגות הספונטאניות בכיכרות הערים הגדולות. הטלוויזיה מפרסמת רשימת שמות מדי שעה.	15:00	בכל רחבי הארץ מאבדים הורים רבים את ילדיהם. הטלוויזיה מפרסמת רשימת שמות מדי שעה.
16:00	תחילת הבחירות לכנסת.	16:00	תחילת הבחירות לכנסת.
16:30	מהלומות בין אנשי ליכוד לבין אנשי מערך בקלפי בעפולה. חמישה נעצרו. המשטרה השליטה סדר והרגיעה את הרוחות.	16:30	מטח של 35 טילי "סקאד C" משוגר לעבר תל-אביב. טילי "חץ" וטילי "פטריוט" משוגרים כנגדם. רק חמישה נעצרו.
17:00	הקלפיות נסגרות.	17:00	הקלפיות נסגרות.
17:30	מתפרסם מדגם הטלוויזיה.	17:30	מתפרסם מדגם הטלוויזיה.
18:00	העם מחליט...	18:00	העם מחליט...

תרחישים אינם קורים – הם מתרחשים. המשך בשבוע הבא.

התאחדות בשער, האיומים בפתח והכניסה בדלת האחורית

בימים אלה ממש, ואולי מוטב לדייק ולומר ברגעים אלה עצמם, אנו נכנסים לתקופה חקצרה אך האינטנסיבית והמרגשת שמקדימה את מערכת הבחירות. בתקופה זו פורחים הסחטנים ומלכלכים האיומים ומתרבות השמועות על הקמת מפלגות חדשות, מגזרים מקופחים, מגזרות מנודות, עדות נכחדות, מחנות מפורקים, שבטים מנוונים וכל מי שהשלטון התרחק ממנו או הרחיק אותו ממנעמיו.

בתקופה זו של פריחת המסחר והשוחר הטרום־בחירותי, אפשר להשיג הרבה בזמן קצר, או להפסיד הכל בזמן עוד יותר קצר. במפלגת העבודה חזרו מנהיגים ובראשם פרס להבטיח, שכאשר יחליטו אם לרוץ לתפקיד ראש הממשלה, הם יודיעו לציבור והציבור יידע. שוב הניפו את רגל שלמות המפלגה, אך לידו את נס חילוקי הריעות הלגיטימיים.

בליכוד יצאו לחפש את התיבה האבודה וכה ארצות הזהב והכסף של המפלגה הליברלית וכרוגה לברכה וזכרוננו הקצר עוד יותר. רוחות הליברלים יצאו מתהום הנשייה לחפש להם גוף פנוי ולגוף לחפש כסא.

בפוליטיקה תחיית המתים מתרחשת לפני בוא המשיח, ואילו תפקיד המשיח הוא רק להפסיק את זה. במרצ, מפלגה שכבודה בקומה, יש תסיסה בקרב חברים משינוי, שמבקשים שינוי קיצוני בשינוי לכיוון מרכזי ליברלי מתון שאין בו שינוי לגבי שינוי. לתנועת הדרך השלישית אין כמעט דרך חזרה, ולא יהיה מנוס למפלגת העבודה אלא לסלול כביש עוקף דרך, או למצוא דרך רביעית לרדת מהגולן. בין אנשי הדרך השלישית ניתן למצוא הרבה גנרלים וניתן גם לא לחפש אותם. מי שימצא אותם יגלה שגנרלים גיבורים אינם בוכים כשפוגעים כהם, הם פשוט נעלבים ומקימים מפלגות חדשות.

בראש מצעד המאוכזבים, עם 98 אחוז של לא־יהודים, ניצבים מושפלים ומבוזים העולים מבריה"מ, שמבקשים להקים מפלגה חדשה. האיום האחרון הוא הממשי ביותר והמסוכן ביותר; העולים מסוגלים להוריד את השמאל מהשלטון, אם השמאל לא יצליח לרדת לבד קודם. העולים החדשים עלולים לגרום להפסקת תהליך השלום, להאטת הצמיחה במשק ואפילו להבאת עולים נוספים. ככה שאם תקום עכשיו ובמהירות מפלגת עולים חדשים גדולה חזקה ומסואבת, יספיקו העולים להתאכזב ממנה, להעניש אותה ולהצביע למפלגת העבודה. ככה שהדרך השלישית לשינוי עם מרץ, היא הקמת מפלגת עולים ליברלים עכשיו. אין צורך בדרך רביעית, ויפה שעה אחת קודם.

העורך

אלף	בית

א: קראת בעיתון "קול העיר" שביבי מבקש בכל מקום הנחות, ושיעשו לו מחיר מיוחד?
ב: קראתי.
א: נו, ומה אתה אומר על זה?
ב: שכל אחד מבקש הנחות ושיעשו לו מחיר מיוחד.
א: כן, אבל הוא אומר: "תעשו לי מחיר כמו ללאה רבין".

קרא בשבוע הבא
כתב "דבר אחר" מגלה:
לחלק גדול מהביקורות שנכתבות בעיתונים על הצגות תיאטרון, אין בכלל הצגות

היום שאחרי פינוי אלרום

רבין יעלה את זכרו של מנחם בגין ז"ל

במחווה מרגשת ויוצאת דופן של ראש הממשלה, יודיע רבין השבוע: "כשאפרוש מהחיים הפוליטיים, פולה, עליזה, לאה ואני נגור ביישוב אלוני-בשן שברמת-הגולן"

טבח! יום ירושלים עבר מבלי שנרשם אף מקרה של ירושלמיות בכל רחבי הארץ

צה"ל החל באימונים סודיים לקראת פינוי היאחזות הנח"ל נמרוד

בתמונה: קבוצת חיילי נח"ל מנסה לפנות את עצמה בכוח במהלך תרגיל יבש.

ישראל במקום השני בעולם בדאגה לקשישים

במקום הראשון – אנגליה.

אם גם אתה חושב שהדרך של רבין, שמוכן לוותר כל־כך בקלות על הגולן היא דבילית;
אם גם אתה חושב שהדרך של ביבי, שלא מוכן לוויתורים טריטוריאליים תמורת שלום אמת, היא אידיוטית;
אם גם אתה חושב כמונו, הצטרף אלינו עוד היום –

הדרך הטיפשית

כי העם לא מטומטם

יצחק רבין איז אולד. יצחק רבין איז טיירד. ג'ינטלמן, ווי קן ריבילד הים, בטר, סטרונגר, יאנגר דן היא ווז ביפור.

לכל לקוחותינו:
הגיע!!! הגיע!!!
אלוהים גדול
אקספרה אקספרה לארגי

צילצלתי בגלל המחיר, טרקתי בגלל השירות.

פועלי כל העולם פועלים ושמעון שטרית פרופסור

הוא היה נוטל מפיו ונותן לאחרים, אבל האחרים לא אכלו מפה לפה.

קרא כתבה בעמ' 6

כדורגל

"רצינו לקנות את כל המשחק, אבל בגלל המחיר הגבוה לא היתה לנו ברירה, וקנינו רק מחצית אחת."

קרא ראיון בעמ' 7

רופאו האישי של רבין:
מעניין שרבין מדבר על עקירה. אני דווקא המלצתי לו לסתום

דו"ח רפואי בעמ' 8

"זה נכון שהכל מכוון מלמעלה ואין מקריות בעולם, אבל אתה במקרה אדיוט..."

שיחה עם חוזר בתשובה בעמ' 9

הפתעה במסחר במט"ח: השקל תוסף ב־0.7 אחוזים

התחזקות הדולר גרמה לירידת שער המארק הגרמני ב־2.6 אחוז

מאת אמנון אמר

...ום אתמול בלבד לאחר העלאת שער ... בקרוב לאחוז, ירד אתמול שער הסל של המטבעות ב־0.73 אחוזים ונקבע ברמה של 3.4944 ש"ח.

זאת, בהמשך לעלייה המתונה בלבד של 20 ... אחוזים שנרשמה בשער הסל שלשום, ... לאחר הודעת האוצר ובנק ישראל על ... שינויים בתחום המסחר במט"ח. לאחר ... שני ימי המסחר האחרונים, נמוך שער ... המטבעות בכאחוז ורבע משער האמצע של תחום הניוד האלכסוני.

בניגוד לירידה בשער סל המטבעות, עלה אתמול שער היציג של הדולר, וזאת בעקבות התחזקותו הבינלאומית של המטבע האמריקאי בשוקי העולם. שער הדולר עלה אתמול בכ־0.75 אחוזים, ל־3.0270 ש"ח, והשלים בכך עלייה מצטברת של כ־1.1 אחוזים בשני ימי המסחר האחרונים.

עלייה זו של הדולר גרמה לירידות חדות בשערי כל המטבעות החשובים האחרים. שער המארק הגרמני ירד בכ־2.6 אחוזים, ל־2.1106 ש"ח, הין היפני ירד בכ־2.8 אחוזים, הפרנק הצרפתי בכ־2.4 אחוזים ואילו בשער הלירה שטרלינג נרשמה ירידה מתונה יחסית של 0.7 אחוזים.

מנתונים שפירסם אתמול בנק ישראל מתברר, כי בחודש שעבר עלה שער סל המטבעות בכ־1.3 אחוזים, ואילו שער הדולר עלה בשיעור דומה של כ־1.5 אחוזים. אולם בחינת השינויים בשערי החליפין בחמשת החודשים הראשונים של השנה מגלה תמונה שונה לחלוטין: מתחילת השנה עלה שערו היציג של סל המטבעות בשיעור שנתי של כ־11.5 אחוז, בעוד שער הדולר ירד בתקופה זו בשיעור שנתי של כאחוז אחד.

תיקון בחוק יעניק לנשים בשמירת הריון 75% מהשכר

מאת אריה דיין

ועדת העבודה והרווחה של הכנסת סיימה אתמול את הכנתה לקריאה ראשונה של הצעת־חוק שמטרתה לזכות נשים הרות, המצויות בשמירת הריון, בגימלה מטעם הביטוח הלאומי בשיעור שכרה האחרון עד לגובה של שבעים אחוז מהשכר הממוצע במשק.

הצעת־החוק שתונח בקרוב על שולחן המליאה בקריאה ראשונה, הוגשה על ידי ח"כ תמר גוז'נסקי והיא תיקון לחוק הביטוח הלאומי. על פי החוק הקיים, זכאית אשה המנועה מלעבוד מפאת שמירת הריון לקיצבה בגובה 25 אחוז מהשכר הממוצע במשק.

שיא נוסף ביתרות המט"ח: 9.6 מיליארד דולר

מאת אמנון אמר

יתרות מטבע החוץ של ישראל המשיכו לגדול גם בחודש שעבר, זה החודש השישי ברציפות.

סך הגידול ביתרות הסתכם הפעם בכ־113 מיליון דולר, ובסוף החודש שעבר הן הגיעו לרמת שיא חדשה של תשעה מיליארד ו־626 מיליון דולר.

הסקטור העסקי המשיך גם בחודש מאי להעביר מטבע חוץ מחו"ל, והיווה את הגורם המרכזי לגידול ביתרות. גידול זה קוזז בחלקו על ידי העברות מט"ח מישראל לחו"ל בגין פעולותיה של הממשלה במטבע חוץ.

בבנק ישראל שבו הגיעו אתמול, כי עיקר העברות המטבע לישראל שנרשמו בחודשים האחרונים בוצעו באמצעות הלוואות במט"ח, שנטל הסקטור העסקי מבנקים ישראליים.

ככל הנראה מתחיל גם הבנק המרכזי להיות מודאג ממדדי התופעה, שהיקפה הכולל הגיע בחודשים האחרונים לכשלושה מיליארד דולר.

על רקע זה ניתן להבין את ההחלטה שהתקבלה שלשום להגדיל את טווח הניוד של שער החליפין בארבעה אחוזים נוספים. בדרך זו יוכל בנק ישראל להעלות את שער החליפין של המטבעות בצורה חדה יחסית, ולגרום לכל אלה שהמירו מטבע חוץ לשקלים הפסדים כבדים כשינסו לממש את רווחיהם.

בורסה / איתן יעקבסון

עליות בתגובה להתחזקות הדולר

אתמול נרשמה מגמה של עליות שערים בשוק המניות, בתגובה להתחזקות הדולר בעולם, להתפוגגות המתיחות בצפון ולאור האווירה החיובית בשוק האמריקאי.

הציפייה לפיחות בשער השקל לעומת הסל, בעקבות ההתחזקות המשמעותית של הדולר בעולם שלשום ואתמול ובעיקר (לאחר שער ישראל), הזמינה ביקושים למניות יצוא כמו כיל, אלביט, אבן ויש הניבו שנסחרו אתמול בעליות שערים.

עלייה חדה של 3.5% בלטה במניות משק, בתגובה לאישור שתי תרופות גנריות נוספות על ידי רשות התרופות האמריקאית.

בכלל, טבע עשויה להגיש עד סוף חודש יוני לרשות התרופות האמריקאית את התיק של תרופת הקופאקסון לטיפול במחלת הטרשת הנפוצה.

עלייה של 1.25% נרשמה במניות אוסם, לאחר המלצת קנייה חוזרת ונוספת של חברת הברוקרים האמריקאית סלומון ברדרס, שפירסמה תחזית לשיפור משמעותי ברווחיות אוסם.

עלייה של 10% נרשמה במניות יואל ומספנות, בתגובה לפרסומים בעיתונות על מו"מ בין איש העסקים יוסף אלמליח וחברת קורי אשראי על מכירת אחזקותיו של אלמליח בחברות יואל ומספנות לחברת קורי אשראי.

בשוק אגרות החוב הצמודות לדולר בלטו עליות עקב ביקושים גדולים לאגרות הללו בתגובה להתחזקות הדולר בעולם ולעלייה הצפויה בשער היציג בארץ. השער היציג של הדולר עלה אתמול ל־3.0270.

בסיום המסחר נקבע מדד המשתנים על 182.11 בעלייה של 0.86%. מדד המעו"ף נקבע על 184.45 בעלייה של 0.67%.

מחזור המסחר הכולל במניות הסתכם בכ־97 מיליון ש"ח.

המשתנים ליום 1.6.95

המניה	שער בנקודות	שינוי בנקודות	שינוי ב־%	שער יומי	שער יומי
אביק	12.8	-1.4	-10.0	98.00	90.00
אגיס	1903.0	+20.0	+1.0	102.00	103.00
[illegible]	4456.0	+44.0	+1.0	101.00	103.00
[illegible]	2324.0	+62.0	+2.8	103.50	104.00
[illegible]	7231.0	+211.0	+3.0	102.75	104.00
[illegible] 0.1	484.0			100.00	100.00
[illegible] 1	665.0	+59.0	[redacted]	108.00	110.00
[illegible] 1	3213.0	+78.0	+2.5	102.00	102.75
אדיבי אחזקות	979.0	-20.0	-2.0	97.50	99.00
אדיבי פיתוח	5261.0	-40.0	-0.7	98.00	99.00
[illegible]	822.0	+12.0	+1.5	101.25	101.75
אלביט 3	21741.0	+426.0	+2.0	101.75	102.50
אלביט אג"ח ב'	103.5				
[illegible]	9017.0	-303.0	-3.2	98.50	98.50
אלרון 3	9489.0	+140.0	+1.5	101.50	102.00
אסם	2304.0	+28.0	+1.3	100.50	101.25
אפריקה אג"ח 4	102.0	+1.0	+1.0	100.75	101.00
אפריקה ישראל 1	326692.0	+14060.0	+4.5	103.25	104.75
אפריקה ישראל 0.1	352250.0	+9428.0	+2.8	101.00	103.00
[illegible]	333.0	+14.0	+4.5	103.75	105.00
בזק 1	669.0			100.00	101.50
[illegible]	37679.0	+1008.0	+2.8	100.75	103.00
[illegible] 5	37410.0	+912.0	+2.5	102.25	103.00
ברום	1966.0	+71.0	+3.8	102.50	104.00
[illegible]	6077.0	-15.0	-0.2		
[illegible] 1	483.0	-4.0	-0.7		
[illegible]	118.0	+0.5	+0.5	100.00	101.00
[illegible]	923.0	-103.0	-10.0	90.00	90.00
דיסקונט השקעות	20240.0	+151.0	+0.8	100.75	101.75
דלק 0.1	8674.0			99.50	100.25
[illegible]	2231.0	+91.0	+4.3	102.00	106.00
הכשרת היישוב	759.0	-10.0	-1.2	98.75	98.75
חברה לישראל 1	24843.0	+367.0	+1.5	98.75	101.50
חברה לישראל 5	23771.0	+351.0	+1.5	99.00	101.75
[illegible]	5.2		+0.8	100.75	103.00
טבע 1	103439.0	+3498.0	+3.5	103.25	103.75
[illegible] 1	1385.0	-3.0	-0.2	100.25	100.50
[illegible]	181406.0	+903.0	+0.5	100.50	100.50
יואל 1	104.0	+9.5	[redacted]	110.00	110.00
יואל אג"ח 2	82.0	הפסקת מסחר			
[illegible]	847.0	+21.0	+1.5	101.00	103.00
[illegible]	1332.0	+26.0	+2.0	101.00	103.50
ישראמקו	3.2		+0.5	100.25	102.00
[illegible]	3073.0			100.00	100.00
כור 1	24381.0	+470.0	+2.0	101.50	102.25
[illegible]	110.5	+0.5	+0.3	100.75	100.75
[illegible]	6166.0	-47.0	-0.7	99.00	100.50
כימיקלים לישראל	239.0	+3.0	+1.5	101.50	103.00
כיתן	958.0	+21.0	+2.3	101.00	102.25
[illegible]	828.0	+43.0	[redacted]	104.50	106.00
כלל אלקטרוניקה	35670.0	-360.0	-1.0	98.00	99.00
כלל ביטוח	1021.0	+44.0	+4.5	103.75	105.00
[illegible]	7929.0	+20.0	+0.3	100.00	100.50
[illegible]	653.0	-2.0	-0.2	101.00	101.00
[illegible]	1883.0			100.00	100.50
[illegible]	8148.0	+81.0	+1.0	101.00	101.50
[illegible]	330.0			99.50	100.25
[illegible]	211.0	+5.0	+2.5	102.50	102.50
[illegible]	1660.0	+33.0	+2.0	102.25	105.00
[illegible]	1374.0	+3.0	+0.3	100.25	100.25
[illegible]	368.0	+11.0	+3.0	102.75	103.25
[illegible]	14803.0	+326.0	+2.3	100.00	102.75
[illegible]	1555.0	+15.0	+1.0	103.00	103.00
[illegible]	703.0	+64.0	[redacted]	110.00	118.00
[illegible]	717.0	+2.0	+0.3	102.00	102.80
מפעלי פלדה	267.0	-3.0	-1.0	98.25	99.00
[illegible]	355.0	+23.0	[redacted]	101.00	107.80
[illegible]	32563.0	-496.0	-1.5		
[illegible]	16222.0	+81.0	+0.5	100.25	100.50
נכסים ובנין	19016.0			100.00	100.00
[illegible]	512.0	-37.0	-6.71	93.75	94.25
[illegible]	490.0	-9.0	-1.7	97.00	98.75
[illegible]	109.0	-0.5	-0.2		
[illegible]	1910.0	-14.0	-0.7	99.00	101.00
[illegible]	307.0	-5.0	-1.5	98.50	98.50
[illegible]	1237.0	+3.0	+0.3	99.75	100.25
[illegible]	7058.0	-53.0	-0.7	99.00	100.50
[illegible]	239.0	-10.0	-4.0	96.00	96.00
[illegible]	8243.0	-21.0	-0.2	99.80	100.00
[illegible]	442.0	-7.0	-1.5	98.50	99.00
[illegible]	1464.0	+4.0	+0.3	100.00	100.00
[illegible]	1687.0	+61.0	+3.8	101.00	103.75
[illegible]	44186.0	+1287.0	+3.0	102.00	103.00
[illegible]	61.5	+5.5	[redacted]	110.00	110.00
[illegible]	12759.0	-129.0	-1.0	98.00	99.00
[illegible]	9981.0	+420.0	[redacted]	105.00	106.00
[illegible]	1897.0	-39.0	-2.0		
[illegible]	101.0	+7.5	[redacted]	106.50	110.00
[illegible]	292.0	+15.0	[redacted]	105.00	106.25
[illegible]	2122.0	+31.0	+1.5	100.50	102.00
[illegible]	899.0	+6.0	+0.5	100.50	101.25
[illegible]	1935.0	+74.0	+4.0	101.00	104.25
[illegible]	1543.0	+15.0	+1.0	101.00	102.00
[illegible]	5567.0	+41.0	+0.8	100.50	101.00
[illegible]	9051.0	+134.0	+1.5	101.50	101.50
[illegible]	189.5	-2.0	-1.0	99.00	99.00
[illegible]	131.0	-1.5	-1.0		
[illegible]	1160.0	+9.0	+0.8	100.00	101.00
[illegible]	279.0	-1.0	-0.5	99.75	100.00
[illegible]	805.0			100.00	100.00

הגירעון בתקציב המדינה: רק 7.5 אחוזים מהמתוכנן

עד כה הוציאה הממשלה רק 308 מיליון ש"ח מ־9.9 מיליארד ש"ח

מאת אמנון אמר

הגירעון בתקציב המדינה ממשיך להיות קטן בהרבה משמעותית מהמתוכנן. בחמשת החודשים הראשונים של השנה הסתכם הגירעון בפעילותה המקומית של הממשלה ב־308 מיליון ש"ח בלבד. זאת, לעומת גירעון של 9.9 מיליארד ש"ח המתוכנן לשנה כולה.

על פי חשבון פשטני, המניח כי הוצאות הממשלה מתחלקות בצורה אחידה על פני כל שנת התקציב, מגיע הגירעון בפועל רק ל־7.5 אחוזים מסך הגירעון המתוכנן. יחד עם זאת, ההבדל העצום שנרשם עד כה בין המתוכנן לביצוע נובע גם מהעובדה כי חלק גדול מהוצאות הממשלה מתרכז בדרך כלל בחודשים האחרונים של שנת התקציב.

תופעה דומה נרשמה גם בתחילת השנה שעברה, ובסופו של דבר אכן סיימה הממשלה את שנת התקציב עם גירעון נמוך ביותר משני מיליארד ש"ח מהמתוכנן.

הנתונים שמפרסם משרד האוצר השנה קרובים עוד יותר למציאות, בשל שינוי שיטת החישוב.

אולם למרות עובדה זאת ולמרות הנתונים המעודדים לכאורה, סבור הממונה על התקציבים באוצר, רן קרול, כי הגירעון בתקציב המדינה לא יהיה בסופו של דבר קטן בהרבה מהמתוכנן.

מהנתונים שפירסם אתמול סגן החשב הכללי באוצר, אבישר כהן, עולה עוד כי סך ההוצאות המקומיות של הממשלה הסתכמו בחמשת החודשים הראשונים של שנת התקציב בכ־41.6 מיליארד ש"ח, וכי סך ההכנסות הגיע לכ־41.3 מיליארד ש"ח. מתחילת השנה מסתכמות הכנסות המדינה ממכירת חברות ממשלתיות בכ־1.85 מיליארד ש"ח.

שוקי ההון בעולם / ביל כספי

הדולר ממשיך להתחזק

הדולר הוסיף להתחזק גם אתמול, אולם הביקוש לו והעלייה בערכו היו מתונים בהרבה משלשום. מומחים מעריכים כי העלייה בשער תגרור היצעים מצד הסקטור העסקי, שירצה לממש השקעות דולריות.

בשעות הצהריים של המסחר בניו יורק עלה ערכו של הדולר לשיא יומי של 1.4385 מארק, 1.1890 פר"ש, 85.97 יינים ו־5.0480 פר"צ. הלירה שטרלינג המשיכה להתחזק וערכה עלה לשיא יומי של 1.5983 דולר.

ההערכה היא כי עליית הדולר תיבלם עוד היום או, לכל המאוחר, ביום שני, לאחר נתונים כלכליים שליליים על המשק האמריקאי שפורסמו אתמול. מספר מקבלי דמי אבטלה לראשונה בשבוע השלישי של חודש מאי עלה ב־9,000 איש, והגיע ל־389 אלף איש. מכירות התעשייה האמריקאית ירדו באפריל ב־1.9 אחוזים, ואילו ההכנסה הממוצעת לנפש באותו חודש עלתה ב־0.3 אחוזים.

לדעת מומחים הנתונים הללו ממחישים את המשך הירידה בקצב הצמיחה הכלכלית של ארה"ב, שתפגע בביקוש העתידי לדולרים.

המצב הלא ברור בשוקי המטבע והנתונים הכלכליים השליליים השפיעו גם על שוק ניירות הערך של ניו יורק. אתמול הופיעו היצעים גדולים, ומדד הדאו ג'ונס ירד בשעות הצהריים של המסחר לרמה של 4,444.04 נקודות – ירידה חצי יומית של 21.10 נקודות.

מצב שונה שרר בשוק אגרות החוב הדולריות, ומחיר אג"ח ארוכת טווח של ממשלת ארה"ב עלה ל־113 31/32 – עלייה חצי יומית מצטברת של 3/8 נקודות.

בשוקי ניירות הערך האחרים היו אתמול ביקושים טובים, והמדדים ברוב הבורסות המובילות בעולם עלו. לדעת ברוקרים, הביקוש מושפע מהעלייה בשער הדולר שעל אף היותה משקפת מגמה מלאכותית, יוצר באופן פרדוקסלי אווירה חיובית בשוקי ההון בעולם.

בעקבות ביקושים אלה עלה מדד המניות הכללי בלונדון ל־3,340.60 נקודות, בפרנקפורט עלה מדד הדקס ל־2,092.17 נקודות, ואילו בטוקיו מדד הניקי עלה ל־15,594.50 נקודות.

שערי מטבעות חוץ לתאריך 01.06.95

המטבע	שער יציג	בנק לאומי – מזומנים קניה	בנק לאומי – מזומנים מכירה	בנק לאומי – העברות והמחאות קניה	בנק לאומי – העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים – מזומנים קניה	בנק הפועלים – מזומנים מכירה	בנק הפועלים – העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים – העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט – מזומנים קניה	בנק דיסקונט – מזומנים מכירה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט – העברות והמחאות מכירה
1 סל	3.4944	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 דולר	3.0270	2.96	3.11	3.0137	3.0624	2.95	3.09	3.0004	3.0459	2.96	3.10	3.0059	3.0549
1 לישט"ש	4.7913	4.68	4.92	4.7670	4.8439	4.70	4.92	4.7588	4.8308	4.69	4.91	4.7566	4.8350
1 מארק גרמני	2.1106	2.06	2.17	2.1001	2.1340	2.07	2.17	2.1011	2.1329	2.06	2.16	2.0951	2.1295
1 פרנק צרפתי	0.6005	0.58	0.62	0.5986	0.6083	0.58	0.62	0.5997	0.6088	0.58	0.62	0.5974	0.6072
1 גולדן הולנדי	1.8866	1.84	1.94	1.8763	1.9066	1.85	1.94	1.8788	1.9072	1.84	1.93	1.8716	1.9022
1 פרנק שווצרי	2.5523	2.49	2.62	2.5389	2.5799	2.50	2.62	2.5363	2.5748	2.50	2.62	2.5364	2.5781
1 כתר שוודי	0.4104	0.40	0.43	0.4080	0.4146	0.40	0.43	0.4088	0.4151	0.40	0.42	0.4080	0.4151
1 כתר נורבגי	0.4761	0.46	0.49	0.4732	0.4809	0.47	0.49	0.4714	0.4786	0.46	0.49	0.4725	0.4803
1 כתר דני	0.5411	0.52	0.56	0.5383	0.5470	0.53	0.55	0.5359	0.5441	0.53	0.55	0.5373	0.5462
1 מרק פיני	0.6898	0.67	0.71	0.6872	0.6983	0.68	0.71	0.6841	0.6945	0.67	0.71	0.6858	0.6978
1 דולר קנדי	2.2039	2.15	2.27	2.1952	2.2307	2.15	2.26	2.1885	2.2217	2.16	2.26	2.1913	2.2271
1 דולר אוסטרלי	2.1657	2.12	2.23	2.1608	2.1957	2.07	2.23	2.1438	2.1763	2.10	2.23	2.1594	2.1947
1 ראנד דרא"פ	0.8203	0.74	0.83	0.8161	0.8293	0.70	0.84	0.8128	0.8251	0.69	0.81	0.8147	0.8283
10 פרנקים בלגים	1.0306	1.00	1.06	1.0240	1.0406	1.00	1.06	1.0215	1.0370	1.00	1.06	1.0229	1.0396
10 שילינג אוסטריים	3.0015	2.93	3.08	–	3.0349	2.93	3.06	2.9730	3.0180	2.94	3.08	2.9817	3.0303
1000 לירות איטלקיות	1.8296	1.79	1.89	1.8254	1.8549	1.79	1.90	1.8206	1.8482	1.81	1.90	1.8231	1.8530
100 ינים יפנים	3.5300	3.45	3.63	3.5165	3.5733	3.46	3.62	3.5167	3.5699	3.46	3.62	3.5095	3.5667
1 דינר ירדני	4.4194	4.22	4.51	–	–	4.18	4.46	–	–	–	–	–	–
1 לירה מצרית	0.9384	0.86	0.93	–	–	0.86	0.91	–	–	–	–	–	–
ECU	3.9124	–	–	3.8925	3.9553	–	–	3.8812	3.9400	–	–	3.8862	3.9497
1 פאונד אירלנדי	–	4.77	5.01	4.8549	4.9333	–	–	4.8383	4.9115	4.77	5.00	4.8416	4.9209
100 פזטה ספרד	2.4379	2.38	2.50	2.4250	2.4642	2.39	2.55	2.4174	2.4540	2.41	2.52	2.4231	2.4628
1 ניו זילנד	–	1.96	2.06	1.9979	2.0302	–	–	1.9825	2.0125	–	–	–	–
100 דרכמה יוונית	–	–	–	–	–	1.30	1.44	1.3108	1.3307	–	–	–	–
100 לירות לבנוניות	0.1860	–	–	–	–	0.20	0.30	–	–	–	–	–	–
1 דולר הונג קונג	–	–	–	0.3896	0.3959	–	–	–	–	–	–	–	–
1 דולר סינגפור	–	–	–	2.1627	–	–	–	2.1555	2.1882	–	–	–	–
1000 לירה טורקית	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1 לירה קפריסאית	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

שערי קרנות הנאמנות ליום 1.6.95

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות (3)	יומי באחוזים (3)	באחוזים מתחילת החודש (4)	באחוזים מתחילת השנה (4)	חודשי ממוצע (5)
מניות							
אורדין מניות*	107.53	107.07	+0.43	+0.40	+0.40	+7.34	+1.42
אוצר מניות	76.29	74.95	+0.31	+0.42	+0.42	+0.89	+0.16
אחוזות בניה	252.17	247.54	+0.97	+0.39	+0.39	-6.73	-1.37
אייל מניות המובילים*	100.66	100.68	+0.34	+0.34	+0.34	-62.14	-17.55
אלונה שווקים	48.31	47.43	+0.33	+0.70	+0.70	-6.74	-1.38
אליסט מניות	783.62	764.90	+6.31	+0.83	+0.83	-1.07	-0.21
אמבה	205.86	205.09	+1.29	+0.63	+0.63	-2.61	-0.52
אנקר	610.90	596.34	+3.80	+0.64	+0.64	-2.19	-0.44
אפיקים מניות	185.95	183.51	+1.27	+0.70	+0.70	-10.00	-2.07
אפסילון 36	64.03	63.21	+0.70	+1.12	+1.12	-10.49	-2.18
אפסילון בניה	127.80	126.14	+1.14	+0.91	+0.91	-15.68	-3.33
ארז	228.88	227.95	+1.41	+0.62	+0.62	-3.14	-0.63
אש	548.33	536.90	+6.29	+1.19	+1.19	-8.24	-1.69
אתגר	110.31	107.09	+1.07	+0.99	+0.99	+1.62	+0.32
בטוחה מניות	3509.09	3461.81	+16.79	+0.49	+0.49	+0.01	–
ברון	149.69	149.08	+0.96	+0.65	+0.65	-1.46	-0.29
דוברת שרם מניות	74.53	72.96	+0.40	+0.55	+0.55	+1.81	+0.36
הראל-לביא מניות והמ'	98.57	96.78	+0.50	+0.52	+0.52	-2.98	-0.60
זכור	577.98	575.86	+4.23	+0.74	+0.74	-4.34	-0.88
יעד	64.47	64.24	+0.53	+0.83	+0.83	-7.49	-1.53
כוכב	116.09	115.61	+0.50	+0.43	+0.43	-5.56	-1.13
כללי מניות המובילים	117.76	116.18	+0.94	+0.82	+0.82	+13.25	+2.50
[illegible]	201.73	197.79	+2.14	+1.09	+1.09	-5.98	-1.22
מיטב אופציות	39.30	38.68	+0.24	+0.62	+0.62	-14.46	-3.06
מיטב מניות	149.04	147.29	+0.76	+0.52	+0.52	-4.13	-0.83
[illegible]	65.60	65.05	+0.11	+0.17	+0.17	+1.91	+0.38
מפתן	83.12	82.43	+0.21	+0.26	+0.26	-3.96	-0.80
מרכנתיל מניות הבכירים	55.05	54.56	+0.42	+0.78	+0.78	-6.22	-1.27
נילי	716.85	706.95	+5.24	+0.75	+0.75	-3.78	-0.76
[illegible]	61.83	60.67	+0.63	+1.05	+1.05	+0.51	+0.10
[illegible]	47.97	47.07	+0.28	+0.60	+0.60	-8.94	-1.84
נשואה מניות	286.03	284.18	+3.57	+1.27	+1.27	-0.66	-0.13
[illegible] מניות המובילים*	104.04	102.50	+0.37	+0.36	+0.36	–	–
[illegible] מניות	60.69	60.45	+0.44	+0.73	+0.73	-5.44	-1.11
עדיף	94.78	93.07	+1.31	+1.43	+1.43	-7.37	-1.51
[illegible]	125.43	124.02	+0.79	+0.64	+0.64	+0.69	+0.14
עמדה שלהבת	154.79	153.64	+0.30	+0.20	+0.20	-11.61	-2.42
עמדה שני	75.26	74.83	+0.51	+0.69	+0.69	-0.07	-0.01
פיא אודם	811.86	796.96	+5.60	+0.71	+0.71	+0.88	+0.18
[illegible]	49.26	48.35	+0.28	+0.58	+0.58	-8.27	-1.70
פיא יהלום	775.88	761.69	+5.60	+0.74	+0.74	-2.94	-0.59
פיא מכלול	525.12	515.59	+3.82	+0.75	+0.75	+2.74	+0.54
[illegible]	110.87	108.82	+0.89	+0.82	+0.82	-8.89	-1.83
פסגות מבט לשלום	81.73	80.19	+0.84	+1.06	+1.06	-2.48	-0.50
פסגות מניות	519.34	515.94	+5.12	+1.00	+1.00	-3.02	-0.61
[illegible]	60.00	58.88	+0.50	+0.86	+0.86	-0.88	-0.17
צמיחה מניות	443.16	440.44	+3.73	+0.85	+0.85	+1.66	+0.37
קפיטל מניות	69.76	68.80	+0.49	+0.72	+0.72	-3.02	-0.61
קרן זהב מניות	46.89	45.88	+0.79	+1.75	+1.75	-16.70	-3.57
רעם 90	177.87	174.04	+2.03	+1.18	+1.18	-20.81	-4.53
שקד	640.51	628.75	+5.45	+0.87	+0.87	-0.28	-0.06
תמה	112.06	111.27	+1.18	+1.07	+1.07	-0.30	+0.06
תשואות-סופה	104.78	102.26	+0.49	+0.48	+0.48	+2.26	+0.44
מניות לפי שיטת מסחר							
[illegible]	90.49	89.71	+0.23	+0.26	+0.26	-20.72	-4.51
אילנות כר"ם	134.58	132.12	+1.15	+0.88	+0.88	-3.96	-0.80
[illegible]	99.90	97.53	+1.44	+1.58	+1.58	-2.81	-0.56
גל	79.40	78.33	+0.65	+0.84	+0.84	+5.58	+1.08
דובדבן	1803.45	1792.55	+14.98	+0.84	+0.84	+1.65	+0.33
דוברת שרם כר"ם	92.29	90.38	+0.55	+0.61	+0.61	-1.27	-0.25
זיק	313.59	306.33	+3.23	+1.07	+1.07	-4.82	-0.98
מרכנתיל משתנים	212.61	211.89	+1.72	+0.82	+0.82	-3.01	-0.60
[illegible]	350.41	347.49	+2.31	+0.67	+0.67	+4.14	+0.81
עמדה כר"ם	1534.39	1516.90	+9.26	+0.61	+0.61	-4.46	-0.90
עמדה משתנים	1393.57	1377.49	+10.76	+0.79	+0.79	+2.74	+0.54
פיא בדולח	660.42	656.42	+5.74	+0.88	+0.88	+6.26	+1.21
[illegible]	214.07	212.70	+2.10	+1.00	+1.00	+3.67	+0.72
ציון משאבים - כר"ם	89.09	88.50	+0.87	+0.99	+0.99	-2.67	-0.54
[illegible]	296.88	291.39	+2.64	+0.91	+0.91	+1.27	+0.25
מניות ענפי							
אודרן חו"ל	74.98	73.31	–	–	–	+0.65	+0.13
[illegible]	181.58	177.78	+1.33	+0.75	+0.75	-9.98	-2.07
[illegible]	122.89	120.35	+1.49	+1.25	+1.25	-25.57	-5.70
אילנות פיננסים	62.77	61.61	+0.62	+1.02	+1.02	-2.65	-0.53
אילנות תקשורת וה	60.87	59.75	+0.42	+0.71	+0.71	+5.71	+1.11
אליסט תעשיות	243.14	237.31	+2.18	+0.93	+0.93	-1.05	-0.21
בריאות	54.98	54.20	+0.59	+1.10	+1.10	-2.69	-0.54
דקל	2086.79	2074.05	+17.91	+0.87	+0.87	+5.47	+1.06
[illegible]	66.29	65.07	+0.73	+1.13	+1.13	-4.88	-0.99
[illegible]	78.76	77.31	+0.35	+0.45	+0.45	-7.74	-1.59
[illegible]	80.85	78.59	+1.36	+1.76	+1.76	+1.61	+0.52
[illegible]	97.61	95.82	+0.67	+0.70	+0.70	-9.88	-2.05
[illegible]	68.33	68.08	+0.51	+0.75	+0.75	-2.48	-0.50
להק תיירות	48.15	47.27	+0.21	+0.45	+0.45	-16.07	-3.42
מבנה	266.33	264.09	+0.93	+0.35	+0.35	-5.15	-1.04
[illegible]	73.35	72.74	+0.11	+0.15	+0.15	-0.71	-0.14
[illegible]	1123.93	1114.45	+8.56	+0.77	+0.77	+2.86	+0.56
[illegible]	86.94	85.78	+1.10	+1.30	+1.30	-2.32	-0.47
משאבי טבע	53.97	53.01	+0.27	+0.51	+0.51	-9.88	-2.05
עמדה יצוא	62.86	62.11	+0.40	+0.65	+0.65	+1.77	+0.35
פיא 2000	61.39	60.27	+0.51	+0.85	+0.85	+5.74	+1.11
[illegible]	64.92	63.71	+0.69	+1.09	+1.09	+1.85	+0.37
צמיחה תעשיה	181.76	179.74	+1.35	+0.76	+0.76	+3.32	+0.65
מניות המעו"ף							
אילנות מעוף	130.85	130.21	+0.84	+0.65	+0.65	+4.43	+0.86
[illegible]	156.28	154.90	+1.04	+0.68	+0.68	+6.83	+1.32
[illegible]	133.59	132.76	+0.82	+0.62	+0.62	+4.19	+0.82
[illegible]	127.34	124.99	+1.05	+0.85	+0.85	+4.58	+0.89
מרכנתיל מעו"ף	129.28	128.86	+1.24	+0.97	+0.97	+6.15	+1.19
עמדה מעוף	138.62	137.40	+0.88	+0.64	+0.64	+3.87	+0.76
פיא מעוף	131.37	128.93	+0.89	+0.70	+0.70	+5.32	+1.03
גמישות							
אב	12011.81	11931.22	+91.70	+0.77	+0.77	-1.58	-0.32
אבוקה	1493.86	1466.19	+15.52	+1.07	+1.07	-3.83	-0.77
אביר	155.41	152.62	+0.40	+0.26	+0.26	+0.20	+0.04
אודרין גמישה	77.92	76.32	-0.25	+0.33	+0.33	-11.03	-2.29
אוצר גמישה	68.81	67.61	-0.26	+0.39	+0.39	+0.84	+0.17
אחריות גמישה	378.67	371.86	+0.92	+0.25	+0.25	-6.68	-1.36
אילנות 90	176.21	172.93	+1.29	+0.75	+0.75	+3.22	+0.63
[illegible] גמישה	102.49	100.68	-0.33	-0.33	+0.33	+4.02	+0.79
אליסט גמישה	507.09	494.95	+19.98	+4.21	+4.21	-8.44	-0.89
אסף	169.47	167.37	+0.63	+0.38	+0.38	-1.85	-0.37
אפיקים גמישה	120.39	118.48	-0.38	+0.32	+0.32	-7.20	-1.47
אפסילון גמישה	100.74	100.37	+0.11	+0.11	+0.11	+0.56	+0.11
[illegible] גמישה	67.64	67.12	+0.45	+0.67	+0.67	-0.22	-0.04
[illegible] גמישה	191.37	189.73	+0.65	+0.34	+0.34	-0.79	-0.16
[illegible]	128.81	127.08	+0.99	+0.79	+0.79	-1.50	-0.30
בטוחה גמישה	2017.10	1989.70	+2.72	+0.14	+0.14	–	–
[illegible] גמישה	112.57	110.12	+1.63	+1.50	+1.50	+1.19	+0.23
דוברת שרם גמישה	129.51	127.46	+0.58	+0.49	+0.49	+2.40	+0.47
דוכיפת	531.77	529.84	+3.56	+0.67	+0.67	-0.73	-0.15
[illegible] גמישה	92.23	91.22	+0.58	+0.64	+0.64	-3.28	-0.66
יסודות	2232.50	2187.24	+7.96	+0.36	+0.36	-3.78	-0.76
יעד גמישה	75.66	75.13	+0.48	+0.64	+0.64	+3.24	+0.64
כללי גמישה	951.18	933.68	+5.13	+0.55	+0.55	+3.11	+0.61
[illegible]	410.93	406.34	-0.67	-0.16	-0.16	+4.84	+0.94
לפיד	1257.30	1234.18	+5.77	+0.47	+0.47	-4.28	-0.87
מגוון	1435.81	1423.53	+2.05	+0.14	+0.14	+2.89	+0.57
[illegible]	105.14	104.26	+0.38	+0.37	+0.37	+1.51	+0.30
מוקד	2415.99	2395.26	+18.82	+0.79	+0.79	+4.19	+0.82
[illegible] גמישה	1574.70	1556.53	+5.78	+0.37	+0.37	-1.53	-0.31
[illegible]	114.25	113.79	+1.20	+1.07	+1.07	+4.44	+0.87
[illegible]	196.48	194.81	+0.36	+0.19	+0.19	+4.14	+0.81
[illegible] גמישה 50	103.97	102.11	+0.42	+0.41	+0.41	-0.19	+0.04
[illegible]	566.13	558.37	+2.59	+0.47	+0.47	+0.11	+0.02
[illegible]	182.00	179.53	+0.33	+0.02	+0.02	-6.50	-1.33
נשואה גמישה	1816.29	1804.92	+14.68	+0.82	+0.82	-0.13	-0.03
[illegible] גמישה	80.81	79.92	+0.31	+0.39	+0.39	+1.24	+0.25
[illegible]	147.78	145.73	+0.68	+0.47	+0.47	+2.67	+0.52
עתיד	137.32	136.74	+0.58	+0.43	+0.43	+0.68	+0.14
[illegible]	155.45	154.85	+0.33	+0.21	+0.21	+1.93	+0.38

שם הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	יומי בנקודות (3)	יומי באחוזים (3)	באחוזים מתחילת החודש (4)	באחוזים מתחילת השנה (4)	חודשי ממוצע (5)
עידית	2955.88	2922.50	+10.67	+0.37	+0.37	-0.88	-0.18
[illegible]	149.77	148.49	+1.08	+0.73	+0.73	-3.36	-0.68
פיא כלל	619.56	616.48	+2.48	+0.40	+0.40	+3.34	+0.66
פנתר	389.56	386.13	+2.63	+0.69	+0.69	-2.90	-0.58
פסגות 100	207.61	205.78	+1.89	+0.93	+0.93	+3.87	+0.76
פסגות צמיחה	410.44	402.86	+3.15	+0.79	+0.79	+2.86	+0.56
צמיחה	2196.55	2167.25	+11.91	+0.55	+0.55	+0.76	+0.15
[illegible]	135.13	133.32	+0.17	+0.13	+0.13	-4.84	-0.98
[illegible]	126.04	124.62	+1.04	+0.84	+0.84	-8.94	-1.84
[illegible]	2226.54	2215.28	+10.78	+0.49	+0.49	+1.63	+0.32
ני"ע ישראליים נסחרים בחו"ל							
[illegible]	102.02	99.62	-0.55	-0.55	-0.55	+12.50	+2.37
ישראל אמריקה	127.91	126.70	–	–	–	+4.39	+0.86
[illegible]	79.64	78.48	-0.06	-0.08	-0.08	+11.60	+2.21
[illegible]	121.79	120.35	–	–	–	+5.99	+1.16
[illegible]	70.39	69.30	–	–	–	+10.07	+1.92
[illegible]	77.52	76.93	–	–	–	+10.57	+1.81
[illegible]	86.73	84.46	-0.23	-0.27	-0.27	+2.77	+0.55
ניירות ערך זרים							
אילן $	168.42	163.97	–	–	–	+9.08	+1.74
[illegible]	82.63	81.10	–	–	–	-1.64	-0.33
אליסט אירופה	118.39	115.65	+0.58	+0.50	+0.50	+2.88	+0.57
אפיקים חו"ל	136.42	133.04	–	–	–	+10.34	+1.97
בטוחה חו"ל	140.70	138.49	+0.08	+0.06	+0.06	+25.80	+4.67
דולר	182.66	182.10	–	–	–	+0.66	+0.13
חו"ל	221.10	215.99	–	–	–	+14.73	+2.77
[illegible]	314.80	308.73	-0.08	-0.03	-0.03	+2.92	+0.57
להק קוסמוס $	110.60	109.18	-0.16	-0.15	-0.15	+8.46	+1.63
[illegible] $	137.32	135.13	+0.36	+0.27	+0.27	+9.75	+1.86
[illegible]	177.87	175.31	+0.60	+0.34	+0.34	+4.15	+0.81
[illegible]	337.78	331.06	–	–	–	+8.41	+1.62
[illegible] $	139.08	137.09	–	–	–	+4.66	+0.91
פיא פריים $	102.46	101.11	–	–	–	+6.48	+1.25
[illegible]	99.36	96.45	–	–	–	+2.74	+0.54
פסגות חו"ל	104.22	102.14	–	–	–	+11.34	+2.16
קפיטל חו"ל	96.81	95.62	+0.17	+0.18	+0.18	+1.25	+0.25
[illegible]	153.82	150.86	+0.27	+0.18	+0.18	+7.93	+1.53
רשף	419.11	410.28	+1.87	+0.46	+0.46	+6.01	+1.17
תבל	942.66	933.37	–	–	–	+6.06	+1.18
מט"ח							
אוצר יהלומים*	104.78	102.89	+0.14	+0.14	+0.14	+3.15	+0.62
אילנות גלובוס	93.23	91.32	–	–	–	+19.03	+3.52
דולב	691.34	687.00	+2.62	+0.38	+0.38	+3.45	+0.68
חוחית	448.51	446.86	+1.37	+0.31	+0.31	+1.94	+0.38
מגד	717.93	711.80	+0.67	+0.09	+0.09	+4.35	+0.85
מיטב מטח	218.52	216.64	+1.08	+0.50	+0.50	+1.64	+0.32
[illegible]	137.36	137.36	+0.41	+0.30	+0.30	+3.42	+0.71
פיא ענבר	129.13	126.73	+0.38	+0.30	+0.30	-2.62	-0.53
פסגות מט"ח	391.87	383.78	+2.18	+0.55	+0.55	+3.78	+0.72
פסגות עולם	129.39	127.05	+0.66	+0.52	+0.52	+8.67	+1.67
צבר	243.00	238.38	+1.23	+0.52	+0.52	+5.48	+1.07
מעורבות							
ברק	1894.89	1859.86	+9.30	+0.50	+0.50	+1.91	+0.38
[illegible]	997.85	989.59	-9.62	-0.96	-0.96	-2.56	-0.51
עמדה כוללת	164.07	162.23	+0.61	+0.38	+0.38	+1.92	+0.38
פיא	5677.22	5572.95	+16.52	+0.30	+0.30	+2.86	+0.56
פסגות יציב	398.13	395.69	+1.91	+0.49	+0.49	-0.83	-0.17
פסגות משולבת	433.62	431.85	+1.61	+0.61	+0.61	+1.79	+0.34
[illegible]	523.78	514.13	+2.21	+0.43	+0.43	+1.47	+0.29
[illegible]	67.32	66.09	+0.25	+0.38	+0.38	-3.90	-0.79
מדד ומניות							
אורן	2941.56	2887.12	+6.83	+0.24	+0.24	+1.51	+0.30
ברוש	2289.70	2247.21	+11.70	+0.52	+0.52	+1.97	+0.39
תאנה	1836.87	1817.64	+5.81	+0.57	+0.57	-1.55	-0.31
אג"ח קונצרני							
אגם	323.18	317.27	-0.11	-0.03	-0.03	+3.09	+0.61
אחריות אג"ח	132.16	129.72	+0.22	+0.17	+0.17	-1.35	-0.27
אייל אגח חברות*	100.37	100.26	+0.05	+0.05	+0.05	+0.51	+0.10
אמירים	89.04	88.29	+0.12	+0.14	+0.14	-2.28	-0.46
אליסט חברות	200.61	196.84	+0.61	+0.34	+0.34	-0.97	-0.19
אפסילון אגח חברות	88.88	87.81	+0.22	+0.25	+0.25	-11.78	-2.46
[illegible]	825.19	815.98	+1.31	+0.16	+0.16	-2.11	-0.42
כללי אגח ח	147.17	145.99	+0.12	+0.08	+0.08	+3.36	+0.66
מיטב אגח המרה חברות	102.65	101.77	+0.19	+0.19	+0.19	+2.03	+0.40
[illegible] אג"ח להמרה	95.15	94.37	-0.08	-0.08	-0.08	-1.56	-0.31
מרווח	444.40	440.70	-0.33	-0.07	-0.07	-0.13	-0.03
נשואה אג"ח חברות	119.62	118.89	+0.14	+0.12	+0.12	-2.86	-0.57
[illegible]	73.20	72.75	+0.01	+0.01	+0.01	-4.24	-0.86
פיא אור	765.53	760.67	+1.17	+0.15	+0.15	+0.06	+0.01
פיא תנופה	275.14	270.05	+0.15	+0.06	+0.06	-1.78	-0.36
קשת	307.13	305.98	+0.29	+0.09	+0.09	-0.88	-0.18
שלדג	166.68	166.68	+0.01	+0.01	+0.01	-3.54	-0.71
אג"ח							
אודרין שקולה	104.21	103.82	+0.15	+0.14	+0.14	+1.54	+0.30
איתן	239.74	238.76	+0.40	+0.17	+0.17	+2.66	+0.52
אפיקים אג"ח	187.88	185.42	+0.20	+0.11	+0.11	-3.08	-0.61
אתרוג	722.85	718.40	+0.10	+0.01	+0.01	-1.40	-0.28
בונד	130.03	128.17	+0.66	+0.52	+0.52	-1.82	-0.36
בטוחה אג"ח	2163.29	2134.34	+0.61	+0.03	+0.03	-2.05	-0.41
בלוך-רוטשטיין אג"ח	109.91	108.31	+0.05	+0.05	+0.05	+4.20	+0.82
ביא	461.55	455.27	+0.56	+0.12	+0.12	-0.11	-0.02
הילה	392.46	390.90	+0.38	+0.10	+0.10	+3.65	+0.72
הראל לביא	161.58	159.44	-0.09	-0.06	-0.06	-2.47	-0.50
[illegible]	226.66	224.13	+0.44	+0.20	+0.20	-5.33	-1.08
יעד	193.85	192.24	+0.20	+0.10	+0.10	+2.33	+0.46
מיטב אג"ח	114.26	111.88	+0.65	+0.58	+0.58	-3.74	-0.75
[illegible] אג"ח	93.69	92.91	+0.32	+0.35	+0.35	-0.67	-0.13
פיא אופיר	425.90	423.39	+0.39	+0.09	+0.09	+2.77	+0.54
פיא יהודה	166.58	163.51	+0.09	+0.06	+0.06	-0.16	-0.03
פיא מטיר	1019.50	1000.58	+0.84	+0.08	+0.08	-3.46	-0.70
פיל	207.50	205.03	+0.58	+0.28	+0.28	-1.21	-0.24
צוק	256.59	255.31	+0.22	+0.09	+0.09	-1.78	-0.36
ציון משאבים אג"ח	1386.41	1375.99	+3.75	+0.27	+0.27	-2.30	-0.46
קפיטל אג"ח	104.66	103.86	+0.10	+0.10	+0.10	+4.34	+0.85
שחר	167.18	166.16	+0.34	+0.21	+0.21	+3.37	+0.66
שקולה	113.36	112.64	-0.01	-0.01	-0.01	+6.42	+1.24
תשואות-חן	103.00	102.15	-0.05	-0.05	-0.05	–	–
מדד ומט"ח							
[illegible]	155.05	152.20	+0.36	+0.24	+0.24	-1.77	-0.36
אלון	1565.85	1537.16	+2.40	+0.16	+0.16	+1.63	+0.32
אשל	542.43	532.38	+0.99	+0.19	+0.19	+2.14	+0.42
[illegible]	509.44	507.40	+0.99	+0.20	+0.20	+2.75	+0.54
דוברת שרם אג"ח	111.23	109.44	+0.13	+0.12	+0.12	+0.57	+0.11
[illegible]	411.68	408.25	+0.22	+0.05	+0.05	+3.44	+0.67
[illegible]	325.48	322.72	+1.34	+0.42	+0.42	+4.32	+0.84
[illegible]	222.14	218.04	+0.39	+0.18	+0.18	+5.38	+1.05
[illegible]	146.47	143.80	+0.03	+0.02	+0.02	-3.15	-0.63
[illegible]	4760.42	4731.12	+12.54	+0.27	+0.27	+2.34	+0.46
פיא סגולה	253.84	249.13	+0.65	+0.26	+0.26	-0.79	-0.16
פסגות כל חודש	103.13	101.30	+0.28	+0.28	+0.28	+0.11	+0.02
שקד	243.33	238.90	+0.25	+0.10	+0.10	-2.88	-0.58
75% אג"ח מדינה							
אגוז	831.22	815.95	+1.99	+0.24	+0.24	+4.49	+0.88
אוצר אג"ח מדינה	113.41	111.37	+0.17	+0.15	+0.15	+3.88	+0.76
אחריות אג' מד'	311.73	307.73	+0.12	+0.04	+0.04	+2.34	+0.46
אלמוג	299.37	298.30	+0.32	+0.11	+0.11	-4.75	-0.96
אליסט אג"ח	296.90	292.79	+0.69	+0.24	+0.24	+0.84	+0.17
אפסילון אג"ח	139.63	137.97	+0.17	+0.12	+0.12	-2.62	-0.53
בטוחה אג"ח מדינה	1731.33	1707.72	+1.98	+0.12	+0.12	+2.59	+0.51
גבע	301.06	296.98	+0.11	+0.04	+0.04	+0.12	+0.02
[illegible]	175.14	174.53	+0.12	+0.07	+0.07	+3.43	+0.67
דרור	887.16	871.63	-0.96	-0.11	+0.11	+9.95	+1.90
[illegible] אג"ח מדינה	106.80	105.45	+0.11	+0.10	+0.10	-4.99	-1.01
זהר	363.60	358.72	+0.10	+0.03	+0.03	+3.00	+0.59
[illegible]	444.37	438.31	+1.17	+0.27	+0.27	+2.07	+0.41
[illegible] אג"ח מדינה	105.99	104.16	-0.34	-0.33	-0.33	+1.77	+0.35
יובל	535.67	529.60	+0.52	+0.10	+0.10	+3.21	+0.63
יהודה	429.06	427.39	+0.11	+0.03	+0.03	+3.81	+0.75
כללי אג"ח מדינה	354.51	348.20	+0.68	+0.20	+0.20	+3.79	+0.74
לשם	1091.18	1078.91	+1.72	+0.16	+0.16	+1.92	+0.38
מבטח	1247.57	1237.08	+0.59	+0.05	+0.05	+3.04	+0.60
[illegible] אג"ח	3559.69	3530.00	+6.54	+0.19	+0.19	+2.36	+0.46
מרום	4440.50	4402.43	+1.93	+0.04	+0.04	+2.79	+0.55
מרכנתיל אג"ח מדינה	99.13	98.33	+0.22	+0.22	+0.22	+2.53	+0.50
נשואה אג"ח מדינה	991.12	985.12	+1.70	+0.17	+0.17	+3.51	+0.69
סימבא אג"ח מדינה*	104.66	103.34	+0.14	+0.14	+0.14	+3.61	+0.71
סלע	1023.67	1014.85	+1.74	+0.17	+0.17	+2.41	+0.48
סנונית	478.35	476.65	-0.06	-0.01	-0.01	+3.85	+0.75
עמדה אג"ח מדינה	109.43	109.06	+0.09	+0.08	+0.08	+2.89	+0.57
[illegible] אג"ח מדינה	882.49	874.71	+0.88	+0.10	+0.10	+1.07	+0.21
[illegible]	423.08	415.35	+0.39	+0.09	+0.09	+0.08	+0.02
פיא גביע	3364.73	3302.50	+3.78	+0.11	+0.11	+1.94	+0.38
[illegible]	191.09	189.42	-0.01	-0.01	-0.01	+1.67	+0.33
[illegible]	145.13	142.47	+0.16	+0.11	+0.11	-3.36	-0.68
[illegible]	399.80	392.41	+1.28	+0.33	+0.33	+4.02	+0.79
[illegible]	329.05	326.22	+0.78	+0.24	+0.24	+2.16	+0.43
[illegible]	388.82	381.82	+0.46	+0.12	+0.12	+3.78	+0.74
צמיחה אג' מד'	1465.88	1446.02	+1.44	+0.10	+0.10	+2.49	+0.49
קבוע	507.31	505.36	-0.12	-0.02	-0.02	+3.46	+0.68
[illegible]	146.71	146.17	+0.17	+0.12	+0.12	-2.18	-0.44
[illegible]	780.66	766.25	+0.68	+0.09	+0.09	+1.44	+0.28
תמר	522.03	519.08	+0.26	+0.05	+0.05	+2.51	+0.49
שיקלית							
[illegible]	106.47	106.16	+0.07	+0.07	-0.07	+6.15	+1.19
[illegible]	401.35	401.35	+0.13	+0.03	+0.03	+6.57	+1.27
[illegible]	118.27	118.24	+0.20	+0.17	+0.17	+8.93	+1.71
[illegible]	123.83	123.47	+0.13	+0.11	+0.11	+6.77	+1.31
[illegible]	357.13	356.24	+0.23	+0.06	+0.06	+6.95	+1.34
פסגות כל רגע	152.68	152.30	+0.11	+0.07	+0.07	+6.96	+1.35
[illegible]	379.39	379.09	+0.24	+0.06	+0.06	+7.46	+1.44

דיג בחופי אריתריאה

מאת דן הלוי

לאחרונה נרקמה יוזמה בשיתוף של משרד החקלאות עם משרד החוץ, ושני יזמים קיבלו אישור דיג בחופי אריתריאה. הממונה על הדיג במשרד החקלאות, דורון קידר, מסר כי לאחר הגבלת הדיג בחופי הים התיכון נעשה מאמץ ממשלתי לסייע בפתיחת דיג מרוחקים.

חופי אריתריאה (צפון מזרח אפריקה) מוכרים לדייגים ישראלים ותיקים בשנות ה־60, כאשר פעלו שם במצוד אחר עושר הדגה בים סוף. היזמים, מהם בעלי ספינות מכמורת, מבקשים להטיל עוגן בנמל מסאווה, משם תשווק הדגה שיעלו בחלקה לישראל, ובחלקה לשווקי חוץ באפריקה ובאירופה. מדובר בעיקר בדגי יוקרה, כמו לוקוס, פרידה ודקרנים, ובקודים להם יהוו תוספת חשובה לסל צריכת הדגים בארץ.

כן מתכוונים לפתוח ביצוא פירות ים לחו"ל – ישירות מנמלי אריתריאה, או לאחר עיבוד בארץ. היזמים השלימו מגעים על רכישת מפעלים מממשלת אריתריאה, וקיבלו על עצמם לכבד את פעילותם למגבלות וניהול השוק כך שלא יפגע העיסוק בדיג בחופי הארץ המסורתיים.

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

המניה	שער בנקודות	שינוי בנקו'	שינוי כ"%	מחזור באלפי ש"ח	מחזור בש"ח ע.נ.	ה.ב בש"ח ע.נ.
א						
אאודה	3564	+18.0	+0.5	2.5	208	+162
אביב	147			3.1	6378	-1283
אביב אג"ח	102	+2.0	+1.8	10.1	30000	+95001
אבו	993	-10.0	-1.0	21.3	6500	-6502
אבו אג"ח 1	218	+1.0	+0.5			+3000
אבגור 1	1.9	הפסקת מסחר				
אבגוד	606	+23.0	+4.0	27.1	13548	+20551
אבימנך אג 1	25.1	+2.3	+10.0		8	+12764
אבנוה	335 בת	+5.0	+1.5	9.8	8895	+8739
אבנוה אג"ח א	90.5	+1.0	+1.3			+200000
אבנר אופ 3	390			11.0	8514	-3487
אביר אופ'	852			2.2	792	-486
אבץ	456			7.0	4636	-4636
אבץ אופ א	3					
אגור	233	הפסקת מסחר				
אדאקום 1	36.5	הפסקת מסחר				
אדאקום אגח 2	13.8	הפסקת מסחר				
אדגר 1	152	-1.0	-0.5	45.1	89710	-96705
אדגר אג"ח 2	135.5	-0.5	-0.5	22.8	50848	-50848
אדגר אדבני	100	+0.5	+0.5	0.5	1500	+1500
אדגר אדבני אופ א'	3.6					
אדומים 1	234 בת	-4.0	-1.5	1.6	2000	-2352
אדיר 1	188	הפסקת מסחר				
אדיר אופ' 1	69	הפסקת מסחר				
אדמס 0.1	386512	+3827.0	+1.0	1.6	2	+1
אדמה	185					
אדמה אופ' 1	20.9	-0.4	-2.0			-2000
אדנן	326					
אוגדן אג"ח 1	29.9				1	-1
אוהה	133207	+2612.0	+1.0	6.6	15	+65
אוטובוסי שוהם הק	305	-4.0	-1.2	3.2	5172	-24643
אולטק	587	הפסקת מסחר				
אוליצקי אופ' 1	43.4	הפסקת מסחר				
אומניק	246	+1.0	+0.5	0.8	1000	+450
אוניבקו 1	283	-1.0	-0.5	0.4	400	-400
אוניטול	463	+11.0	+2.5	2.8	1331	+3669
אוניטול אופ 1	24.1			0.2	2826	-3
אופקו א 10	5478	+261.0	+5.0	4.1	227	+177
אופק אג"ח א	124	+1.0	+1.0	2.1	5000	+60000
אופק אג"ח ב	152	+2.0	+1.3	3.3	6500	+14500
אופק אופ' 1	2149 בת	+68.0	+3.3	1.9	265	+198
אופטיקה	152.5	+4.5	+3.0	3.8	6000	+17081
אורים 1	600			12.1	6126	-876
אורט 1	276	+25.0	+10.0	30.5	33403	+236862
אורבן מאירוביץ	53	+1.0	+1.5	0.9	5200	+3241
אורבוייבר	205 בת	+14.0	[illegible]	0.7	1088	+1912
אורקטבה	3493					
אורקי דוק	3434	-381.0	-10.0			-493
אורתאנה	73.5	-0.5	-1.0	2.0	8100	-8100
אוניבים 1	264 בת					-140
אורדע פי	1554	+42.0	+2.8	3.2	630	+8180
אורדע פי אגח 1	127.5	+0.5	+0.5			+30000
אורה	97	הפסקת מסחר				
אורה אגח א	96.5	הפסקת מסחר				
אורטל	629	+52.0	[illegible]	1.5	705	+1704
אורטל אופ 1	7.5	+0.2	+2.5	0.1	4009	+19288
אורמאר	261				3	-3
אורמאר אופ'	9	+0.4	[illegible]			+33307
אורלייט	390	+2.0	+0.5	28.8	22353	+18023
אורמת אג"ח ד	95	הפסקת מסחר				
אורמת אופ' 5	428	הפסקת מסחר				
אורמיר	4193	הפסקת מסחר				
אורמים	451	-1.0	-0.2	12.9	8664	-3019
אושור	550 בת	+26.0	[illegible]	3.2	1750	+767
אי.אם.אקס	212	+5.0	+2.5	4.5	6400	+18159
אי.אם.אקס. אג"ח	107.5					
אי.אי.אם אופ' 1	6.6	+3.3	+100.0		1007	+1993
איאסאי	634	-20.0	-3.0	3.8	1820	-4180
אי.טי.אי אג"ח ב	341	+15.0	+4.5	5.9	5197	+36681
אי.אי.אם	157.5			6.6	13675	+5324
איכות	391			2.8	2155	+177
איכות אופ' 1	1 בת	-0.9	-47.3			-10341
אילון בטוח	600	+55.0	+10.0	2.4	1228	+6873
אילגת	353	הפסקת מסחר				
אילגת אג"ח	100.5	הפסקת מסחר				
אימקו 1	399	+3.0	+0.8	11.9	9014	+5429
אינטר-גמא 1	2955	+15.0	+0.5	1.0	100	+137
אינטר-גמא 5	3040 בת	+179.0	[illegible]	1.6	157	+133
אינטרקוספא	975 בת	+69.0	+10.0	3.4	1055	+3457
אינטרקוספא אופ'	46.2	[illegible]	[illegible]	0.2	1000	+900
[illegible]	[illegible]	הפסקת מסחר				
איפק ביטוח	334	-8.0	-2.2	0.1	159	-22159
איפק ביטוח אג"ח א	201	+1.0	+0.5	3.0	4445	+1987
אל איי אם אי	510	-9.0	-1.7	0.2	100	-1960
אל איי אם אי אג	84	+2.5	+4.0	1.8	8400	+8400
אל קנית	429			5.1	3611	-3611
אל קנית אג"ח א	118.5			15.1	38537	+20424
אלביט אופ' 2	10049	+149.0	+1.5	11.6	350	+354
אלבין	179	+1.0	+1.0		7	+2993
אלבין אג"ח א'	73			28.9	120000	+120000
אלבין אופ' 1	1.4	-0.2	-10.0		87	-5776
אלגד 1 ש'	4231 בת	+21.0	+0.5	2.9	207	+397
אלדן-טק	44				4	-4
אלה	312					
אלה אגח א'	101 בת	-1.0	-1.0	5.3	16001	-16999
אלהגור	171.5			1.9	3332	-2166
אלומיה 1	9401	+229.0	+2.5	9.8	316	+186
אלוני 1	186.5	הפסקת מסחר				
אלוני אופ' 2	45.7	הפסקת מסחר				
אלוני חץ	78.5	הפסקת מסחר				
אלוני חץ אג"ח א	102.5	הפסקת מסחר				
אלוני חץ אופ' 3	1	הפסקת מסחר				
אליאנס	956 קו	+97.0	+10.0		1	+45443
אליהב תעשי'	299			0.4	428	-428
אלישב	415			0.3	250	
אליעד 1	127.5	הפסקת מסחר				
אליעד אג"ח ב	94.5	הפסקת מסחר				
אליעד אגח א	134.5	הפסקת מסחר				
אליעד אופ' 3	44.8	הפסקת מסחר				
אלקו אופ 2	289			3.6	3768	+2424
אלקו תעשיות	5549	+55.0	+1.0	49.3	2690	+4220
אלקטרה 1	7595			19.0	758	-767
אלקטרה אגח 1	254	-3.0	-1.0	3.3	3934	-10739
אלקטרה צריכה	2050	+25.0	+1.3	35.2	5198	+7394
אלקטרוניקס ליין	562	-11.0	-2.0	6.6	3578	-6521
אלרוב	1307	הפסקת מסחר				
אלרון אופ' 2	4810			8.0	505	
אלרן 1 ש'	3500			17.2	1486	-1136
אמאיר	403			3.8	2869	-262
אמיטק	315 בת			1.9	1840	+138
אמנה	996	+15.0	+1.5	13.2	4000	+2865
אמנה אופ 1	510 בת			6.4	3769	+602
אמפא השק' 0.5	85965	-2304.0	-2.5	6.8	24	-42
אמת מיחשוב	565	-1.0	+0.3	8.2	4377	+6708
אנאבי	475	-11.0	-2.2	18.8	12000	-19913
אנגל [illegible]	7618 בת	+240.0	+3.3	1.8	70	+372
אנגל בניה	429	הפסקת מסחר				
אנגל בניה אג"ח א'	119.5	הפסקת מסחר				
אנגל סחר	80	הפסקת מסחר				
אנגל סחר אג"ח ה	89	הפסקת מסחר				
אנגל סחר אג"ח ב'	45	הפסקת מסחר				
אנגל סחר אופ' 2	26.5	הפסקת מסחר				
אסלטיק	605	-37.0	-5.2	1.7	750	-22705
אסלטיק 1	630 בת	-6.0	-1.0	12.9	11000	-6760
אסלטיק אג"ח	63.5	-0.5	+0.6	7.3	35000	+95000
אסלטיק אופ' 1	1.5					
אספיר	2580	הפסקת מסחר				
אספנר	424	הפסקת מסחר				
אספר אג"ח א	112.5	הפסקת מסחר				
אפיקום	530 בת	+17.0	+3.3	1.3	700	+1055
אפיקום אופ 1	13.6	+2.4	+21.0	0.2	4699	+16293
אפק	284	+12.0	+4.5			+12066
אפריקה אג"ח 2	465	+23.0	[illegible]	8.4	5450	+41450
אפריקה אופ' 7	52679			13.6	78	-118
אקונא	292	+6.0	+2.0	3.7	3822	+4848
אקסטרא אופ' 1	1.5	-0.5	-22.8	0.3	67785	-32585
אקסלנס	1254			14.3	3460	+3467
אקסטיים 1	843 בת			2.4	950	-162
אקסטיים 5	776	+39.0	[illegible]	4.7	1830	+15570
אקוסטיק אגח ב	115.5					
ארבע אל	451			45.6	30582	+27502
ארגמן 0.9	334 בת			1.8	2530	+420
ארדיט	742	-3.0	-0.2	5.8	2384	-3675
ארדיט אג"ח א	101	-0.5	-0.5	33.4	100000	-100000
ארדיט אופ 1	43.2	+10.2	+31.0	0.4	2656	+42498
ארגוב 1	169	+11.0	+7.0	8.4	15000	+55977
ארגוב אג"ח 1	165			15.3	28106	
ארוה 1	209 בת	+9.0	+4.5	9.1	13235	+35892
ארוה אג"ח 1	53.5		+0.3	13.1	74151	+45849
ארזים	1186	+23.0	+7.0	43.3	11061	+12498
ארטבר	145	+4.0	-3.0	6.3	13200	+31088
ארט [illegible] 0.5	292	הפסקת מסחר				
אשטרום נכסי	371	-1.0	-0.5	9.9	8000	-14178
אשטרום נכסי אג"ח	122	+1.0	+1.0	0.3	693	+5307
אשפרס [illegible]	459	-13.0	-3.0	39.6	26266	+10955
אשפרס [illegible] אג"ח	131					
אשיד	352	הפסקת מסחר				
אשיד אג"ח א	84	הפסקת מסחר				
אתגר 1	163	+2.5	+1.5	3.1	5689	+9980
ב						
באבל	511	הפסקת מסחר				
בדש	193 בת	+9.5	[illegible]	1.5	2367	+3841
בדש אג"ח א	70	+0.5	+1.0	4.2	20000	+87827
בדש אופ'	6				10	-10

המניה	שער בנקודות	שינוי בנקו'	שינוי כ"%	מחזור באלפי ש"ח	מחזור בש"ח ע.נ.	ה.ב בש"ח ע.נ.
בודיס	175.5	+0.5	+0.3	12.4	21451	+12277
בולדס אג"ח	194					
בולדס-גד	217	-3.0	-1.2	12.2	17000	-16140
בולדס-גד אג"ח א'	61			15.1	75000	-77303
בונדוד	272			1.4	1550	-11550
בונדוד אופ	11					
בוני תיכון	452			0.8	500	-202
בוני תיכון אופ' 1	11.3	+0.5	[illegible]		644	+3780
בזק אופ' ב	151	+2.0	+1.3	48.6	97430	+104844
ביליו	506					
בייל אג"ח	105.5	+3.0	+3.0			+5000
ביגוד	456	+8.0	+1.8			-7000
ביסוד אופ 1	23.6	-4.2	-15.0			-770
ביולאומי אופ' 2	1	-7.3	-87.8			-615
ביולאומי משכנתאות	40069			7.4	56	-10
בירד	256 בת	+17.0	+10.0	1.3	1400	+2555
בירד אופ' 1	67 בת	-5.5	-7.2	1.2	5500	-6355
בירון	143	הפסקת מסחר				
בירון אופ' 1	5.8	הפסקת מסחר				
בית ההב 1	274					
בית ההב אג"ח 1	192					
בלמון 1	659 בת			1.5	704	+55
בלמון אופ'	317	-1.0	-0.2	1.1	1000	-1914
בלנדיין	645			0.4	192	-182
בלנדיין אג"ח א'	72.5	-1.5	-2.0			-145667
בלנדיין אופ' 2	265	+16.0	[illegible]	9.2	10459	-10459
בלרון	1418			6.9	1468	-40
במסקף	101 קו	+9.0	+10.0			+175561
במסקף אג"ח א	96	+1.0	+1.3	1.6	5000	+65300
בן יקר גת 1	1535	הפסקת מסחר				
בן יקר גת אג"ח ב	40.3	הפסקת מסחר				
בן יקר גת אגח א	80	הפסקת מסחר				
בן יקר גת אופ' 1	80	הפסקת מסחר				
בן יקר גת אופ 2	345	הפסקת מסחר				
בנין ב 5	50517	הפסקת מסחר				
בר	250			2.5	3000	+7499
בר אג"ח א	61.5	הפסקת מסחר				
ברוס 1	218	-1.0	-0.2	3.5	4786	-3874
ברטל	107.5	-2.5	-2.5	0.3	905	-35903
ברזיל אופ' 1	3	-0.6	-17.5		1683	-1683
בריל	107.5	+2.5	+2.5	0.2	417	+30414
ברן 1	2392	+70.0	+3.0	42.5	5373	+8262
ברוד	129	-0.5	-0.5	7.6	3680	-1543
ברוד אופ 1	79			1.1	11299	
בריביק 1	644	-5.0	-0.7	6.0	2824	-2369
בריביק אג"ח	124					
ברעד	153	הפסקת מסחר				
ברקו	627	+18.0	+3.0		1	+5979
ג						
גב-ים 0.1	28838			5.7	60	-60
גב-ים 0.5	29051	+288.0	+1.0	4.8	50	+120
גב-ים אג"ח 1	166			37.0	67500	-37342
גבעות	2	+0.2	[illegible]	5.4	823108	+899054
גולד בונד	1457	-22.8	-1.5	1.9	400	-400
גולן	711			2.1	900	-199
גולקס	208	+6.0	+3.0	21.0	30505	+19515
גדות	423	הפסקת מסחר				
גדות אג"ח א'	284	הפסקת מסחר				
גדות אג"ח ב	110.5	הפסקת מסחר				
גדות אג"ח ג'	77	הפסקת מסחר				
גדות אופ' 1	240	הפסקת מסחר				
גדות אופ' 4	126.5	הפסקת מסחר				
גיבור סבר	310 בת	+5.0	+1.5	5.5	5413	+6587
גיבור סבר אגח 1	73 בת	+2.5	+3.3	5.9	24500	+114500
גיבור סבר אופ' 2	218 בת	-1.0	-0.2	0.3	342	-374
גיבור ספורט	174.5 בת	+5.5	+3.3	6.8	15306	+117000
גיבור ספורט אופ 1	1 בת					-117524
גיליון מודה	332					
גילתק	352 קו	+32.0	+10.0			+203660
גילתק אופ'	61.5 בת	+8.5	[illegible]	1.8	9064	+22028
גלבוע עץ	167.5	הפסקת מסחר				
גלקום	99.5	+0.5	+0.5	0.2	707	+707
גלדן 1	891	+38.0	+4.5	10.8	3656	+10658
גמא	374	הפסקת מסחר				
גמא אופ 1	1.5	הפסקת מסחר				
גמאטרוניק	707	+22.0	+3.3	6.1	2629	+8102
גמביט	110.5			21.4	58634	-39647
גן שמואל	307	+14.0	+4.8	33.1	32583	+39931
גן שמואל אופ 2	6.5				2	-2
גרופית	327	-7.0	-2.0	12.4	11500	-19164
גרופית אופ 1	17.1	-1.9	-10.0	0.1	1363	-583829
גרין	310	+12.0	+4.0			+3500
גריבנר	496	הפסקת מסחר				
גרנית אגח 1	109.5	+1.0	+1.0	69.7	192788	+230882
גרנית אופ' 2	79.5	-2.5	-3.0	24.1	93681	-132638
ד						
דובק סבוני ם	10754	-136.0	-1.2	5.3	149	-690
דובק סבוני ש	10905	-308.0	-2.7	9.7	268	-716
דוברת יום	557	+29.0	[illegible]	71.0	38608	+67509
דוברת יום אגח א'	92.5		+0.3	3.4	11029	+10971
דוברת יום אופ 2	2.5 בת	-6.5	-72.5		3853	-3393
דוברת יום אופ 3	240	-49.0	-17.0	0.1	180	-180
דולב	110	+1.5	+1.5			+2000
דולב אג"ח א'	99		-0.2	16.4	50000	-100000
דומיקאר	371			2.5	2002	-2002
דומיקאר אג"ח א	104			10.3	30000	
דוניך	367 בת			3.4	2829	+2306
דוראה	83	-0.5	-0.5	0.4	1598	-1598
דורי הנדסה	107.5 בת	+5.5	[illegible]	1.4	3873	+21047
דורי הנדסה אג"ח א	72 בת	+1.0	+2.8	16.7	70304	+525602
דורי הנדסה אופ 1	1 בת	-0.1	-9.0			-41300
דיגה 1	795			1.1	400	+472
די סי אל	647			5.0	2359	-712
דיב	362	+1.0	+0.3	6.6	5500	+3689
דיבל מכשירים	174 בת	+6.5	+3.8	1.7	3000	+15400
דיסקונט משכ'	18896			37.5	601	-559
דלק השקעות 1	2.3		-2.0	3.1	410560	-580560
דלק ת. נפט 1	2514	-38.0	-1.5	0.8	100	-100
דלק מערכות	169.5	-1.0	-0.5	8.9	15900	-27661
דלק קידוחים	2.9 בת	-0.2	-5.0	3.4	355203	-534503
דלתא-גליל 1	1612 בת	+95.0	[illegible]	0.8	141	+109
דלתא-גליל 3	1469	+43.0	+3.0	68.3	14077	+11181
דן	1666	-17.0	-1.0	33.0	6000	-6161
דן רכב	275			0.7	800	-299
דן רכב אג"ח א	113	-0.5	-0.2			-27667
דנאל	1515	+22.0	+1.5	48.7	9713	+17500
דנאל גרופ	34.3	+1.0	+3.0	0.6	4870	+148816
דנאל גרופ אג"ח 2	44.4	+0.1	+0.3	20.8	141531	+285197
דנאל גרופ אג"ח א'	46.9			9.9	64000	
דנאל גרופ אופ' ב'	1		+2.0	0.1	20000	+45000
דנבאר 1	2237	+86.0	+4.0	7.4	1004	+2251
דנבאר אג"ח	212	+1.0	+0.5		1	+9999
דנבאר אג"ח ב	119					
דנבאר סבור	1694 בת	+81.0	[illegible]	5.6	1000	+1116
דנבאר סבור אג"ח	101.5			33.5	100000	-15261
דנבאר משאבים	4314			23.3	1634	+166
דנדור	149.5	-0.5	-0.5	1.5	3000	-5001
דנלי 1	932	+69.0	[illegible]	1.7	552	+1152
דנקר 1	1162			19.3	5030	-991
דנקר אג"ח	161.5	הפסקת מסחר				
דנקר אג"ח 2	98			19.7	60923	-15027
דסיני	1400	הפסקת מסחר				
דסיין	303			1.0	1000	
דסיין אופ 2	151.5				1	
דפרון 1	2045					
דפרון אג"ח 1	182	הפסקת מסחר				
דרבן	1720 קו	+156.0	+10.0			+74360
דרבן אג"ח א	127.5	+6.0	+5.0			+43922
דריה איגוד	235 בת			4.1	5493	+4345
דרלין	188.5	-2.0	-1.0	7.7	12424	-33429
דרנר 0.1	151.5	הפסקת מסחר				
דשנים 0.1	1332 בת	-235.0	-15.0	12.3	2780	-5785
דשנים 0.5	1156 בת	-128.0	-10.0			-10005
דשנים אופ' 1	91	-51.0	-35.8	0.7	2314	-5449
ה						
הד ארצי	470 בת	+26.0	[illegible]	1.6	1000	+6883
הד ארצי אופ' 1	7.4	+1.2	[illegible]	0.5	21516	+07013
הדר 1	718			6.9	2921	-1285
הדר 5	690			11.4	5008	-5370
הכשרה ביטוח	74.5	+3.0	+4.0	3.6	14500	+38784
הכשרה ביטוח אגח א	73.5		+0.3	17.9	74705	+77795
הכשרה ביטוח אופ 1	2.2	+0.1	[illegible]		21	+97596
הכשרת הישוב אגח 6	188.5	הפסקת מסחר				
המלט	564	+1.0	+0.3	6.7	3593	+12200
המשמר-הראל 1	1344	+45.0	+3.5		1	+10999
המשמר-הראל 5	1257	+34.0	+2.8	5.0	1209	+11791
המשמר-הראל אגח	199	-1.5	+0.8	1.4	2062	+3714
ו						
וולפסון 0.1	70472	+698.0	+1.0	15.8	68	+86
וילקו	310	-6.0	-2.0	2.1	2001	-3761
וילקו אג"ח 1	173.5	-2.0	-1.0	0.8	1300	-1502
וידאוסטריקס	92.5	הפסקת מסחר				
וידאוסטריקס אופ 1	1.8	הפסקת מסחר				
ויטלו 1	522	הפסקת מסחר				
ויטלו אג"ח א	80	הפסקת מסחר				
ויטלו אופ א	2.4	הפסקת מסחר				
ויטאר	615	-6.0	-1.0		1	-1494
ויטאר אג"ח	105			2.9	8461	-14499
וילי-פוד	577			1.9	1000	-1000
וילנר	98.5	+5.0	[illegible]	2.6	7954	+22840
וילנר אג"ח	59.5			17.9	90916	-42748
וולפמן תעש 1	313	-6.0	-2.0	6.1	5858	-6758
וולפמן תעש 5	265	+7.0	-2.8	8.7	9919	+15000
ורדינון 1	18160	הפסקת מסחר				
ורדינון אג"ח אופ'	109.5	הפסקת מסחר				
ורדינון אגח א	133	הפסקת מסחר				
ורדינון אופ' 3	6944	הפסקת מסחר				

המניה	שער בנקודות	שינוי בנקו'	שינוי כ"%	מחזור באלפי ש"ח	מחזור בש"ח ע.נ.	ה.ב בש"ח ע.נ.
ז						
זהבי	225 בת	-11.0	[illegible]	12.0	16154	+34672
זהר מעש 1	434 חב	-6.0	+2.0	2.7	2000	+17000
זהב	135.5	הפסקת מסחר				
זיו	357			14.9	12757	
זיקה 1	1961	-57.0	+3.0	8.8	1351	+4423
זיקה 5	1808			19.9	3330	-1523
זיקית 1	3799 קו	+345.0	+10.0			+1357
זיקית 5	2374	-42.0	+1.3			+220
זילר אבזרים	715	-2.0	-0.2	8.0	3400	-3400
זילר אבזרים אג"ח ב	95		+0.3	9.0	28657	+21343
זילר אג"ח א	105.5 בת			2.2	6000	-6260
זילר אופ'	10	-1.9	-16.3			-5616
זילכל 1	238	-11.0	[illegible]	38.3	48734	+71259
זנב	376	הפסקת מסחר				
זק	191.5	-0.5	-0.2	3.5	5550	-5550
זק אופ 1	4.6		-0.7			-1048
ח						
ח אלקטרוניקה	238					
ח אלקטרוניקה אופ	37.6					
חבס	2335	-48.0	-2.0			-500
חבס אג"ח 1	87			4.1	15000	-20000
חגיי 1	236			8.3	10700	-1510
חגיי אג"ח א	134 בת			0.9	2000	-2023
חגיי אג"ח ב	91			1.4	5288	-5288
חגיי אופ' 1	35	+1.9	[illegible]	0.1	581	+13998
חד [illegible]	399			33.9	26404	-25369
חוף האלמוג 0.1	1116	+3.0	+0.3	10.5	2846	+8154
חיפה	127 קו	+11.5	+10.0			+63846
חיון	107	-0.5	-0.5	1.5	4330	-4330
חירון 1	8977	-374.0	-4.0	16.6	558	-632
חירון 5	6761	-265.0	-4.0	11.6	400	-658
חל שירותים	2453	הפסקת מסחר				
חל שירותים אגח	135.5	הפסקת מסחר				
חל שירותים אגח 2	129.5	הפסקת מסחר				
חל שירותים אגח 3	112.5	הפסקת מסחר				
חמיקה יהד 1	356	הפסקת מסחר				
חמיקה יהד אג"ח 1	82	הפסקת מסחר				
חגל אופ' ה	1.5	הפסקת מסחר				
חסון	433	-2.0	-0.5	5.7	4000	-3000
חסון אופ' 1	98	-1.0	-1.2	1.3	4000	-4846
חסין אש	7199 בת	+22.0	+2.0	13.4	3400	+1437
ט						
טובוקס	387			8.2	6378	-6378
טופאוור	441	+17.0	+4.0	9.4	6433	+20096
טופאוור אופ 1	5.5	-11.4	-67.5		1200	-1407
טמפו 1	335			42.8	38709	-35715
טמפו אג"ח א	94		-0.2	1.6	5000	-155000
טפחר	107.5 בת	+5.5	[illegible]	0.6	1603	+11020
טפחר אג"ח 1	40.7	+0.5	+1.3	18.3	136141	+453006
טפחר אופ 2	33.2				4	
טרב	432 בת			5.7	4000	+2224
טרבלן וול אחזק'	202 בת	-22.0	-10.0			-46433
טרם	713 בת			4.7	2000	+288
טרם אופ 1	43.6			0.4	2698	-805
טרמפלסט	877			8.6	3032	-5360
טרמפלסט אופ 2	409			4.8	3550	-460
טל בכליס	185			0.6	988	+988
טל בכליס אג"ח א	44.2			7.7	52510	-24510
טל בכליס אופ 2	16.5 בת	-18.5	-52.8			-664
טלדור	690 בת			2.8	1206	+166
טלדור אופ' 1	137	-4.5	-3.2	1.5	3410	-5090
טליפיס	1083	+13.0	+1.3	49.9	13680	+11842
טמבור	722	+21.0	+3.0	4.4	1847	-1533
טנא	212	-1.0	-0.2	1.8	2538	-5492
טעם ישראל	638	-27.0	-4.0	13.5	6400	-20000
טפחות מכוני 1	173507			1.7	3	-3
טרוקדרו	220	הפסקת מסחר				
טריידאייב	2427	-75.0	-3.0	3.7	459	-1960
י						
יאור	270	-6.0	-2.0	1.8	2000	-8979
ידע מחשבים	1070 קו	+97.0	+10.0			+495
ידע מחשבים אופ 1	37.5	+1.8	[illegible]	1.2	10000	+3000
ידפו	380	הפסקת מסחר				
ידפו אג"ח א'	108	הפסקת מסחר				
ידפו אופ' 1	1.2	הפסקת מסחר				
יהודה	484	-10.0	-2.0	15.4	9655	-25238
יואל אג"ח 1	174.5	הפסקת מסחר				
יואל אג"ח 1 א'	176.5	הפסקת מסחר				
יואל אופ' 3	13.2	הפסקת מסחר				
יוכל הנדסה	120.5			5.6	13953	-3150
יונתה	1594	הפסקת מסחר				
יונה מלונות	426	+28.0	[illegible]			+1000
יונה מלונות אגח	93.5 בת			5.7	18400	-10081
יוניבאר 1	1287			2.5	596	-596
יוניבאר 5	400			1.3	996	-851
יונידרס	371	הפסקת מסחר				
יוניקורן 1	105	+3.0	+3.0	0.1	250	+9750
יוניקורן 5	99.5	לא נסחר				
יוניקורן אגח 1	127.5	-14.0	-10.0	5.7	13605	-19624
יוניקורן אופ' 3	1 בת					-12429
יוסי טורס	150 בת	-8.5	-5.5	5.8	11601	-45305
יצל	468	-12.0	-2.5	2.0	1302	-4050
ים סוף	556	-6.0	-1.0	55.4	30150	-23804
ים תיכון	200			4.2	6328	-569
ים תיכון אג"ח	66.5	-4.0	-6.0	17.0	77500	-469075
יסקל	855	הפסקת מסחר				
יעד 1	520	+29.0	[illegible]	48.8	28404	+76721
יעד אג"ח א'	116.5			3.1	8000	-8000
יערא 1	1830			1.0	165	
יעסור 1	105 בת			1.8	5184	-2605
יעסור אגח א'	41.5			41.2	300150	-300159
יעסור אופ' 2	6.3				36	-36
יעקוביניסקי	119.5 בת	+8.0	[illegible]	1.5	3841	+29000
יפאורה	847	+17.0	+2.0	17.0	6064	+3057
יפאורה אג"ח	187.5	+2.5	+1.3			+9000
יצוא אג"ח 4	203	+3.0	+1.5	3.6	5391	+28895
ירדן א 0.1	457	+38.0	[illegible]	6.2	4082	+15633
ירדן אג"ח 2	90.5			18.1	60502	-15802
ירדן אופ' 5	278	+30.0	[illegible]	2.8	3013	+1950
ירושליים	195.5			84.6	130969	+15012
ירושליים אג"ח 16	129	-0.5	-0.2	8.5	20000	-15000
יין גד	73.5	+1.5	+2.0	1.9	7600	+6006
ישפק הון	147.5					
ישפרו 0.1	2726	+27.0	+1.0	3.0	335	+1884
ישראלום 1	1764	הפסקת מסחר				
ישראלום אג"ח	211	הפסקת מסחר				
ישרס 1	5300	+39.0	+0.8	1.8	100	+300
ישרס 5	4730 בת	+138.0	+3.0	1.6	100	+106
ישרס אג"ח א'	187.5	+1.0	+0.5	12.4	20000	+65000
כ						
כבלי ציון 1	387	+4.0	+1.0	25.2	19708	+39084
כבלים אג"ח 2	135	-0.5	-0.2	16.5	37004	-89251
כבלים אופ' 3	310			19.4	18901	
כבודי	340			5.9	5262	-3813
כבודי אופ 1	10		-0.5			-740
כהן בני	154.5	הפסקת מסחר				
כהן בני אופ' 1	1	הפסקת מסחר				
כהן ב.מ 0.0	337	הפסקת מסחר				
כהן ב.מ אופ	43.9	הפסקת מסחר				
כהן פיתוח 1	478	הפסקת מסחר				
כיתן אגח א	134.5	+0.5	+0.5	11.0	24842	+20186
כלל ישראל 50	7035					
כלל ישראל אופ' 3	429	-13.0	-3.0	40.2	28390	-28750
כלל מחש' 1	8700	+233.0	+2.8	10.8	377	+962
כלל מחש' אג"ח 1	156.5					-100000
כלל תעשות 0.1	30979 קו	+2816.0	+10.0			+450
כלל תעש' אגח 8	188.5	-4.0	-2.0	12.8	20505	-220871
כפיפל	415			3.7	2700	
כפיפל אופ 1	16.8					
כמיים	1110	+101.0	+10.0	35.6	9704	+26647
כמיים אופ 1	27	+6.0	[illegible]			+11878
כנות	292 בת	+27.0	+10.0	4.8	5000	+13072
כנות אופ' 1	55.5	+1.5	+2.5	3.3	12700	+36241
כפרית	1324	-3.0	-0.2	3.1	700	-1314
כפרית אג א	76	-2.0	-2.2	1.4	5587	-7824
כן אג"ח	55			7.3	40000	
כן תכשיות	115	לא נסחר				
כרמל ש"ה 1	548	+13.0	+2.5	11.2	6181	+16797
כרמל ש"ה 3	263	+6.0	+2.3	2.8	3263	+161595
כתר סי"ו 1 ש"ח	489	+12.0	+2.5	3.2	3000	+15000
ל						
לאומי מימון	53506	-269.0	-0.5	27.9	158	-1079
לאומי מימון אגח 154	109.5	+0.5	+0.5	13.4	37003	+130612
לאומי מימון אופ 1	14869			3.8	78	
לבידי אפ'	1359 בת			3.6	791	+3
לבידי אופ' אגח 1	176.5					
לבידי אופ' אגח 2	116.5	-0.5	-0.2	0.8	2000	-2000
[illegible]	840	-9.0	-1.0	1.5	530	-432
לוי	383	-1.0	-0.2	17.8	15645	-21607
לוי אופ 1	45.9			3.0	23453	+2614
לודזיה 0.1	1120			0.5	129	
לודזיה 0.4	1004 בת			11.8	3569	+256
[illegible]	153	לא נסחר				
[illegible] אופ' 1	1.8	לא נסחר				
[illegible]	96	הפסקת מסחר				
[illegible] אג"ח	84.5	הפסקת מסחר				
לוי	222 בת			0.7	900	-917
לוי אג"ח א	78.5			0.9	37809	-128853
לוי אופ' 1	15.5				655	-655

המניה	שער בנקודות	שינוי בנקו'	שינוי כ"%	מחזור באלפי ש"ח	מחזור בש"ח ע.נ.	ה.ב בש"ח ע.נ.
לוינשטיין	848	הפסקת מסחר				
ליבי 1	2694			10.9	1136	-85
לימיק בטוחר	234	הפסקת מסחר				
לימיק בטוחר אג"ח א'	64.5	הפסקת מסחר				
לימיק תעש	161	הפסקת מסחר				
לימיק תעש אג"ח א	55.5	הפסקת מסחר				
ליבר	454			14.1	9405	+7245
ליבר אופ' 1	11					
לינר	624	הפסקת מסחר				
לינר אג"ח 1	124	הפסקת מסחר				
לידן 1	1092	הפסקת מסחר				
לידן אופ' 1	279	הפסקת מסחר				
לידר	654 בת	+21.0	+3.1	4.3	2001	+3465
לידר אופ ב	314	-16.0	-5.0	1.1	1045	-2361
לידר אופ ג	11	+3.2	+10.0		9	-9991
ליודיע	88	-1.0	-1.0	1.5	5004	-5004
ליפמן	1264 בת	-140.0	-10.0			-2110
ליפסקי 1	2031	+106.0	[illegible]	35.3	5265	+34744
ליפסקי אג"ח א	122.5			3.7	9100	-36294
ליפסקי אופ' 1	360	+60.0	+20.0	3.3	2765	+6000
ליפסיר 5	129.5	הפסקת מסחר				
לירד 1	1765	+36.0	+1.5	4.6	780	+2367
לירד אגח א'	96	+0.5	+0.5	18.9	59149	+45851
ליים 1	2633			3.5	400	-200
למונד	503	הפסקת מסחר				
לפידות	101 בת	-2.5	-2.2	9.0	26987	-238449
לפידות אופ 1	53.5		-0.2	7.4	41672	-73853
לפידות אג 1	62.5		-0.2			-130000
לפידות יהש	8.3			2.7	100100	-60100
לפידות יהש אופ א	1.6					
מ						
מאגמה תעשי	700 בת	+35.0	[illegible]	2.3	1000	+2922
מאגמה תעשי אופ 1	347			0.2	5365	-829
מאגר כימיה 1	2513	-84.0	-3.2	5.7	690	-3700
מאיר עזרא אגח 2	169.5	-1.5	-1.0	9.8	17551	-17551
מאקפל	234			0.1	91	-41
מאקפל אג א'	64.5					
מאקפל אג ב'	60			6.0	30000	-63789
מאקפל אופ 2	3				159	-159
מבטח ביטוח	1031	+3.0	+0.3	10.2	2994	+966
מבטח ביטוח אופ' 1	140.5	-2.0	-1.2	0.3	634	-2134
מגאזין	181.5			0.2	381	-763
מגאסה אופ 1	49.7	-0.8	-1.5	1.6	9996	-14996
מגב סכבר 1	335	+25.0	[illegible]	2.7	1401	+1937
מגב סכבר אופ'	58.5	+1.0	+2.0	0.2	1000	+6000
מגבות קרד	861 בת	+9.0	+1.0	31.3	11020	+3550
מגבות קרד אופ	10.6	+0.4	+4.0	0.4	9869	+10101
מגדל 0.1	1930	הפסקת מסחר				
מגדל א 0.5	1782	הפסקת מסחר				
מגור שפר	733	+2.0	+0.3		1	+4999
מגם 1	420	-4.0	-1.0	2.1	1512	-811
מגם אג"ח	132.5			3.4	7800	+7200
מגם אגח ב'	91.5 בת	-1.0	-1.2	2.1	7000	-7100
מגן 1	3625	-151.0	-4.0	11.8	986	-3356
מדיטכניקה 1	378	+11.0	+3.0	6.9	5500	+71770
מדיטכניקה אגח א	91	+0.5	+0.5	15.0	50000	+74000
מדיטכניקה אופ' 1	462	+46.0	[illegible]	1.0	650	+4184
מודול	944	-10.0	-1.0	25.4	8129	-7803
מודיעין	6.4 קו	+0.6	+10.0			+3879552
מודיעין אופ 2	1.6	+0.1	+3.5	2.5	470086	+506635
מולר	412	הפסקת מסחר				
מוגה	69.5	-1.5	-2.0	28.0	121940	-195070
מוגה אג"ח אופ	83.5			5.5	20000	-32666
מוגה אופ' 2	5.5	-0.2	-3.5		63	-100063
מוצרי בעבודות	470	+41.0	[illegible]			+25292
מוצרי בעבודות אופ	7.6		+0.5			+13157
מוטקוביץ	340	הפסקת מסחר				
מוטקוביץ אופ' 2	305	הפסקת מסחר				
מזמק	396	+12.0	+3.3	3.9	2000	+13995
מזרחי השק'	6777			24.6	1098	-253
מטי	326	-10.0	-3.0	6.5	6001	-7001
מטעי הדר 1	16226			2.3	26	-47
מטעי הדר 5	20610			0.1	1	-1
מי קדן	1368	+30.0	+2.3	30.3	6698	+3239
מיטבית	746	-39.0	-5.0	1.7	700	-420
מיטרני	300 בת	+4.0	+1.3	2.2	2168	+1019
מיטרני אופ' 1	14.9	+1.9	[illegible]	0.8	16800	+20080
מילומור	429	הפסקת מסחר				
מילומור אג"ח א	70.5	הפסקת מסחר				
מילומור אופ'	24.6	הפסקת מסחר				
מיני ליין	438	-4.0	-1.0		6	-6416
מירוז	95			1.3	4000	-4000
מירוז אג"ח א'	73	-1.0	-1.2		10	-31098
מירוז אופ' 1	38.7 בת	-1.3	-3.2	0.5	3601	-4507
מירפיז 1	27.9	הפסקת מסחר				
מישור החוף	428 בת	+17.0	+4.3	5.0	3554	+31992
מישור החוף אג"ח 2	88.5			16.4	56199	
מישור החוף אופ 3	84 בת	+5.5	[illegible]	0.6	2303	+1997
מישנאל 5	175.5 בת	-19.0	-9.7	0.3	500	-1822
מישנאל אג"ח	64 בת	-1.0	-1.2	14.6	66965	-115876
מלונות אפרי	501	-4.0	-0.7	66.4	40101	-51647
מלונות אפרי אגח	99.5			16.4	50000	
מלונות אפרי אופ	13.9 בת	-0.5	-3.5	1.6	35800	-29676
מלונות הכל'	325			11.3	19817	-6387
מלונות הכל' אגח	112.5			11.0	29451	+101972
מלט	1175			5.1	1313	+624
מלי	75.5 קו	+7.0	+10.0			+9145
מליבו 1	630	הפסקת מסחר				
מליבו אג"ח ב'	114	הפסקת מסחר				
מליסרון	721	+2.0	+0.3	13.3	5601	+19264
מליסרון אופ' 2	210			5.0	7253	-3987
מלל	245	הפסקת מסחר				
מלל אג"ח א'	154	הפסקת מסחר				
מם	61	הפסקת מסחר				
מם אג"ח א'	58	הפסקת מסחר				
מם אופ' 1	1	הפסקת מסחר				
מם אופ' 2	25.8	הפסקת מסחר				
מפד	586	הפסקת מסחר				
ממסר	399	-8.0	-2.0	26.3	19928	-25227
מן 1	117.5	הפסקת מסחר				
מן אג"ח א'	135	הפסקת מסחר				
מנדליון	348 בת	+32.0	+10.0	14.8	12833	+152699
מנופים	99.5	+1.0	+1.3	5.4	16418	+20000
מנורה 1	807	הפסקת מסחר				
מנורה 5	834	הפסקת מסחר				
מנרב 5	8530	+105.0	+1.3	1.7	59	+59
מסחר 1	634 בת	+3.0	+0.5	1.7	791	+1500
מסחר ש"ה א'	158.5					
מעריב	520					
מעריב אג"ח א'	62.5	הפסקת מסחר				
מעריב אופ' 1	3.8	הפסקת מסחר				
מפעיל	932					
מפעלי פלדה אגח	128	+0.5	+0.5	7.1	16755	+13245
מקור המודעייקה	452	-24.9	-5.0		2	-4459
מקסימה 1	102	+5.0	+0.5		1	+105
מקסימה 5	962	-37.0	-3.7	4.9	1536	-1536
מר תעשיות	740	הפסקת מסחר				
מרום	182	+3.5	+2.8	4.4	7241	+32997
מריו לזניק	187.5	הפסקת מסחר				
מריו לזניק אג"ח	86.5	הפסקת מסחר				
מריו לזניק אג"ח 2	57	הפסקת מסחר				
מרכז הקבלנים	1125			1.4	379	-568
מרכזית אופ 2	251	-1.0	-0.2	2.8	3352	-3353
מרכזית ריט	482 בת	+32.0	[illegible]	5.1	3230	+7477
מרתון	51	-1.5	-3.2	1.1	6352	-25173
מרתון אופ' 1	1 בת					-40439
מרתון מונן	64.5		+0.3	28.3	133000	+271040
משב	528	-5.0	-1.8	8.6	4700	-7545
משב אופי	48.1	-16.9	-26.0	2.4	1771	-102888
משוב שיווק	155.5 קו	+14.0	+10.0			+2598
משוב שיווק אופ' 1	70	+14.0	[illegible]			+6856
מישכן אופ 4	2257			1.2	163	
מתיב	2908	+85.0	-3.0	32.6	3397	+2782
מתם	1874			35.7	2537	-3227
נ						
נאות אביב 0.5	1322 בת			2.0	450	-540
נביאים	542	+4.0	+0.8	8.6	4901	+6329
נביאים אופ 1	22.8			1.6	21677	-30576
נבינור	140			2.3	5000	+2549
נבינור אגח 1	100.5			7.5	23601	
נבינור אגח 2	51.5			9.0	53099	+43833
נבינמור	2738					
נבינמור אגח א	41.3	-0.2	-0.5	21.6	158060	-162467
נבינמור אופ 1	137.5	+2.5	+1.8	0.5	1141	+3141
נביעות 1	1116	+6.0	+0.5	13.2	3560	-5548
נגב קרמיקה	324			5.2	4689	
נגה	478	+35.0	[illegible]	0.5	300	+1300
נגה אופ 1	1.4	-0.4	-20.0			-10000
נהר הירדן	300	-1.0	-0.2	0.6	877	-977
נהר הירדן אג"ח א'	210					
נוה אבבל	103	+3.5	+3.5	13.6	40308	+9437
נוי	125	הפסקת מסחר				
נורדן [illegible]	603	הפסקת מסחר				
נורדן נכס	36	הפסקת מסחר				
נורדן נכס אופ	1	הפסקת מסחר				
נורפולק	498					
נורפולק אג"ח א	108	+2.0	+1.8			+45000
נחושתן 0 1	1010	+50.0	[illegible]	2.5	756	+4374
נחושתן 0 5	738	+28.0	+4.0	16.9	7732	+10620
נחושתן נכס	135			3.6	7975	
נחושתן נכס אגח א'	90.5 בת	+1.0	+1.5			+45000
ניחוח	54	+1.0	+3.3	1.1	6152	+8666
ניא	370			3.7	3011	-2511
ניקו 1	1465			28.0	5701	-7763
נייר חדרה אופ	4310	-66.0	-1.5	18.6	1308	-1730

המניה	שער בנקודות	שינוי בנקו'	שינוי כ"%	מחזור באלפי ש"ח	מחזור בש"ח ע.נ.	ה.ב בש"ח ע.נ.
ניקו	188.5 בת	-8.0	-4.0	1.4	2300	-7307
ניסקו	1429	+35.0	+2.5	0.8	169	+1331
ניסקו אופ' 1	21.2	-6.7	-29.0	0.3	3599	-13082
ניפ	1118	הפסקת מסחר				
ניקוב מחשוב 1	666			7.0	3173	-3173
נכסי אחזים	519	+5.0	+1.0	10.9	6332	+3639
נכסי אחזים אגח 1	259	+1.0	+0.5			+27000
נכסי אחזים אגח 3	124.5	-0.5	-0.5	9.0	21878	-25078
נכסי הדרום 1	5319			5.9	335	-445
נמל	141	הפסקת מסחר				
נסיכל אג"ח א'	94	-4.0	-4.0			-13906
נסיכל אופ' 2	1 בת					-4950
נסיכל בבנה	389			40.1	31201	
נפטא חיפוש	26.3			3.7	42428	-37538
נפטא חפוש אופ' ב'	1.9	-0.1	-3.2	0.1	9246	-63556
נקה 1	30550					
נקה אג"ח א	188	+1.0	+0.5	3.1	5000	+180000
נתזאה	473	הפסקת מסחר				
ס						
סאני	319	+6.0	+2.0	2.4	2277	+2277
סאני אופ 1	38.3	-3.8	-9.0	0.3	2580	-8082
סהר ביטוח	572	-7.0	-1.2	4.5	2372	-2372
סהר גייט	528 קו	+48.0	+10.0			+7187
סהר גייט אופ'	80			0.3	970	-9031
סהר פיתוח	1751	+9.0	+0.5			+61
סולגו	425				6	-6
סולומון	944	+5.0	+0.5	0.5	150	+150
סולומון אחזי	276			15.3	16721	+10290
סולומון אחזי אופ' 1	3.1 בת			0.4	34652	-22357
סחר ים	909			11.1	3700	+2200
סחר ים אופ א	125			1.6	3797	
סי איי	62.5	-1.5	-2.2	0.3	1587	-31364
סייב	163	+12.0	[illegible]	5.4	10000	+64719
סייטר	207	+1.0	+0.5	7.2	11300	+2542
סיידאר אופ 1	1.3		+1.5			+24972
סינמפס	189.5	-4.0	-2.0	1.2	1867	-4001
סינמפס אג"ח א	101	+1.0	+1.0			+100000
סינופק	186			1.9	3006	-3006
סיף	262	הפסקת מסחר				
סיף אג"ח א'	89	הפסקת מסחר				
סיף המ' אופ'	2	הפסקת מסחר				
סנו 1	1196			7.0	1775	
סנו 5	1213	+30.0	+2.5	7.2	1800	+3795
סנפר	118.5 בת	-13.0	-10.0			-13863
סנפר אג"ח 1	79	-1.0	-1.0			-5500
סנפר אופ' ב'	60				3	-3
ספאורוס 1	4392	+97.0	+2.3	3.4	232	+223
ספן 1	385	+9.0	+2.5	12.7	10000	+12389
ספר וגהמ' 0.1	986	הפסקת מסחר				
ספנות אופ' 6	705			2.6	1208	+940
ספנות הספ' אופ 4	99	הפסקת מסחר				
ספנות הספ' אג"ח 3	100.5	הפסקת מסחר				
ספנות ש"ה א'	165.5 בת			5.5	10001	+11599
ספנות ש"ה ב'	100			49.6	150000	-105000
ספנקרייס	592 בת	+7.0	+1.3	34.0	17378	+19123
ספקטרונים 1	388			7.7	6000	-196
סקופ 1	2395	+70.0	+3.0	50.2	6346	+7468
סקופ אופ' 1	1370			12.5	2751	-2657
סקודיס 1	1793	הפסקת מסחר				
סקודיס אג"ח א	117.5	הפסקת מסחר				
סקודיס אופ' 1	176	הפסקת מסחר				
ע						
עמדי	62.5	הפסקת מסחר				
עמדי אופ 1	1.9	הפסקת מסחר				
עוז הידרואליקה	194.5	הפסקת מסחר				
עוז השק ב 0.1	298	+3.0	+1.0	29.0	29495	+11182
עופר	13023 חב	+795.0	[illegible]	13.8	321	+485
עורב	1016	+48.0	[illegible]	3.4	1000	+916
עזימון 1	123 קו	+11.0	+10.0			+13443
עיני	1141					
על בד	559	הפסקת מסחר				
עלית 1	1295	-7.0	-0.5	11.7	2730	-4512
עמינר	96.5 בת	+9.0	[illegible]	1.8	5698	+35901
עמינר אופ 1	17.9	+2.9	[illegible]		26	+3374
עמק 1	164.5 בת			9.0	14693	+10258
עץ כרמיאל	315	+3.0	+1.0	23.3	22407	+18203
עצמאות 0.1	68803	+172.0	+0.3	12.5	55	+73
עצמון 1	277 חב			7.4	8050	-6274
עצמון אופ'	94	-5.0	-5.0	0.3	1000	-4343
ערד 3	4856	+48.0	+1.0	7.4	459	+528
עשות אשקלון	773	-0.5	-0.5	0.5	1368	-1368
עשות אשקלון אג"ח	90.5	-0.5	-0.7		118	-10118
פ						
פוכטוונגר 1	10110 בת	-206.0	-2.0	12.0	359	-108
פוינט אף סייל	621				1	-1
פולגת א	237			50.7	64720	-57374
פולגת אג"ח	167.5	-14.0	-7.7	3.3	5978	-5978
פולגת אג"ח 4	107.5			8.9	25120	+119207
פולגת אג"ח ב	128	+1.5	+1.3	0.5	1181	+30000
פולגת אופ' 4	3.3	-0.1	-2.2		2080	-13850
פולימן 1	481 בת	+15.0	+3.3	2.0	1239	+1606
פוליגון אגח 2	164					
פולק	390					-1
פוסידון	46.8			10.9	70503	-38521
פועלים השק' אגח א'	103	+2.5	+2.5	27.2	79872	+121872
פועלים השק' אופ 2	824 בת	-193.0	-19.0	3.4	1246	-3496
פורז	57	+2.0	+3.3	3.5	18418	+61672
פורמולה אופ' 2	439 בת			1.2	799	+791
פזגז	475	-4.0	-0.7	45.3	28871	-31523
פזגת	309 בת			3.6	3500	-3510
פזגת אופ' 1	1 חב					-3600
פי התע' נג'	635824	לא נסחר				
פי התע' נגג	626542			33.1	16	+1
פידליטי	1872	הפסקת מסחר				
פייקון	208	-2.0	-0.7	12.0	17415	-6688
פיכה פלסט 1	1036 בת	+10.0	+1.0	7.6	2270	+3695
פינרוס	241	הפסקת מסחר				
פינרוס אג"ח א	99	הפסקת מסחר				
פיסקי	646 בת	+59.0	[illegible]	50.3	23579	+123859
פיסקי אופ 2	71.5	+14.5	[illegible]	3.2	13500	+58301
פיסקי אופ 3	177	+29.5	+20.0			+3437
פיתוח תעשיה ב'	11945 בת	+487.0	+4.3	1.5	38	+1000
פיתוח תעשיה מבוכ'	19088			22.4	355	-235
פיתקית	415			31.5	22967	-13995
פלדמן	1347 בת	-52.0	-3.7	5.6	1265	-2271
פלדמן ג	147	+13.5	+10.0	9.6	19740	+53694
פלדמן ג אג"ח	117.5			2.9	7404	-7404
פלדמן ג אופ' 3	65 חב	+3.5	[illegible]	0.8	3715	+15078
פלסטוב	545	+13.0	+2.5	38.5	21355	-12746
פלסטוב אופ' 1	21.8	+1.2	[illegible]	0.8	11668	+11718
פלסטוטק	542	-11.0	-2.0	6.9	3845	-6921
פלסטוטק אופ' 1	24.6	+2.6	[illegible]	1.3	15614	+1056
פסגה השק א 0.1	1133	הפסקת מסחר				
פסיפ	957	+46.0	[illegible]	24.5	7757	+43757
פן דור	484	הפסקת מסחר				
פניקס 0.1	2039	הפסקת מסחר				
פניקס 0.5	1935	הפסקת מסחר				
פקר פלדה אופ' 2	7014			21.3	918	+127
פרו	137.5	-2.5	-2.0	1.1	2585	-52109
פרו אופ 1	35.2 בת			0.3	5556	-1442
פרטנר 1	1779			7.3	1244	+843
פרדס	1419	+68.0	[illegible]		2	+350
פרדס אג"ח א'	69	-0.5	-4.0	11.8	51647	-65785
פרדס אופ' 2	23				45	-45
פרומדיק	173.5 בת	+11.5	[illegible]			+11197
פרופיק אג"ח א'	78			3.5	13700	-13700
פרי אור 5	5414 בת	-55.0	-1.0	1.1	60	-60
פרי העמק	164.5	+1.0	+0.8	8.2	15000	+16500
פרי העמק אג"ח א'	85.5			6.9	24000	-34006
פרי העמק אופ' 1	10.9	+1.4	[illegible]	0.4	10242	+12631
פריזן אופ 4	3568	הפסקת מסחר				
פריקר	318	הפסקת מסחר				
פרימקי אג"ח א	98.5	הפסקת מסחר				
פרשן	110	הפסקת מסחר				
פרשן אופ 1	4	הפסקת מסחר				
צ						
צ'יאס	361	-7.0	-1.0	7.5	6250	-16377
צבר	122	לא נסחר				
צבר אופ	1	לא נסחר				
צור שמיר	73 בת	-3.0	-4.0	12.5	52000	-74331
צור שמיר אופ' 5	1 בת					-451404
צור שמיר בטוח	54	-3.0	-5.0	8.1	45167	-69193
צור שמיר [illegible] א	191			8.2	13707	-1064
צור שמיר [illegible] ב	59			20.3	106642	-138999
ציון 3	10165	הפסקת מסחר				
ציון [illegible]	110.5	הפסקת מסחר				
ציונקור	1536	+10.0	+1.3	17.3	3412	+6839
ציונקור אופ 1	61	-1.0	+1.0	0.5	3209	+3993
ציוד דוד	734	-4.1	-0.3	1.1	869	-4541
ציוויות	570	+24.0	+4.3	114.9	60066	+248155
ציקלון 1	7040			0.1	2	-2
ציקלון 5	3308			1.1	100	-100
ציקלון אופ' 1	156	-1.0	-0.7			-11800
ציקלון אופ' 2	102	-1.0	-2.0	0.3	1000	-64024
צמיחה	257	+4.0	+2.0	4.4	12500	+12500
צמיחה אג"ח א	110.5			3.7	10000	
צנובר	322	הפסקת מסחר				
צנובר אופ'	34.8	הפסקת מסחר				
צינגני	340	+7.0	+2.3	0.1	41	-1066
צינגני אג"ח א'	100					
ק						
קדם ביב	5351	+527.0	[illegible]	2.2	163	+1805

המניה	שער בנקודות	שינוי בנקו'	שינוי כ"%	מחזור באלפי ש"ח	מחזור בש"ח ע.נ.	ה.ב בש"ח ע.נ.
קדם בימ' אג"ח 2	184.5	+1.5	+0.8		2	[illegible]
קדמני 1	137 בת	-10.0	-4.2	1.8	2309	-19869
קן מנחה 1	1239					
קמי אשראי אגח	68.5	הפסקת מסחר				
קמי אשראי אופ 2	10.8	הפסקת מסחר				
קומסק	485	-24.0	-4.7		9	-12739
קומסרוס	1242	הפסקת מסחר				
קומסרוס אופ' 1	119	הפסקת מסחר				
קומפיוליטס	295	-16.0	-5.0	2.0	2074	-10742
קונהל	446	-1.0	-0.2	6.1	4150	-6850
קונהל אופ' 1	14 בת			0.4	8174	+6113
קופל	208	הפסקת מסחר				
קופל אג"ח א'	360	הפסקת מסחר				
קלהה 1	1454 בת			0.8	175	+27
קלהה 5	613			1.0	500	-500
קיסאל 1	287 בת			3.0	3114	+11
קיסאל אג"ח	99	+0.5	+0.8	5.6	17080	+53000
קיסאל אג"ח ב'	79	+1.0	+1.0	0.5	1972	+58028
קיסאל אופ' 1	80.5	+13.5	+20.0	0.8	2985	+7223
קינג 1	876	הפסקת מסחר				
קינד	170.5	הפסקת מסחר				
קינד אג"ח	110	הפסקת מסחר				
קינד אופ 1	3.9	הפסקת מסחר				
קיסריה 0.1	4232			5.7	404	-449
קיש קינוד	181 בת	+16.5	+10.0	0.5	880	+127310
קלדור	313	הפסקת מסחר				
קליל 1	2387			13.2	1676	+936
קליל 5	2297			10.2	1343	+1107
קמור והע.ק.ל	252	הפסקת מסחר				
קמור אג"ח ב	85	הפסקת מסחר				
קמור אופ' ד	112.5	הפסקת מסחר				
קמור אופ' ה	83.5	הפסקת מסחר				
קמיאל פת 1	2999	+115.0	+4.0	1.7	170	+1170
קמיכל	56			6.0	32224	+5254
קמיכל אג"ח א	31.2			9.8	95428	+128740
קמיכל אופ 1	16.7 בת					+1000
קניסקס	230			4.7	6149	+1514
קסטרו מדל 1	1244 בת	+73.0	[illegible]	10.3	2500	+2597
קפיטל	314	הפסקת מסחר				
קפיטל אג"ח א'	64	הפסקת מסחר				
קרול	1076	+31.0	+3.0	1.8	501	+2691
קרול אג"ח	256			25.5	30166	+1444999
קרדן השקעות 1	303	הפסקת מסחר				
קרדן השק' אגח 2	255	הפסקת מסחר				
קרדן השק' 0.1	2171	הפסקת מסחר				
קרמסטל 1	1539	-31.0	-2.0	18.9	3723	+3723
קרלין מ"ד	472	+15.0	+3.3	9.6	6129	+13859
קשר	644	+13.0	+2.0	1.1	503	+2497
קשר אג"ח	113	+0.5	+0.3	6.4	17159	+32841
קשר אופ	25	+7.5	[illegible]	2.2	26700	+870137
קשרי תעופה	779			48.9	19003	
ר						
רב קר	164.5			3.4	6289	-3111
רבד	217			7.9	10984	-12633
רבד אופ א'	5.7	-1.1	-16.5		880	-880
רבינוקס 1	132.5	הפסקת מסחר				
רבינוקס אופ' 1	25.5	הפסקת מסחר				
רבנטי	111	-1.0	-1.0	2.7	7300	-7300
רבנטי אג"ח א	87			11.5	40000	
רבנטי אופ 1	4.2 בת	-0.2	-4.5	1.4	102000	-220960
רוסוטרוס	360	+16.0	+4.8			+621
רוטנבר בניה 1	1065	הפסקת מסחר				
רוטנבר בניה 5	960	הפסקת מסחר				
רוזובאר	82	+4.0	[illegible]	11.5	42530	+60654
רוזטל	133.5	הפסקת מסחר				
רוטשטיין	248			7.3	8923	-8923
רוטשטיין אג"ח א'	94.5	+1.0	+1.3		1	+99999
רומקר	465 בת	-4.0	-0.7	4.3	4070	-3009
רומו 1	242	הפסקת מסחר				
רומו אופ'	99.5	הפסקת מסחר				
ריבוע אופ' 4	429	+2.0	+0.5	19.4	13737	+13794
ריגינט	313			19.4	18751	-7138
ריגינט אג"ח א	101.5					
ריבנורט	449	הפסקת מסחר				
ריכוך אופ' 1	17	הפסקת מסחר				
ריכוזי	370			1.2	1000	-1030
רם צור	272	הפסקת מסחר				
רמנור 0.1	347			0.8	700	
רמנה 0.4	274			4.5	5000	-4304
רסקו 1	1694	-17.0	-1.0	12.1	2159	-3205
רפק	1678	+37.0	+2.3	20.0	3611	+17798
רפק אג"ח	116			0.5	1279	-1379
רפק אופ' 1	998	+24.0	+2.5	6.2	2041	+2573
רצ	229 בת	+11.0	[illegible]	0.4	460	+1194
רצ אג"ח א'	92.5			0.3	887	-1770
רצין יעיש	1.7		-1.0	1.7	303964	-1387825
רשף	80	הפסקת מסחר				
רשף אג"ח ב	41.1	הפסקת מסחר				
רשף אגח א	111.5	הפסקת מסחר				
ש						
שדות נפט	3	-0.1	-1.5	1.6	163370	-1163370
שולמית	134	-1.5	-1.0	21.2	47849	-48099
שולמית אגח א	101	+1.0	+1.0	3.3	10000	+50000
שולמית אופ 1	3.6	-0.4	-10.0		28	-15527
שטאוס	317			1.2	3000	-2133
שיא אג"ח 4	133.5 בת	-10.5	-7.3	0.6	1263	-2314
שיא אופ' 2	81.5	-0.5	-0.7	0.4	1383	-1383
שיא החזקות 0.5	1092			11.5	3184	-2734
שיא החזקות אג"ח 5	70	-2.0	-3.0	2.8	12159	-406445
שיא החזקות אופ' 3	343			1.2	1058	
שלג	129	-1.5	-1.2	3.2	7503	-15503
שלג אופ' 1	1.1	-0.1	-10.0		1	-12135
שלדות 5	116	הפסקת מסחר				
שם טוב	278 בת	+25.0	+10.0	3.7	4049	+49587
שם טוב אופ' 1	4	+2.4	+150.0			+27479
[illegible]	71			24.7	105286	-31539
שמיר	81.5	לא נסחר				
שמיר אופ 1	1	לא נסחר				
שמירה	325 בת			5.7	5277	+107
שמירה אג"ח 1	113.5	-0.5	-0.5		60	-49940
שמן	11957	-499.0	-4.0	57.2	1448	-1783
שמן אג"ח א	321	+6.0	[illegible]	8.0	19984	+186967
שמן אופ 2	4013	-51.0	-1.2	0.4	33	-135
שף	110.5	-4.5	-4.0	17.5	48001	-48001
שף אופ'	58	+5.0	[illegible]	1.1	5596	+5553
שקד	344				1	-2
שקד אג"ח	108	-2.0	-2.0	28.0	78454	-72279
שקל	154	הפסקת מסחר				
שקל אג"ח א'	98	הפסקת מסחר				
שקם אג"ח 1	131	-1.5	-1.2	27.2	62490	-63130
שקם אופ' 1	37.5	-1.0	-1.2	9.2	22794	-72908
שרטן	310				18	-18
ת						
תא"מ אג"ח	214					
תאה 1	509	-50.0	-9.0	5.8	3469	-12864
תאה אג"ח א'	175			22.1	38258	
תדאה 1	1310			31.5	7269	-7508
תדיב	495 בת	+5.0	[illegible]	0.7	444	+15611
תדיראן מוצרי צריכה	454	-7.0	+1.5	25.4	16448	+7377
תהם	677 בת	+59.0	+10.0	3.5	1517	+5351
תוספ	685			3.7	1735	-235
[illegible] 1	42.7			0.1	500	
תיא 5	931	-29.0	-3.0	10.7	3493	-8244
תיא אג"ח א'	35.6					-127
תיא השקעות	96.5				7081	[illegible]
תים 1	2594	-49.2	-2.0	38.6	3874	-3391
תים אג"ח א'	153	-1.2	-2.5	3.5	7309	-10000
[illegible]	317			4.5	4271	
[illegible]	157	-5.2	-0.7	5.2	10000	-12743
[illegible]	75		-0.3	3.2	10000	-70000
[illegible]	127.5	+1.5	+10.0	[illegible]	17051	+121922
[illegible]	61.5			4.4	21376	-13301
[illegible]	22.5	+1.5	[illegible]	0.2	2080	+3000
[illegible]	85			5.6	26955	
[illegible] 0.5	[illegible]	+5.5	+2.5	35.4	323	+388
[illegible]	562	+1.2	+2.5	9.4	3279	+1671
[illegible]	1047			8.4	250	-250
[illegible]	462			8.3	5417	-4185
[illegible]	51.5	-2.5	-1.2	5.2	33738	-41825
[illegible]	357					
[illegible]	[illegible]	הפסקת מסחר				
[illegible]	[illegible]	הפסקת מסחר				
[illegible]	129.5	הפסקת מסחר				
[illegible]	387	הפסקת מסחר				
[illegible]	[illegible]	הפסקת מסחר				

אזהרה לקוראים

מערכת "דבר" עושה במיטב יכולתה להביא ולעבד תוך זמן קצר את נתוני הבורסה המגיעים לידיעת הקורא.

כל שימוש בנתונים המתפרסמים טעון בדיקה ואימות. כל החלטה על ידי המשתמש בהם נעשית על אחריותו. אין המערכת אחראית במקרה של טעות בנתונים.

אין בפרסום הנתונים משום המלצה או חוות דעת למשקיע ויש לאמתם עם יועצי ההשקעות.

בעריכת ניסן פרידמן

רוזנטל יחמיץ את המשחק מול רומניה

האגף יאלץ להחמיץ את המשחק עקב פציעה.

נבחרת לאומית

רוני רוזנטל לא יוכל ליטול חלק במשחקה של הנבחרת הלאומית ביום רביעי הקרוב בבוקרשט מול רומניה, בגלל פציעה. כך התברר אתמול סופית בעת שהנבחרת התכנסה למחנה אימונים קצר בקיסריה.

בנוסף לרוזנטל, קיימת בעיה בקשר לפציעתם של שלושה שחקנים נוספים, שנפגעו במשחקי גביע המדינה ביום השלישי האחרון: אייל ברקוביץ ורוני לוי ממכבי חיפה וטל בנין מהפועל חיפה. שני שחקנים נוספים, שלא יטלו חלק בגלל כרטיסים צהובים הם אלון חזן ומשה גלם ממכבי חיפה. אליהם יש כמובן להוסיף את רונן הררי.

בניסיון למלא את החלל, זימן שלמה שרף את אלי דריקס, שככל הנראה יפתח בהרכב מול רומניה.

הנבחרת עומדת לצאת לבוקרשט ביום שני.

גם בנבחרת הרומנית קיימת בעיית פציעות וכידוע, הקפטן שלה, גיאורגי...

ספרד: במשחק הראשון בחצי גמר הגביע הספרדי בכדורגל, נפרדו ואלנסיה ואלבסטה בתיקו 1:1.

נבחרת הכדורגל של דנמרק ניצחה בהלסינקי את נבחרת פינלנד בשיעור 0:1, משערו של בק בדקה ה־74. המשחק נערך במסגרת ידידותית.

טד דרייק, מגדולי חלוצי אנגליה בכל הזמנים, מת בלונדון בגיל 82, לאחר מחלה קצרה. דרייק, הוא החלוץ היחיד שהבקיע שבעה שערים במשחק אחד במאה הנוכחית. זה היה במשחק במסגרת הליגה האנגלית, כאשר כבש את שבעת השערים לזכות ארסנל במשחק הניצחון 1:7 על אסטון וילה ב־1935.

שוודיה: המשחק המרכזי במחזור השמיני בליגה השוודית בכדורגל בין מאלמה ואי.פ.ק. הסתיים בתיקו 2:2.

אי.פ.ק. צועדת בראש עם 14 נקודות, כאשר היא מקדימה בהפרש שערים את הלסינגבורג שנפרדה בתיקו 1:1 מגטבורג.

אוסטריה: בדרבי המסקרן בליגה האוסטרית בכדורגל, ניצחה אוסטריה וינה את ראפיד 1:3 והיא צועדת בראש הטבלה עם 43 נקודות, כאשר היא מקדימה בהפרש שערים את זלצבורג, שגברה על ארמינה ואקר 0:2.

גאנה זכתה באליפות אפריקה לנערים עד גיל 17 בכדורגל, לאחר שניצחה במשחק הגמר במאפוטו את אלופת העולם, ניגריה 1:3 בתום ההארכה.

גינאה סיימה שלישית בניצחון על מאלי 2:1, גם כן בתום ההארכה.

רוני רוזנטל לא יסע לרומניה

אלישע לוי יאמן את מכבי הרצליה

אלישע לוי, מאמן קבוצת הפועל בית שאן, יאמן בעונה הקרובה את מכבי הרצליה.

המאמן לוי אמר, כי לא נעים לו לעזוב את הקבוצה, אותה הוא הצליח להעמיד על הרגליים ולהשלים מהעשירית, אולם לדבריו, בחיים צריכים להתקדם והתחנה הבאה שלו תהיה במכבי הרצליה שהסכימה להעניק לו משכורת טובה יותר וסיכוי להתברג בצמרת הליגה.

סמאשנובה עלתה לסיבוב השלישי

הטניסאית הישראלית, אנה סמאשנובה, בת ה־17, עלתה לסיבוב השלישי באליפות צרפת הפתוחה ברולאן גארוס בפאריס, לאחר שניצחה את האמריקאית, רבי גרהאם 3:6, 4:6.

נצחונה של סמאשנובה היה צפוי שכן היא מדורגת 40 מקומות מעל ליריבתה. בסיבוב הבא היא עומדת לפגוש את הספרדיה המצויינת, סאנשז.

אסור להכניס כלבים למגרשים

אוהדי כדורגל בברזיל הוזהרו, כי אם יביאו עימם כלבים לאיצטדיוני הכדורגל, הם צפויים למעצרים מידיים.

אזהרה זו באה בעקבות הדרבי הגדול שהיה בראשית השבוע בין פלמנגו ואסקו דה גאמה, כאשר עשרות מאוהדי פלמנגו הביאו עימם כלבים לאיצטדיון, כדי להפגין אהדה לכוכב שלהם, ארמנדו, ששם הכינוי שלו "זיזה".

כידרורים ברוטב עם אהרל'ה להב וחברים

בית המשפט יכריע במחלוקת הדראפט

המשטרה בחיפה חוששת שאלמנטים אפלים מאוהדי מכבי ת"א יפגעו ברובי שפירא על ש"חטף" את המאמן גרנט להפועל חיפה ★ מה חושב סרגי גרסימייץ על קבוצתו בני־יהודה ומה הוא מרגיש כלפי מדינת ישראל ★ ועדת המשמעת תקיים דיון בענין מסירת משחק הכדורעף ללוכסמבורג ★ איאן פרומן מציע ארבעה טורנירי טניס בישראל, מצרים, ירדן וקאטר ★ שני משקלונים מהסגל הלאומי הורשעו לשלוש שנים בגלל נטילת סמים אנאבוליים

מלחמה בכדורסל. המושג "דראפט" מעביר חלחלה אצל שחקני הכדורסל עד כדי כך שהם יצאו למלחמה גלויה באיגוד הכדורסל ודורשים, בין היתר, לעכב את שיטת הדראפט. ראשי אירגון השחקנים טוענים כי לא יתכן שהאיגוד ינהל איתם משא ומתן על זכויות ובאותה עת ייתן את ברכתו לדראפט הפוגע בזכויותיהם. יו"ר אירגון השחקנים, עו"ד שמואל זוסמן טוען, כי אין ברירה. השחקנים מסתובבים עם הראש באדמה ואי אפשר לדרוש מהם יכולת מלאה ובה בשעה לפגוע בזכויות מוקנות. הכדורסלנים מאיימים בשביתת אזהרה של סגלי הנבחרת הלאומית ונבחרת העתודה אם תתקבל דרישתם לדחות את הפעלת התקנות החדשות.

בינתיים, הוגש לשופט המחוזי אורי גורן, על פי בקשתו המפורשת תקנון הדראפט, אחרי שסירב לאשר את קיום הדראפט לפני שיאשר את מסמך העקרונות. בתקנון המתוקן שונו סעיפים לעומת המתכונת הראשונית. במקום תיקרת שכר לכל סיבוב בחירה, תתחייב כל קבוצה ששכר כל השחקנים שיבחרו על־ידה בדראפט, לא יעלה על 500 אלף ש"ח בסך הכל והקבוצה תהא רשאית לחלק את הסכום כראות עיניה בין השחקנים. שינוי חשוב נוסף: שחקן שיבחר בדראפט ולא ירצה לשחק בשורות הקבוצה הבוחרת לא יחוייב לעשות כן. שחקן שיביע רצון לשחק בקבוצה אחרת ישוחרר לאותה קבוצה תמורת 30 אלף ש"ח. הקבוצה הקולטת לא תשלם לשחקן הזה כשכר יותר ממה שנקבע בקבוצה הראשונה פחות אותם 30 אלף הש"ח. הדיון המשפטי במחוזי יתקיים בימים הקרובים אם יתאפשר קיום הדראפט.

* * *

מאמן מיליונר. מה רע היה למאמן האלופה מכבי ת"א, אברהם גרנט, בקבוצה התל־אביבית. כבוד מפה ועד להודעה חדשה. יד חופשית בבחירת שחקנים ואחרי הזכיה באליפות – כל מה שהוא רוצה בחוזה. כך לפחות צוטט דיוויד פדרמן, הטייקון הכל יכול של האלופה. אבל גרנט כנראה קטן אמונה. אחרי שלוש שנים של אימון בת"א עם לא מעט תקלים בצמרת והתנהה באמצע, החליט ללכת על הכסף. הטייקון של הפועל חיפה, רובי שפירא, החליט שבעד המיליונים שלו הוא רוצה את הטופ שבטופ. מתאים לו שגרנט יהיה מאמן איפה שטל בנין וראובן עטר מנגנים כינור ראשון. בחיפה שמחים. מנהל הבנק של גרנט שמח. הכל טוב. אבל המודיעין המשטרתי החליט לתת הגנה אישית לבוס של הפועל, כי הגיעו לאוזניו שמועות, כי כמה אוהדים שרופים של הצהובים מת"א, מה שקרוי בז'רגון "האלמנטים האפלים" מתכוננים להיפרע משפירא על כי גזל מהם את אברהם גרנט. המשטרה החיפאית יודעת מזה שבועיים, כי אלמונים השמיעו איומים כנגד רובי שפירא בעקבות העיסקה שעשה עם גרנט. עכשיו מחפשים השוטרים את האלמנטים האפלים כדי להספיק ולנטרל אותם לפני שיפגעו באיש הכל יכול בהפועל חיפה.

* * *

אנשים סוג ב'. גיי סולמי מסתובב, כך אומרים עם רעיון בראש לרכוש את הזר של בני־יהודה, החלוץ סרגי גרסימץ, לצמיתות מקבוצתו בבילורוסיה. הוא בטוח שהחלוץ הרוסי הזה מאוהב במדינת ישראל ובשכונת התקוה. אילו ידע לקרוא רוסית היה מוצא ראיון עם השחקן הזר שלו בעיתון הרוסי "ספורט אקספרס" שהכותרת העיקרית בו עוסקת בתלונתו העיקרית כי "בישראל מתייחסים אלינו הזרים מחבר העמים כאנשים מסוג ב'. מלך השערים של שכונת התקוה מותח ביקורת קשה על קבוצתו בני יהודה ועל הכדורגל הישראלי בכללותו. הוא קובע נחרצות וחד משמעית כי יש יחס מעליב של מועדוני הכדורגל בישראל כלפי שחקני הרכש מחבר העמים. אולם מצד שני, כאשר שואל אותו הכתב הרוסי אז למה אתה ממשיך בישראל הוא עונה בצורה פראדוכסלית: המועדונים מעליבים ופוגעים אבל אף אחד מאיתנו לא רוצה לעזוב את ישראל. הלוואי שאוכל לשחק בה כל הזמן. אני מעדיף ישראל על פני חוזה ברוסיה או באוקריינה. בשבילנו זה גן עדן: הרבה שמש, הרבה פירות, הרבה ים. הילדים שלי מתחנכים בבית־ספר אנגלי. לי טוב ולכל המשפחה טוב. או לך תבין אותם...

* * *

הצדק נעשה לאט. דיון ראשון של ועדת המשמעת שליד ההתאחדות לספורט בפרשת מסירת המשחק בטורניר המשתתפות בלוכסמבורג יתקיים היום אחה"צ. לדיון נקבע דן יחיד, עו"ד עזרא האוזנר, שגם יחליט באותו מעמד אם הוא ממשיך לבד או שיעביר את המשך הדיונים בפני שלושה דיינים. בינתיים ניסו חוגים בכדורעף הישראלי להפעיל לחצים על היו"ר החדש של ההתאחדות לספורט, יחזקאל הרמלך, לבטל את כתבי האישום שהגיש היועץ המשפטי של ההתאחדות נגד ראש המשלחת עוזי מגריזו, נגד המאמן יעקב הרשקו ונגד השופט אלכס בוקר. הרמלך התבטא לא נתערב בסמכויות המוקנות ליועץ המשפטי, לא נחזיר את ההתאחדות 50 שנה אחורנית. מחוגי איגוד הכדורעף נאמר, כי ראשיו מאיימים בהתפטרות אם מישהו יעמוד לדין. הם רואים בכך התערבות הנשיאות בחיי האיגוד המצוי בדרך לעצמאות.

* * *

טורנירי שלום בטניס. אירגון ארבעה טורנירים לטניס בישראל, מצרים, ירדן וקאטר תחת הסיסמה "ראקטס (מחבטים) ולא רוקטס (טילים)" הוגה זה זמן איאן פרומן, נשיא מרכזי הטניס בישראל. אולי יתקיימו כבר בשנה הבאה. פרומן העלה את הרעיון בביקור של שישה ימים שערך בקאטר. הוא ורעייתו טסו לקאטר דרך מצרים ובחרין בדרכונים ישראלים בעקבות הזמנה שקיבלו מהוועד האולימפי של קאטר. הביקור התאפשר במסגרת ישיבת איגוד השחקנים ומקיימי הטורנירים העולמיים של האיי.טי.פי.

* * *

היו זמנים. זוכרים את המשקלן שלנו אדוארד וייץ, שבאולימפיאדת מונטריאול (1976) נטל את המקום החמישי; אחר כך עשה ירידה לקנדה, לא הצליח, חזר לישראל, הסתבך בפליליים אבל הקים אחריו דור של ממשיכים אחד, בנו ויטאלי קפוסטין. הבחור שהשיג תוצאות מבטיחות עד שנתפס בקלקלתו. שימוש בסטרואידים. הוא ועמיתו שלמה אמבר, חברי נבחרת ישראל בהרמת משקולות – הורחקו השבוע מכל פעילות ספורטיבית למשך שלוש שנים. דגימות שתן שנלקחו אצלם בעת אליפות ישראל גילו כי השנים נטלו סטרואידים אנאבוליים האסורים בשימוש.

צמנטכל ב. קוטיק בע"מ
תשתית תת קרקעית
חיפה טל. 04-623737 פקס. 04-670405 תל־אביב טל. 03-6485973 פקס. 03-497551
ברכות חמות
לחב' לפיתוח חוף אילת
ולמנכ"ל מר אודי אראל
לרגל פתיחת הלגונה המזרחית באילת
שאו ברכה, הצלחה ושיתוף פעולה פורה

לעיר כפר-סבא
ולראש העיר מר יצחק ולד
ברכות לרגל חגיגות 90 שנה להיווסדה.
גאים להוסיף את החמניות של רום העיר
לעיר כל כך פורחת,
ומקוים להמשיך ולצמוח איתה.
רום העיר כפר סבא
שכונת המגורים היוקרתית של כפר סבא

חברת החשמל לישראל בע"מ
חיג השמל – שירות טלפוני להודעות על תקלות 24 שעות ביממה

ירושלים	02-580666
תל־אביב	03-5633777
חיפה	04-647777
אילת	07-372191
אשדוד	08-511688
אשקלון	07-770088
אריאל	05-9366345
	03-9366346
	05-9366347
באר־שבע	057-462666
בית שמש	02-911669
טבריה	06-792275
חדרה	06-223133
כרמיאל	04-881731
נהריה	04-933555
נתניה	09-602988
עפולה	06-423333
פתח־תקוה	03-9394488
צפת	06-970211
ראשון־לציון	03-9632488
רחובות	08-371388
רמלה	08-221313
רעננה	09-906188

ברכות חמות
לחב' לפיתוח חוף אילת
ולמנכ"ל מר אודי אראל
לרגל פתיחת הלגונה המזרחית באילת
שאו ברכה, הצלחה ושיתוף פעולה פורה
אוליצקי
עבודות עפר, כבישים ופיתוח בע"מ
כפר אז"ר, טל. 5343243, 03-5340579 פקס. 03-5351996

ברכות חמות
לחברת "כלמוטור" בע"מ
(מיצובישי מוטורס)
ולמנכ"ל ד"ר שמואל חרל"פ
לרגל השקת דגם "ספייס גיר מיני-ואן"
המשך הצלחה ושתוף פעולה פורה

ברכות חמות
לחברת "כלמוטור" בע"מ
(מיצובישי מוטורס)
ולמנכ"ל ד"ר שמואל חרל"פ
לרגל השקת דגם "ספייס גיר מיני-ואן"
המשך הצלחה ושתוף פעולה פורה
איציק קידר מיזוג איכותי לרכב
08-564519

ברכות חמות
לחברת "כלמוטור" בע"מ
(מיצובישי מוטורס)
ולמנכ"ל ד"ר שמואל חרל"פ
לרגל השקת דגם "ספייס גיר מיני-ואן"
המשך הצלחה ושתוף פעולה פורה
געש כוכב הגליל טל: 06-556861

ברכות חמות
לחברת "כלמוטור" בע"מ
(מיצובישי מוטורס)
ולמנכ"ל ד"ר שמואל חרל"פ
לרגל השקת דגם "ספייס גיר מיני-ואן"
המשך הצלחה ושתוף פעולה פורה
MERCEDES-BENZ
טשרניחובסקי 24 כפר־סבא

ברכות חמות
להברת "כלמוטור" בע"מ
(מיצובישי מוטורס)
ולמנכ"ל ד"ר שמואל חרל"פ
לרגל השקת דגם "ספייס גיר מיני-ואן"
המשך הצלחה ושתוף פעולה פורה
מיכסך אחים לוי בע"מ

תמנון עבודות ימיות בע"מ
ראשל"צ רח' שפירא 5 טל. 03-9612361-2 פקס. 03-9611660
ברכות חמות
לחב' לפיתוח חוף אילת
ולמנכ"ל מר אודי אראל
לרגל פתיחת הלגונה המזרחית באילת
שאו ברכה והצלחה

יוסי אברהמי
טל. 07-952541 פקס. 07-953007
ברכות חמות
לחב' לפיתוח חוף אילת
ולמנכ"ל מר אודי אראל
לרגל פתיחת הלגונה המזרחית באילת
שאו ברכה, הצלחה ושיתוף פעולה פורה

חשבון מים גדול הביא למעצר מגדל מריחואנה

מאת אודי שרון

גנן שהועסק על ידי איגוד המוסכים בחיפה בטיפוח גינת הגג שעל יד משרדי האיגוד בעיר נעצר אתמול כחשוד בגידול צמחי מריחואנה. הוא נתפס בגלל חשבון מים גדול במיוחד.

כאשר אנשי האיגוד תהו לפשר חשבון המים הגבוה, הוסבר להם שגינתם צורכת מים רבים. כך הם גילו צמחים ירוקים, יפים וגבוהים. חשדם התעורר והמשטרה הוכנסה לתמונה.

בלשי מחלק הסמים הגיעו למשרדי האיגוד, ברחוב גולומב, זיהו את הצמחים, כ־170 במספר, כצמחי סם המריחואנה, והחלו לתצפת את המקום. עד מהרה הם הבחינו בגנן, בשנות ה־20 לחייו, המטפח את גינתו באהבה יתרה. הוא נעצר לחקירה. השתילים נתלשו והובאו למשרדי מחלק הסמים, שם הושמדו.

יודגש כי לאנשי איגוד המוסכים אין כל קשר לפרשה.

בוטלה הופעת רקדן בטן בכרמיאל: "רקדן־גבר יפגע ברגשות הערבים"

מאת אביבה זלצמן

הנהלת פסטיבל המחול בכרמיאל הודיעה לרקדן הבטן חן הרשקוביץ כי לא יוכל להשתתף בפסטיבל מחשש שהקהל הערבי שמגיע לפסטיבל לא רגיל למופע כזה שמבוצע ידי גבר, והדבר יפגע ברגשותיו. לדברי הרשקוביץ, המופיע בריקוד מזרחי הכולל ריקודי בטן, סיכמה אתו בתחילת החודש הנהלת הפסטיבל על השתתפותו. אולם אתמול התקשרו אליו מההנהלה והודיעו לו כי לא יוכל להשתתף, בתוספת הסבר.

הרשקוביץ אומר בתגובה כי "הופעתי הרבה לפני קהל ערבי בארץ, במצרים ובירדן. ובכל אירוע בארץ רוקדים גם גברים ריקודי בטן. הגישה של הנהלת הפסטיבל היא גישה אליטיסטית לגבי הקהל הערבי שמצטייר בעיניהם כמיושן, והנהלת הפסטיבל מחזקת את הדעות הקדומות לגבי קהל זה".

הנהלת פסטיבל כרמיאל אומרת בתגובה כי "חן הרשקוביץ הוא חלק מרשימה ארוכה מאוד של רקדנים ולהקות מחול, שאינם משתתפים בפסטיבל בגלל אי־התאמה".

פארק זוחלים חדש, "גן חי", נפתח בלונה גל בחוף גולן בכינרת לקראת חג שבועות. בתמונה, שועל גמדי

ראש מחלקת כשרות ארצית התפטר: אינני חותמת גומי למעשים לא כשרים

(ע'). – ראש מחלקת כשרות ארצית ברבנות הראשית, הרב משה נחשוני, הגיש את התפטרותו. בהודעה שפרסמה אתמול בעיתונות ושכותרתה "לידיעת הציבור" כתב הרב נחשוני: "היות שנודע לי שנעשים דברים בתחומי הכשרות מאחורי גבי, והחמור שבהם היא יציאתם לחו"ל של שוחטים ומנקרים שלא אושרו על ידי, וכתוצאה מכך נגרמה מכשלה נראה שאיימה להסריח את בתי ישראל. אי־לכך הגעתי למסקנה שלא אוכל להסכים לשמש כחותמת גומי ולשאת באחריות למעשיהם של אחרים הנעשים שלא בידיעתי, שהרי כראש מחלקת הכשרות, אדרש ליתן עליהם את הדין בשמים. ועל כן הגשתי התפטרותי".

נחשוני אמר כי ימשיך בתפקידו כראש מחלקת הכשרות ברבנות בראשון לציון.

יועץ הרבנים הראשיים, עו"ד מנחם ינובסקי, מסר בתגובה כי עד עתה לא קיבל מכתב התפטרות של הרב נחשוני, אלא נודע לו על כך מהעיתונות ומהמכתבים ששלח הרב לרבנים הראשיים. לדבריו ינובסקי, חוזה עבודתו של הרב נחשוני הסתיים ב־31 במאי השנה, והרבנות היתה מוכנה לחדש את חוזהו בתנאי שיהיה מוכן לעבוד במשרה של 50 אחוז, ולהפסיק את עבודתו במחלקת הכשרות של ראשון לציון. הרב נחשוני, טוען ינובסקי, סירב לתנאים.

יועץ הרבנים הגיב בחומרה על נוסח המודעה בעיתונים ועצם הפעתם. "הוא הטיל עלינו כתם", טען ינובסקי, בציינו כי ביום ו' עומדת הרבנות הראשית לפרסם מודעה בעיתונים ובה ייכתב שכל הבשר שמשווק בישראל, תחת הכשר של הרבנות הראשית, הוא כשר, ללא חשש וספק. "הרב נחשוני התייחס לשני מקרים שבהם יובא בשר מפרגוואי ואירלנד שלגבי חלקיו הפנימיים היה ספק אם בוצע ניקור. לגבי הבשר מפרגוואי נבדק ונמצא שהוא מנוקר ואף שווק . הבשר מאירלנד ייבדק, ואם נצטרך נעשה לו ניקור", הסביר. ינובסקי אמר, כי עדיין לא נקבע מי יעמוד בראש מחלקת הכשרות הארצית.

הנערה דקלה יוסף מתה מדלקת נגיפית בשריר הלב – סיבוך משפעת

מאת עזרא חן

סיבת מותה של הנערה בת ה־15 מראשון לציון, דקלה יוסף, שנפטרה במוצאי שבת האחרונה באורח פתאומי, היא דלקת נגיפית בשריר הלב.

לדברי מנהל המכון הפתולוגי באבו כביר, ד"ר יהודה היס, דלקת זו היא סיבוך ממחלת שפעת או מחלה נגיפית דומה. "אלפי אנשים נדבקים בנגיף זהה ומתפתחים אצלם סימני שפעת, כמו חום וחולשה, החולפים כעבור זמן מה. אך לעתים רחוקות הנגיף תוקף גם את שריר הלב ובמקרים בודדים הוא גם קטלני, כלומר גורם למוות".

לדברי ד"ר היס, בכל שנה נבדקות במכון כ־20 גופות של צעירים, מבוגרים, או תינוקות, אשר חלו במחלה נגיפית של שריר הלב. "זה כמובן לא אירוע שכיח, אך אינו נדיר", אמר.

"מכיוון שהלב זו משאבה המזרימה דם וחמצן לכל האיברים, ברגע שהוא נפגע תפקודו מתערער – איברים ומערכות חשובות לא מקבלות חמצן, ואם הפגיעה נרחבת, התוצאה עשויה להיות קטלנית כמו במקרה זה", אמר ד"ר היס. "המוות נגרם על פי היקף הפגיעה בלב, ומידת זמינות הטיפול הרפואי. לפעמים הנפגעים מתים פתאומית כבר בביתם. אחרים מגיעים לטיפול, אך למרות זאת שריר הלב פגוע בצורה קשה שכבר לא ניתן לסייע".

לדברי ד"ר היס, לא ניתן לחזות מראש מי מהנדבקים בנגיף מצבו ידרדר עד למוות. "זו התנהגות אינדיווידואלית של כל גוף; גם אצל בריאים וחסונים שהנגיף פגע בלבם הפגיעה עלולה להיות קטלנית".

עוד מסר ד"ר היס, כי במעבדות שיבא נמשכות גם בדיקות טוקסולוגיות של נוזלים ורקמות שנלקחו מהגופה, אך הממצאים לא ישנו את קביעת סיבת המוות.

השחקנית יעל אבקסיס התגייסה למבצע של המועצה למניעת תאונות והצהירה: אני לא שותה אלכוהול כאשר אני יוצאת לבלות. כלומר, רק קפה (צילום: גדעון מרקוביץ/יפפא)

המשטרה: 2 בכירים לשעבר בעיריית ת"א סידרו מכרזים לקבלנים תמורת שוחד

מנהל מחלקת השווקים לשעבר, ומנהל האחזקה במחלקה, שוחררו אתמול למעצר בית; הם חשודים גם כי השתמשו ברכוש העירייה לצרכים פרטיים

מאת אלי ברנר

יפת מנחם, לשעבר מנהל מחלקת השווקים בעיריית תל אביב־יפו, ואברהם מזרחי, לשעבר מנהל האחזקה במחלקה זו, חשודים בקבלת שוחד וטובות הנאה. השניים נעצרו לפני שלושה ימים ושוחררו אתמול למעצר בית.

על פי החשד, מנחם, בן 52 ממבשרת ציון, קיבל שוחד במהלך השנים 95־94' מגורמים חיצוניים שעבדו עם מחלקת השווקים. הוא חשוד גם כי השתמש באמצעים ובחומרים של העירייה לביצוע עבודות פרטיות. לשם כך הפעיל עובדים ממחלקתו, גם בעבודות עבור קבלני חוץ שזכו במכרזים שונים. עוד חשוד מנחם כי ניסח עבור קבלנים הצעות למכרזי העירייה, כדי לסייע להם לזכות במכרזים לאספקת חומרים ולביצוע עבודות. בפועל ביצעו את העבודה, בחומרים השייכים לעירייה, עובדי מחלקת השווקים. העירייה שילמה לקבלנים הן עבור ביצוע העבודה, הן עבור החומרים.

יפת מנחם חשוד כי קיבל כשוחד מצרכים שונים, בהם חומרי גלם, דברי לבוש ועוד. הוא חשוד כי דרש מקבלנים שוחד עבור מסירת מכרזים להם. על פי החשד קיבל מנחם ארגזי פירות וירקות בשנים 94־95' מסוחרים בשוק הסיטונאי. הארגזים הועברו אליו על ידי עובדי מחלקתו. מנחם חשוד במירמה בנסיבות מחמירות, בכך שהציג לחשב העירייה שוברי הזמנה מהמחסן הראשי עבור הזמנת חומרים למחלקת השווקים בהם נכתב כי "סוכם על כך עם מנכ"ל העירייה" – דבר שלא היה מעולם. לטענת המשטרה לא ידוע להיכן הועברו חומרים אלה.

מנהל מחלקת האחזקה במחלקת השווקים של העירייה, אברהם מזרחי, בן 44 מתל־אביב, חשוד כי היה יד ימינו של מנחם, ושיתף עימו פעולה. לפי החשד הוא היה שליחו לביצוע העבירות, בכך שהפעיל בעבודה את עובדי המחלקה שלו וסיפק את החומרים בהם מדובר. הוא העביר את הצעות המכרזים לקבלני החוץ על פי בקשת מנחם על מנת שיגישו הצעות ויזכו במכרז.

השניים נעצרו שלשום, והמשטרה ביקשה אתמול משופט המעצרים ג'ודג' קרא להאריך את מעצרו של מנחם בתשעה ימים ושל מזרחי ביומיים, כדי שלא יתאמו גרסאות ביניהם או עם עדים נוספים בפרשה.

השופט, שקיבל לעיונו מסמכים סודיים בנוגע להמשך החקירה, לא נעתר לבקשת בצ"מ מחלק ההונאה, מפקח יורם איפרגן. לדברי השופט, לשני החשודים אין עבר פלילי, ומנחם אף היה קצין משטרה והוא מודע היטב למשתמע משיבוש הליכי חקירה ומשפט. לדבריו ניתן לנהל את החקירה מבלי שהשניים ישהו במעצר. מנחם שוחרר למעצר בית בערבות על סך 30 אלף ש"ח, ונאסר עליו לצאת מהארץ ולקיים קשר עם המעורבים בפרשה. הוא ישב במעצר בית מלא למשך תשעה ימים. מזרחי שוחרר למעצר בית למשך 9 ימים בערבות על סך 12.5 אלף ש"ח, והוצא נגדו צו עיכוב יציאה מהארץ.

תביעת דיבה של איגוד ערים באזור חיפה נגד "ידיעות תקשורת"

מאת אודי שרון

איגוד ערים לביוב באזור חיפה תובע חצי מיליון שקל מרשת "ידיעות תקשורת" ומעיתונה "כותרת" בחיפה, בנימוק שכתבת העיתון הוציאה לשון הרע נגדו.

בא כוח האיגוד, עו"ד עקיבא קרזויס, טען בכתב התביעה שהגיש לבית משפט השלום בחיפה, כי העיתון פירסם בגיליונו מה־28 באפריל כתבה במקום בולט, בה נטען כי מכון הטיהור שבבעלות האיגוד מזרים סתנות של צואה לנחל הקישון. העיתון כתב שהזרמת הצואה נעשית בהיחבא בסופי שבוע, כאשר תנועת האנשים באיזור דלילה, וציין כי פעולה זו אינה חוקית, ועומדת בסתירה לייעודו של המכון.

בעקבות פניה לעיתון, פרסם זה כעבור מספר שבועות את תגובת האיגוד, אך לטענת התובע התגובה לא פורסמה בהבלטה, כפי שפורסמה אותה כתבה.

איגוד הערים טוען כי תוכן הכתבה אינו אמת, ויש בה כדי להשפילו, לבזותו ולפגוע בתפקידו הציבורי. לדברי בא כוחו, ידוע איגוד הערים בטיפולו הנאות במי ביוב, למען שמירה על איכות הסביבה, והכל תוך הקפדה מדוקדקת על קיום החוק. עקב פרסום הכתבה, נטען בכתב התביעה, ירדה קרנו של איגוד הערים בעיני הציבור, היות ומיוחסים לו מעשים פליליים העומדים בניגוד גמור למדיניותו המוצהרת.

טרם הוגש כתב הגנה.

בת 83 נדרסה על ידי טרקטור

(ע.).– שמחה פיבאר, בת 83 ממושב אודים בשרון, נדרסה למוות על ידי טרקטור אתמול בצהריים.

נסיבות התאונה טרם הוברדו, אך רישיונו של הנהג נשלל במקום ל־90 יום.

לשכת התנועה במרחב השרון חוקרת את נסיבות התאונה.

חברה קדישא שבים לעבודה רגילה; יבחנו הצעות להסדר עד יום ד'

מאת אלי ברנר

עובדי חברה קדישא בגוש דן חוזרים היום לעבודה רגילה לאחר שלושה ימי עיצומים. אם לא תושג הסכמה בימים הקרובים בעניין תביעות השכר שלהם ינקטו שוב העובדים עיצומים ביום רביעי הקרוב.

העובדים נפגשו ביום רביעי בלילה עם הנהלת החירום של החברה בביתו של הרב הראשי האשכנזי מאיר לאו בתל־אביב, והוא הבטיח לפעול לפתרון בעיותיהם.

הרב לאו ביקש מהעובדים לשוב לעבודה ולקבל עליהם הסדר הבראה שיובא בפני העובדים ההנהלה על ידי ועדה שימנה שר הדתות. הרב לאו הטעים אתמול כי העובדים הסכימו לעבור לחישובי שכר על פי הלוח הלועזי, וכך תיפתר בעיית משכורות 13 ו־14.

בפגישה נדונו תביעות העובדים לתוספת 20 אחוז לשכרם ומתן שתי חלקות קבר לכל עובד בשנה שאותן ניתן למכור. העובדים גם מתנגדים לפיטורי כמה עשרות מהם, בהתאם למסקנות דוח משרד הדתות התובע גם קיצוץ בשכרם.

הועלתה הצעה להביא את הסכסוך בפני ועדת בוררות שתפסוק בין ההנהלה לעובדים. ביום רביעי יתכנסו העובדים לדון בהצעות שהועלו בפניהם בבית הרב לאו. אם יחליטו לשוב לעיצומים ביום רביעי, יתקיימו הלוויות רק בשעות הבוקר.

לחברה מונה חשב מלווה שכל הוצאה תעבור את אישורו. מינויו נועד לאפשר הקטנת הוצאות החברה.

מאמן הכדורגל מאשדוד הורשע שוב במעשים מגונים בילדים

מאת רוני ברזילי

מאמן כדורגל מאשדוד, שהורשע בעבר במעשה סדום בילדים, הורשע לפני מספר ימים בפעם השניה בביצוע מעשים מגונים בשני ילדים שהדריך. הנאשם, משה עמר, בן 51, ביצע את המעשים שעה שהיה עליו להיות במעצר בית.

הנאשם טען להגנתו שמדובר בעלילה, אולם לאחר שמיעת ההוכחות קבע שופט בית משפט השלום באשדוד, שמואל המרני, שהנאשם אכן ביצע את המעשים.

ביולי '93 הפר הנאשם צו של בית משפט המחוזי בבאר שבע, שקבע כי עליו להשאר במעצר בית לאחר שהורשע בביצוע מעשה סדום בקטינים. הנאשם הפר את הצו, יצא מביתו ופיתה שני ילדים בני 7 ו־12 להתאמן ולשחק אתו כדורגל. באותה הזדמנות נגע בילדים בישבן ובאבר המין.

הנאשם, המרצה עונש של 33 חודשי מאסר בגין מעשים דומים, טען שהוריהם של הילדים החליטו להפליל אותו ולהמציא לו שם רע. "הוציאו לי סטיגמה של סוטה מין", אמר.

השופט גזר על הנאשם שנת מאסר בפועל, שתרצה במקביל לעונש שהוא מרצה כיום, ושנת מאסר על תנאי למשך שלוש שנים.

לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
איחולים וברכות
מכל הלב
לרגל השקת
אבי אופנועים בע"מ
סוכנות ראשית
אביזרים וחלקי חילוף מקוריים
טל. 09-5603879

לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע
דגם הקסגון 150 סמ"ק
ברכות
ג'י.טי.אי. אופנועים
טל. 04-513166

ברכות חמות
לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע
דגם הקסגון 150 סמ"ק
אופנועי הקריה
טל. 03-5621578

לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע
דגם הקסגון 150 סמ"ק
שפע ברכות ואיחולים
מרכז האופנועים
רמזור
טל. 03-733863
אולם תצוגה

ברכות לבביות
לקבוצת עופר / אבניר יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע
דגם הקסגון 150 סמ"ק
מוסך איציק
סוכנויות פיאג'ו אבניר (סוזוקי) לפתח תקווה
מוסך שירות של החברות
רח' הסדנים 31, פתח תקווה
טל. 9302003 פקס. 03-9314233

לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע
דגם הקסגון 150 סמ"ק
איחולים לבביים
קטנועי אבי
תיקון אופנועים וקטנועים
חלקי חילוף, מכירה וקנייה
טל/פקס 04-537484

לקבוצת עופר/אבניר יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע דגם הקסגון 150 סמ"ק
שפע ברכות ואיחולים
מוסך המגרש
מאחלים אונה טובה ובוא לרוכבי האופנוע
מוסך ומחסן מרכזי לאופנועי סוזוקי ופיאג'ו
רחוב אדיסון 15, מפרץ חיפה טל. 04-412800 פקס. 04-727303

זר ברכות ואיחולים
לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע
מוסך צדוק
טל. 03-378084

ברכות חמות
והמשך הצלחה
לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע
דגם הקסגון 150 סמ"ק
נ.א.ה. בע"מ
כלבו לרכב
מכירת אופנועי סוזוקי ופיאג'ו
טל. 04-9924670

לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע
דגם הקסגון 150 סמ"ק
ברכות חמות
מוסך זאדה
שירות קטנועים טל. 03-375164

איחולים לבביים
לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
לרגל השקת אופנוע
דגם הקסגון 150 סמ"ק
מוסך אימפריאל
טל. 06-733988

זר ברכות
לקבוצת עופר/אבניר
יבואני PIAGGIO
מוסך מבט
טל. 04-722450